KIADS | KARATAY
Uluslararası Sanat ve Tasarım Sempozyumu - I

KARATAY ULUSLARARASI SANAT VE TASARIM SEMPOZYUMU-I

Grafik Tasarım
Görsel İletişim Tasarımı

Mimarlık
İç Mimarlık

Geleneksel Türk Sanatları
Sanat Tarihi

Resim
Heykel

Karatay International Art and Design Symposium - I

reThink Yeniden Düşünmek

reImagine Yeniden Düşlemek

reCycle Yeniden Dönüştürmek

25-26 Kasım 2025

KTO KARATAY ÜNİVERSİTESİ

KIADS | KARATAY Uluslararası Sanat ve Tasarım Sempozyumu - I

KIADS NEDİR?

KTO Karatay Üniversitesi Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesi tarafından ilki düzenlenen Karatay Uluslararası Sanat ve Tasarım Sempozyum ve Kişisel Davetli Sergi, sanat ve tasarım disiplinlerinin güncel temalar ekseninde değerlendirilmesini amaçlamaktadır. Bu yıl çevrimiçi olarak 25–26 Kasım 2025 tarihleri arasında gerçekleştirilen Karatay Uluslararası Sanat ve Tasarım Sempozyumu; küresel dönüşümler, dijitalleşme, çevresel tehditler ve kültürel değişimlerin yarattığı çok katmanlı yapıyı disiplinler arası bir perspektifle ele almayı hedeflemektedir. 'ReThink (Yeniden Düşünmek) – ReImagine (Yeniden Düşlemek) – ReCycle (Yeniden Dönüştürmek)' temaları doğrultusunda şekillenen sempozyum ve sempozyuma bağlı olarak kişisel davetli sanal sergi, mevcut sanat ve tasarım paradigmalarını sorgulayan, alternatif gelecek senaryoları geliştiren ve sürdürülebilir yaklaşımları merkeze alan bir düşünsel platform sunmaktadır. Animasyon, grafik tasarım, mimarlık, iç mimarlık, heykel, fotoğraf, geleneksel Türk sanatları, endüstriyel tasarım ve resim gibi farklı disiplinleri bir araya getiren bu etkinlik, yaratıcı ve eleştirel katkılarıyla alana yeni açılımlar kazandırmayı amaçlamaktadır.

ORGANİZASYON KOMİTESİ

- Mustafa KINIK
  Başkan / Prof. Dr.
- Çağrı GÜMÜŞ
  Koordinatör / Prof. Dr.
- Betül HATİPOĞLU ŞAHİN
  Koordinatör / Dr. Öğr. Üyesi
- Mehmet IŞIK
  Koordinatör / Dr. Öğr. Üyesi
- Merve ATMACA ÇETİNKAYA
  Koordinatör / Dr. Öğr. Üyesi
- Ayşenur DAĞ GÜRCAN
  Koordinatör / Öğr. Gör. Dr.
- Raziye YILMAZ
  Sekreterya / Dr. Öğr. Üyesi
- Huriye ÖNAL
  Sekreterya / Arş. Gör.
- Gülnihal UĞUR
  Sekreterya / Arş. Gör.
- Büşra TÜRKÖZ
  Sekreterya / Arş. Gör.
- Fatmanur AYDOĞAN
  Sekreterya / Arş. Gör.
- Mehmetali İlbey KAROĞLU
  Sekreterya / Arş. Gör.

YAYINCI
KTO Karatay Üniversitesi

İLETİŞİM
KTO Karatay Üniversitesi Merkez Kampüsü, Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesi
Akabe Mah. Alaaddin Kap Cad. No:130 42020 Karatay / KONYA / TÜRKİYE
(0332) 444 1251 - https://www.karatay.edu.tr/

KAPAK TASARIMI
Arş. Gör. Mehmetali İlbey KAROĞLU

MİZANPAJ
Dr. Öğr. Üyesi Mehmet IŞIK
Arş. Gör. Fatmanur AYDOĞAN

TEMALAR

1. ReThink (Yeniden Düşünmek)

Güncel sanat ve tasarım anlayışlarını, arayışlarını, yöntemlerini ve kültürünü eleştirel bir bakışla yeniden düşünmek:

Sanat ve tasarım disiplinlerinde yeniden düşünmek; yalnızca estetik ya da biçimsel bir dönüşümle sınırlı kalmaz, aynı zamanda kavramsal derinlik, etik sorumluluk ve yöntemsel yenilik ihtiyacını da beraberinde getirir. İçinde bulunduğumuz çağda yaşanan küresel krizler, toplumsal dönüşümler ve hızla gelişen teknolojiler, sanatçıları, tasarımcıları, mimarları, zanaatkârları ve yaratıcı üretimin her alanında çalışan profesyonelleri; mevcut pratikleri sorgulamaya, yerleşik kabulleri yeniden gözden geçirmeye ve yeni ifade biçimleri aramaya yöneltmektedir. ReThink teması, geleneksel tekniklerden dijital üretim araçlarına, kültürel mirasın yorumlanmasından disiplinlerarası iş birliklerine ve tasarım eğitimine kadar geniş bir yelpazede düşünsel bir yeniden konumlanmayı teşvik eder. Bu bağlamda sempozyum; geçmişin birikimini günümüzün dinamikleriyle diyalog kurarak ele alan, eleştirel ve alternatif perspektifler sunan her türlü yaratıcı ve kuramsal çalışmaya açıktır.

2. ReImagine (Yeniden Düşlemek)

Yeni tasarım anlayışları, deneysel ve inovatif yaklaşımlar üretmek; üretileni tartışmak:

Sanat ve tasarım, her zaman geleceği hayal etmenin ve yeniden şekillendirmenin güçlü araçları olmuştur. ReImagine teması; mevcut gerçekliklerin ötesine geçen, olasılıklar üzerinden düşünen yaratıcı bir yaklaşımı temsil eder. Bu tematik çerçeve, animasyon, endüstriyel tasarım, fotoğraf, geleneksel türk sanatlar, grafik tasarım, heykel, iç mimarlık, mimarlık, resim gibi alanları içeren geniş bir yelpazede; geleceğin mekânlarını, nesnelerini, anlatı yapılarını ve ifade biçimlerini yeniden kurgulamayı amaçlayan çalışmaları kapsar. Yapay zekâdan artırılmış ve sanal gerçekliğe, etkileşimli medya deneyimlerinden spekülatif tasarıma kadar uzanan çağdaş yöntemler ve araçlar, bu düşsel ve yaratıcı alanın temelini oluşturur. Hayal gücüyle beslenen bu çalışmalar; gelecekteki toplumsal yapıları, teknolojik gelişmeleri ve kültürel dönüşümleri sorgularken, aynı zamanda yenilikçi, eleştirel ve dönüştürücü çözümler üretmeyi hedefler.

3. ReCycle (Yeniden Dönüştürmek)

Döngüsel ve Sürdürülebilir Tasarım Yaklaşımları (Kaynakların verimli kullanılması, atıkların yeniden değerlendirilmesi ve sürdürülebilir tasarım çözümleri)

Sürdürülebilirlik, günümüzün en önemli ve öncelikli meselelerinden biri olarak tüm yaratıcı disiplinleri etkilemektedir. Bu bağlamda sanat ve tasarım alanlarının söz konusu dönüşüme duyarsız kalması düşünülemez. ReCycle teması, yalnızca fiziksel malzeme dönüşümünü değil; aynı zamanda kavramsal, kültürel ve tarihsel geri kazanımı da kapsamına alır. Animasyon, endüstriyel tasarım, fotoğraf, geleneksel türk sanatlar, grafik tasarım, heykel, iç mimarlık, mimarlık, resim gibi geniş bir yelpazede; döngüsel tasarım yaklaşımları, adaptif yeniden kullanım stratejileri, dijital atıkların yönetimi, sürdürülebilir üretim teknikleri ve ekolojik duyarlılıkla geliştirilen sanat pratikleri bu tema altında değerlendirilebilir. Aynı zamanda geleneksel tekniklerin çağdaş bağlamlarda yeniden yorumlanması, kültürel mirasın biçimsel ve düşünsel bileşenlerinin bugünün üretim süreçlerine entegre edilmesi de bu başlık kapsamında önem taşır. Yeniden dönüştürme pratiği; yalnızca doğal kaynaklara saygılı bir yaklaşımı değil, aynı zamanda bilgi, anlam ve anlatıların da farklı formlarda dolaşıma girerek yeni yaşam alanları bulmasını ifade eder.

BİLİM VE SANAT KURULU

Prof. Dr. Abdulgani ARIKAN / Selçuk Üniversitesi
Prof. Dr. Adnan TEPECİK / Başkent Üniversitesi
Prof. Dr. Ahmet ÇAYCI / Necmettin Erbakan Üni.
Prof. Dr. Ahmet DALKIRAN / Selçuk Üniversitesi
Prof. Dr. Alaybey KAROĞLU / Bolu Abant İzzet Baysal Üni.
Prof. Dr. Ali Atıf POLAT / Selçuk Üniversitesi
Prof. Dr. Asuman Aypek ARSLAN / Hacı Bayram Veli Üni.
Prof. Dr. Aydın AYAN / Fatih Sultan Mehmet Üniversitesi
Prof. Dr. Aysen SOYSALDI / Ankara Hacı Bayram Veli Üni.
Prof. Dr. Ayşe Derya KAHRAMAN / İstanbul Cerrahpaşa Üni.
Prof. Dr. Banu Bulduk TÜRKMEN / Hacettepe Üniversitesi
Prof. Dr. Bilgehan YILMAZ / Konya Teknik Üniversitesi
Prof. Dr. Birsen ÇEKEN / Hacı Bayram Veli Üniversitesi
Prof. Dr. Birsen LİMON / Selçuk Üniversitesi
Prof. Dr. C. Nakış KARAMAĞARALI / Gazi Üniversitesi
Prof. Dr. Çağatay AKENGİN / Gazi Üniversitesi
Prof. Dr. Ecem EDİS / İstanbul Teknik Üniversitesi
Prof. Dr. Fatih BAŞBUĞ / Akdeniz Üniversitesi
Prof. Dr. Fatih ÖZKAFA / Marmara Üniversitesi
Prof. Dr. Gültekin AKENGİN / Hacı Bayram Veli Üni.
Prof. Dr. H. Feriha AKPINARLI / Ankara Hacı Bayram Veli Üni.
Prof. Dr. H. Melek HİDAYETOĞLU / Selçuk Üniversitesi
Prof. Dr. Harun Hilmi POLAT / Selçuk Üniversitesi
Prof. Dr. Hikmet ŞAHİN / Selçuk Üniversitesi
Prof. Dr. Hüseyin ELMAS / Gazi Üniversitesi
Prof. Dr. Kazım HACIMEYLİC / Sarajevo Üniversitesi
Prof. Dr. Levent MERCİN / Kütahya Dumlupınar Üni.
Prof. Dr. Mahmut Sami ÖZTÜRK / Necmettin Erbakan Üni.
Prof. Dr. Mehmet Ali GENÇ / Necmettin Erbakan Üni.
Prof. Dr. Mehmet Emin KAHRAMAN / Yıldız Teknik Üni.
Prof. Dr. Mehmet Lütfi HİDAYETOĞLU / Selçuk Üniversitesi
Prof. Dr. Mustafa GENÇ / Süleyman Demirel Üniversitesi
Prof. Dr. Mustafa KÜÇÜKÖNER / Necmettin Erbakan Üni.
Prof. Dr. Murat ERTEKİN / Necmettin Erbakan Üniversitesi
Prof. Dr. Nadire Şule ATILGAN / Hacettepe Üniversitesi
Prof. Dr. Oğuz YURTTADUR / Selçuk Üniversitesi
Prof. Dr. Osman ÇAYDERE / Gazi Üniversitesi
Prof. Dr. Pelin YILDIZ / Hacettepe Üniversitesi
Prof. Dr. Rabia KÖSE DOĞAN / Selçuk Üniversitesi
Prof. Dr. Rukiye DİLLİ / Hacı Bayram Veli Üniversitesi
Prof. Dr. Semra ARSLAN SELÇUK / Gazi Üniversitesi
Prof. Dr. Serap BUYURGAN / Başkent Üniversitesi
Prof. Dr. Serpil Önder / Selçuk Üniversitesi
Prof. Dr. Soofia Tahira Elias ÖZKAN / Orta Doğu Teknik Üni.
Prof. Dr. Uğur ATAN / Selçuk Üniversitesi
Prof. Dr. Yunus BERKLİ / Atatürk Üniversitesi
Prof. Dr. Yusuf BİLEN / Süleyman Demirel Üniversitesi
Prof. Dr. Yusuf KEŞ / Süleyman Demirel Üniversitesi
Prof. Dr. Zuhal TÜRKTAŞ / Selçuk Üniversitesi
Doç. Dr. Aydın ZOR / Akdeniz Üniversitesi
Doç. Dr. Ayşegül TERECİ / Necmettin Erbakan Üniversitesi
Doç. Dr. Çağlar OKUR / Anadolu Üniversitesi
Doç. Dr. Emre DEMİREL / Hacettepe Üniversitesi
Doç. Dr. Fatih KURTÇU / Hacettepe Üniversitesi
Doç. Dr. Fatma Şeyma BOYDAK / Selçuk Üniversitesi
Doç. Dr. Gülnihal KÜPELİ / Marmara Üniversitesi
Assoc. Prof. Dr. Habibe ALİYEVA / Azerbaycan Ulusal Tarih Müzesi
Assoc. Prof. Dr. Lida BALILAN / Islamic Azad Uni. Tabriz Branch
Assoc. Prof. Dr. Maryam SINGERY / Uni. of Texas at San Antonio
Doç. Dr. Azize Melek ÖNDER / Necmettin Erbakan Üniversitesi
Doç. Dr. Bahadır UÇAN / Necmettin Erbakan Üniversitesi
Doç. Dr. Menekşe SAKARYA /Niğde Ömer Halis Demir Üni.
Doç. Dr. Mine CERANOĞLU TERECE / Çukurova Üniversitesi
Doç. Dr. Mine Ülkü ÖZTÜRK / Necmettin Erbakan Üni.
Doç. Dr. Mustafa Oğuz GÖK / Kahramanmaraş Sütçü İmam Üni.
Doç. Dr. Osman PERÇİN / Necmettin Erbakan Üniversitesi
Doç. Dr. Serdar Egemen NADASBAŞ / Atılım Üniversitesi
Doç. Sanver ÖZGÜVEN / Necmettin Erbakan Üniversitesi
Doç. Dr. Sevda EMLAK / İzmir Demokrasi Üniversitesi
Doç. Dr. Şehnaz BİÇER / Marmara Üniversitesi

BİLİM VE SANAT KURULU

Doç. Dr. Zerrin Funda ÜRÜK / Gedik Üniversitesi

Doç. Dr. Zülfükar SAYIN / Hacettepe Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi Ali AKÇAOVA / Selçuk Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi Ali Çağan UZMAN / Beykoz Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi Ali Rıza ÖZCAN / Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üni.

Dr. Öğr. Üyesi Burçin MIZRAK BİLEN / Özyeğin Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi Bülent BİNGÖL / Başkent Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi Betül OZAR / Işık Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi Emre ŞEN / Çankırı Karatekin Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi Dilek Nur POLAT ÜNSÜR / Necmettin Erbakan Üni.

Dr. Öğr. Üyesi Güllü YAKAR TAPU / Necmettin Erbakan Üni.

Asist. Prof. Dr. Hossein SADRİ / Coventry University

Dr. Öğr. Üyesi İsmail Erim GÜLAÇTI / Yıldız Teknik Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi Melih KURNALI / Konya Teknik Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi Mehmet NORASLI / Selçuk Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi Mehmet NUHOĞLU / Yıldız Teknik Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi Mehmet SUSUZ / Necmettin Erbakan Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi Matthieu Joseph PEDERGNANA / Yaşar Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi Mustafa KONUK / Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi Pelin NANE / Başkent Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi Seza SOYLUÇİÇEK VURGUN / Hacettepe Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi Tuğba GAYRET / Çukurova Üniversitesi

Öğr. Gör. Dr. Betül ERİKOĞLU / Selçuk Üniversitesi

Öğr. Gör. Dr. Meltem ERDİL BÖLÜKBAŞI / İhsan Doğramacı Bilkent Üniversitesi

Öğr. Gör. Dr. Deniz ÜÇER ERDURAN / İhsan Doğramacı Bilkent Üniversitesi

Lect. Heba ELSARRAFF / Helwan University

AÇILIŞ KONUŞMALARI

Prof. Dr. Fevzi Rifat ORTAÇ - KTO Karatay Üniversitesi Rektörü
Prof. Dr. Mustafa KINIK - KTO Karatay Üniversitesi GSTF Dekanı

PANEL MODERATÖRÜ

Öğr. Gör. Ahunur BÜYÜKÇAKILCI

DAVETLİ KONUŞMACILAR

ReThink: Prof. Dr. Havva ALKAN BALA
"Dijitalde Düş(ün)en Mimar: Rolün Yeniden Kuruluşu"

ReImagine: Tasarımcı Levent DİKEÇ
"Yapay Zekanın Grafik Tasarımında Kullanımı"

ReCycle: Dr. Öğr. Üyesi Matthieu Joseph PEDERGNANA
''Tarımsal Atıkların İnşaatta Kullanımı: Türkiye'den 3 Örnek''

KAPANIŞ KONUŞMALARI

Prof. Dr. Mustafa KINIK
Prof. Dr. Çağrı GÜMÜŞ
Dr. Öğr. Üyesi Betül HATİPOĞLU ŞAHİN

İÇİNDEKİLER

Adana'daki Hafif Raylı Sistem Yönlendirme ve Bilgilendirme Grafiklerini Yeniden Düşünmek
Cihangir EKER ____ ***12***

Siyah Mashq ve Propatio Pennae Teknikleriyle Yazının Dönüşümü
Almıla YILDIRIM ____ ***14***

Dijital Sanat ve Tasarım Deneyimi Yoluyla Oyunlaştırılmış Tipografi: Okul Öncesi Bireyler için Görsel ve Etkileşimli Çözümler
Merva KELEKÇİ OLGUN ____ ***16***

Ekran Fontlarında Minimalizm ve Fonksiyonellik: San Francisco Fontu
Münire YILDIZ ____ ***18***

Milli Futbol Takımlarının Logo Tasarımlarındaki Değişim Süreci ve Minimalist Etkiler
Mehmetali İlbey KAROĞLU, Çağrı GÜMÜŞ ____ ***20***

Sanat İle Yaşam Arasında Bir Eşik: Robert Rauschenberg
İrem Nisa KARAKUŞ, Çağatay İnam KARAHAN ____ ***22***

Senga Nengudi'nin Kavramsal Heykellerinde Toplumsal Cinsiyetin Bedensel Temsili
Şükran BULUT ____ ***24***

2000 Sonrası Sanat Eğitiminde Pedagojik Yaklaşımlar: Güncel Uygulamalar ve Kuramsal Kökenler
Reyhan DEMİR ÖVEZ, Ezgi KIVRAK ____ ***26***

Büyülü Gerçekçilik Akımının Resim Sanatındaki Yansımaları
Elif BEYAZ KARDEŞ ____ ***28***

Sanatın Yeni Uzamı: Immersive Art (Sürükleyici Sanat) Sergileme Pratiklerine Bakış
Hatice ÇÖKLÜ AŞKIN ____ ***30***

Görsel Kodlarla Kültürel Mirası Yeniden Okumak
İrem Fulya ÖZKAN ____ ***32***

Görsel Kültür ve Toplumsal Cinsiyetin Sinemasal Eleştirisi: I Am Afraid to Forget Your Face Üzerinden Bir Yeniden Düşünme
Tamer TÜRKEL ____ ***34***

Görsel Hafızayı Yeniden Dönüştürmek: Eskinin Yeniyle Bütünleştiği Afiş Tasarımları
Sedef SARAÇ ____ ***36***

Görsel Tasarımda Kimlik ve Temsil: Çizgi Karakterlerin İnsanlar Üzerindeki Etkileri
Eylül YALÇINKAYA, Barış AVCI ____ ***38***

Kamusal Alanda Bireysel Sanat Uygulamalarının Toplumsal Katkı Potansiyeli Üzerine Bir Değerlendirme
Begüm CANEL ENGİN ____ ***40***

Sivil Mimarlığın Koruma Çalışmalarındaki Yeri/Yersizliği: UNESCO Dünya Mirası Listesine Girişi Sonrası İstanbul Tarihi Yarımada Örneği
Başak LALE ____ ***44***

Kamusal Mekânı Yeniden Düşünmek: Yozgat Cumhuriyet Meydanı Örneği
Sadakat Safiyye MUMCUOĞLU TÜRKER, Alaaddin UÇAK, Ahmet GEMİCİ ____ ***46***

Tarihi Çevre Çeperlerindeki Yozgat Sokaklarının Yeniden Dönüşümü Üzerine Bir Değerlendirme
Sadakat Safiyye MUMCUOĞLU TÜRKER, Ahmet GEMİCİ, Alaaddin UÇAK ____ ***48***

İÇİNDEKİLER

Doğal Çevre, Kültür, Mimarlık Ara Kesitinde Beyşehir Üstünler Yerleşiminin Analizi
Meliha Nur KARABULUT, Özlem DEMİRKAN, Ayşenur DAĞ GÜRCAN ***50***

Kültürel Mirasın Sürdürülebilirliği Bağlamında Kültürel Peyzajların Korunmasına Yönelik Güncel Bir Yaklaşım: Mersin Anemurium Örenyeri
Zehra TOKSÖZLÜ KARACA, Serpil ÖNDER ***52***

Tipografik Öğelerin Bellek Üzerindeki Yansımaları
Yeliz BİLİR ***56***

Bitki İllüstrasyonlarının Ambalaj Tasarımında Kullanım Alanları Üzerine Bir İnceleme
Nazlı Canan ÇAL, Özlem TEKDEMİR DÖKEROĞLU ***58***

Çocuk Kitaplarında Korkunun Görsel Temsili: Grafik Tasarım Ögeleri Üzerinden Bir Analiz
İlayda KURDE, Vildan AÇAN ***60***

Çözümlenebilir Göstergeler Bağlamında Reklama Dahil Edilen Sanat Yapıtları
Mutlu SEVEN ***62***

17. Yüzyıldan Günümüze Sanatta Bitki ve Çiçek Temsillerinin Değişen Anlamları ve Yorumları
Bengisu BAYRAK SHAHMIRI ***64***

Atık ve Tasarımın Döngüsel Dansı: İç Mimarlık Eğitiminde Geri Dönüştürülmüş Malzemelerle Mobilya Tasarımı ve Öğrenci Projelerinin Değerlendirilmesi
Emine Banu BURKUT ***66***

Eğitim Birimlerinde Mekânsal Ergonomiyi Mobilya Tasarımı ve İç Mekân Düzenlemesi Üzerinden Yeniden Düşünmek
Keziban Kevser GÜNDÜZ, Betül HATİPOĞLU ŞAHİN ***68***

Eklektik Tasarımı Sistematikleştirmek: Mix & Match Tasarım Sistemi ve Değerlendirme Modeli Çilek Mobilya Örneği
Zeynep DOYRAN ADIGÜZEL, Gürhan BİLGET, Bektaş ŞAHİN ***70***

Küresel Dönüşümler Bağlamında Hibrit Çalışma Mekânları için Mobilya Tasarımı
Ceren KOÇ SAĞLAM ***72***

Ahşap Birleştirme Konstrüksiyonu Temelli Mobilya Tasarımında Üretken Yapay Zekânın Kişiselleştirilebilir Entegrasyonu
Emir Gökhan SAZLI ***74***

Yapay Zekâ ile Biçimlenen Görsel Kültür: Ambalaj ve Kampanya Tasarımlarında Dijital Temsil ve Estetik Stratejiler Üzerine Bir İnceleme
Duygu DİNÇELİ ÇAY ***76***

Çağdaş Sanatta Yapay Zeka Destekli Dijital Doğa Yorumları
Yasemin DEDEOĞLU ***78***

Yapay Zekâ ve Moda Tasarımında Yeni Yaklaşımlar: "Transfigura" Koleksiyonu Üzerinden Bir İnceleme
Esranur İŞCAN TÜRKSOY, Sıla KÜÇÜKOĞLU, Nilşen SÜNTER EROĞLU ***80***

Hat Sanatı ve Yapay Zeka: Anlam Boyutu
Büşra TÜRKÖZ, Büşra MEYDAN ***82***

İbadet Alanlarının Yeniden Düşünülmesi: Kentsel Sembollerden Sürdürülebilir Mekânlara
Sena Nur İMİR ***84***

İÇİNDEKİLER

Zürih Botanik Parkı'nın Mekânsal Organizasyonunun İncelenmesi
Merve SİPAHİ ____ ***86***

Sergileme Tasarımında Sürdürülebilirlik: Vitra Kampüs Örneği
Büşra GÜRDAĞ ____ ***88***

Kamu Binalarında Sürdürülebilir Yapı Kabuğu Tasarımının Küçükçekmece Belediye Binası Örneği Üzerinden İncelenmesi
Kübra SUSAM, Hakan İMERT ____ ***90***

Ekolojik İletişim Tasarımı: Doğa Odaklı Görsel Anlatılar
Esra BOSTAN ____ ***92***

Grafik Tasarımda Ekolojik Aktivizm ve Sürdürülebilirlik Yaklaşımları
İrem GÜRSU ____ ***94***

Ekolojik Estetik Bağlamında Sanatı Doğayla Düşünmek
Alper Elvan POLAT ____ ***96***

Ahşap Yeşil Ev Konsepti Tasarımına Özgün Yaklaşımlar
Yeliz ÖZTÜRK, Mustafa ALTUNOK, Osman ŞİMŞEK, Osman PERÇİN ____ ***98***

Yapısal Bazı Ahşap Türü Malzemede Koruma Amaçlı Yüzeysel Yakmanın (Karbonlaştırmanın) Ahşap Özelliklerine Etkisinin Deneysel Olarak İncelenmesi
Cengiz KÖROĞLU, Mustafa ALTUNOK, Osman ŞİMŞEK ____ ***100***

İki Farklı Düzeyde Isıl İşlem Uygulanmış Ahşap Özelliklerinin Karşılaştırmalı Deneysel Olarak İncelenmesi
Kevser KÖKTÜRK, Mustafa ALTUNOK, Osman ŞİMŞEK, Osman PERÇİN ____ ***102***

Bitki Bazlı Atık Malzemelerin Sürdürülebilir İç Mekân Tasarımındaki Potansiyeli: Yeniden Düşünmek, Yeniden Düşlemek, Yeniden Dönüştürmek
Zeynep SADIKLAR ____ ***104***

Dijital Çağda Kamusal Sanat
Banu ERŞANLI TAŞ ____ ***106***

2.5D Paralaks Tekniği ile 2D Oyunlarda Gerçekçi Derinliğin Uygulanması
Fatmanur AYDOĞAN ____ ***108***

Dijital Oyunlarda Kültürel Anlatılar ve Yerli Mitolojinin Temsili: Uruz: Er Kişinin Dönüşü Örneği
Mustafa MERDİN ____ ***110***

Dijitalleşme Sürecinde Seramik Nesnesinin Evrimi
Ozan BEBEK ____ ***112***

Sanat ve Teknoloji Etkileşiminde Küresel Platformlar ve Festivaller
İlke İLTER GÜVEN ____ ***114***

Dijital Estetikte Kültürel Süreklilik: Japon Sanatında Teknolojik Dönüşüm Bağlamında teamLab Örneği
Büşra MEYDAN ____ ***116***

Dijital Göçebelik: Mobilite Estetiği Üzerinden Bir İnceleme
Vildan DÜNDAR TÜRKKAN ____ ***118***

Kıyı-Kent Arasında Zamansal ve Mekânsal Bir Eşik Olarak Rize Turist Otel'i Yeniden Düşünmek/Düşlemek
Evşen YETİM, Havva ÖZDOĞAN ____ ***120***

İÇİNDEKİLER

Parazit Mimari ile Yeniden Düşünmek-Yeniden Düşlemek-Yeniden Dönüştürmek
Havva ÖZDOĞAN, Evşen YETİM ***122***

Türkiye'de Temalı Trafo Uygulamaları: Kent Dokusundan Kopuk Süsleme Yaklaşımlarının Eleştirel Bir Değerlendirmesi
Aysel KOLÇAK KAVASOĞULLARI ***124***

Kentsel Boşlukları Yeniden Tanımlamak: Pop-up Mekânların Dönüştürücü Etkisi
Eliz MUTLU TEKAY, Özge KANDEMİR ***126***

Geleneksel Tekstil El Sanatlarının Günümüz İhtiyaçları Doğrultusunda Üretilmesi
Hülya Serpil ORTAÇ ***128***

Geleneksel Türk Halılarının Çağdaş Sanat Eserlerinde Kullanımı
Özkan IŞIK ***130***

Kıbrıscık Dokuma Mirasını Seramik Sanatıyla Günümüze Taşımak: Katılımcı Bir Atölye Uygulaması
Şafak Çetin ÖZKAN ***132***

Musilaj Maddesinden Esinlenerek Tekstil Sanatında Ekolojik Sanat Bağlamında Kavramsal Ve Malzeme Temelli Uygulamalar
Rukiye Zeynep GENCAL ÖZTÜRK ***134***

Uygulamalı Derslerde Disiplinlerarası Yaklaşım: Öğrenci Çalışmaları Üzerinden Bir Değerlendirme
Hande Ayşegül ÖZDEMİR, Ayşe KART ***136***

Mono Baskı ve Deneysel Yöntemlerle Oluşturulmuş Uygulama Örnekleri
Hülya KAROĞLU ***138***

Ambalajsız Ürünler İçin Ambalaj Tasarımı: Öğrenci Uygulamalarıyla Yaratıcı Yaklaşımlar
Ahunur BÜYÜKÇAKILCI ***140***

Atık Nesnelerin Sanatta Dönüşümü: Namboodiri ve Robson Örneklemi
Reyhan DEMİR ÖVEZ, Ayzer KARAOĞLU ***142***

Seramik Sanatında Atık Elektronik Parçalarla Kinetik Sanatın Günümüz Sanatındaki Yeri
Serkan TOK ***144***

Döngüsel Moda Çerçevesinde Geri Dönüşüme Uygun Giysi Tasarımlarının Geliştirilmesi
Sıla KÜÇÜKOĞLU, Bekir BOYACI, Tuğçe UYSAL ***146***

Kukla Tasarımında Geri Dönüştürülmüş Malzemelerin Yaratıcı Kullanımı
Zanna ABASOVA ***148***

Geleneksel Türk İmgelerinin Dijital Sanata Yansımaları
Elif Çakıroğlu, Ebru Özkan ***150***

Mitostan Masala, Sevimlilik Estetiği Bağlamında Mitolojik Arketiplerin Görsel Dönüşümü Üzerine Yeniden Düşünmek
Damla ÜN, Özlem TEKDEMİR DÖKEROĞLU ***152***

Göbeklitepe'nin Sembolik Dili: Neolitik Dönemin İnanç ve Kültürünü Görsel Analiz ile Çözümlemek
Reyhan DEMİR ÖVEZ, Bahar RÜZGAR ***154***

Ateşin Sanatta Temsiliyeti Üzerine Bir Okuma: Dünyevi Zevkler Bahçesi ve Ahval-i Kıyamet
Burcu GÜNAY ***156***

İÇİNDEKİLER

Jannis Kounellis'in Eserlerinde İmgelerin Kültürel Kodları
Elmas Eda ÖCAL ***158***

Bellek, Bağlam ve Dönüşüm Ekseninde Çağdaş Bir Müze Değerlendirilmesi
Dilara TÜREL, Fatma Merve UĞUR, İrem Sedef CEBECIOĞLU ***160***

Tanıyış Temelli Bir Kuram Geliştirme Denemesi: İçmimarlıkta Şeyleşme ve Fenomenolojik Bir Okuma
Yiğit KARCI ***162***

Mekân Kapılarının Hiyerarşisi Üzerine Göstergebilimsel Bir İnceleme
Gözde ALTIPARMAKOĞLU SAKARYA ***164***

İç Mimaride Çevresel Psikolojinin Sinematik Mekân Bağlamında Değerlendirilmesi: Sinemada Mekânsal Psikodinamiklere Disiplinler arası Bakış
Emine Banu BURKUT ***166***

Mekân Tasarımı için Gelenekselden Dijitale Storyboard Kullanımını Yeniden Düşünmek
Ümmühan Azade GÜLMEZ, Özge KANDEMİR ***168***

Kes-Yapıştırın Ötesi: Kolajın Yaratıcı Düşünceye Katkısı Üzerine Doküman Analizi
İsmail BEZCİ ***170***

Mimarlıkta Ruhsallığı Yeniden Düşünmek: Diyagram Temelli Bir Yaklaşım
Özge ÖZTÜRK ŞİMŞEK, Şayeste Tülin GÖRGÜLÜ ***172***

Aidiyetin Dönüşen Biçimleri: Alternatif Barınma Modelleri Üzerine Karşılaştırmalı Bir İnceleme
Tuğçe KALAYCI ***174***

Bir Hafıza Mekânı Olarak TBMM Lojmanları: Kültürel Mirasın Yeniden Düşünülmesi
Emine Gizem ÇAPANER, Zehra TAŞTAN KORKUT ***176***

Afet Sonrası İnşa Edilen Toki Konutlarını Plan Tipolojileri Üzerinden İçerik Değerlendirilmesi ve Mekânsal Kullanılabilirliğin Okunması
Fatma Merve OKUMUŞ, Betül HATİPOĞLU ŞAHİN ***178***

Beyşehir Yeşildağ Mahallesi Geleneksel Konut Cephelerinin Belgelenmesi ve Tipolojik Analizi: Kültürel Sürdürülebilirlik Bağlamında Bir Değerlendirme
Melike Nur PATLAK, Mustafa Kaan SAĞ ***180***

KTO KARATAY ÜNİVERSİTESİ

KIADS | KARATAY
Uluslararası Sanat ve Tasarım Sempozyumu - I

Adana'daki Hafif Raylı Sistem Yönlendirme ve Bilgilendirme Grafiklerini Yeniden Düşünmek

Cihangir EKER
Çukurova Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi, Grafik Bölümü, Adana/Türkiye
cihangireker01@gmail.com, Orcid ID: 0000-0001-5191-8469

ÖZET

Bu çalışmada, Adana'da işetilen hafif raylı sistemin sahip olduğu yönlendirme ve bilgilendirme tasarımları incelenerek bu tasarımların biçim, içerik ve konumlandırma özellikleriyle yeniden değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Adana'nın raylı sistem hattına yönelik çalışmalar ilk olarak 1988 yılında gerçekleşmiş, sistemin inşaasına ise 1999 yılında başlanılmıştır. Yaşanılan aksaklıkların ardından sistemin inşaası 2010 yılında tam olarak bitmiş ve 13 istasyona sahip olan hat kullanıma açılmıştır. Dünyadaki ve ülkemizdeki raylı sistem işletmelerinde olduğu gibi, Adana hafif raylı sisteminde de yönlendirme ve bilgilendirme grafikleri yolcuların bu sistemi daha etkili biçimde kullanabilmesi için tasarlanmış ve uygulanmıştır. Ancak Türkiye'deki ve dünyadaki örneklerle karşılaştırıldığında, Adana'daki hafif raylı sistemin yönlendirme ve bilgilendirme grafiklerinde bir takım eksiklikler görülmektedir. Kentteki toplu taşıma sisteminin omurgasını oluşturan hafif raylı sistem hattının okunabilir, güncel, bütünlüklü ve tasarım dilinde yerel unsurları da içeren bir yönlendirme ve bilgilendirme grafik sistemine sahip olmasının, sistemin kullanılabilirliği açısından önemli olduğu düşünülmektedir. Bu yüzden bu araştırmada, Adana'daki hafif raylı sistemin yönlendirme ve bilgilendirme grafikleri ilgili grafiklerin tasarım ilkeleri açısından incelenmiş ve hem ülkemizden hem de dünyadan örneklerle karşılaştırılmıştır. Nitel bir araştırma olan bu çalışma durum çalışması desenine göre şekillendirilmiş olup, çalışmanın örneklemini Adana hafif raylı sistem yönlendirme ve bilgilendirme grafikleri oluşturmaktadır. Yönlendirme ve bilgilendirme grafiklerinin sahip olması gereken tasarım özelliklerinin belirlenebilmesi ve Adana'nın sahip olduğu sisteme ait grafik ürünlerin diğer şehirler ve ülkelerdeki grafik ürünlerle karşılaştırılabilmesi için doküman incelemesi yapılmıştır.Döküman incelemesi ve karşılaştırmalar sonucunda: Adana hafif raylı sisteminin yönlendirme ve bilgilendirme grafiklerinin diğer örneklere kıyasla yetersiz konumlandırmaya sahip olduğu, tasarım dilinde bütünlüğün olmadığı ve yerellikten uzak olunduğu, ayrıca eskimelere ve güncellemelere karşı sürdürülebilir bir tasarım uygulamasının gerçekleştirilmediği görülmüştür. Raylı sistemin yönlendirme ve bilgilendirme grafiklerinin tasarım, konum, bütünlük gibi unsurlar bağlamında yeniden değerlendirilmesi, sistemin kullanılabilirliğinin artması açısından önemlidir. Bu araştırmanın, Adana özelinde raylı sistem yönlendirme ve bilgilendirme grafiklerine yönelik literatüre katkıda bulunması, ayrıca Adana'nın hafif raylı sisteminin yönlendirme ve bilgilendirme grafiklerinin yeniden gözden geçirilmesi için bir hareket noktası oluşturması beklenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Yönlendirme tasarımı, Bilgilendirme tasarımı, Grafik tasarım, Hafif raylı sistem, Adana.

Rethinking the Wayfinding and Informational Graphics of the Light Rail System in Adana

Cihangir EKER
Cukurova University, Faculty of Fine Arts,Graphic Department, Adana/Türkiye
cihangireker01@gmail.com, Orcid ID: 0000-0001-5191-8469

ABSTRACT

This study aims to examine and reevaluate the wayfinding and informational graphics of the light rail system operating in Adana in terms of their form, content, and spatial placement. The initial studies on establishing a rail system in Adana date back to 1988, and the construction of the system began in 1999. Following various setbacks, the construction was completed in 2010, and the line—comprising 13 stations—was opened for use. As in other rail systems around the world and in Turkey, wayfinding and informational graphics in the Adana light rail system were designed and implemented to help passengers navigate the system more effectively. However, when compared with both national and international examples, several deficiencies are observed in the wayfinding and informational graphics used in Adana's light rail system. It is believed that a wayfinding and informational graphic system that is legible, up-to-date, cohesive, and incorporates local design elements is essential for the usability of the light rail system, which constitutes the backbone of the city's public transportation network. Therefore, this study examines the wayfinding and informational graphics of Adana's light rail system through the lens of graphic design principles and compares them with examples from both Turkey and other countries. This qualitative research is structured as a case study, with the Adana light rail system's wayfinding and informational graphics forming the sample of the study. To identify the necessary design characteristics of effective wayfinding and informational graphics and to compare Adana's graphic applications with those of other cities and countries, a document analysis was conducted. Based on this analysis and comparative review, it was found that Adana's graphics suffer from poor placement, lack of visual consistency, absence of local identity, and the lack of a sustainable design approach that addresses aging and updates. Reevaluating the design, placement, and coherence of the wayfinding and informational graphics is essential for improving the usability of the system. This research is expected to contribute to the literature on wayfinding and informational graphics in rail systems, specifically in the context of Adana, and to serve as a point of departure for rethinking and improving the current graphic communication design of the city's light rail network.

Keywords: Wayfinding Design, Informational Design, Graphic Design, Light Rail System, Adana.

Siyah Mashq ve Propatio Pennae Teknikleriyle Yazının Dönüşümü

Almıla YILDIRIM
Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Bodrum Güzel Sanatlar Fakültesi, Grafik Bölümü, Muğla/Türkiye
almilayildirim@mu.edu.tr, Orcid ID: 0000-0002-8445-3474

ÖZET

Bu bildiri, geleneksel kaligrafi ve yazı pratiklerinin sınırlarını aşan Siyah Mashq (karalama) ve Propatio Pennae (kalem testi) tekniklerini ele alarak, yazının işlevsel bir iletişim aracından estetik, performatif ve deneyimsel bir sanat formuna dönüşümünü inceler. Doğu ve Batı yazı geleneklerinden beslenen bu iki yaklaşım, yazının anlam aktarma işlevinin ötesinde görsel ve kavramsal bir ifade alanı oluşturduğunu ortaya koyar.

Siyah Mashq geleneği, Orta Doğu kaligrafi geleneği olan *khatt* içinde, eğitim ya da doğaçlama anlarında gerçekleşen mürekkep denemeleri ve jestleri üzerinden; *Propatio Pennae* ise Batı kaligrafi geleneğinde kalem tutuşu, el alışkanlığı ve materyal deneyimi odaklı çağdaş uygulamaları üzerinden değerlendirilir. Çalışma Hassan Massoudy, Charles Hossein Zenderoudi, eL Seed, Thomas Ingmire ve Niels "Shoe" Meulman gibi sanatçıların jestsel kaligrafi uygulamalarına uzanan örneklerle, bu tekniklerin kaligrafik düşüncenin evrimine katkılarını ortaya koyar. Bu iki teknik, yazının yalnızca semantik düzeyde anlam taşıyan bir sistem olmadığı, aynı zamanda form, jest ve süreç odaklı bir üretim alanı olduğunu gösterir.

Yazı stili geliştirme, el açma ya da malzeme denemesi gibi amaçlarla ortaya çıkan karalama ve eskiz pratikleri, artık yalnızca hazırlık süreçlerinin parçası olmasının ötesinde özgün ve bağımsız ifade biçimleri hâline gelmiştir. Tamamlanmamışlık, tekrar, jest ve malzeme deneyimi gibi kavramlarla çalışan sanatçılar, karalamayı yazı bağlamında semantik düzey işlevsizliği ya da hata göstergesi olmaktan uzaklaştırarak yaratıcı üretkenliğin bir aracı olarak yeniden tanımlar. Böylece yazı; bedensel hareket, sezgi, rastlantı ve süreç odaklılık gibi unsurları içeren performatif bir sanat formuna dönüşür.

Nitel araştırma yöntemiyle yapılandırılan bu bildiri, yazıya ilişkin klasik yaklaşımları eleştirel biçimde yeniden değerlendirerek, Siyah Mashq ve Propatio Pennae tekniklerinin deneysel üretim süreçlerinin biçimsel ve kavramsal katkılarını ortaya koymayı hedefler. Sonuç olarak çalışma, bu tekniklerin yazıya dair algıda bir geçiş aşamasını temsil ettiğini; yazının dilsel anlamdan görsel maddeselliğe ve deneyimsel sürece yönelen bir dönüşüm geçirdiğini ileri sürer. Biçim, jest ve zamansallık kesişiminde ele alınan bu yaklaşımlar, çağdaş sanat ve tasarım bağlamında kaligrafinin sınırlarını yeniden düşünmeye yönelik süreç ve deneyim merkezli bir çerçeve önerir.

Anahtar Kelimeler: Kaligrafi, *khatt*, karalama, deneysel yazı, jest, asemik yazı.

The Transformation of Writing through the Siyah Mashq and Propatio Pennae Techniques

Almıla YILDIRIM
Muğla Sıtkı Koçman University, Bodrum Faculty of Fine Arts, Graphic Design Department, Muğla/Turkey
almilayildirim@mu.edu.tr, Orcid ID: 0000-0002-8445-3474

ABSTRACT

This paper examines the Siyah Mashq (scribbling) and Propatio Pennae (pen testing) techniques that transcend the boundaries of traditional calligraphy and writing practices, exploring the transformation of writing from a functional means of communication into an aesthetic, performative, and experiential art form. It reveals that these two approaches, nourished by both Middle Eastern and Western writing traditions, create a visual and conceptual field of expression that goes beyond the communicative function of writing.

The *Siyah Mashq* tradition is evaluated within the Middle Eastern calligraphic tradition of khatt, through ink experiments and gestures produced during moments of training or improvisation. In contrast, Propatio Pennae is considered through contemporary practices in Western calligraphy that focus on pen grip, hand movement, and material experience. The study, by referring to artists such as Hassan Massoudy, Charles Hossein Zenderoudi, eL Seed, Thomas Ingmire, and Niels "Shoe" Meulman, reveals how these techniques have contributed to the evolution of calligraphic thinking. These two techniques demonstrate that writing is not merely a system carrying semantic meaning, but also a field of production focused on form, gesture, and process.

Practices like scribbling and sketching, which initially emerged for developing handwriting style, warming up the hand, or testing materials, have now evolved from preparatory processes to become unique and independent forms of expression. Artists working with concepts such as incompleteness, repetition, gesture, and material experience redefine scribbling not as a sign of dysfunction or error, but as a tool of creative productivity. Thus, writing transforms into a performative art form that embodies elements such as bodily movement, intuition, chance, and process-oriented creation.

Structured through a qualitative research method, this paper critically re-evaluates classical approaches to writing, aiming to reveal the formal and conceptual contributions of the *Siyah Mashq* and Propatio *Pennae* techniques within experimental production processes. As a result, the study argues that these techniques represent a transitional stage in the perception of writing, suggesting that writing has transformed from linguistic meaning to visual materiality and experiential processes. Approached at the intersection of form, gesture, and temporality, these perspectives propose a process and experience-oriented framework for rethinking the boundaries of calligraphy in the context of contemporary art and design.

Keywords: Calligraphy, *khatt*, scribbling, experimental writing, gesture, asemic writing.

Dijital Sanat ve Tasarım Deneyimi Yoluyla Oyunlaştırılmış Tipografi: Okul Öncesi Bireyler için Görsel ve Etkileşimli Çözümler

Merva KELEKÇİ OLGUN
Beykoz Üniversitesi, Sanat ve Tasarım Fakültesi, Grafik Tasarım Bölümü, İstanbul / Türkiye
mervakelekciolgun@beykoz.edu.tr, Orcid ID: 0000-0002-9670-5771

ÖZET

Dijital sanat ve tasarım deneyimi ile oyunlaştırılmış tipografinin erken çocukluk okuryazarlığına entegrasyonunu temel alan bu çalışma, okul öncesi dönem çocuklarının bilişsel ve algısal gelişimlerini destekleyen yenilikçi bir model sunmaktadır. Geleneksel okuryazarlık eğitim yaklaşımlarının sınırlamalarını sorgulayan araştırma, pedagojik teoriler ve teknolojik uygulamaların ötesine geçerek sanat, tasarım ve sürdürülebilirlik ilkelerini bütüncül biçimde bir araya getirmektedir. "Fil Dedektif" adlı dijital tipografi öğrenme oyunu, çocukların görsel ve etkileşimli deneyimlerle harf ve kelime öğrenmesini sağlayacak şekilde tasarlanmıştır. Bu model, Jean Piaget ve Lev Vygotsky'nin bilişsel gelişim yaklaşımları ile oyunlaştırma mekaniklerini harmanlayarak hem eğitsel verimlilik hem de sanatsal deneyim açısından zengin bir eğitim aracı ortaya koymak amacıyla tasarlanmıştır.

Çalışmada, tipografinin dijital sanatın yaratıcı ve dinamik olanaklarıyla yeniden şekillendirilmesi, çocukların okuma-yazma gelişimini artırırken çevresel farkındalığın da gelişmesine olanak sağlamaktadır. Harfler orman teması çerçevesinde etkileşimli sanatsal öğelere dönüştürülmüş; böylece çocukların görsel algıları ve yaratıcılıkları desteklenmiştir. Oyunlaştırma unsurları olarak hikaye tabanlı görevler, puan ve rozet sistemleri kullanılarak çocukların dikkat ve motivasyonu güçlendirilmiştir. Ayrıca dijital platformun çevresel sürdürülebilirliği, geleneksel kağıt materyallerine kıyasla önemli bir avantaj sunmaktadır. Araştırmada veriler, eğitim, tasarım ve çocuk gelişimi olmak üzere üç alandan 12 uzmandan, yapılandırılmış incelemeler, sezgisel değerlendirme yoluyla toplanmıştır. Bulgular, katılım, motivasyon ve okuryazarlık hazırlığını teşvik etmek için deneysel tipografiyi görsel hikaye anlatımıyla entegre etmenin etkinliğini vurgulamaktadır. Uzmanlar, tipografik oyun sistemini pedagojik açıdan sağlam, görsel olarak uyarıcı ve çeşitli okuryazarlık bağlamlarına uyarlanabilir olarak değerlendirilmiştir.

Bu bütüncül model, erken çocukluk okuryazarlığı alanında dijital sanat ve tasarımın pedagojik unsurlarla nasıl başarılı bir şekilde entegre edilebileceğine dair özgün bir katkı sağlamaktadır. Modelin hem bilişsel gelişim hem de estetik eğitime yönelik potansiyeli, eğitim bilimleri ve sanat eğitimi literatüründe yeni bir perspektif açmaktadır. Sonuç olarak, çalışmanın gelecekte deneysel araştırmalarla desteklenmesi, modelin farklı yaş gruplarına ve özel gereksinimli çocuklara adaptasyonu için zemin hazırlaması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Dijital Sanat, Tasarım Deneyimi, Oyunlaştırma, Tipografi, Okul Öncesi Eğitim, Sürdürülebilirlik, Sanat Eğitimi

Gamified Typography Through Digital Art and Design Experience: Visual and Interactive Solutions for Preschool Individuals

Merva KELEKÇİ OLGUN
Beykoz University, Art and Design Faculty, Graphic Design Department, Istanbul /Türkiye
mervakelekciolgun@beykoz.edu.tr, Orcid ID: 0000-0002-9670-5771

ABSTRACT

This study, based on the integration of digital art and design experience with gamified typography into early childhood literacy, presents an innovative model that supports the cognitive and perceptual development of preschool children. Challenging the limitations of traditional literacy education approaches, the research goes beyond pedagogical theories and technological applications to holistically combine the principles of art, design, and sustainability. The digital typography learning game, titled Elephant Detective, is designed to enable children to learn letters and words through visual and interactive experiences. This model is developed by harmonizing the cognitive development approaches of Jean Piaget and Lev Vygotsky with gamification mechanisms, aiming to create an educational tool enriched both in instructional effectiveness and artistic experience.

In the study, typography is reshaped through the creative and dynamic possibilities of digital art, enhancing children's reading and writing development while also fostering environmental awareness. Letters are transformed into interactive artistic elements within a forest-themed context, thereby supporting children's visual perception and creativity. Gamification elements such as story-based tasks, point and badge systems are used to strengthen children's attention and motivation. Additionally, the digital platform's environmental sustainability offers a significant advantage compared to traditional paper-based materials.

Data for the research were collected from 12 experts across education, design, and child development through structured reviews and intuitive evaluations. The findings emphasize the effectiveness of integrating experimental typography with visual storytelling to promote engagement, motivation, and literacy readiness. Experts evaluated the typographic game system as pedagogically sound, visually stimulating, and adaptable across diverse literacy contexts.

This holistic model uniquely contributes to early childhood literacy by illustrating how digital art and design can be successfully integrated with pedagogical components. Its potential for supporting both cognitive development and aesthetic education offers a new perspective in educational sciences and art education literature. Consequently, it is recommended that future experimental research supports this study, laying the groundwork for adapting the model to various age groups and children with special needs.

Keywords: Digital Art, Design Experience, Gamification, Typography, Preschool Education, Sustainability, Art Education

Ekran Fontlarında Minimalizm ve Fonksiyonellik: San Francisco Fontu

Münire YILDIZ
Süleyman Demirel Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi, Grafik Tasarımı Bölümü, Isparta/Türkiye
munireyildiz@sdu.edu.tr, Orcid ID: 000-0003-2064-9555

ÖZET

Ekran fontları, yalnızca internet ve web ortamında değil, televizyon, mobil cihazlar, sinema, elektronik billboardlar, hesap makineleri ve elektronik saatler gibi çeşitli dijital platformlarda da yaygın olarak kullanılan yazı tipi türleridir. Bu fontlar, ekran tabanlı cihazlarda görsel iletişim ve bilgi aktarımını optimize etmek amacıyla tasarlanmıştır. 21. yüzyılda teknolojinin hızla gelişmesiyle birlikte, ekran fontlarının okunabilirliğini artırmaya yönelik tasarım ve geliştirme süreçleri önemli ölçüde ivme kazanmıştır. Dijital ekranların çeşitliliği ve bu ekranların farklı çözünürlük, boyut ve kullanıcı ihtiyaçlarına sahip olması, ekran fontlarının tasarımında daha dikkatli bir yaklaşımı zorunlu kılmıştır. Netlik, kontrast, harf aralıkları ve x-height gibi tipografik unsurlar, ekran fontlarının okunabilirliğini doğrudan etkileyen faktörler olarak öne çıkmaktadır. Bu bağlamda, ekran fontlarının tasarımında kullanıcı deneyimi ve etkileşim odaklı bir anlayışın benimsenmesi önem kazanmıştır.

Bu çalışmada, Apple'ın sistem fontu olan San Francisco'nun ekran tabanlı cihazlardaki performansı okunabilirlik, esneklik, estetik ve kullanıcı deneyimi çerçevesinde değerlendirilecektir. Fontun hem dijital ekranlarda hem de basılı materyallerdeki performansı incelenerek, "amfibik olma" özelliği, yani çift ortamda etkili olma yeteneği analiz edilecektir. Çalışma kapsamında, farklı ekran boyutları ve çözünürlüklerde fontun görünümü incelenecek, okunabilirlik, x-height, harf aralıkları ve kontrast gibi tipografik unsurlar detaylı bir şekilde ele alınacaktır. San Francisco fontunun tasarım özellikleri, aynı kategorideki diğer sistem fontlarıyla karşılaştırılacak ve bu süreçte fontun üstünlükleri ve eksiklikleri belirlenmeye çalışılacaktır. Bu analizler, sistem fontlarının ideal tasarım özelliklerini belirlemek ve tipografik tasarım süreçlerine katkıda bulunmak amacıyla gerçekleştirilecektir.

Anahtar Kelimeler: Ekran Fontları, Apple Sistem Fontu, Tipografi, Amfibik Font, Okunabilirlik.

Minimalism and Functionality in Screen Typography: The San Francisco Typeface

Münire YILDIZ
Suleyman Demirel University, Faculty of Fine Arts, Graphic Design Department, Isparta/Türkiye
munireyildiz@sdu.edu.tr, Orcid ID: 0000-0003-2064-9555

ABSTRACT

Screen fonts are not only used in internet and web environments but are also widely utilized across various digital platforms such as televisions, mobile devices, cinema, electronic billboards, calculators, and digital watches. These fonts are designed to optimize visual communication and information transfer on screen-based devices. With the rapid technological advancements in the 21st century, the design and development processes aimed at improving the readability of screen fonts have gained significant momentum. The diversity of digital screens and their varying resolutions, sizes, and user requirements necessitate a more meticulous approach to screen font design. Clarity, contrast, letter spacing, and x-height are typographic elements that directly impact the readability of screen fonts. In this context, adopting a user experience and interaction-focused approach to screen font design has become increasingly important.

This study will evaluate the performance of Apple's system font, San Francisco, on screen-based devices in terms of readability, flexibility, aesthetics, and user experience. The font's performance will be analyzed in both digital screens and printed materials, focusing on its "amphibious" feature, i.e., its effectiveness across dual platforms. The study will examine the font's appearance on various screen sizes and resolutions, analyzing typographic elements such as readability, x-height, letter spacing, and contrast in detail. San Francisco's design characteristics will be compared with other system fonts in the same category, aiming to identify its strengths and weaknesses. These analyses will be conducted to define the ideal design features of system fonts and contribute to typographic design processes.

Keywords: Screen Fonts, Apple System Font, Typography, Amphibious Font, Readability.

Milli Futbol Takımlarının Logo Tasarımlarındaki Değişim Süreci ve Minimalist Etkiler

Mehmetali İlbey KAROĞLU
KTO Karatay Üniversitesi, GSTF, Grafik Tasarımı Bölümü, Konya/Türkiye
mehmetali.karoglu@karatay.edu.tr, Orcid ID: 0009-0004-7137-3725

Çağrı GÜMÜŞ
KTO Karatay Üniversitesi, GSTF, Grafik Tasarımı Bölümü, Konya/Türkiye
cagri.gumus@karatay.edu.tr, Orcid ID: 0000-0001-5901-9708

ÖZET

Milli futbol takımlarının logoları, yalnızca sportif birer sembol değil, aynı zamanda ulusal kimliğin görsel temsil araçlarıdır. Tarihsel olarak bu logolar, ayrıntılı sembollerden ve geleneksel motiflerden oluşmuş; ulusların tarihini, hanedanlık bağlarını ve kültürel hafızasını görsel düzlemde aktarmıştır. Bununla birlikte bazı futbol milli takımları, forma üzerinde ülke bayraklarını doğrudan kullanmak yerine futbol federasyonlarının sembollerini tercih etmişlerdir. Çünkü bayraklar, devletin resmi ve değiştirilemez simgeleri olarak kullanılırken; federasyon logoları, sporun kurumsal kimliğini temsil eder, tasarım açısından müdahalelere izin verir ve farklı mecralarda kullanıma açıktır. Özellikle 20. yüzyılın sonlarından itibaren grafik tasarım alanındaki genel yönelimler ve dijitalleşmenin getirdiği ihtiyaçlarla birlikte bu logolarda belirgin bir sadeleşme eğilimi gözlenmektedir. Minimalizmin yükselişi, milli takım logolarının tasarım sürecinde de kendini göstermiş; ayrıntılar yerini daha yalın çizgilere, sınırlı renk paletlerine ve güçlü simgesel odaklara bırakmıştır. Bu dönüşüm, logoların estetik boyutlarının ötesinde, markalaşma, uluslararası tanınırlık amaçlara da hizmet etmektedir. Bu çalışmanın temel amacı, milli futbol takımlarının logo tasarımlarındaki değişim sürecini tarihsel bağlamda ele alarak, minimalizmin bu süreçteki etkilerini ortaya koymaktır.

Araştırmada yöntem olarak karşılaştırmalı görsel analiz tercih edilmiştir. Logoların tarihsel versiyonları görsel belgeler üzerinden toplanmış, biçim, renk, tipografi ve sembolik öğeler açısından analiz edilmiştir. Minimalizmin etkisiyle logolarda detayların azaltılması, sembollerin daha evrensel ve kolay algılanabilir bir forma kavuşturulması, federasyon kimliğinin devlet sembollerinden bağımsızlaştırılması ve ulusal markalaşma stratejilerine entegre edilmesi dikkat çeken bulgular arasındadır.

Sonuç olarak çalışma, minimalizmin milli kimliği temsil eden futbol logoları üzerindeki dönüştürücü rolünü vurgulamakta; bu logoların yalnızca sportif birer amblem değil, aynı zamanda kültürel kimlik, görsel iletişim ve uluslararası markalaşma araçları olduğunu göstermektedir. Bu yönüyle araştırma, sanat ve tasarım alanında yeniden düşünme ve yeniden hayal etme çağrılarıyla örtüşmekte, görsel kültürün güncel dönüşümüne dair katkılar sunmayı amaçlamaktadır.

Keywords: Minimalizm, Sembol, Logo, Futbol

The Process of Change and Minimalist Effects in the Logo Designs of National Football Teams

Mehmetali İlbey KAROĞLU
KTO Karatay University, Faculty of Fine Arts and Design, Department of Graphic Design
mehmetali.karoglu@karatay.edu.tr,Orcid ID: 0009-0004-7137-3725

Çağrı GÜMÜŞ
KTO Karatay University, Faculty of Fine Arts and Design, Department of Graphic Design
cagri.gumus@karatay.edu.tr, Orcid ID: 0000-0001-5901-9708

ABSTRACT

The logos of national football teams are not merely sporting symbols but also visual representations of national identity. Historically, these logos were composed of detailed heraldic emblems and traditional motifs, visually conveying nations' histories, dynastic ties, and cultural memory. However, some national football teams have chosen to use the emblems of their football federations on their kits instead of directly displaying their national flags. This is because flags function as the official and immutable symbols of the state, whereas federation logos represent the institutional identity of the sport, allow for design interventions, and are adaptable across different media. Since the late 20th century, in line with broader trends in graphic design and the demands of digital platforms, these logos have undergone a clear simplification. The rise of minimalism has become evident in the design process of national team logos: intricate details have been replaced by cleaner lines, limited color palettes, and strong symbolic focal points. This transformation serves purposes beyond aesthetics, including branding and international recognizability. The main aim of this study is to examine the transformation process of national football team logos in their historical context and to reveal the impact of minimalism on this evolution.

The research adopts a comparative visual analysis method. Historical versions of the logos were collected from visual sources and analyzed in terms of form, color, typography, and symbolic elements. The findings highlight how minimalism has led to the reduction of details, the redesign of symbols into more universal and easily recognizable forms, the detachment of federation identity from state symbols, and the integration of logos into national branding strategies.

In conclusion, the study emphasizes the transformative role of minimalism on football logos that represent national identity, demonstrating that these logos are not only sporting emblems but also vehicles of cultural identity, visual communication, and international branding. In this respect, the research aligns with the calls to rethink and reimagine within the fields of art and design, and aims to contribute to the discussion of contemporary transformations in visual culture.

Keywords: Minimalism, Symbol, Logo, Football.

Sanat İle Yaşam Arasında Bir Eşik: Robert Rauschenberg

İrem Nisa KARAKUŞ
Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü, Samsun/Türkiye
Karakusiremnisa741@gmail.com , Orcid ID: 0009-0006-3318-3388

Çağatay İnam KARAHAN
Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü, Samsun/Türkiye
cagataykarahan@gmail.com , Orcid ID: 0000-0003-3260-8515

ÖZET

Bu çalışmada, 20. yüzyılın ikinci yarısında sanat ile yaşam arasındaki sınırları bulanıklaştıran yenilikçi yaklaşımıyla dikkat çeken Robert Rauschenberg'in estetik anlayışı ve özellikle "Combine" sanatı aracılığıyla geliştirdiği sanatsal yönteminin incelenmesi amaçlamaktadır. Sanatçının "Combine" sanat olarak nitelendirdiği sanatsal anlayışı geleneksel sanat disiplinlerinin sınırlarını aşan, iki ve üç boyutlu formları bir araya getiren, özellikle hazır nesne kullanımını merkeze alan ideolojik bir yaklaşımdır. Soyut Dışavurumculuktan uzaklaşarak gündelik yaşam nesnelerini sanat pratiğinin merkezine yerleştiren sanatçı, sanat tarihinde hem biçimsel hem de kavramsal bir kırılma noktası yaratmıştır. Rauschenberg'in geleneksel tuval anlayışını sorgulayan üretimleri, sanat ve yaşam arasında metaforik bir eşik kurarak, sıradan olanın sanatsal potansiyelini gözler önüne sermektedir. Endüstri sonrası dönemin hızla değişen tüketim alışkanlıkları, medya imgeleri ve seri üretim kültürü sanatın yalnızca estetik bir ifade aracından ziyade toplumsal bir yansıma haline gelmesini sağlamıştır. Bu bağlamda Rauschenberg'in sanatsal anlayışı çağın ruhunu yansıtan estetik bir kompozisyon ortaya çıkarmaktadır. Araştırma modeli olarak, nitel araştırma yöntemlerinden doküman analizi seçilmiştir. Sanatçının 1955 ve sonraki yıllarda ürettiği eserler üzerinden malzeme, teknik ve kavramsal katmanlar analiz edilmiştir. Sanatçının eserlerinde kullandığı; gazeteler, fotoğraflar, kumaş parçaları, kişisel eşyalar, gazete küpürleri, doldurulmuş hayvanlar ve endüstriyel atıklar gibi birçok gündelik nesne doğrudan estetik amaçla seçilmemiş, yaşamın kendisinden alınarak kullanılmıştır. Böylece sanatçı, sanatın yalnızca estetik idealler veya soyut anlatımlarla sınırlı kalmaması gerektiğini, aksine yaşamın sıradan anlarına hatta artıklarına uzanabileceğini savunmuştur. Rauschenberg'in yaklaşımı hem Marcel Duchamp sonrası sanat anlayışının hem de Pop Art hareketinin temellerini hazırlamıştır. Sanatçının estetik anlayışı, izleyiciyi edilgen bir konumdan çıkararak sanat eserini çok katmanlı bir deneyim alanına dönüştürmüş, algı ve yorum süreçlerini aktif hale getirmiştir. Sonuç olarak, Rauschenberg'in Combine sanatı, yalnızca yeni bir teknik değil, sanat tarihi içinde köklü bir yeniden düşünüşü temsil etmektedir. Sanat ile yaşam arasındaki yapay ayrımı ortadan kaldırmayı hedefleyen bu yaklaşım, modern ve çağdaş sanatın gelişim sürecinde belirleyici bir rol oynamıştır. Sanatçının eserleri estetik, kavramsal ve toplumsal bağlamda sanatın sınırlarını genişleterek yeni bir ifade dili inşa etmiştir.

Keywords: Combine Sanat, Çağdas Sanat, Pop Art, Hazır Nesne

The Threshold Between Art And Life: Robert Rauschenberg

İrem Nisa KARAKUŞ
Ondokuz Mayıs University, Faculty of Education, Department of Fine Arts Education, Samsun/Türkiye
Karakusiremnisa741@gmail.com , Orcid ID: 0009-0006-3318-3388

Çağatay İnam KARAHAN
Ondokuz Mayıs University, Faculty of Education, Department of Fine Arts Education, Samsun/Türkiye
cagataykarahan@gmail.com , Orcid ID: : 0000-0003-3260-8515

ABSTRACT

This study aims to examine Robert Rauschenberg's aesthetic approach, notable for his innovative approach that blurred the boundaries between art and life in the second half of the 20th century, and his artistic method, particularly developed through his "Combine" art. The artist's artistic approach, which he describes as "Combine" art, is an ideological approach that transcends traditional artistic disciplines, combining two- and three-dimensional forms and particularly centering on the use of ready-made objects. By moving away from Abstract Expressionism and placing everyday objects at the center of his artistic practice, the artist created a turning point in art history, both formally and conceptually. Rauschenberg's works, which question the traditional understanding of the canvas, establish a metaphorical threshold between art and life, revealing the artistic potential of the ordinary. Rapidly changing consumer habits, media imagery, and the culture of mass production in the post-industrial era have transformed art from a mere means of aesthetic expression to a reflection of society. In this context, Rauschenberg's artistic approach creates an aesthetic composition that reflects the spirit of the age. Document analysis, a qualitative research method, was chosen as the research model. The artist's works produced in 1955 and subsequent years were analyzed across material, technical, and conceptual layers. Many everyday objects, such as newspapers, photographs, pieces of fabric, personal belongings, newspaper clippings, stuffed animals, and industrial waste, were not chosen for direct aesthetic purposes but were instead taken from life itself. Thus, the artist argued that art should not be limited to aesthetic ideals or abstract expressions, but rather could extend to ordinary moments, even the remnants, of life. Rauschenberg's approach laid the foundations for both the post-Marcel Duchamp art style and the Pop Art movement. His aesthetic understanding removed the viewer from a passive position, transforming the artwork into a multilayered field of experience, activating the processes of perception and interpretation. Ultimately, Rauschenberg's Combine art represented not only a new technique but also a radical rethinking within art history. This approach, which aimed to eliminate the artificial distinction between art and life, played a decisive role in the development of modern and contemporary art. The artist's works expanded the boundaries of art within aesthetic, conceptual, and social contexts, establishing a new language of expression.

Keywords: Combine Art, Contemporary Art, Pop Art, ready object

Senga Nengudi'nin Kavramsal Heykellerinde Toplumsal Cinsiyetin Bedensel Temsili

Şükran BULUT
Cumhuriyet Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Güzel Sanatlar Bölümü, Sivas /Türkiye
sukranblt@gmail.com, Orcid ID: 0000-0001-8220-686X

ÖZET

Senga Nengudi'nin çalışmaları, özellikle 1970'li yıllardan itibaren siyah kadın sanatçıların görünürlüğü, beden politikaları ve alternatif estetik anlayışları bağlamında ele alınmıştır. Nengudi, geleneksel heykel anlayışını dönüştürerek, bedenin hem bireysel hem toplumsal anlamlarını gündelik nesneler üzerinden yapılandırır. Nengudi, özellikle kadın bedenine dair deneyimleri esnek, geçirgen ve gündelik malzemelerle ifade ederek hegemonik cinsiyet tanımlarını sorgulayan işler üretmiştir. Sanatçının pantyhose, kum, plastik gibi malzemeleri kullanması hem bedenin fiziksel sınırlarını hem de kültürel temsillerini dönüştürmeye yönelik bir estetik strateji olarak değerlendirilmiştir. Çalışmanın temel amacı, Nengudi'nin heykel ve performans sanatında malzeme ve performans kullanımının toplumsal cinsiyet algılarını nasıl dönüştürdüğünü ve çağdaş sanat söylemine ne tür katkılar sunduğunu ortaya koymaktır. Araştırma kapsamında fenomenolojik yöntem ve vaka analizine dayalı bir yaklaşım benimsenmiştir. Fenomenolojik yöntem, izleyiciyle eser arasındaki deneyimsel ilişkiyi analiz etmeyi mümkün kılmış; vaka analizleri ise sanatçının 'R.S.V.P.'serisi ile 'Ceremony for Freeway Fets' performansını detaylı biçimde çözümlemeye olanak sağlamıştır. Malzeme çözümlemeleri, eserin kavramsal katmanlarını açımlamaya yardımcı olmuş; ritüel öğeler ve disiplinlerarası geçişlilik ise Nengudi'nin yenilikçi pratiğini ortaya çıkarmıştır. Bulgular, Nengudi'nin sanatının beden, kimlik ve cinsiyet üzerine eleştirel bir söylem geliştirdiğini göstermektedir. Malzemelerin seçimi, sanatın elitist ve dışlayıcı yapısına karşı demokratik bir duruş ortaya koyarken, sanatçının kolektif üretim süreçleri siyah kadın sanatçılara görünürlük kazandırmıştır. Sonuç olarak, Nengudi'nin işleri feminist teori, antropoloji ve çağdaş sanat arasında köprüler kurarak sanatın düşünsel sınırlarını genişleten bir rol üstlenmektedir.

Keywords: Senga Nengudi, Kavramsal Heykel, Toplumsal Cinsiyet

Embodied Representations of Gender in Senga Nengudi's Conceptual Sculptures

Şükran BULUT
Cumhuriyet University, Faculty of Education, Department of Fine Arts, Sivas/Türkiye
sukranblt@gmail.com, Orcid ID: 0000-0001-8220-686X

ABSTRACT

Senga Nengudi's work has been examined, particularly since the 1970s, in the context of the visibility of Black women artists, body politics, and alternative aesthetic paradigms. By transforming the traditional understanding of sculpture, Nengudi constructs the individual and social meanings of the body through everyday objects. She articulates experiences related specifically to the female body using flexible, permeable, and commonplace materials, thereby producing works that challenge hegemonic gender definitions. Her use of materials such as pantyhose, sand, and plastic has been interpreted as an aesthetic strategy aimed at transforming both the physical boundaries and cultural representations of the body. The primary aim of this study is to reveal how Nengudi's use of material and performance in sculpture and performance art reconfigures perceptions of gender and contributes to contemporary art discourse. A phenomenological method and case study-based approach have been adopted within the scope of this research. The phenomenological method enables an analysis of the experiential relationship between the viewer and the artwork, while the case studies allow for an in-depth examination of the artist's R.S.V.P. series and the Ceremony for Freeway Fets performance. Material analyses have served to uncover the conceptual layers of the work; ritual elements and interdisciplinary fluidity have illuminated the innovative nature of Nengudi's practice. Findings indicate that Nengudi's art develops a critical discourse on the body, identity, and gender. Her choice of materials presents a democratic stance against the elitist and exclusionary nature of art, while her collective production processes have enhanced the visibility of Black women artists. Ultimately, Nengudi's work plays a pivotal role in expanding the intellectual boundaries of art by bridging feminist theory, anthropology, and contemporary art

Keywords: Senga Nengudi, Conceptual Sculpture, Gender

2000 Sonrası Sanat Eğitiminde Pedagojik Yaklaşımlar: Güncel Uygulamalar ve Kuramsal Kökenler

Reyhan DEMİR ÖVEZ
Adnan Menderes Üniversitesi, Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü, Aydın/Türkiye
rdemir@adu.edu.tr, Orcid ID: 0000-0002-5728-1734

Ezgi KIVRAK
Adnan Menderes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Güzel Sanatlar Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Programı, Aydın/Türkiye
2434100105@stu.adu.edu.tr, Orcid ID: 0009-0008-5278-8414

ÖZET

2000 sonrası sanat eğitimi, teknolojik ilerlemeler, küreselleşme ve toplumsal dönüşümlerin etkisiyle köklü bir paradigma değişimi geçirmiştir. Dijitalleşme, disiplinler arası yaklaşımlar ve toplumsal bağlam odaklı pedagojiler, sanat eğitiminin yeniden yapılandırılmasında öncü rol oynamıştır. Literatürde, yeni medya sanatı, post-medium, kültürel kapsayıcılık ve yaratıcı teknoloji kavramları dönüşümün temel unsurları olarak tanımlanmaktadır. Bu araştırma, 2000 sonrası sanat eğitimindeki pedagojik yaklaşımları öncülleriyle ele alarak sistematik bir şekilde incelemeyi ve kuramsal derinleşmeyi ortaya koymayı hedeflemektedir.

Araştırmada literatür taraması ve içerik analizi yöntemleri kullanılmış olup kuramsal modeller, tematik gruplamayla değerlendirilmiştir. Çalışma teorik ve batı kuramcıları odaklıdır, ampirik veri(örneğin, sınıf gözlemleri) içermemektedir. Özellikle beden-zihin farkındalığını güçlendiren sessiz ve duyusal pedagojilere odaklanmaktadır. Bu yaklaşımlar, geleneksel eğitimin bilgi yoğunluğu ve görsel odaklılığına alternatif olarak, öğrencilerin anlam odaklı, duyarlı ve bütüncül öğrenme ihtiyaçlarına yanıt vermeyi amaçlamaktadır.

Freire'nin eleştirel pedagojisi (1970), otoriter bilgi aktarımına meydan okuyarak toplumsal bilinci güçlendirir(Giroux, 2011). 2000 sonrası sanat eğitiminde, örneğin toplumsal adalet temalı dijital sanat projelerinde, öğrencilerin eleştirel bilincini güçlendirmek için yeniden yorumlanmıştır. Eisner'in sanata dayalı bilişsel modeli(2002), estetik deneyimin bilişsel süreçleri desteklediğini vurgular ve artırılmış gerçeklik(AR) gibi teknolojilerle estetik deneyimi zenginleştiren uygulamalara ilham vermiştir. Merleau-Ponty'nin bedensel algı felsefesi(1945), duyusal öğrenmenin temelini oluşturur(Carman, 2008) ve duyusal pedagojilerin 2000 sonrası sanat eğitiminde sanal gerçeklik, beden-zihin bütünlüğünü güçlendiren uygulamalara temel oluşturur. Kester'in diyalojik sanat teorisi(2004), toplumsal angajmanı teşvik eder. Jenkins'in dijital kültür kuramı(2006), oyun tasarımı ve transmedya hikaye anlatımı müfredatlarında kullanılmaktadır. Kester'in diyalojik sanatı, okul-topluluk iş birliğiyle kamusal sanat projelerini desteklemektedir.

Çalışma, sanat eğitiminin günümüz ihtiyaçlarına yanıt verme kapasitesini güçlendiren çok boyutlu bir çerçeve sunmaktadır. Bulgular, eleştirel ve duyusal pedagojilerin öğrencilerin yaratıcı potansiyelini ve toplumsal farkındalığını artırdığını göstermektedir. Örneğin, Türkiye'de mülteci temalı dijital sanat atölyeleri, Freire'nin eleştirel pedagojisine dayalı olarak toplumsal farkındalığı geliştirmiştir(Giroux, 2011). Duyusal pedagojiler, VR temelli sanat derslerinde (Jenkins, 2006) ve sanat terapisi atölyelerinde (Malchiodi, 2008), öğrencilerin yaratıcı ifadesini ve duygusal refahını artırmıştır. Kester'in diyalojik sanatı (2004), kamusal sanat projeleriyle topluluk bilincini güçlendirmiştir. Gelecek araştırmalar için Türkiye'deki uygulamaların değerlendirilmesi ve dijital teknolojilerin uzun vadeli etkilerinin incelenmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Sanat eğitimi, pedagojik yaklaşımlar, duyusal pedagoji, eleştirel yaklaşımlar, yeni medya sanatı.

Pedagogical Approaches in Art Education After 2000: Contemporary Applications and Theoretical Roots

Reyhan DEMİR ÖVEZ
Adnan Menderes University, Fine Art Education Department, Aydın/Turkey
munireyildiz@sdu.edu.tr, Orcid ID: 0000-0003-2064-9555

Ezgi KIVRAK
Adnan Menderes University, Institute of Social Sciences, Fine Arts Department, Master's Program, Aydın/Turkey
2434100105@stu.adu.edu.tr, Orcid ID: 0009-0008-5278-8414

ABSTRACT

Since 2000, art education has undergone a profound paradigm shift driven by technological advancements, globalization, and societal transformations. Digitalization, interdisciplinary approaches, and socially contextual pedagogies have played a pivotal role in reshaping art education. In the literature, concepts such as new media art, post-medium, cultural inclusivity, and creative technologies are identified as core elements of this transformation. This study aims to systematically examine pedagogical approaches in art education post-2000, alongside their theoretical precursors, to elucidate theoretical enrichment.

The study employs literature review and content analysis methods, with theoretical models evaluated through thematic grouping. It is theoretically focused, centered on Western theorists, and lacks empirical data (e.g., classroom observations). The research particularly emphasizes silent and sensory pedagogies that enhance body-mind awareness. These approaches, as alternatives to traditional education's information-heavy and visually oriented nature, address students' needs for meaningful, sensitive, and holistic learning.

Freire's critical pedagogy (1970) challenges authoritarian knowledge transmission, fostering social consciousness(Giroux, 2011). In post-2000 art education, it has been reinterpreted, for instance, in socially engaged digital art projects, strengthening students' critical awareness. Eisner's arts-based cognitive model(2002) underscores the supportive role of aesthetic experience in cognitive processes, inspiring applications like augmented reality (AR) that enrich aesthetic experiences. Merleau-Ponty's philosophy of embodied perception(1945) provides a foundation for sensory learning(Carman, 2008), underpinning sensory pedagogies in post-2000 virtual reality art education to enhance body-mind integration. Kester's dialogic art theory(2004) promotes social engagement, while Jenkins' digital culture theory(2006) informs game design and transmedia storytelling curricula. Kester's dialogic art supports school-community collaborative public art projects.

The study offers a multidimensional framework that strengthens art education's capacity to address contemporary needs. Findings indicate that critical and sensory pedagogies enhance students' creative potential and social awareness. For instance, digital art workshops in Turkey addressing refugee narratives, inspired by Freire's critical pedagogy, have increased social sensitivity(Giroux, 2011). Sensory pedagogies, applied in virtual reality (VR)-based art lessons(Jenkins, 2006) and art therapy workshops(Malchiodi, 2008), have improved students' creative expression and emotional well-being. Kester's dialogic art(2004) has strengthened community awareness through public art projects. Future research should evaluate applications in Turkey and investigate the long-term impacts of digital technologies.

Keywords: Art education, pedagogical approaches, sensory pedagogy, critical approaches, new media art.

Büyülü Gerçekçilik Akımının Resim Sanatındaki Yansımaları

Elif BEYAZ KARDEŞ
Anadolu Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Resim Bölümü Eskişehir / Türkiye
beyazeliff@gmail.com Orcid ID: 0000-0003-4532-4669

ÖZET

Bu çalışmanın amacı, büyülü gerçekçilik akımının tanımını araştırarak resim sanatındaki yansımalarını incelemektir. Büyülü gerçekçilik, içinde büyülü öğeleri barındıran, gerçeklik anlayışı içerisinde düşsellik ile gerçekçiliği birbirine bağlayan bir akımdır. Fantastik realizm olarak da bilinen bu yaklaşım, olağanüstüyü somut gerçekliğin içerisinde kurgular. Gerçek hayattan alınan imgeleri gizemli bir evrenin içinde yeniden yorumlar. Büyülü Gerçekçilik akımında, gerçekdışı olay ve olgular, sürrealizm akımının aksine, gerçek dışılıklarına dikkat çekilmeden, kayıtsız bir tavırla anlatılır. Gerçek ile gerçekdışı zıtlığı sıklıkla bir araya getirilir, zaman zaman birbirine karıştırılır. Tuhaf olanlar sıradan hale getirilir. Bu araştırma, nitel bir yöntem benimseyerek betimsel ve görsel çözümleme yaklaşımıyla yürütülmüştür. Çalışmada, büyülü gerçekçilik akımının 20. yüzyılın başından günümüze kadar uzanan dönem içerisindeki gelişimi tarihsel bir bağlamda ele alınmıştır. Araştırma, kapsam olarak büyülü gerçekçiliğin resim sanatındaki görünümleriyle sınırlandırılmıştır. Edebiyat ve sinemaya yapılan göndermeler, konuyu destekleyici nitelikte olup derinlemesine bir çözümleme amacı taşımamaktadır. Akımın öncü sanatçılarının eserlerinden seçilen örnekler incelenmiştir. Otto Dix'in savaş sonrası travmaları ve toplumsal eleştiriyi yansıtan portreleri, Frida Kahlo'nun mit, metafor ve alegorilerle iç dünyasını resmeden otoportreleri, Honoré Sharrer'ın düşsel sembolizmi, Pedro Meyer'in manipüle edilmiş fotoğrafları, Franz Radziwill'in tuhaf manzaraları ve Ivan Albright'ın ayrıntılı betimlemeleri büyülü gerçekçiliğin farklı biçimlerini ortaya koymaktadır. George Grosz'un Metropolis tablosunda modern kentin kaotik yapısı ve toplumsal çelişkiler resmedilirken, Peter Doig'in yansımaları büyülü olanla gerçek arasında yeni bir dünya açmıştır. Bulgular, büyülü gerçekçi anlatımın yalnızca resim sanatında değil, edebiyat ve sinemada da farklı biçimlerde karşılık bulduğunu göstermektedir. Edebiyatta Gabriel Garcia Marquez ve Haruki Murakami, sinemada ise Tim Burton, Guillermo del Toro ve Akira Kurosawa'nın eserleri bu akımın farklı disiplinlerdeki örnekleri olarak öne çıkmaktadır. Sonuç olarak büyülü gerçekçilik, gerçek ile olağanüstünün aynı çerçevede ele alındığı, gerçekçi unsurlarla masalsı atmosferlerin dengeli bir bütünlük gösterdiği bir anlatım biçimidir. Sanatın farklı dallarında etkili olan bu yaklaşım, izleyici ve okurda tanıdık olan ile yabancıyı aynı anda çağrıştırarak, gerçeği dönüştüren ve sorgulatan bir estetik anlayış sunmaktadır. Bu çalışma, resim sanatındaki büyülü gerçekçilik akımını incelerken, akımı disiplinlerarası bir perspektifle ele alması bakımından önem taşımaktadır. Büyülü gerçekçiliğin tarihsel süreç içerisindeki evrimi ve farklı kültürel bağlamlardaki yansımaları, çağdaş sanat pratiği ve disiplinlerarası araştırmalar için değerli bir referans oluşturmaktadır. Çalışma, tarihsel olarak 20. yüzyılın ortalarından günümüze kadar olan süreçle sınırlandırılmış; büyülü gerçekçiliğin erken dönem örnekleri kapsam dışında bırakılmıştır. Bu çerçevede, çalışma yalnızca resim sanatında değil, edebiyat ve sinema gibi diğer sanat disiplinlerinde büyülü gerçekçi anlatımın evrensel ve çok boyutlu doğasını anlamaya katkı sağlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Screen Fonts, Apple System Font, Typography, Amphibious Font, Readability.

Magical Realism in Painting: Reflections in Visual Arts

Elif BEYAZ KARDEŞ
29.Sayfa
Anadolu University, Faculty of Fine Arts, Department of Painting, Eskişehir/Türkiye
beyazeliff@gmail.com Orcid ID: 0000-0003-4532-4669

ABSTRACT

The aim of this study is to investigate the definition of the Magical Realism movement and to examine its reflections in painting art. Magical Realism is a movement that contains magical elements and connects dreamlike imagination with realism within an understanding of reality. Also known as Fantastic Realism, this approach constructs the extraordinary within tangible reality and reinterprets images derived from real life within a mysterious universe. In Magical Realism, unlike the Surrealist movement, unreal events and phenomena are narrated in an indifferent manner, without drawing attention to their unreal nature. The contrast between the real and the unreal is frequently brought together and sometimes intertwined; the strange becomes ordinary. This research adopts a qualitative methodology and is conducted through descriptive and visual analysis. The study addresses the development of Magical Realism from the early 20th century to the present within a historical context. The scope of the research is limited to the representations of Magical Realism in painting. References to literature and cinema are included to support the discussion but are not intended for an in-depth analysis. Selected works of leading artists of the movement have been examined. Otto Dix's portraits reflecting post-war traumas and social criticism, Frida Kahlo's self-portraits depicting her inner world through myth, metaphor, and allegory, Honoré Sharrer's dreamlike symbolism, Pedro Meyer's manipulated photographs, Franz Radziwill's uncanny landscapes, and Ivan Albright's meticulous depictions reveal different forms of Magical Realism. While George Grosz's Metropolis portrays the chaotic structure and social contradictions of the modern city, Peter Doig's reflections open a new world between magical and real. The findings indicate that the expression of Magical Realism is not only found in painting but also in literature and cinema in various forms. In literature, Gabriel García Márquez and Haruki Murakami; in cinema, Tim Burton, Guillermo del Toro, and Akira Kurosawa stand out as examples of this movement in different disciplines. In conclusion, Magical Realism is a mode of expression in which the real and the extraordinary are addressed within the same framework, where realistic elements and fantastical atmospheres coexist in a balanced unity. This approach, which influences various branches of art, evokes both the familiar and the strange in the viewer and the reader, offering an aesthetic understanding that transforms and questions reality. This study is significant in that it examines Magical Realism in painting through an interdisciplinary perspective. The historical evolution of Magical Realism and its reflections in diverse cultural contexts provide a valuable reference for contemporary art practices and interdisciplinary research. The study is historically limited to the period from the mid-20th century to the present, and early examples of Magical Realism are excluded from the scope. Within this framework, the research contributes to understanding the universal and multidimensional nature of Magical Realist expression not only in painting but also across other artistic disciplines such as literature and cinema.Keywords: Screen Fonts, Apple System Font, Typography, Amphibious Font, Readability.

Keywords: Magical Realism, Painting, Fantastic Realism, Cinema.

Sanatın Yeni Uzamı: Immersive Art (Sürükleyici Sanat) Sergileme Pratiklerine Bakış

Hatice ÇÖKLÜ AŞKIN
Ordu Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi, Resim Bölümü, Ordu/Türkiye
haticeaskin384@gmail.com, Orcid ID: 000-0003-4263-6114

ÖZET

21. yüzyılın sanat epistemolojisi, modernizmden miras aldığı sanat yapıtı ve izleyici uzamını yeniden yapılandırarak, sanat ve teknolojinin kesişiminde ortaya çıkan üretim biçimlerine yeni terminolojiler kazandırmıştır. İlk dönemlerde "Bilgisayar Sanatı", "Multimedya Sanatı" ve "Siber Sanat" gibi kavramlarla anılan bu alan, 20. yüzyılın son çeyreğinde, dijital teknolojilerden beslenen; kinetik, ses, yazılım, bio ve Immersive sanat gibi alt disiplinleri içeren "Yeni Medya Sanatı" olarak kavramsallaştırılmıştır. Post-dijital çağda Artırılmış Gerçeklik (AR), Sanal Gerçeklik (VR), Karma Gerçeklik (MR), Yapay Zekâ (AI) ve sürükleyici sanal dünyalar, sanat yapıtlarının üretim, sergileme ve alımlama biçimlerine yeni boyutlar kazandırmıştır. Sensör teknolojileri, projeksiyon haritalama, ses ve görüntü işleme altyapılarının senkronize kullanımıyla şekillenen bu deneyimsel alan, günümüzde "Immersive Art" (Sürükleyici Sanat) olarak tanımlanmaktadır. İzleyiciyi çok duyulu (sinestezik) bir etkileşimle içine alan bu illüzyonist mekânların kökeni Antik Mısır tapınaklarından Barok kiliselerine; modern dönemde ise Dadaizm, Fütürizm, Op Sanat, Kinetik Sanat ve E.A.T. gibi akım ve toplulukların üretimlerine kadar uzanmaktadır. Antik ve Barok dönemlerde mimariyle bütünleşen bu mekânlar, izleyenin retinal görüş alanını dolduran ve genellikle ardışık biçimde teolojik ya da mitolojik bir hikâyeyi aktaran temsillerden oluşmaktaydı. Bu temsiller, her ne kadar izleyeni mekânın ve anlatının içene çeken sürükleyici bir deneyim sunsa da, Immersive sanat deneyiminin ötesinde, teolojik ve politik bağlamda onu itaat mekanizmalarının bir parçası hâline getirmiştir. Dijital çağla birlikte mekân, salt fiziksel bir alan olmaktan çıkarak kültürel, sosyal ve duyusal bir deneyim sunan illüzyonist alanlara dönüşmüştür. Kurgulanmış ses, görüntü ve kimi zaman koku akışıyla sınırsızca genişletilebilen bu mekanlar, "gerçekliğin ne olduğu" sorusundan çok, "gerçeğin nasıl algılandığı" sorusuna odaklanan akışkan siber uzamlara evrilmiştir. Bu bağlamda sanat üretim süreçleri, sanatçıların yanı sıra mühendisler, araştırma laboratuvarları ve teknoloji şirketlerinin katkısıyla kolektif bir yapıya bürünmüş; veri depolama, iletme ve işletme için teknik ve kurumsal desteklere bağımlı hale gelmiştir. 1980'lerden itibaren sanal ve artırılmış gerçeklik teknolojilerindeki gelişmeler, bilgisayar grafikleri ve sensör tabanlı etkileşim sistemleri, immersive sanatın kurumsal düzeyde desteklenmesini hızlandırmıştır. NASA Ames Research Center, MIT Media Lab, Ars Electronica Center ve ZKM gibi uluslararası kurumlar ile Türkiye'de DECOL gibi bağımsız oluşumlar bu alanda öncü örnekler arasında yer almıştır. Böylece, sanat üretimi bireysel yaratıcılığın ötesine geçerek hem teknik hem de ideolojik olarak kurumsallaşmış, izleyiciyi yalnızca alımlayıcı değil, kimi zaman ortak üretici konumuna getirmiştir. Sonuç olarak, sanatın konusu, işlevi, sunumu, mekânı ve izleyicisiyle kurduğu ilişkisellik, her yeni epistemolojik katkıyla yeni söylemler, anlatılar ve uygulamalar kazanmıştır. Bu bağlamda Immersive sanat, sanatçıyı bireysel bir üreticiden paydaşa ve "durum yaratıcısı"na dönüştürmüş; sanat eserini ise taşınabilir, metalaşmış bir nesne olmaktan çıkararak, depolanan, süreç odaklı, zamana dayalı, işbirlikçi, performatif, modüler ve yeniden üretilebilir şekilde paradoksallaştırmıştır. Nitel araştırma yöntem ve teknikleriyle oluşturulan bu araştırma, çağlar boyu gelişen sanat ve teknolojinin; ekonomiye, kurumsal yapılara ve sanat izleyicisine bağımlı girift yapısını ele almaktadır. Bu bağlamda araştırma, ulusal ve uluslararası sanat arenasında kültürel miras, sanatçı retrospektifleri ve yaratıcı hikâye anlatısı ekseninde büyük ölçekli projelerle öne çıkan Immersive Art'ın seçilmiş yapıt örneklerini incelemeye odaklanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Immersive art, Sanat izleyicisi, Dijital sanat, Sergileme pratikleri, Yeni medya.

The New Spatiality of Art: Perspectives on Immersive Art Exhibition Practices

Hatice ÇÖKLÜ AŞKIN
Ordu University, Faculty of Fine Arts, Department of Painting, Ordu/Turkey
haticeaskin384@gmail.com, Orcid ID: 0000-0003-4263-6114

ABSTRACT

The epistemology of 21st-century art has reconfigured the spatial relationship between artwork and viewer inherited from modernism, generating new terminologies for modes of production emerging at the intersection of art and technology. Initially framed through concepts such as “Computer Art,” “Multimedia Art,” and “Cyber Art,” this field was reconceptualized in the final quarter of the 20th century as “New Media Art,” fueled by digital technologies and encompassing kinetic, sound, software, bio, and Immersive Art. In the post-digital age, Augmented Reality (AR), Virtual Reality (VR), Mixed Reality (MR), Artificial Intelligence (AI), and immersive virtual environments have introduced new dimensions to the production, exhibition, and reception of artworks. Shaped through the synchronized use of sensor technologies, projection mapping, and audiovisual processing infrastructure, this experiential domain is defined as “Immersive Art.” The origins of such illusionistic spaces, which envelop viewers in multisensory (synesthetic) interaction, can be traced from ancient Egyptian temples to Baroque churches and, in the modern era, to Dadaism, Futurism, Op Art, Kinetic Art, and Experiments in Art and Technology (E.A.T.). In Antiquity and the Baroque period, these architecturally integrated spaces comprised representations that filled the viewer’s retinal field, conveying sequential theological or mythological narratives. Although immersive in effect, these environments functioned as instruments of theological and political discipline. With the digital age, space has expanded beyond physical boundaries into illusionistic domains, offering cultural, social, and sensory experiences. Augmented by curated flows of sound, image, and scent, these environments have evolved into fluid cyberspaces concerned less with “what reality is” than with “how reality is perceived.” Artistic production has thus adopted a collective structure, involving artists, engineers, research laboratories, and technology corporations, and now depends on technical and institutional infrastructure for data storage, transmission, and processing. Since the 1980s, advances in virtual and augmented reality technologies, computer graphics, and sensor-based interactive systems have accelerated institutional support for immersive art. International institutions such as NASA Ames Research Center, MIT Media Lab, Ars Electronica Center, and ZKM, alongside independent initiatives such as DECOL in Turkey, have been pioneers. Art production has transcended individual creativity to become institutionalized technically and ideologically, repositioning the viewer from a recipient to a co-producer. In conclusion, the subject, function, presentation, spatiality, and viewer relations of art have continually generated new discourses, narratives, and practices with each epistemological shift. Within this context, immersive art transforms the artist from an individual creator into a collaborator and “producer of situations,” while paradoxically redefining the artwork as stored, process-driven, time-based, collaborative, performative, modular, and reproducible rather than as a portable, commodified object. Drawing on qualitative research methods, this study examines the entanglement of art and technology with economic systems, institutional structures, and audience reception across historical periods. Within this framework, it focuses on selected works of immersive art that stand out in the national and international art scene through large-scale projects centered on cultural heritage, artist retrospectives, and creative storytelling.

Keywords: Immersive Art, Art Audience, Digital Art, Exhibition Practices, New Media

Görsel Kodlarla Kültürel Mirası Yeniden Okumak

İrem Fulya ÖZKAN
İstanbul Gelişim Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi, Grafik Tasarımı Bölümü, İstanbul/Türkiye
ifozkan@gelisim.edu.tr, Orcid ID: 000-0002-7112-7119

ÖZET

Kültürel miras, UNESCO tanımına paralel olarak, bir toplumun tarihsel sürekliliğini, kimliğini ve değer sistemini kuşaklar boyunca aktarabilmesini sağlayan somut (mimari eserler, objeler, tasarım ürünleri) ve somut olmayan (gelenekler, motifler, semboller, tipografik üsluplar) unsurların bütünüdür. Bu aktarım yalnızca yazılı veya sözlü anlatımlar yoluyla değil, desen, biçim, renk, tipografi ve simge gibi görsel kodlar aracılığıyla da gerçekleştirilmektedir. Grafik tasarım, bu görsel kodları çağdaş bağlamlarda yeniden üreterek kültürel belleğin aktarımında dönüştürücü bir araç işlevi görmektedir.

Bu çalışma, kültürel mirasın grafik tasarım aracılığıyla nasıl yorumlandığı, dönüştürüldüğü ve günümüz görsel kültürü içerisinde nasıl yeniden kurulduğunu incelemektedir. Araştırmada, 2020–2025 yılları arasında Türkiye'de özel sektör markaları tarafından yayımlanmış ve amaçlı örnekleme yöntemiyle konu, renk kullanımı, tipografi ve yerel/kültürel referans çeşitliliği dikkate alınarak farklı temsilleri yansıtan seçilmiş on adet reklam afişi örneklem olarak belirlenmiştir. Çalışma yalnızca görsel afiş formatındaki reklamlara yönelmekte, hareketli görseller, televizyon reklamları ve sosyal medya içerikleri kapsam dışı bırakılmıştır. Afişlerde yer alan görsel kodlar, öncelikle betimsel analiz yöntemiyle, renk, desen, tipografi ve kompozisyon gibi biçimsel özellikleri açısından tanımlanmıştır. Grafik tasarım ise bu çalışmada yalnızca bir görsel iletişim aracı olarak değil, aynı zamanda kültürel belleğin aktarımı ve yeniden inşasında işlevsel bir araç olarak ele alınmaktadır. Ardından bu görsel kodların içerdiği kültürel, simgesel ve tarihsel anlamlar, göstergebilimsel çözümleme yoluyla değerlendirilmiştir. Bu bağlamda, reklam afişlerinde kullanılan kültürel kodların biçimsel düzenleme, anlam üretimi ve izleyiciyle etkileşim boyutlarında ne tür temsiller yarattığı çözümlenmiştir.

Çalışma, nitel bir metodolojik yaklaşımla yapılandırılmıştır. Kuramsal çerçevede, Roland Barthes'ın göstergebilimsel analiz modeli ile Stuart Hall'un kültürel temsil kuramı temel alınmıştır. Barthes'ın denotatif ve konotatif anlam düzeylerine dayalı yaklaşımı, reklam afişlerindeki görsel kodların çok katmanlı anlam yapılarını çözümlemede kullanılmıştır. Hall'un temsilin söylemsel bir üretim süreci olduğu yönündeki yaklaşımı ise, grafik tasarımın kültürel mirası nasıl yeniden yapılandırdığına ilişkin değerlendirmelere kuramsal zemin oluşturmuştur. Bu iki kuramsal yaklaşım, kültürel temsillerin yalnızca yansıtıcı değil, aynı zamanda kurucu ve dönüştürücü niteliğini görünür kılmak açısından bütünleyici bir çerçeve sunmaktadır.

Bu çalışmayla, grafik tasarımın kültürel mirasın görsel temsiline katkısı yalnızca estetik bir biçimlendirme süreci olarak değil, kültürel sürekliliğin çağdaş bağlamda yeniden inşasına aracılık eden dönüştürücü bir iletişim pratiği olarak ele alınmıştır. Kültürel mirasın özel sektör tarafından üretilen marka reklamları aracılığıyla nasıl temsil edildiği, bu temsillerin hangi görsel kodlar üzerinden yapılandırıldığı ve dijital çağın estetik ile ticari stratejileri doğrultusunda nasıl yeniden biçimlendirildiği göstergebilimsel çözümleme yoluyla analiz edilmiştir. Grafik tasarımın, yalnızca görsel beğeni üretimiyle sınırlı olmayan aynı zamanda toplumsal bellek, kimlik ve kültürel değerlerin dolaşıma sokulmasında işlevsel bir rol üstlendiği değerlendirilmiştir. Bu bağlamda çalışma, grafik tasarımın kültürel mirası güncel temsil stratejileri aracılığıyla nasıl yeniden yapılandırdığına odaklanan araştırmalar ve tasarım uygulama pratikleri kapsamında önemlidir.

Anahtar Kelimeler: Göstergebilim, kod, anlam, grafik, reklam.

Re-Reading Cultural Heritage Through Visual Codes

İrem Fulya ÖZKAN
Istanbul Gelisim University, Fine Arts and Design Faculty, Graphic Design Department, Istanbul/Türkiye
ifozkan@gelisim.edu.tr, Orcid ID: 000-0002-7112-7119

ABSTRACT

Cultural heritage, in line with UNESCO's definition, comprises the tangible (architectural works, objects, design products) and intangible (traditions, motifs, symbols, typographic styles) elements that enable the transmission of a society's historical continuity, identity, and value system across generations. This transmission is not only carried out through written or oral narratives but also through visual codes such as pattern, form, color, typography, and symbol. Graphic design reproduces these visual codes in contemporary contexts, functioning as a transformative tool in the transmission of cultural memory.

This study examines how cultural heritage is interpreted, transformed, and reconstructed through graphic design within contemporary visual culture. In the research, ten poster advertisements published between 2020 and 2025 by private sector brands in Turkey were selected as the sample through purposive sampling, considering thematic diversity in subject, color usage, typography, and local/cultural references. The study focuses exclusively on static poster advertisements, excluding motion graphics, television commercials, and social media content. The visual codes in the posters were first identified through descriptive analysis, examining their formal features such as color, pattern, typography, and composition. In this study, graphic design is considered not only as a visual communication tool but also as a functional medium in the transmission and reconstruction of cultural memory. The cultural, symbolic, and historical meanings embedded in these visual codes were then analyzed through semiotic analysis. In this context, the study explores what kinds of representations are created in terms of formal arrangement, meaning production, and audience interaction in the use of cultural codes in poster advertisements.

The research is structured with a qualitative methodological approach. The theoretical framework is based on Roland Barthes's model of semiotic analysis and Stuart Hall's theory of cultural representation. Barthes's approach, grounded in the levels of denotation and connotation, is employed to analyze the multilayered meaning structures of the poster visuals. Hall's perspective, which defines representation as a discursive process of production, provides the conceptual basis for evaluating how graphic design reconstructs cultural heritage. Together, these two theoretical approaches offer a comprehensive framework that makes visible the reflective, constructive, and transformative nature of cultural representation.

This study considers the contribution of graphic design to the visual representation of cultural heritage not merely as an aesthetic arrangement process but as a transformative communication practice that mediates the contemporary reconstruction of cultural continuity. It analyzes, through semiotic interpretation, how cultural heritage is represented in brand advertisements, how these representations are constructed through specific visual codes, and how they are reshaped in accordance with the aesthetic and commercial strategies of the digital age. Graphic design is thus evaluated not only as a means of producing visual appeal but also as a functional instrument in the circulation of collective memory, identity, and cultural values. In this respect, the study is significant within the scope of research and design practices focusing on how cultural heritage is reconfigured through contemporary representational strategies in graphic design.

Keywords: Screen Fonts, Apple System Font, Typography, Amphibious Font, Readability.

Görsel Kültür ve Toplumsal Cinsiyetin Sinemasal Eleştirisi: I Am Afraid to Forget Your Face Üzerinden Bir Yeniden Düşünme

Tamer TÜRKEL
İzmir Kavram Meslek Yüksekokulu, Görsel İşitsel Teknikler ve Medya Yapımcılığı Bölümü, İzmir/Türkiye
tamer.turkel@kavram.edu.tr, Orcid ID: 000-0002-3080-5294

ÖZET

Sinema, toplumsal yapıları, kültürel kodları ve cinsiyet rollerini yeniden üretme ya da sorgulama potansiyeline sahip güçlü bir anlatı ve temsil alanıdır. Görsel-işitsel anlatı olanakları sayesinde izleyiciyle doğrudan etkileşim kurabilen sinema, özellikle toplumsal normları, ideolojik yapıları ve kültürel kimlikleri eleştirel biçimde yeniden düşünmeye olanak tanımaktadır. Bu çalışma, Ortadoğu coğrafyasına özgü kültürel kodlar ve toplumsal değerler çerçevesinde biçimlenen, 2020 yapımı I Am Afraid to Forget Your Face adlı kısa film üzerinden, toplumsal cinsiyet rolleri, ataerkil normlar ve bireyin görsel kültür içindeki temsil biçimlerini eleştirel bir çerçevede yeniden düşünmeyi amaçlamaktadır. Çalışma, Christian Metz'in göstergebilimsel çözümleme yöntemiyle yapılandırılmıştır. Christian Metz'in film diline dair kuramsal yaklaşımı doğrultusunda; devingen imge, fonotik ses, müzikal ses ve grafik öğeler üzerinden yapılan çözümlemeler, sinemasal anlatının çok katmanlı yapısını ortaya koymaktadır. Bu bağlamda filmde kullanılan kamera açıları, ses tasarımı, kadraj tercihleri, diyaloglar ile görsel ve işitsel göstergeler aracılığıyla toplumsal cinsiyetin temsili ve buna ilişkin yönetmen tavrı incelenmiştir. Çalışma sonucunda filmdeki görsel kodlar arasında öne çıkan kara çarşaf, peçe, kefen, dar kadrajlar, kapalı mekân kullanımı ve karakterin yüzünü gizleyen estetik tercihler; karakterin bireysel sıkışmışlığına işaret etmenin ötesinde, toplumun kadın ve erkek bedenine yüklediği rollerin simgesel bir dışavurumu olarak değerlendirilmektedir. Bu görsel tercihler, hem kadın bedeninin kamusal alandaki görünürlüğü hem de bireysel özgürlük arayışlarının sınırlılığı konusunda eleştirel bir bağlam sunmaktadır. Yönetmen Sameh Alaa'nın hem anlatı hem de estetik tercihlerinde belirginleşen bu eleştirel dil, toplumsal normların yeniden düşünülmesi gerektiğine dair sanatsal bir çağrı niteliği taşımaktadır. Bu bağlamda çalışma, sinemanın yalnızca bir anlatı aracı değil; aynı zamanda kültürel yapıları dönüştürebilecek eleştirel bir platform olduğunu savunmakta ve günümüz görsel kültürünün toplumsal cinsiyet perspektifiyle yeniden değerlendirilmesine katkı sunmayı hedeflemektedir. Böylece çalışma, sinemanın toplumsal normlara dair eleştirel düşünce üretme gücünü vurgularken, aynı zamanda izleyiciyi de bu eleştirel düşünce sürecine dâhil eden bir yaklaşım önermektedir.

Anahtar Kelimeler: Toplumsal cinsiyet, Görsel kültür, Kısa film, Göstergebilim

Visual Culture and the Cinematic Critique of Gender: A Re-reading of I Am Afraid to Forget Your Face

Tamer TÜRKEL
İzmir Kavram Vocational School, Department of Audiovisual Techniques and Media Production, İzmir / Turkey
tamer.turkel@kavram.edu.tr, Orcid ID: 000-0002-3080-5294

ABSTRACT

Cinema is a powerful narrative and representational medium with the potential to reproduce or question Cinema is a powerful narrative and representational medium with the potential to reproduce or question social structures, cultural codes, and gender roles. Thanks to its audiovisual narrative possibilities, cinema can interact directly with the audience, enabling a critical rethinking of social norms, ideological structures, and cultural identities. This study aims to critically rethink gender roles, patriarchal norms, and the forms of representation of the individual within visual culture through the 2020 short film I Am Afraid to Forget Your Face, which is shaped by cultural codes and social values specific to the Middle East. The study is structured using Christian Metz's semiotic analysis method. In line with Christian Metz's theoretical approach to film language, analyses based on dynamic images, phonetic sounds, musical sounds, and graphic elements reveal the multi-layered structure of cinematic narrative. In this context, the representation of gender and the director's attitude towards it are examined through the camera angles, sound design, framing choices, dialogues, and visual and auditory signs used in the film. As a result of the study, the visual codes that stand out in the film, such as black veils, veils, shrouds, narrow frames, the use of closed spaces, and aesthetic choices that hide the character's face, are evaluated as a symbolic expression of the roles that society imposes on the female and male body, beyond pointing to the character's individual confinement. These visual choices provide a critical context for both the visibility of the female body in the public sphere and the limitations of the pursuit of individual freedom. The critical language that emerges in director Sameh Alaa's narrative and aesthetic choices serves as an artistic call for a rethinking of social norms. In this context, the study argues that cinema is not only a narrative tool but also a critical platform capable of transforming cultural structures, and aims to contribute to the re-evaluation of today's visual culture from a gender perspective. Thus, the study emphasizes cinema's power to generate critical thinking about social norms while also proposing an approach that involves the audience in this critical thinking process.

Keywords: Gender, Visual culture, Short film, Semiotics

Görsel Hafızayı Yeniden Dönüştürmek: Eskinin Yeniyle Bütünleştiği Afiş Tasarımları

Sedef SARAÇ
İstanbul Topkapı Üniversitesi, Plato Meslek Yüksekokulu, Web Tasarım ve Kodlama, İstanbul/Türkiye
sedefsarac@topkapi.edu.tr, Orcid ID: 0000-0002-0177-808X

ÖZET

Bu makale, grafik tasarım alanında görsel hafızanın dönüştürücü potansiyelini kapsamlı bir şekilde incelemektedir. Günümüzün hızla değişen ve görsel olarak doygun iletişim ortamında, geçmişin estetik ve anlatısal zenginliğinden yararlanmanın çağdaş mesajları nasıl güçlendirebileceği temel sorunsalını ele almaktadır. Çalışmanın ana amacı, tarihi afişlerden ve eski gazete illüstrasyonlarından alınan görsel unsurların, güncel sosyal ve kültürel meseleleri yansıtan, yorumlayan ve hatta eleştiren yeni grafik tasarımlara nasıl stratejik olarak entegre edilebileceğini araştırmaktır. Bu araştırma, nitel bir yaklaşım benimseyerek, derinlemesine bir literatür taraması ve uluslararası ile yerel bağlamlardan seçilmiş spesifik vaka analizleri yöntemlerini kullanmıştır. Mevcut akademik yayınlar, bilimsel kitaplar, dergi makaleleri ve güvenilir çevrimiçi kaynaklar titizlikle incelenerek, görsel hafızanın yeniden yorumlanması konusundaki teorik çerçeveler ve pratik uygulamalar detaylandırılmıştır.

Elde edilen bulgular, tarihi görsellerin doğasında var olan aşinalığın ve yerleşik göstergebilimin, izleyiciyle anında ve derin bir duygusal bağ kurmada son derece etkili bir strateji olduğunu açıkça ortaya koymaktadır. Özellikle, orijinal ile yeniden yorumlanmış görsel arasındaki kasıtlı yan yana getirme, yeni ve çok katmanlı anlamlar üreterek izleyicinin daha derinlemesine eleştirel düşünmesini ve etkileşim kurmasını sağlamaktadır. Bu yaklaşım, sadece estetik bir tercih olmanın ötesinde, keskin sosyal yorumlar sunma, ironi ve hiciv yoluyla toplumsal eleştiri yapma ve hatta tarihi farkındalığı artırma gibi önemli işlevlere sahiptir.

Araştırmanın temel sınırlılığı, erken dönem afiş arşivlerinin eksikliği ve bazı özgün tasarımların dijital ortama tam aktarılmamış olmasıdır. Buna karşın analizde, geçmişle bugünü bağlayan somut örnekler olarak İhap Hulusi'nin Türk Hava Kurumu afişi, Mengü Ertel'in Kültür Bakanlığı çalışmaları ile birlikte çağdaş dönemde Bülent Erkmen, Emrah Yücel ve Selçuk Öziş'in afişleri ele alınmıştır. Bu örnekler, Türk grafik tasarımında görsel hafızanın estetik ve ideolojik dönüşümünü farklı dönemlerde temsil etmektedir. Çalışma, bu görsel dönüşüm sürecindeki etik ve estetik hususların (özgünlük, kültürel duyarlılık ve fikri mülkiyet) kritik öneme sahip olduğunu ve tasarımcıların "bağlamsal zeka" geliştirerek bu dengeyi dikkatle yönetmeleri gerektiğini belirtmektedir.

Sonuç olarak, makale, geçmişi ve bugünü harmanlama pratiğinin, grafik tasarımın kalıcı ve temel bir yönü olduğunu savunmaktadır. Bu yaklaşım, kültürel anlatıların sürekli inşasında ve yeniden inşasında aktif bir rol oynayarak, görsel hafızanın dünyayı kolektif anlayışımızı şekillendirmede güçlü ve dönüştürücü bir güç olmaya devam etmesini sağlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Grafik tasarım, Afiş, Türk grafik tasarımı, Görsel iletişim, Görsel hafıza.

Transforming Visual Memory: Where the Old Integrates with the New Poster Designs

Sedef SARAÇ
İstanbul Topkapı University, Plato Vocational School, Web Design and Coding, Istanbul / Turkey
sedefsarac@topkapi.edu.tr, Orcid ID: 0000-0002-0177-808X

ABSTRACT

This article comprehensively examines the transformative potential of visual memory within the field of graphic design. In today's rapidly changing and visually saturated communication environment, it addresses the central question of how the aesthetic and narrative richness of the past can be harnessed to strengthen contemporary messages. The main objective of this study is to explore how visual elements derived from historical posters and vintage newspaper illustrations can be strategically integrated into new graphic designs that reflect, interpret, and even critique current social and cultural issues. Adopting a qualitative approach, the research employs an in-depth literature review and specific case study analyses selected from both international and local contexts. Existing academic publications, scholarly books, journal articles, and reliable online resources have been carefully examined to elaborate on the theoretical frameworks and practical applications related to the reinterpretation of visual memory.

The findings clearly reveal that the inherent familiarity and established semiotics embedded in historical imagery serve as a highly effective strategy for establishing an immediate and profound emotional connection with the viewer. In particular, the deliberate juxtaposition between an original visual and its reinterpreted version generates new and multilayered meanings, encouraging the audience to engage in deeper critical thinking and interaction. This approach goes beyond mere aesthetic preference, functioning as a vehicle for incisive social commentary, irony, and satire, and for fostering historical awareness.

The primary limitation of this research lies in the incomplete archival documentation of early-period posters and the lack of full digital access to some original works. Nevertheless, the analysis includes concrete examples that bridge the past and the present—such as İhap Hulusi Görey's Turkish Aeronautical Association poster, Mengü Ertel's Ministry of Culture works, and contemporary designs by Bülent Erkmen, Emrah Yücel, and Selçuk Öziş. These examples represent the aesthetic and ideological transformation of visual memory within Turkish graphic design across different eras. The study also emphasizes that ethical and aesthetic considerations—such as authenticity, cultural sensitivity, and intellectual property—are of critical importance, requiring designers to develop "contextual intelligence" in order to manage this balance responsibly.

In conclusion, the article argues that the practice of blending past and present constitutes a fundamental and enduring dimension of graphic design. This approach plays an active role in the continuous construction and reconstruction of cultural narratives, ensuring that visual memory remains a powerful and transformative force in shaping our collective understanding of the world.

Keywords: Graphic design, Poster, Turkish graphic design, Visual communication, Visual memory.

Görsel Tasarımda Kimlik ve Temsil: Çizgi Karakterlerin İnsanlar Üzerindeki Etkileri

Eylül YALÇINKAYA
Gebze 23 Nisan Bilim ve Sanat Merkezi, Kocaeli/Türkiye
eylulykya@gmail.com, Orcid ID: 0009-0003-2527-6679

Barış AVCI
Gebze 23 Nisan Bilim ve Sanat Merkezi, Kocaeli/Türkiye
barisavci@anadolu.edu.tr, Orcid ID: 0000-0002-7584-7113

ÖZET

Bu çalışma, çizgi karakter tasarımlarında kullanılan fiziksel özelliklerin izleyici üzerindeki çeşitli etkilerini görsel analiz yöntemiyle incelemektedir. Araştırmanın örneklemini Kocaeli ilinde öğrenim gören 50 ortaöğretim öğrencisi oluşturmaktadır. Katılımcılara, araştırmacı tarafından tasarlanan 7 özgün karakterin illüstrasyonları ile bu karakterlerin birer açıdan farklılaştırılmış görselleri sunulmuştur. Ardından katılımcılara kendilerine sunulan görsel katalogda yer alan karakterlerin her biri için, ilgili karakteri neden tercih ettiklerine ilişkin 7 açık uçlu soru yöneltilmiştir. Alınan yanıtlar uzman kontrolünde incelenmiş ve kodlanmıştır. Araştırmada, göz boyutu, yüz oranı, kaş kalınlığı, boyun uzunluğu ve ağız biçimi gibi anatomik detayların katılımcı algısını nasıl şekillendirdiği sorgulanmıştır. Yedi özgün karakter çizimiyle yürütülen karşılaştırmalı analizlerde katılımcıların verdiği yanıtlar, belirli biçimsel unsurların izleyici üzerinde tutarlı duygusal yanıtlar oluşturduğunu göstermiştir. Yuvarlak yüz hatları ve büyük gözler sevimlilik ve güven algısını pekiştirirken; keskin hatlar, uzun boyunlar ve açılmış gözler rahatsızlık, mesafe ya da otorite duygusu yaratmıştır. Çalışma, çağdaş karakter tasarımının estetikten öte bir iletişim aracına dönüştüğünü göstermekte ve çizgi karakterlerin yalnızca eğlenceli figürler değil; izleyiciyle kültürel, psikolojik ve sembolik bir bağ kuran temsili yapılar olduğuna ilişkin bulgular da sunmaktadır. Katılımcıların karakterleri "karizmatik", "çocukça", "buyurgan" ya da "ürkütücü" gibi sıfatlarla tanımlaması, görsel anlatımın sosyo-kültürel kodlara dayalı olarak şekillendiğini göstermektedir. Ayrıca, mimik ve beden oranı gibi özelliklerin karakterlerin sadece kişiliğini değil, kültürel temsillerini de etkilediği gözlemlenmiştir. Örneğin, belirli karakterler "dedektif" ya da "otoriter" gibi arketiplere benzetilmiş, bu da biçimsel özelliklerin görsel hikâye anlatımı ile nasıl iç içe geçtiğine işaret etmiştir. Göz yapısı, ağız şekli ve yüz oranlarındaki küçük varyasyonlar, karakterin duygu durumu ve niyeti hakkında güçlü ipuçları sunmuştur. Bu bilgilerden hareketle çalışma, karakter tasarımında görsel biçimlendirmenin bilinçli ve eleştirel biçimde yeniden düşünülmesi gerektiğini savunmaktadır. Özellikle çocuklar gibi erken yaşta görsel uyarana duyarlı gruplar için bu tasarımların psikolojik etkileri daha büyük önem taşımaktadır. Gelecekteki araştırmaların beden dili ve hareket gibi diğer anlatı unsurlarını da kapsayarak karakter tasarımının bütüncül algı boyutunu derinleştirmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Çizgi karakter, Görsel kültür, Temsil, Karakter tasarımı

Identity And Representation in Visual Design: The Effects of Cartoon Characters on People

Eylül YALÇINKAYA
Gebze 23 April Science and Art Center, Kocaeli/Turkey
eylulykya@gmail.com, Orcid ID: 0009-0003-2527-6679

Barış AVCI
Gebze 23 April Science and Art Center, Kocaeli/Turkey
barisavci@anadolu.edu.tr, Orcid ID: 0000-0002-7584-7113

ABSTRACT

This study investigates the psychological, perceptual, and emotional impacts of physical attributes used in cartoon character design through a visual analysis method. The sample consists of 50 secondary school students studying in Kocaeli. Participants were presented with seven original character illustrations designed by the researcher, along with alternate visual versions of each character that varied in specific features. Subsequently, they were asked seven open-ended questions for each character, explaining why they preferred one version over the other. Responses were reviewed and coded under expert supervision. The study explores how anatomical details such as eye size, facial proportions, eyebrow thickness, neck length, and mouth shape influence audience perception of cartoon characters. Comparative analyses of the illustrations revealed that certain visual elements consistently produced emotional reactions among viewers. Rounded facial features and large eyes enhanced feelings of cuteness and trust, while sharp angles, elongated necks, and widely opened eyes generated impressions of discomfort, authority, or distance. The findings indicate that contemporary character design functions not only as an aesthetic practice but also as a communicative tool. Cartoon characters are portrayed not merely as playful figures but as symbolic constructs that establish cultural, psychological, and emotional connections with viewers. Participants described the characters using terms such as “charismatic,” “childlike,” “strict,” or “disturbing,” underscoring how visual storytelling relies on socio-cultural coding. Moreover, features such as facial expressions and body proportions were found to affect not only the perceived personality of characters but also their cultural representation. Some characters were likened to archetypes such as “detective” or “bossy,” illustrating how formal traits intertwine with visual narrative. Even minor variations in eye shape, mouth design, and facial structure offered strong cues about a character’s emotional state and intent. This study advocates for a conscious and critical reassessment of visual strategies in character design, especially considering the psychological influence these designs may have on audiences, particularly children who are highly sensitive to visual stimuli. Future research is recommended to integrate additional narrative elements such as body language and motion in order to develop a more holistic understanding of perceptual responses in character design.

Keywords: Cartoon character, Visual culture, Identity representation, Character design

Kamusal Alanda Bireysel Sanat Uygulamalarının Toplumsal Katkı Potansiyeli Üzerine Bir Değerlendirme

Begüm CANEL ENGİN
TC. İstanbul Yeni Yüzyıl Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi, Grafik Tasarımı Bölümü, İstanbul/ Türkiye
begumcanel.engin@yeniyuzyil.edu.tr, Orcid ID: 0009-0004-5509-7281

ÖZET

1970'lerde sanatçıların ifade biçimlerinde görülen radikal dönüşümlerle birlikte land art, enstalasyon, kavramsal sanat ve performans/beden sanatı gibi disiplinler öne çıkmış; özellikle yerleştirme (enstalasyon) sanatı, mekâna özgü (site-specific) yaklaşımıyla dikkat çekmiştir. Bu anlayış, sanat eserini sergilendiği mekândan ayrılmaz bir bütün olarak konumlandırmakta ve mekânı yalnızca bir arka plan değil, sanatın kurucu bir bileşeni olarak ele almaktadır. Miwon Kwon'un "One Place After Another: Site-Specific Art and Locational Identity" adlı çalışmasında vurguladığı üzere, bu tür sanatsal üretimler, minimalist eğilimleri de kapsayacak şekilde mekânı metalaştırmanın ötesine geçerek kültürel bir bağlamda değerlendirmiştir. Türkiye'de, 1980'lerden itibaren, kavramsal sanatın uzantıları olan enstalasyon, minimalizm ve kamusal alanda sanat uygulamaları çağdaş sanat pratiğinde yer bulmaya başlamıştır. Günümüz Türk çağdaş sanatında bireysel sanat pratikleri, yalnızca galeri temelli sergileme anlayışına değil, aynı zamanda mekânla kurulan eleştirel, kültürel ve politik ilişkiye de dayanmaktadır. 1970'lerden itibaren uluslararası sanat ortamında gelişen mekâna özgü sanat anlayışı, Türkiye'de özellikle 1980'lerden sonra bireysel sanatçılar tarafından kamusal alana taşınarak yeniden yorumlanmıştır. Sanatçının üretimi, artık yalnızca estetik bir nesne değil; mekânsal, sosyopolitik ve kültürel bir söylemin taşıyıcısıdır. Bu yaklaşım, galeri-müze sistemlerinin sunduğu steril ve homojenleştirilmiş (Brian O'Doherty'nin deyimiyle), 'beyaz küp' sergileme formatına karşı bireysel olarak kamusal alana yönelen sanatçının, mekânı bir deneyim ve müdahale alanı olarak dönüştürme çabasıyla örtüşmektedir.

Füreya Koral'ın Ankara Anafartalar Çarşısı'ndaki seramik pano eserleri, Bedri Rahmi Eyüboğlu'nun İstanbul Manifaturacılar Çarşısı ve Emlak Bankası 4. Levent Konutları için gerçekleştirdiği mozaik duvar panoları, gündelik hayatın içinde sanatla karşılaşma fikrini desteklemektedir. Türkiye'nin modernleşme sürecinde kamusal alan işlevsel bir mekân değildir aynı zamanda kolektif hafızanın bir sahnesi haline gelmiştir. Orada tesadüfen bulunan ya da çarşıda çalışan bir birey o esere ait tamamlayıcı bir parçayı temsil etmektedir.

İlhan Koman'ın "Akdeniz Heykeli"nin 25 yıl üzerine Zincirlikuyu'daki yerinden sökülerek Taksim'e taşınması halk arasında eleştirileri gündeme getirmiştir. Halk heykel ile öznel bir bağ kurmuş "Akdeniz'i vermeyiz, buradan bir yere gidemez" ifadesiyle tepki göstermiştir.

Ayşe Erkmen'in Almanya Münster'de gerçekleştirdiği "On Water (Su Üstünde)" adlı enstalasyonu, kanalın iki yakasını birleştiren görünmeyen gizli bir köprü oluşturur. Bu bağlamda köprüde yürürken köprünün gözükmemesi ve insanların su üzerinde yürüyor hissinin verilmesi açısından kamusal alanda algı ve görünmezlik üzerine eleştirel bir müdahaleye işaret edilmiştir.

Handan Börütüçene'nin "Kır/Gör" başlıklı enstalasyonu, İstanbul'un kamuya açık mekânlarına yerleştirdiği büyük ölçekli heykeller ve "Operasyon Kamusal Alan" başlıklı eserleri, kamusal alan ve iç mekânda kırılan, yıkılan, saldırıya uğrayan ve tartışmalı bulunan heykelleri belgeleyen enstalasyon serisi toplumsal farkındalık ve yeni sorgu alanları açma anlamında çok değerlidir.

Hüsamettin Koçan'ın kurucusu olduğu Baksı Müzesi'nin açık arazisinde kamuya açık düzenlediği sergiler "sanat merkeze hapsolmak zorunda değildir" düşüncesinin somut bir kanıtıdır. Bu müze modeli, kırsal alanda toplumsal kalkınma ve kültürel üretimi birleştirerek kamusal alanda sanat adına toplumsal bir dayanışma sağlamıştır. Baksı Müzesi UNESCO ve Avrupa Konseyi tarafından ödüllendirilmiştir. Koçan ayrıca Alanya Tersanesi'nde gerçekleştirdiği Selçuklu Projesi'nde 13. yüzyıl Selçuklulardan kalma bir tersaneyi kamusal bir liman ve üretim alanı olarak kullanmış, herkesin gezebildiği halka açık bir mekânda izleyicinin hizmetine sunmuştur. Türk-İslâm kültürünü, çağdaş sanat pratikleriyle günümüze taşıyarak mekânın tarihsel belleğini yeniden canlandırmış, mekânın ruhunu sanatsal bir dile dönüştürerek farkındalık yaratmıştır.

Kamusal alanda gerçekleştirilen etkinlikler sanatın toplumsal bir bağlama eklemlenmesini mümkün kılmaktadır. Böylece sanatçı, yalnızca bireysel bir ifade değil; aynı zamanda kamusal belleği sorgulayan ve yeniden inşa eden bir aktör olarak konumlanır. Modern galeri anlayışının dayattığı beyaz duvarlar, yapay aydınlatmalar ve normatif sergileme pratikleri ise sanat eserinin kavramsal özgürlüğünü sınırlamakta, dolayısıyla idealize edilmiş bir sergileme zorunluluğu üzerinden sanat deneyimini daraltmaktadır. Daniel Buren'in sanatın politik doğasına işaret ederek belirttiği gibi, sanatın biçimsel ve kültürel sınırlarını ifşa etme gerekliliği öne çıkar. Bireysel kamusal sanat, günümüz Türk çağdaş sanatında hem estetik bir müdahale hem de sosyokültürel bir sorgulama biçimi olarak konumlanmakta; sanatçı ile mekân arasında kurulan bu doğrudan ilişki, geleneksel sergileme anlayışını dönüştürerek sanatın toplumsal işlevini yeniden tanımlamaktadır.

Bu araştırma makalesinde, sanatın, sanatçının ve toplumun kamusal alanla olan ilişkisi sosyokültürel ve sosyopolitik bağlamda ele alınmıştır. Kuramsal analiz, vaka çalışması ve kritik edilen bulgular üzerinden nitel bir yöntem izlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Kamusal alanda sanat, Sosyokültürel, Sosyopolitik, Kamusal bellek, Kolektif hafıza.

An Evaluation of the Societal Contribution Potential of Individual Art Practices in Public Space

Begüm CANEL ENGİN
Republic of Turkey Istanbul Yeni Yuzyil Universiy, Faculty of Fine Arts, Graphic Design, Istanbul/Turkey
begumcanel.engin@yeniyuzyil.edu.tr, Orcid ID: 0009-0004-5509-7281

ABSTRACT

The radical transformations in artistic expression during the 1970s brought disciplines such as land art, installation, conceptual art, and performance/body art to the forefront. In particular, installation art gained prominence through its site-specific approach, which positions the artwork as an inseparable whole from its exhibition space, treating the site not merely as a backdrop but as a constitutive component of the artwork itself. As emphasized in Miwon Kwon's One Place After Another: Site-Specific Art and Locational Identity, such artistic practices have evaluated space within a cultural context, moving beyond the commodification of space, encompassing minimalist tendencies. In Turkey, beginning in the 1980s, installation art, minimalism, and public space art practices—extensions of conceptual art—began to establish themselves within contemporary art practice. Today's Turkish contemporary art is grounded not only in gallery-based exhibition models but also in critical, cultural, and political relationships artists establish with space. The site-specific art paradigm that developed internationally from the 1970s onward has been reinterpreted in Turkey, particularly from the 1980s, through individual artists' engagements with the public sphere. Artistic production is no longer confined to aesthetic objects but functions as a carrier of spatial, sociopolitical, and cultural discourse. This approach aligns with artists' individual turns toward the public sphere as a response to the sterile, homogenized exhibition format of the "white cube," a term coined by Brian O'Doherty, offered by gallery-museum systems, transforming space into a site of experience and intervention.

Füreya Koral's ceramic panels in Ankara's Anafartalar Market and Bedri Rahmi Eyüboğlu's mosaic wall panels created for Istanbul's Manifaturacılar Market and Emlak Bank's 4th Levent Housing Units support the idea of encountering art within everyday life. In Turkey's modernization process, the public realm has not merely functioned as a utilitarian space but has also become a stage for collective memory. Individuals who happen to be present or work in these spaces represent a complementary element of the artwork itself.

The relocation of İlhan Koman's "Akdeniz Monument" from its original site in Zincirlikuyu to Taksim after 25 years sparked public criticism, bringing debates about the significance of site-specificity and public memory into the spotlight. The public has formed a subjective connection with the sculpture, expressing their reaction with the statement "Akdeniz'i vermeyiz, buradan bir yere gidemez," meaning "We will not give up the Mediterranean; it cannot move from here."

Ayşe Erkmen's installation titled "On Water (Su Üstünde)" in Münster, Germany, creates an invisible, hidden bridge uniting the two banks of a canal. In this context, the installation critically intervenes in public space by manipulating perception and invisibility, evoking the sensation that people are walking on water while the bridge remains unseen.

Handan Börütüçene's installation "Kır/Gör," comprising large-scale sculptures placed in Istanbul's public spaces, along with her series "Operasyon Kamusal Alan" documenting sculptures that have been broken, demolished, attacked, or contested in both public and interior spaces, holds significant value in raising social awareness and opening new fields of inquiry.

The exhibitions organized by Hüsamettin Koçan in the open area of the Baksı Museum, which he founded, provide concrete evidence of the idea that "sanat merkeze hapsolmak zorunda değildir" ("art does not have to be confined to the center"). This museum model has fostered social solidarity for art in public spaces by combining social development and cultural production in a rural setting. The Baksı Museum has been rewarded by UNESCO and the Council of Europe. Additionally, within the Seljuk Project at the Alanya Shipyard, Koçan utilized a 13th-century Seljuk shipyard as a public port and production site, offering it as an accessible space for visitors. By bringing Turkish-Islamic culture into contemporary art practices, he revitalized the historical memory of the space and transformed its spirit into an artistic language, thus raising awareness.

Events taking place in public space enable the integration of art into a social context. Consequently, the artist is positioned not merely as an individual expression but also as an actor who challenges and reconstructs public memory. The modern gallery's imposition of white walls, artificial lighting, and normative exhibition practices restricts the conceptual freedom of artworks, thereby narrowing the art experience through an idealized exhibition imperative. As Daniel Buren highlights by pointing to the political nature of art, there arises a necessity to expose the formal and cultural boundaries of art. Individual public art in contemporary Turkish art is situated both as an aesthetic intervention and a form of socio-cultural inquiry. The direct relationship established between the artist and the space transforms traditional exhibition paradigms and redefines the social function of art.

This research article examines the relationship between art, the artist, and society with public space within a socio-cultural and socio-political framework. A qualitative methodology was followed through theoretical analysis, case studies, and critique of findings.

Keywords: Public art, Sociocultural, Sociopolitical, Public memory, Collective memory.

Sivil Mimarlığın Koruma Çalışmalarındaki Yeri/Yersizliği: UNESCO Dünya Mirası Listesine Girişi Sonrası İstanbul Tarihi Yarımada Örneği

Başak LALE
İstanbul Gelişim Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi, İç Mimarlık Bölümü, İstanbul/Türkiye
blale@gelisim.edu.tr, Orcid ID: 0000-0001-9456-332X

ÖZET

İstanbul'un tarihi arka planı en zengin bölgelerinden biri olan Tarihi Yarımada, farklı uygarlıkların izlerini bir arada barındırması nedeniyle hem kentsel hem de kültürel açıdan eşsiz bir öneme sahiptir. Antik Roma'dan Bizans'a, Osmanlı'dan Cumhuriyet dönemine kadar uzanan çok katmanlı bir tarihi geçmişe sahip olan bu bölge hem anıtsal yapıları hem de gündelik yaşamı yansıtan sivil mimarlık örnekleriyle kentin kimliğini şekillendirmiştir. Bu alan, surlar, camiler, medreseler, saraylar, hanlar ve hamamlar gibi kamusal yapılar ile yoğun sivil konut dokusunu barındırmakta ve geçmişten günümüze uzanan kamusal ve gündelik yaşamın izlerini taşımaktadır. Tarihi Yarımada'nın sahip olduğu bu çok boyutlu kültürel miras, 1985 yılında UNESCO Dünya Mirası Listesi'ne dahil edilmesiyle birlikte uluslararası ölçekte koruma ve restorasyon politikalarının odağına girmiştir. UNESCO Dünya Mirası Listesine girmesi sonrasında bölgede yürütülen koruma çalışmalarının büyük ölçüde anıtsal ve kamusal yapılar üzerinde yoğunlaştığı görülmektedir. Camiler, medreseler, külliyeler ve saraylar gibi yüksek temsil gücüne sahip yapılar, kapsamlı koruma restorasyon projeleri aracılığıyla öncelikli olarak ele alınmıştır. Buna karşılık, Tarihi Yarımada'nın dokusunu oluşturan ve toplumsal belleğin önemli bir parçası olan sivil mimarlık yapılarının –özellikle geleneksel konutların– çoğunlukla ikinci planda kaldığı dikkati çekmektedir. Konutların ancak büyük ölçekli kamusal projelerin çevresinde yer aldığında ya da isimleri ile anılmaları durumunda (mimarları ya da adına yaptırıldıkları kişiler üzerinden) koruma kapsamına girebildiği, aksi durumda ise sistematik bir şekilde ele alınmadığı gözlenmektedir. Bu durum, kentsel mirasın bütüncül korunması ile anıtsal mirasın öne çıkarılması arasındaki dengesizliği göstermesi bakımından önemlidir. Bu çalışmanın amacı, UNESCO Dünya Mirası Listesi'ne girişi sonrasında İstanbul Tarihi Yarımadası'nda yürütülen koruma çalışmalarında sivil mimarlığın konumunu incelemektir. Çalışmada öncelikle Tarihi Yarımada'nın çok katmanlı kültürel yapısı ve miras değerleri ele alınmakta, ardından UNESCO sürecinin getirdiği koruma anlayışı ve uygulamaları değerlendirilmektedir. Yöntem olarak literatür taraması, koruma projelerine ilişkin raporların incelenmesi ve bölgede gerçekleştirilen uygulamalara dair görsel-doküman analizi kullanılmaktadır. Bulgular, anıtsal yapıların odakta olduğu bir koruma yaklaşımının baskın olduğunu, buna karşılık sivil mimarlığın koruma politikalarında yeterince görünür olmadığını ortaya koymaktadır. Özellikle geleneksel konutların, kimlik ve özgünlük açısından taşıdıkları değere rağmen parçalı, sınırlı ve çoğu zaman bireysel girişimlere dayalı bir şekilde ele alındığı anlaşılmaktadır.

Sonuç olarak çalışma, Tarihi Yarımada'daki koruma politikalarının yalnızca anıtsal yapılar üzerinden değil, sivil mimarlık dokusunu da içine alan bütüncül bir perspektifle geliştirilmesi gerektiğini vurgulamaktadır. Sivil mimarlık yapılarının korunması, yalnızca tarihsel dokunun tamamlayıcısı olması açısından değil, aynı zamanda bölgedeki toplumsal hafızanın, yaşam biçimlerinin ve kültürel sürekliliğin aktarılabilmesi açısından da kritik bir rol oynamaktadır. Bu bulgu, anıtsal mirasın öncelenmesinin, UNESCO'nun 'istisnai evrensel değer' tanımının gerektirdiği 'bütüncüllük' ilkesini zedelediği yönünde önemli bir tartışma başlatmaktadır. Mevcut uygulamadaki bu hiyerarşi, bölgenin tarihsel özgünlüğünü tekil yapılara indirgemekte ve kentsel dokuyu oluşturan gündelik yaşam izlerini geri plana itmektedir. Bu bağlamda UNESCO Dünya Mirası Listesi'ne girişin yarattığı uluslararası dikkat ve kaynakların, sivil mimarlık mirasının da görünür kılınması ve sürdürülebilir koruma politikalarına entegre edilmesi için bir fırsat olarak değerlendirilmesi gerekmektedir. Çalışmanın ortaya koyduğu bu dengesizlik, gelecekteki araştırmalar için sivil mimarlık yapılarının korunmasına yönelik finansal sürdürülebilirlik modelleri ve topluluk temelli koruma yaklaşımlarının potansiyelini inceleme gerekliliğini ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: Kültürel Miras, Sivil Mimarlık, Tarihi Yarımada, UNESCO, Koruma.

The Place/Displacement of Civil Architecture in Conservation Practices: The Case of Istanbul's Historic Peninsula after Its Inscription on the UNESCO World Heritage List

Başak LALE
İstanbul Gelisim University, Faculty of Fine Arts, Department of Interior Architecture, İstanbul/Türkiye
blale@gelisim.edu.tr, Orcid ID: 0000-0001-9456-332X

ABSTRACT

The Historical Peninsula, one of Istanbul's historically richest areas, holds a unique importance both urbanistically and culturally due to its juxtaposition of traces from different civilizations. With a multi-layered past extending from Ancient Rome to Byzantium, the Ottoman Empire, and the Republic period, this region has shaped the city's identity through both its monumental structures and its civil architecture, which reflects daily life. The area is home to public structures such as walls, mosques, madrasas, palaces, inns, and Turkish baths, along with a dense residential fabric of civil dwellings, carrying the traces of public and daily life from the past to the present. The multi-dimensional cultural heritage of the Historical Peninsula brought it into the focus of international conservation and restoration policies when it was inscribed on the UNESCO World Heritage List in 1985. Following the UNESCO listing, conservation efforts in the region have largely concentrated on monumental and public buildings. Structures with high representational power, such as mosques, madrasas, kulliyes (complexes), and palaces, have been prioritized through comprehensive conservation and restoration projects. In contrast, it is noteworthy that civil architectural structures—especially traditional residences—which form the texture of the Historical Peninsula and are a vital part of social memory, have often been sidelined. It is observed that residences are only included in the conservation scope when they are located near large-scale public projects or are mentioned by name (via their architects or the people for whom they were built); otherwise, they are not systematically addressed. This situation is significant as it demonstrates the imbalance between the holistic preservation of urban heritage and the over-emphasis on monumental heritage. The aim of this study is to examine the position of civil architecture in the conservation efforts conducted in Istanbul's Historical Peninsula after its inclusion in the UNESCO World Heritage List. The study first discusses the multi-layered cultural structure and heritage values of the Historical Peninsula, followed by an evaluation of the conservation approach and practices introduced by the UNESCO process. The methodology includes literature review, examination of conservation project reports, and visual-document analysis of the implemented applications in the region. The findings reveal a dominant conservation approach focused on monumental structures, with civil architecture largely remaining insufficiently visible in conservation policies. Traditional residences, in particular, are treated in a fragmented, limited manner, often relying on individual initiatives, despite the value they hold in terms of identity and authenticity.

Keywords: Cultural Heritage, Civil Architecture, Historic Peninsula, UNESCO, Conservation.

Kamusal Mekânı Yeniden Düşünmek: Yozgat Cumhuriyet Meydanı Örneği

Sadakat Safiyye MUMCUOĞLU TÜRKER
Yozgat Bozok Üniversitesi, Mühendislik-Mimarlık Fakültesi, Mimarlık Bölümü, Yozgat, Türkiye,
ss.mumcuoglu@yobu.edu.tr, Orcid ID: 0000-0001-8773-6296

Ahmet GEMİCİ
Yozgat Bozok Üniversitesi, Mühendislik-Mimarlık Fakültesi, Şehir ve Bölge Planlama Bölümü, Yozgat, Türkiye,
gemicia17@gmail.com, Orcid ID: 0009-0002-0905-7081

Alaaddin UÇAK
Yozgat Bozok Üniversitesi, Mühendislik-Mimarlık Fakültesi, Şehir ve Bölge Planlama Bölümü, Yozgat, Türkiye,
16005123073@ogr.bozok.edu.tr, Orcid ID: 0009-0000-2717-42

ÖZET

Kamusal alanlar, kentlerin toplumsal belleğini ve kimliğini oluşturan en önemli mekânsal öğelerden biridir. Meydanlar ise bu alanların en belirgin ve yoğun biçimde kamusal yaşama sahne olan mekânlarıdır. Yozgat'ın merkezinde yer alan Cumhuriyet Meydanı da kentin sosyal, kültürel ve politik yaşamında uzun yıllar boyunca önemli bir rol üstlenmiştir. Ancak zaman içerisinde işlevsel dönüşümlere uğramış ve günümüzde kamusal alan niteliğini büyük ölçüde kaybederek farklı bir kullanıma yönelmiştir. Bu çalışma, Yozgat Cumhuriyet Meydanı'nın tarihsel gelişim sürecini, işlevsel dönüşümünü ve güncel durumunu eleştirel bir bakış açısıyla yeniden düşünmeyi amaçlamaktadır. Cumhuriyet Meydanı'nın kesin kuruluş tarihi bilinmemekle birlikte, elde bulunan görsel belgeler üzerinden süreç okunabilmektedir. 1933 yılına ait bir fotoğrafta, bugünkü meydanın bulunduğu alanda geleneksel Yozgat evlerinin yer aldığı görülmektedir. 1958 yılına tarihlenen bir diğer fotoğraf ise meydanın inşa edildiğini ortaya koymakta, dolayısıyla kamusal kullanıma açılmasının bu tarihten sonrasına denk geldiğini göstermektedir. Meydanın inşa edilmesiyle birlikte Yozgat kent yaşamında önemli bir odak noktası ortaya çıkmıştır. Nitekim sonraki yıllarda meydan, miting alanı, festival ve kutlama alanı, şenlik mekânı, iftar çadırlarının kurulduğu alan, tanıtım ve sergi alanı, hatta pehlivan güreşlerinin düzenlendiği er meydanı olarak işlevlendirilmiştir. Bunun yanı sıra, gündelik yaşamda kentlilerin bisiklet ve paten sürdüğü, buluşma noktası olarak tercih ettiği ve birlikte vakit geçirdiği bir rekreasyon alanı niteliği taşımıştır. Arşiv fotoğraflarında meydanın bazı dönemlerde kısmen yeşil alan olarak değerlendirildiği de gözlemlenmektedir. Bütün bu işlevler, Cumhuriyet Meydanı'nı yalnızca fiziksel bir boşluk değil, aynı zamanda kent kimliğinin ve toplumsal hafızanın önemli bir bileşeni haline getirmiştir. Ancak günümüzde meydanın kamusal nitelikleri ortadan kalkmış, kent merkezindeki yoğun araç trafiğine hizmet etmek amacıyla ücretli otopark olarak kullanılmaya başlanmıştır. Bu işlev değişikliği, meydanın kolektif bellekte sahip olduğu değerlerin unutulmasına yol açarken, aynı zamanda kentteki kamusal açık alanların sayıca azlığı sorununu daha da derinleştirmiştir. Önceki dönemlerde çok işlevli bir kullanım alanı olarak sürdürülebilirlik gösteren Cumhuriyet Meydanı, günümüzde işlevsel sürdürülebilirliğini tamamen yitirmiş durumdadır.

Çalışmanın amacı, işlevini kaybeden Yozgat Cumhuriyet Meydanı'nı yeniden düşünmek ve çağdaş kent yaşamına uygun biçimde yeniden işlevlendirilmesini tartışmaktır. Çalışma kapsamında öncelikle meydanın tarihsel gelişim süreci ve işlevsel dönüşümü ele alınmış, mevcut durum eski fotoğraflar ve belgeler ışığında değerlendirilmiştir. Yöntem olarak tarihsel araştırma, görsel arşiv incelemeleri ve mekânsal analizlerden yararlanılmış; ayrıca yapay zekâ destekli tasarım araçları (ChatGPT) üzerinden "yeniden düşünme" konsepti kapsamında alternatif tasarım önerileri geliştirilmiştir. Bu süreçte, yapay zekâ için oluşturulan "prompt"lar, meydanın kamusallık, erişilebilirlik ve kimlik kriterlerine göre kurgulanmış; elde edilen tasarım çıktıları görsel, işlevsel ve mekânsal nitelikler açısından değerlendirilmiştir. Elde edilen bulgular, yapay zekâ tabanlı önerilerin meydanın geçmişte sahip olduğu toplumsal etkileşim ve kamusallık potansiyelini yeniden canlandırabilecek biçimlerde çözümler sunduğunu göstermektedir. Bununla birlikte, mevcut durumun kamusal değerleri zayıflattığı ve otopark işlevinin meydanı kent belleğinden uzaklaştırdığı görülmektedir.

Sonuç olarak çalışma, Cumhuriyet Meydanı'nın yeniden kamusal odak kimliğini kazanabilmesi için tarihsel sürekliliği gözeten, çok işlevli, mevsimsel değişkenliklere uyum sağlayan bir tasarım yaklaşımının geliştirilmesi gerektiğini ortaya koymaktadır. Ayrıca yapay zekâ destekli tasarım araçlarının, tarihi kamusal mekânların yeniden işlevlendirilmesinde yenilikçi bir metodolojik araç olarak kullanılabileceği sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Kamusal Mekân, Yozgat Cumhuriyet Meydanı, Toplumsal Bellek, Yeniden İşlevlendirme, Yapay Zekâ Destekli Tasarım

Rethinking Public Space: The Case of Yozgat Republic Square

Sadakat Safiyye MUMCUOĞLU TÜRKER
Yozgat Bozok University, Faculty of Engineering and Architecture, Department of Architecture, Yozgat/Türkiye
ss.mumcuoglu@yobu.edu.tr, Orcid ID: 0000-0001-8773-6296

Ahmet GEMİCİ
Yozgat Bozok Üniversitesi, Mühendislik-Mimarlık Fakültesi, Şehir ve Bölge Planlama Bölümü, Yozgat, Türkiye,
gemicia17@gmail.com, Orcid ID: 0009-0002-0905-7081

Alaaddin UÇAK
Yozgat Bozok Üniversitesi, Mühendislik-Mimarlık Fakültesi, Şehir ve Bölge Planlama Bölümü, Yozgat, Türkiye,
16005123073@ogr.bozok.edu.tr, Orcid ID: 0009-0000-2717-42

ABSTRACT

Public spaces are one of the most important spatial elements that shape the social memory and identity of cities. Squares are the most prominent and intense spaces for public life within these areas. Located in the center of Yozgat, Cumhuriyet Square has played an important role in the city's social, cultural, and political life for many years. However, over time, it has undergone functional transformations and has largely lost its public space quality, shifting towards a different use. This study aims to critically rethink the historical development process, functional transformation, and current state of Yozgat's Cumhuriyet Square. Although the exact date of the establishment of Cumhuriyet Square is unknown, the process can be traced through available visual documents. A photograph from 1933 shows traditional Yozgat houses in the area where the current square is located. Another photograph dated 1958 reveals that the square was constructed, thus indicating that it was opened for public use after this date. With the construction of the square, an important focal point emerged in the urban life of Yozgat. Indeed, in subsequent years, the square served as a rallying point, a festival and celebration venue, a fairground, an area for setting up iftar tents, a promotional and exhibition space, and even an arena for traditional Turkish wrestling matches. In addition, it has served as a recreational area where city dwellers ride bicycles and skateboards, choose as a meeting point, and spend time together in their daily lives. Archive photographs also reveal that the square was partially considered a green space during certain periods. All these functions have made Cumhuriyet Square not just a physical space, but also an important component of the city's identity and social memory. However, today the square's public qualities have disappeared, and it has begun to be used as a paid parking lot to serve the heavy vehicle traffic in the city center. This change in function has led to the forgetting of the values that the square held in the collective memory, while also deepening the problem of the scarcity of public open spaces in the city. Republic Square, which had demonstrated sustainability as a multi-functional space in previous periods, has now completely lost its functional sustainability.

The study employs historical research, visual archive reviews, and spatial analyses as its methodology. In addition, alternative design proposals were developed within the framework of the "rethinking" concept using artificial intelligence-supported design tools (ChatGPT). The AI-generated prompts were structured around the criteria of publicity, accessibility, and identity, and the resulting design outputs were evaluated in terms of their visual, functional, and spatial qualities.

Findings indicate that AI-based design proposals offer solutions that can revive the square's former public and social interaction potential. Nevertheless, the square's current state diminishes its civic value and weakens its role in urban memory.

In conclusion, the study reveals that reclaiming Republic Square as a public focal point requires a design approach that ensures historical continuity, multifunctionality, and adaptability to seasonal change. Furthermore, it emphasizes that AI-assisted design tools can serve as innovative methodological instruments in the refunctionalization of historic public spaces.

Keywords: Public Space, Yozgat Republic Square, Social Memory, Refunctioning, AI-Assisted Design

Tarihi Çevre Çeperlerindeki Yozgat Sokaklarının Yeniden Dönüşümü Üzerine Bir Değerlendirme

Sadakat Safiyye MUMCUOĞLU TÜRKER
Yozgat Bozok Üniversitesi, Mühendislik-Mimarlık Fakültesi, Mimarlık Bölümü, Yozgat, Türkiye,
ss.mumcuoglu@yobu.edu.tr, Orcid ID: 0000-0001-8773-6296

Alaaddin UÇAK
Yozgat Bozok Üniversitesi, Mühendislik-Mimarlık Fakültesi, Şehir ve Bölge Planlama Bölümü, Yozgat, Türkiye
16005123073@ogr.bozok.edu.tr, Orcid ID: 0009-0000-2717-42

Ahmet GEMİCİ
Yozgat Bozok Üniversitesi, Mühendislik-Mimarlık Fakültesi, Şehir ve Bölge Planlama Bölümü, Yozgat, Türkiye,
gemicia17@gmail.com, Orcid ID: 0009-0002-0905-7081

ÖZET

Kentsel sit alanları, kentlerin tarihsel belleğini, kimliğini ve kültürel sürekliliğini temsil eden en önemli mekânsal dokulardır. Bu alanlarda gerçekleştirilen sokak sağlıklaştırma ve yeniden dönüşüm projeleri, yalnızca fiziksel mekânı iyileştirmekle kalmaz; aynı zamanda toplumsal yaşamı, kültürel etkileşimi ve kentin turizm potansiyelini de doğrudan etkiler. Bu çalışmanın amacı, Yozgat kent merkezinde yer alan ve kentsel sit alanı içerisinde bulunan Çapanoğlu Camii çevresindeki sokakların, özellikle Sarraflar Caddesi ve Tol Çarşı'nın bulunduğu aksların yeniden dönüşüm sürecini değerlendirmektir. Yöntem olarak, eski fotoğraf ve güncel görseller karşılaştırmalı olarak analiz edilmiş; mekânsal süreklilik ve kimlik unsurları üzerinden değerlendirme yapılmıştır. Çalışmanın kapsamı, Çapanoğlu Camii çevresindeki yedi caddeyle (Sarraflar, Peynir Pazarı, Bankalar, Buğday Pazarı, Fatih Cami Sokak, Kültürpark ve Gevrekzade Caddeleri) sınırlıdır.

Eski fotoğraf kayıtları, bu sokaklarda uzun süre atıl kalmış alanların zamanla yeşil alanlarla desteklenen kamusal mekânlara dönüştürüldüğünü ortaya koymaktadır. Yine aynı süreçte, sokaklara açılan dükkânların tabelalarında dil birliğinin sağlanmaya çalışıldığı, böylelikle alanın kültürel etkileşim sahası olarak tanımlı hale geldiği görülmüştür. Özellikle Sarraflar Caddesi'nde bazı dükkân cephelerinin restore edilmesiyle bütüncül bir görünüm elde edilmiş, ancak pek çok dükkânın hâlâ bakım ve onarıma ihtiyaç duyduğu tespit edilmiştir. Araştırmanın bulguları Sarraflar Caddesi'nin (Yunus Emre Caddesi) araç trafiğine kapatılarak yayalaştırılması, kamusal açık alanların artmasına ve yaya etkileşiminin güçlenmesine katkı sağlamıştır. Bu durum, mekânsal sürekliliğin artmasına, yaya sirkülasyonunun güçlenmesine ve alanın sosyal etkileşim potansiyelinin yükselmesine işaret etmektedir. Benzer şekilde, Tol Çarşı'ya açılan sokakların restore edilmesi ve ticaret odaklı işlevlerin yeniden canlandırılması, alanın bir "zanaat sokağı" kimliği kazanmasına zemin hazırlamıştır. Çapanoğlu Camii çevresinde yer alan niteliksiz ve metruk yapıların yıkılmasıyla ise caminin kent silüetindeki görünürlüğü artmış, çevre sokaklardan algılanabilirliği güçlenmiştir. Böylece alan, kentlilerin yönlendirilerek tanıyabildiği kültürel bir destinasyon noktası haline gelen bir merkez kimliği kazanmıştır. Bununla birlikte, çalışmada ele alınan sokak sağlıklaştırma projelerinin olumsuz yönleri de dikkat çekmektedir. Eski fotoğraflar ile güncel durum karşılaştırıldığında, cephelerde gerçekleştirilen müdahalelerin çoğu zaman özgün tarihi dokuya uygun olmadığı, modern çizgide tasarımların tercih edildiği gözlemlenmiştir. Bu durum, fiziksel iyileştirme sağlamasına rağmen, tarihi çevre karakterinin zayıflama riskini beraberinde getirmektedir.

Sonuç olarak, çalışma Yozgat kent merkezindeki sokak sağlıklaştırma projelerinin tarihi çevre çeperlerinde mekânsal kalitenin artmasına, kültürel etkileşim sahalarının güçlenmesine ve alanın turizm potansiyelinin yükselmesine katkı sağladığını ortaya koymaktadır. Bununla birlikte, özgün dokuya duyarlı yaklaşımların geliştirilmemesi, projelerin uzun vadeli sürdürülebilirliği açısından sorun oluşturmaktadır. Bu değerlendirme, gelecekte yapılacak kentsel yenileme uygulamalarına rehber olabilecek bulgular sunmakta; tarihi çevrelerin yeniden dönüşümündekültür, kimlik ve özgünlük ilkelerinin gözetilmesi gerektiğini vurgulamaktadır. Bu bağlamda, özgün dokuya duyarlı tasarım rehberlerinin geliştirilmesi, Yozgat tarihi çevresinde sürdürülebilir dönüşümün temel koşuludur.

Anahtar Kelimeler: Tarihi çevre, kentsel dönüşüm, Yozgat, sokak sağlıklaştırma, koruma planlaması

An Assessment of the Transformation of Yozgat Streets in Historic Neighborhoods

Sadakat Safiyye MUMCUOĞLU TÜRKER
Yozgat Bozok University, Faculty of Engineering and Architecture, Department of Architecture, Yozgat/Türkiye
ss.mumcuoglu@yobu.edu.tr, Orcid ID: 0000-0001-8773-6296

Alaaddin UÇAK
Yozgat Bozok University, Faculty of Engineering and Architecture, Department of Urban and Regional Planning, Yozgat/Türkiye
16005123073@ogr.bozok.edu.tr, Orcid ID: 0009-0000-2717-42

Ahmet GEMİCİ
Yozgat Bozok University, Faculty of Engineering and Architecture, Department of Urban and Regional Planning, Yozgat/Türkiye
gemicia17@gmail.com, Orcid ID: 0009-0002-0905-7081

ABSTRACT

Urban conservation areas are the most significant spatial fabrics representing the historical memory, identity, and cultural continuity of cities. Street revitalization and redevelopment projects carried out in these areas not only improve the physical environment but also directly affect social life, cultural interaction, and the city's tourism potential. The aim of this study is to evaluate the redevelopment process of the streets around the Çapanoğlu Mosque, located in the city center of Yozgat and within the urban conservation area, particularly the axes where Sarraflar Street and Tol Bazaar are located. As a method, old photographs and current images were comparatively analyzed, and the evaluation was carried out through the concepts of spatial continuity and identity. The study is limited to seven main streets surrounding the Çapanoğlu Mosque (Sarraflar, Peynir Pazarı, Bankalar, Buğday Pazarı, Fatih Cami Street, Kültürpark, and Gevrekzade).

Old photographic records reveal that areas that had long remained idle were transformed into public spaces supported by green areas over time. During the same process, efforts were made to ensure linguistic unity in shop signage, thereby defining the area as a zone of cultural interaction. Particularly on Sarraflar Street, the restoration of some shop façades created a more holistic appearance, though many shops still require maintenance and repair. The findings indicate that the pedestrianization of Sarraflar Street (Yunus Emre Street) contributed to the increase of public open spaces and the strengthening of pedestrian interaction. This situation demonstrates the enhancement of spatial continuity, pedestrian circulation, and the social interaction potential of the area. Similarly, the restoration of the streets leading to Tol Bazaar and the revitalization of trade-oriented functions have allowed the area to gain the identity of a "craft street." The demolition of derelict buildings around Çapanoğlu Mosque has increased its visibility in the urban skyline and improved its perception from surrounding streets, transforming the area into a recognizable cultural destination. However, the study also highlights negative aspects of the revitalization projects. Comparing old and current photographs reveals that most façade interventions are not compatible with the original historical fabric and that modern designs have been preferred. Although these interventions have improved the physical environment, they also pose the risk of weakening the historical character of the area.

In conclusion, the study demonstrates that street revitalization projects in the historic core of Yozgat have enhanced spatial quality, strengthened cultural interaction zones, and increased tourism potential. However, the lack of approaches sensitive to the original fabric poses a challenge for long-term sustainability. This evaluation provides findings that can guide future urban renewal practices and emphasizes the necessity of preserving culture, identity, and authenticity in the redevelopment of historic environments. In this context, developing design guidelines sensitive to the original fabric is the key condition for sustainable transformation in Yozgat's historic environment.

Anahtar Kelimeler: Historic environment, urban regeneration, Yozgat, street revitalization, conservation planning

Doğal Çevre, Kültür, Mimarlık Ara Kesitinde Beyşehir Üstünler Yerleşiminin Analizi

Meliha Nur KARABULUT
KTO Karatay Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Mimarlık Yüksek Lisans Programı, Konya/Türkiye
melihanurkarabulut@gmail.com, Orcid ID: 0009-0003-1078-1568

Özlem DEMİRKAN
KTO Karatay Üniversitesi, Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesi, İç Mimarlık Bölümü, Konya/Türkiye
ozlem.demirkan@karatay.edu.tr, Orcid ID: 0000-0002-9696-6808

Ayşenur DAĞ GÜRCAN
KTO Karatay Üniversitesi, Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesi, Mimarlık Bölümü, Konya/Türkiye
aysenur.dag@karatay.edu.tr, Orcid ID: 0000-0002-4713-9734

ÖZET

Kırsal mimari, bulunduğu bölgenin fiziksel çevre unsurlarına ve sosyokültürel kimliğine göre şekillenen, yerel özellikler barındıran bir mimarlık türüdür. Kırsal mimari elemanlar bir araya gelerek yöreye özgü olan geleneksel mimari dokuyu meydana getirmektedir. Kırsal mimarinin Beyşehir yöresindeki kimliğini ve geleneksel mimari dokusunu incelemeyi amaçlayan bu çalışmada, örnek alan olarak Üstünler yerleşimi ele alınmıştır. Yerleşimin tarihsel geçmişi, coğrafi özellikleri ve ekonomik faaliyetlerinin çeşitliliği, bu alanın çalışma sahası olarak seçilmesinde belirleyici olmuştur. Geçmişi Roma Dönemi'ne kadar uzanan Üstünler (Üskarallis, Üskerles) yerleşimi Beyşehir Gölüne 6 km mesafededir. Akdeniz bölgesinde yer alan ilçenin doğu-güneydoğu kesiminde bulunan ve ovalık alan yerleşimlerinden birisi olan Üstünler'de Karasal-Akdeniz Geçiş İklimi görülmektedir. Çevresinde meşe ormanları, üzüm bağları, tarım alanları ve akarsuların bulunması, yerleşimin ekolojik çeşitliliğini ve ekonomik faaliyetlerini şekillendirmiştir. İki akarsuyun yer aldığı mahalle, organik dağılım gösteren bir yerleşime sahiptir. Bu çalışma topoğrafyanın, diğer çevresel etkenlerin (iklim, su kaynakları, tarım alanları vb.) ve sosyokültürel unsurların mimari biçimlenmeye etkisini incelemektedir. Bu bağlamda öncelikle Üstünler yerleşim planı üzerinden çevre analizleri yapılmıştır. Ardından analizler çok katmanlı haritalar ile birleştirilmiştir. Yerleşimin doku analizi, yakın çevre analizi, yol ağı, odak noktaları (ortak kullanım ve aktivite-toplanma alanları), yerleşim-su ilişkisi, özgün yapı tespiti, yapı durum ve kullanım analizleri yapılmıştır. Ayrıca farklı plan tiplerinden örneklere yer verilmiş, sokak kesitleri çıkarılmış, cephe karakteri analiz edilmiştir. Böylelikle Üstünler yerleşiminin yöreye özgü mimari biçim dili ortaya konulmaya çalışılmıştır.

Bulgulara bakıldığında, Üstünler'de yerleşim doğrusal bir gelişme göstererek kara yoluna paralel ve ona bağlanan bir omurga etrafında yoğunlaşmıştır. Sokak ve yapı dağılımı organik, hafif eğimli, topoğrafyayla uyumlu bir düzen sergilerken, yapı adaları kompakt ve çoğunlukla birbirine bitişik konutlardan oluşmaktadır. Yapılar 2–3 katlı, sık hatıllı taş duvar örgüsüne sahiptir. Malzeme kullanımı bakımından kaba yonu taş ağırlıklı, ahşap ise çıkmalar, hatıllar, lentolar ve doğramalarda kullanılmıştır. Konut tipolojisi incelendiğinde evlerde ortak kullanım alanının sofa olduğu görülmüştür. Konutların zemin katında depo, samanlık, ahır, odunluk gibi servis birimleri yer alırken; üst katında ise ana yaşam alanları bulunmaktadır.

Araştırma sonucunda, kırsal mimarinin homojen bir yapılaşma biçimi sergilemediği; farklı coğrafi bölgelerde çeşitlilik gösterdiği ve her yörenin kendi içinde özgün nitelikler barındırdığı anlayışını Üstünler yerleşimi de desteklemiştir. Üstünler'in yerel mimarisinin biçimlenmesinde doğal çevre ve sosyo-kültürel dinamiklerin belirleyici olduğu; bu unsurların ise bölgenin ekolojik koşullarını ve yerel kimliğini yansıtan yapıların ortaya çıkmasına olanak sağladığı tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Beyşehir, Geleneksel mimari, Kırsal mimari, Üstünler, Yerel mimari.

Analyzing the Settlement of Beyşehir Üstünler at the Intersection of Nature, Culture, and Architecture

Meliha Nur KARABULUT
KTO Karatay University, Graduate School, Architecture Master Programme, Konya/Türkiye
melihanurkarabulut@gmail.com, Orcid ID: 0009-0003-1078-1568

Özlem DEMİRKAN
KTO Karatay University, Faculty of Fine Arts and Design, Department of Interior Architecture, Konya/Türkiye
ozlem.demirkan@karatay.edu.tr, Orcid ID: 0000-0002-9696-6808

Ayşenur DAĞ GÜRCAN
KTO Karatay University, Faculty of Fine Arts and Design, Department of Architecture, Konya/Türkiye
aysenur.dag@karatay.edu.tr, Orcid ID: 0000-0002-4713-9734

ABSTRACT

Rural architecture is defined by the physical environment and sociocultural identity of its region, integrating local characteristics. Rural architectural elements come together to form the traditional architectural fabric unique to the region. This study, which aims to examine the identity of rural architecture and the traditional architectural fabric in the Beyşehir region, takes the settlement of Üstünler as an example. The historical background, geographical features, and diversity of economic activities of the settlement were decisive in selecting this area as the field of study. The Üstünler (Üskarallis, Üskerles) settlement, whose history dates to the Roman period, is located 6 km from Lake Beyşehir. Üstünler, one of the settlements in the eastern-southeastern part of the district located in the Mediterranean region, has a continental-Mediterranean transitional climate. The presence of oak forests, vineyards, agricultural areas, and streams in the surrounding area has shaped the ecological diversity and economic activities of the settlement. The neighborhood, which has two streams, has an organic distribution. This study examines the impact of topography, other environmental factors (climate, water resources, agricultural areas, etc.), and sociocultural elements on architectural formation. In this context, environmental analyses were first conducted using the Üstünler site plan. The analyses were then combined with multi-layered maps. The settlement's fabric analysis, environmental analysis, street network, landmarks (common use and activity-gathering areas), settlement-water relationship, identification of unique structures, and building condition and use analyses were performed. In addition, examples from different plan types were included, street sections were extracted, and facade character analysis was performed. In this way, an attempt was made to reveal the architectural form language specific to the Üstünler settlement.

The findings show that the settlement in Üstünler has developed linearly, concentrated around a backbone parallel to and connected to the highway. The distribution of streets and structures exhibits an organic pattern in harmony with the gently sloping topography, while the building clusters are compact and mostly consist of adjoining residences. The buildings are 2-3 stories high, with timber bond beamed stone masonry walls. In terms of material use, rough-hewn stone predominates, while wood is used for oriel windows, lintels, beams, and joinery. An examination of the residential typology reveals that the common area in the houses is the sofa. The ground floor of the houses contains service units such as storage rooms, haylofts, stables, and woodsheds, while the upper floor contains the main living areas.

The research results support the understanding that rural architecture does not exhibit a homogeneous form of construction; it varies across different geographical regions, and each region possesses unique characteristics. It has been determined that the natural environment and socio-cultural dynamics are decisive in shaping the local architecture of Üstünler, and that these elements, in turn, enable the emergence of structures that reflect the region's ecological conditions and regional identity.

Keywords: Beyşehir, Traditional architecture, Rural architecture, Üstünler, Local architecture.

Kültürel Mirasın Sürdürülebilirliği Bağlamında Kültürel Peyzajların Korunmasına Yönelik Güncel Bir Yaklaşım: Mersin Anemurium Örenyeri

Zehra TOKSÖZLÜ KARACA
KTO Karatay Üniversitesi, Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesi, İç Mimarlık Bölümü, Konya/Türkiye
zehra.toksozlu.karaca@karatay.edu.tr , Orcid ID: 0000-0002-1868-0521

Serpil ÖNDER
Selçuk Üniversitesi, Mimarlık ve Tasarım Fakültesi, Peyzaj Mimarlığı Bölümü, Konya/Türkiye
sonder@selcuk.edu.tr , Orcid ID: 0000-0002-2222-0173

ÖZET

Toplumsal belleği oluşturarak, bir topluma ait geçmişin izlerini yansıtma gücünü bünyesinde barındıran kültürel miras kavramı, günümüz ve geleceğe birikimler ileterek toplumda oluşabilecek şekillenmelere yön verebilme potansiyeli ile toplumların varlıklarını sürdürmelerine destek olan temel değerlerin birleşimini temsil eder. Bu bağlamda bir kente veya bir kırsal alana ait kültürel peyzaj alanlarının belirlenmesi, tarihin seyri içerisinde kültürel peyzaj alanında var olmuş değişimlerin tespiti ve alanların yönetilmesi, alana ve değerlere özel koruma ilkelerinin multidisipliner ve kapsamlı çalışmalar ile belirlenmesi, somut ve/veya somut olmayan kültürel mirasın korunmasında büyük bir görev üstlenmektedir. Kültürel peyzaj alanlarını, toplumlar ile doğal çevreleri arasındaki bağı ifade etmelerinin bir tezahürü olarak, toplumların belleğinde güçlü bir mekânsal kimlik ile yer bulur ve alan-kullanıcı etkileşiminin anlam yüklü izlerini taşırlar. Bu anlam yüklü izlerin nesiller boyu aktarılmasının kültürel mirasın sürdürülebilirliği bakımından önemi büyüktür. Bu sebeple kültürel peyzaj alanlarının, coğrafi konumu, alana özel doğal değerleri, alana ait arkeolojik kalıntıların ışığında bulgulanabilen yapılanma biçimi, alanın tarihi olaylara sahne olma durumu, alanın simgesel değerleri gibi özellikleri ile belirlenen kimlik öğeleri ve bu kimliğin korunması kararlarının belirlenmesi de son derece önemlidir. Bu bağlamda kültürel peyzaj alanlarının yönetiminin öneminin giderek artması farklı meslek disiplinlerinin bu alanda çalışmalarının çoğalmasına sebep olmuştur. Bu çalışma ile peyzaj mimarlığı meslek disiplini çerçevesinde, kültürel peyzaj kavramının ön plana çıkma sürecinin çok geniş bir ölçekte – yapı ölçeğinden, alan ölçeğine kadar- koruma kavramının farklılaşması ile paralellik gösterdiği vurgulanmak istenmiştir. Çalışmanın bir diğer amacı; muhafaza etmek odağındaki kültürel peyzaj alanlarını değişim, gelişim ve kullanıcı etkileşimine kapatan ve bunun bir iz düşümü olarak alanı bir iz mekan olmaktan uzaklaştıran koruma ilkelerinin; zamanla sosyo-ekolojik sürdürülebilirlik, tasarlanabilir kültürel peyzaj alanları, kavramlarının önemini arttırması ile yerini, kültürel peyzaj alanlarının, insan sosyal çevre ve ekolojik sistemlerle güçlü bir bağ kurduğunu kabul eden ve zaman faktörünün bu ilişkiyi şekillendiren bir unsur olduğunu benimsemiş koruma ilkelerine bırakabileceğini Anemurium örneğinde güncel olarak göstermektir. Bunlara ek olarak araştırma, örnek alanda kültürel peyzaj alanları koruma ve yönetme ilkelerindeki bu farklılığın, uygulamalara nasıl yansıdığını da bulgulamayı ve değerlendirmeyi amaçlamaktadır. Araştırmada, yerinde gözlemler ve nitel araştırma yöntemleri kullanılmıştır. Nitel araştırma kapsamında kuramsal temelin oluşturulması amacıyla, literatür, yazılı kaynaklar incelenmiştir. Kültürel peyzaj, tarihi ve arkeolojik çevreler, kültürel peyzaj alanları kimlik etkileşimi, kültürel peyzaj alanları yönetimi, korunması konularını kapsayan, farklı kültürel peyzaj alanları için yapılmış çalışmalar incelenmiştir. Araştırma kapsamında Anemurium Örenyerin'de kültürel peyzaj bileşenlerinin varlığı saptanmıştır. Çalışma alanına ait arazi kullanım analizleri yapılarak, farklı yıllarda meydana gelen değişimler bulgulanmış, yorumlanmış ve doğal, tarihi ve geleneksel dokuyu kullanıcı-alan etkileşimini sürdürerek korumaya yönelik peyzaj planlama ve tasarım önerileri geliştirilmiştir. Alanın tarihin seyri içerisindeki önemine vurgu yapmak amacıyla yerinde gözlemler ile elde edilen bulgular ve alana ilişkin literatür taramaları bilgileri birleştirilmiştir. Alan için gerçekleştirilen koruma çalışmaları kronolojik olarak saptanmış, bu çalışmaların geçirdiği farklılaşmalar incelenmiştir. Milattan önce 4'üncü yüzyıldan itibaren varlığı bilinen Anemurium Antik Kenti'nde halen sürmekte olan yedinci dönem kazı ve restorasyon çalışmalarına ait farklı yıllarda yerinde yapılan gözlemler sonucu çekilen fotoğraflar ve gelişmeler belgelenmiştir. Sonuç olarak, alanın hem kullanılan hem de korunmaya çalışılan bir kültürel peyzaj alanı olarak Türkiye için örnek teşkil edilebilecek uygulamalara sahne olduğu yerinde gözlem verileri ile vurgulanmıştır.

Gerçekleştirilen uygulamalar peyzaj mimarlığı meslek disiplini açısından değerlendirilerek, peyzaj tasarım ve planlama ilkeleri doğrultusunda geliştirilebilecek yönler bildirilmiş, alanı insan ölçeğine indirgeyecek ve alan kullanıcı ilişkisini arttıracak kent mobilyasının varlığı noktasındaki eksiklikler tespit edilmiş, öneriler sunulmuştur. Böylelikle Anemurium Örenyeri özelinde kültürel peyzaj alanlarının insan-sosyal çevre- ekoloji ilişkisi bütününde tasarlanarak ve planlayarak yeni nesillere miras olarak bırakmanın mümkün olabileceği vurgulanmıştır.

Anahtar Kelimeler:: Kültürel miras, kültürel peyzaj, sürdürülebilirlik, Anemurium Örenyeri

A Contemporary Approach to the Protection of Cultural Landscapes in the Context of the Sustainability of Cultural Heritage: The Mersin Anemurium Archaeological Site

Zehra TOKSÖZLÜ KARACA
KTO Karatay University, Faculty of Fine Arts and Design, Department of Interior Architecture, Konya/Türkiye
zehra.toksozlu.karaca@karatay.edu.tr , Orcid ID: 0000-0002-1868-0521

Serpil ÖNDER
Selçuk University, Faculty of Architecture and Design, Landscape Architecture, Konya/Türkiye
sonder@selcuk.edu.tr , Orcid ID: 0000-0002-2222-0173

ABSTRACT

The concept of cultural heritage, which embodies the power to reflect the traces of a community's past by forming its collective memory, represents a combination of fundamental values that support the survival of communities. It does so by transmitting accumulated knowledge to the present and future, thereby guiding the potential transformations that may occur within society. In this context, identifying cultural landscape areas belonging to a city or rural area, determining the changes that have occurred in the cultural landscape over the course of history, managing these areas, and establishing multidisciplinary and comprehensive protection principles specific to the area and its values play a major role in the preservation of tangible and/or intangible cultural heritage.Cultural landscape areas find a strong spatial identity in the memory of communities as a manifestation of their expression of the connection between communities and their natural environments, and they bear the meaningful traces of area-user interaction. The importance of passing on these meaningful traces from generation to generation is significant in terms of the sustainability of cultural heritage. For this reason, it is also extremely important to determine the identity elements of cultural landscape areas and the decisions regarding the preservation of this identity, based on characteristics such as the geographical location, the area's specific natural values, the structure that can be identified in light of the archaeological remains belonging to the area, the area's role as a setting for historical events, and the area's symbolic values.In this context, the increasing importance of managing cultural landscape areas has led to a proliferation of work in this field by different professional disciplines. This study aims to highlight that, within the framework of the landscape architecture profession, the process of the cultural landscape concept coming to the fore has been paralleled by a differentiation of the concept of conservation on a very broad scale – from the building scale to the area scale.Another aim of the study is to examine the principles of conservation that focus on preservation, which close cultural landscape areas to change,
development and user interaction, thereby distancing the area from being a trace space. This is done by increasing the importance of concepts such as socio-ecological sustainability and designable cultural landscape areas. -ecological sustainability and the concepts of designable cultural landscape areas, and to demonstrate, using the example of Anemurium, that these principles could be replaced by conservation principles that recognise the strong connection between cultural landscape areas and human social environments and ecological systems, and embrace the time factor as an element that shapes this relationship. In addition, the research aims to identify and evaluate how this difference in the principles of protecting and managing cultural landscape areas in the sample area is reflected in practice. Field observations and qualitative research methods were used in the study. Within the scope of qualitative research, literature and written sources were examined to establish a theoretical basis. Studies conducted on different cultural landscape areas covering cultural landscape, historical and archaeological environments, cultural landscape area identity interaction, cultural landscape area management, and conservation were examined. Within the scope of the research, the presence of cultural landscape components was identified at the Anemurium Archaeological Site. Land use analyses were conducted for the study area, changes occurring in different years were identified and interpreted, and landscape planning and design proposals were developed to preserve the natural, historical and traditional fabric by maintaining user-area interaction. Findings obtained through on-site observations and literature reviews on the area were combined to emphasise the area's importance in the course of history. Conservation efforts undertaken for the area were identified chronologically, and the

variations these efforts underwent were examined. Photographs and developments documented through on-site observations conducted in different years were recorded as part of the ongoing seventh phase of excavation and restoration work at the Ancient City of Anemurium, known to have existed since the 4th century BC.In conclusion, it has been emphasised through on-site observation data that the area has been the scene of practices that could serve as examples for Turkey, both as a cultural landscape area that is utilised and one that is being protected. The implemented practices were evaluated from the perspective of the landscape architecture profession, and aspects that could be developed in line with landscape design and planning principles were reported. Shortcomings were identified regarding the presence of urban furniture that would reduce the area to a human scale and increase the relationship between the area and its users, and recommendations were made. Thus, it has been emphasised that it is possible to design and plan cultural landscape areas, specifically in the Anemurium Archaeological Site, within the context of the relationship between humans, the social environment and ecology, and leave them as a legacy for future generations.

Keywords: Cultural heritage, cultural landscape, sustainability, Anemurium Archaeological Site

Tipografik Öğelerin Bellek Üzerindeki Yansımaları

Yeliz BİLİR
İstanbul Gelişim Üniversitesi, Meslek Yüksekokulu, Bilgisayar Destekli Tasarım ve Animasyon, İstanbul/Türkiye
ybilir@gelisim.edu.tr, Orcid ID: 0009-0007-1141-6748

ÖZET

Tipografi, yalnızca görsel iletişimi kolaylaştıran bir tasarım öğesi olarak değil, aynı zamanda görsel hafızanın bilişsel olarak nasıl kodlandığını, anlamlandırıldığını ve deneyimlendiğini etkileyen kültürel bir ortam olarak da ele alınmaktadır. Grafik tasarım yaklaşımlarında tipografik biçimler genellikle işlevsellik, okunabilirlik ve görsel denge gibi ölçütler temelinde ele alınmaktadır. Bu çerçevede, tipografinin yalnızca estetik ya da iletisel bir araç değil, aynı zamanda anlamın toplumsal, tarihsel ve kültürel bağlamlarda üretildiği bir gösterge sistemine dönüştüğü varsayımı, araştırmanın kuramsal zeminini oluşturmaktadır.

Yazının biçimsel niteliğinin kültürel çağrışımlar yaratma, duygusal tepkiler üretme ve zamansal bağlamlarla ilişki kurma potansiyeline literatürde yeterince yer verilmemektedir. Bu bağlamda, çalışmada tipografinin yalnızca biçimsel değil, aynı zamanda hem bireysel hem de kolektif bellekle etkileşime giren çok katmanlı bir iletişim yüzeyi olarak değerlendirilmesi amaçlanmaktadır.

Araştırma, literatür taraması ve kavramsal çözümlemeye dayalı bir kuramsal çerçeve içerisinde hazırlanmıştır. Araştırmanın örneklemini, 2024-2025 yılları arasında çok satanlar listelerinde yer alan ve rastgele seçilmiş on adet kitap kapağı oluşturmaktadır. Araştırmada kullanılan temel çözümleme yöntemi göstergebilimsel (semiyotik) analizdir. Bu yöntem tipografik ögelerin kültürel kodlar ve bellek ilişkisi içerisindeki rolünü açığa çıkarmada etkin bir yöntem olarak değerlendirilmiştir. Analiz sürecinde, Roland Barthes'ın iki düzeyli göstergebilimsel yaklaşımı temel alınmış ve Umberto Eco'nun gösterge sistemlerinin açıklanabilirliği ve kültürel kodların çözümüne yönelik yaklaşımlarından da yararlanılmıştır. Bu bağlamda, her bir kitap kapağındaki tipografik ögeler, biçimsel özelliklerinin yanı sıra, çağrıştırdıkları kültürel, zamansal ve duygulanımsal kodlar bakımından da değerlendirilmiştir.

Araştırma bulguları, tipografik biçimlerin yalnızca içerik düzeyinde değil, aynı zamanda biçimsel nitelikleri ve yerleştirildikleri bağlamsal yapılar aracılığıyla, algısal, duygulanımsal ve kültürel bellek süreçleriyle etkileşime girerek çok katmanlı anlam üretim dinamiklerini harekete geçirebildiğini ortaya koymaktadır. Bu doğrultuda tipografi, yazılı bilginin taşıyıcısı olmanın ötesinde; zaman, mekân ve duygulanıma görsel olarak atıfta bulunabilen ve bellekte çok katmanlı çağrışımlar oluşturabilen bir hafıza aracına dönüşmektedir.

Bu çalışma, grafik tasarımı alanında biçimselci yaklaşımların ötesine geçerek, yazı biçimlerinin kültürel belleği şekillendirme kapasitesine odaklanması bakımından ilave bir kuramsal katkı sunmaktadır. Grafik tasarımın sıklıkla ikinci planda kalan kültürel, zamansal ve duygulanımsal boyutlarını görünür kılan bu yaklaşım, tipografinin yalnızca okunurluk ya da estetik değil, aynı zamanda bellekte anlam üretimi ve kimlik inşası süreçlerinde de etkin bir rol üstlenebileceğini ortaya koymaktadır. Bu yönüyle çalışma, görsel kültür, tasarım kuramı ve bellek çalışmaları arasında eleştirel bir kesişim alanı oluşturarak, tasarımın epistemolojik ve kültürel boyutlarını birlikte değerlendiren bütüncül bir düşünsel çerçevenin geliştirilmesine zemin hazırlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Tipografi, bellek, grafik tasarımı, algı, göstergebilim.

The Reflections of Typographic Elements on Memory

Yeliz BİLİR
İstanbul Gelisim University, Vocational School, Computer Aided Design and Animation, Istanbul/Türkiye
ybilir@gelisim.edu.tr, Orcid ID: 0009-0007-1141-6748

ABSTRACT

Typography is approached not merely as a design element that facilitates visual communication, but also as a cultural medium that influences how visual memory is cognitively encoded, interpreted, and experienced. In graphic design approaches, typographic forms are generally considered through criteria such as functionality, legibility, and visual balance. Within this framework, the assumption that typography is not only an aesthetic or communicative tool but also a sign system through which meaning is produced within social, historical, and cultural contexts constitutes the theoretical foundation of the study.

The potential of the formal qualities of text to evoke cultural associations, elicit emotional responses, and establish temporal connections has not been sufficiently addressed in the literature. In this context, the study aims to evaluate typography not merely in formal terms, but as a multilayered communicative surface that interacts with both individual and collective memory.

This research is structured within a theoretical framework based on literature review and conceptual analysis. The sample of the study consists of ten randomly selected book covers that appeared on bestseller lists between 2024 and 2025. The primary method of analysis employed is semiotic analysis, which is considered an effective approach for revealing the role of typographic elements within the context of cultural codes and memory. The analysis is grounded in Roland Barthes' dual-level semiotic model and further informed by Umberto Eco's approaches to the interpretability of sign systems and the decoding of cultural codes. In this regard, each typographic element on the selected book covers is examined not only in terms of its formal attributes but also in terms of the cultural, temporal, and affective meanings it evokes.

The findings of the study reveal that typographic forms, beyond their content level, can activate multilayered meaning-making dynamics through their formal characteristics and the contextual structures in which they are embedded, interacting with perceptual, emotional, and cultural memory processes. Accordingly, typography transcends its function as a mere carrier of written information, transforming into a mnemonic device capable of visually referencing time, space, and affect, and producing complex memory associations.

This study offers a theoretical contribution by moving beyond formalist approaches in graphic design and focusing on the capacity of typographic forms to shape cultural memory. By making visible the cultural, temporal, and affective dimensions of graphic design—dimensions often relegated to the background—this approach demonstrates that typography plays an active role not only in legibility or aesthetics but also in the processes of meaning-making and identity construction within memory. In this respect, the study establishes a critical intersection among visual culture, design theory, and memory studies, thereby laying the groundwork for a holistic intellectual framework that considers both the epistemological and cultural dimensions of design.

Keywords: Typography, Visual Memory, Graphic Design, Cultural Perception, Semiotic Analysis

Bitki İllüstrasyonlarının Ambalaj Tasarımında Kullanım Alanları Üzerine Bir İnceleme

Nazlı Canan ÇAL
KTO Karatay Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Grafik Tasarımı Yük. Lis.Programı, Konya/Türkiye
nazlicanan1998@gmail.com, Orcid ID: 0009-0003-4752-2308

Özlem TEKDEMİR DÖKEROĞLU
KTO Karatay Üniversitesi, Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesi, Grafik Tasarımı, Konya/Türkiye
oztekdemir@gmail.com, Orcid ID: 0000-0002-2602-1059

ÖZET

Görsel iletişimin önemli bir aracı olan illüstrasyon, ambalaj tasarımında estetik ve anlam katmanlarını zenginleştiren etkili bir tasarım öğesi olarak öne çıkmaktadır. Özellikle bitki illüstrasyonları, doğaya referans veren temsilleriyle yalnızca görsel çekicilik sağlamakla kalmaz; aynı zamanda ürünün doğal, sağlıklı ve güvenilir olduğu algısını da güçlendirebilir. Bu bağlamda, bitki illüstrasyonları, markanın görsel kimliğini oluşturmak ve hedef kitle ile duygusal bir bağ kurmak açısından önemli bir rol üstlenmektedir. Ambalajın yüzeyinde yer alan bu çizimler, tasarımın bütünsel algısını derinleştirirken ürünün içerik veya konseptiyle de örtüşen anlam katmanları sunabilir. Bu çalışma, bitkisel imgelerin tarihsel gelişimini ve kültürel anlam katmanlarını irdeleyerek, ambalaj tasarımında görsel bir iletişim strateji olarak nasıl kullanıldığını incelemektedir. Tasarım estetiği ve tüketici algısı gibi kuramsal çerçevelerden yararlanarak; bitki illüstrasyonlarının nasıl anlatı kurduğu, marka kimliğini nasıl pekiştirdiği ve ürün değerlerini nasıl ilettiği analiz edilmektedir. Bitkisel motifler bu bağlamda yalnızca estetik tercihler değil, aynı zamanda kavramsal ve duygusal anlam taşıyıcılar olarak ele alınmaktadır. Bu çalışma ayrıca bitki illüstrasyonlarının görsel kültür içerisindeki yerini inceleyerek, ambalaj tasarımında nasıl işlevsel hale getirildiğini araştırmaktadır. Ayrıca araştırmada, bitki illüstrasyonlarının ambalaj üzerindeki kullanım biçimleri, anlatı oluşturma kapasiteleri ve marka kimliğine olan katkıları çeşitli örnekler üzerinden analiz edilmektedir. Seçilen örnek tasarımlar aracılığıyla illüstrasyonların tasarıma kattığı estetik ve anlamsal değerler çözümlenmiş; ambalaj tasarımında hangi stratejilerle ve ne tür bitki temsilleriyle etkili sonuçlar alındığı değerlendirilmiştir. Araştırmada nitel yöntemler kullanılmış; literatür taraması, görsel içerik analizi ve yargısal örneklem yoluyla konunun kuramsal ve uygulamalı boyutları ele alınmıştır. Elde edilen bulgular, bitki illüstrasyonlarının yalnızca dekoratif değil, aynı zamanda anlam taşıyıcı ve marka stratejilerini destekleyici bir unsur olarak ambalaj tasarımında nasıl kullanılabileceğine dair kapsamlı bir perspektif sunmaktadır. Bu doğrultuda araştırma, tasarımcılar ve markalar için ilham verici ve yönlendirici nitelikte bir kaynak olmayı amaçlamaktadır. Sonuç olarak araştırmada, bitki illüstrasyonlarının ambalaj tasarımında doğa, ürün ve tüketici arasında anlam kuran görsel göstergeler olarak işlev gördüğü ve tasarımcılar için güçlü bir ifade alanı sunduğu ortaya konmuştur.

Anahtar Kelimeler: İllüstrasyon, Ambalaj, Grafik, Tasarım, Bitki İllüstrasyonu.

A Review of the Applications of Plant Illustrations in Packaging Design

Nazlı Canan ÇAL
KTO Karatay University, Graduate School of Education, Master's Program in Graphic Design, Konya/Turkey
nazlicanan1998@gmail.com, Orcid ID: 0009-0003-4752-2308

Özlem TEKDEMİR DÖKEROĞLU
KTO Karatay University, Faculty of Fine Arts and Design, Department of Graphic Design, Konya/Turkey
oztekdemir@gmail.com, Orcid ID: 0000-0002-2602-1059

ABSTRACT

Illustration, an important tool in visual communication, stands out as an effective design element that enriches the aesthetic and meaning layers in packaging design. Plant illustrations, in particular, not only provide visual appeal with their representations that refer to nature, but can also reinforce the perception that the product is natural, healthy, and reliable. In this context, plant illustrations play an important role in creating the brand's visual identity and establishing an emotional connection with the target audience. These drawings on the surface of the packaging can deepen the overall perception of the design while also offering layers of meaning that align with the product's content or concept. This study examines how plant imagery is used as a visual communication strategy in packaging design by exploring its historical development and cultural layers of meaning. Drawing on theoretical frameworks such as design aesthetics and consumer perception, the study analyzes how plant illustrations construct narratives, reinforce brand identity, and communicate product values. In this context, plant motifs are not merely aesthetic choices but are also conceptual and emotional carriers of meaning. This study also examines the place of plant illustrations in visual culture and investigates how they are made functional in packaging design. In addition, the study analyzes the forms of use of plant illustrations on packaging, their narrative-building capacities, and their contributions to brand identity through various examples. The aesthetic and semantic values that illustrations add to design are deciphered through selected sample designs, and the strategies and types of plant representations that yield effective results in packaging design are evaluated. Qualitative methods are used in the research, and the theoretical and practical dimensions of the subject are addressed through literature review, visual content analysis, and judgmental sampling. The findings provide a comprehensive perspective on how plant illustrations can be used in packaging design not only as decorative elements but also as meaning-carrying and brand strategy-supporting elements. In this regard, the research aims to serve as an inspiring and guiding resource for designers and brands. In conclusion, the study reveals that plant illustrations function as visual indicators that establish meaning between nature, the product, and the consumer in packaging design, offering designers a powerful medium for expression.

Keywords: Illustration, packaging, graphics, design, plant illustration.

Çocuk Kitaplarında Korkunun Görsel Temsili: Grafik Tasarım Ögeleri Üzerinden Bir Analiz

İlayda KURDE
Uluslararası Kıbrıs Üniversitesi, Güzel Sanatlar, Tasarım ve Mimarlık Fakültesi, Grafik Tasarım, Lefkoşa/KKTC
kurdeilayda17@gmail.com, Orcid ID: 0009-0006-1778-2143

Vildan AÇAN
Uluslararası Kıbrıs Üniversitesi, Güzel Sanatlar, Tasarım ve Mimarlık Fakültesi, Grafik Tasarım, Lefkoşa/KKTC
vildana@ciu.edu.tr, Orcid ID: 0000-0003-4915-0985

ÖZET

Grafik tasarım, çizgi, şekil, renk, tekrar, denge gibi çeşitli ögeleri bir araya getirerek estetik bakımdan hoş ve etkili tasarımlar oluşturan bir görsel iletişim disiplinidir. Çocuk kitaplarında grafik tasarım ögeleriyle yaratılan illüstrasyonlar, duygu ve temaların okuyucu ve dinleyiciye etkin şekilde aktarılmasında önemli bir rol oynar. Öte yandan çocuk kitaplarında korku duygusunun oluşturulması tasarım zorluğunu da beraberinde getirir. İletilmek istenen mesajın olması gerektiği kadarıyla ve etkili bir şekilde aktarılabilmesi görsel ögelerin dikkatle ele alınmasını gerekli kılar. Ancak korkunun betimlenmesine hangi grafik tasarım ögesinin, nasıl katkıda bulunduğuna dair araştırmalar yetersizdir. Bu çalışma, çocuk kitaplarındaki illüstrasyonlar aracılığıyla korku unsurunun nasıl görselleştirildiğini analiz etmeyi amaçlamaktadır. Grafik tasarımın temel bileşenleri olan çizgi, şekil ve renge odaklanan araştırma, bu görsel ögelerin korku atmosferi yaratmak için nasıl ele alındığını incelemektedir. Bu nitel araştırmaya çoklu durum çalışması olarak farklı yazarlara ait altı çocuk kitabı dahil edilmiştir. Kitaplar kolaylık örneklemesi yoluyla elde edilmiştir. Araştırma altı kitapta yer alan, farklı illüstratörler tarafından resmedilmiş toplam on bir illüstrasyonun incelenmesiyle sınırlıdır. Ayrıca çalışmada çocukların algısal veya psikolojik hassasiyetleri ölçülmemiştir. Dolayısıyla araştırma bulguları, çocukların bireysel tepkilerini değil, görsel bir çözümleyi yansıtmaktadır. Betimlemelerde tercih edilen renk paleti, çizgi stili ve geometrik şekiller hazırlanan bir tablo üzerinden gözlem yoluyla değerlendirilmiştir. Elde edilen bulgularda siyah, gri, kahverengi ve kırmızı gibi koyu ve yoğun renklerin tehditkâr ve gergin ortamlar yaratmak amacıyla sıklıkla kullanıldığını göstermektedir. Buna ek olarak üçgen gibi keskin kenarlı şekillerin istikrarsızlık ve tehlike ima ettiğini, eğri ve zikzak çizgilerin ise hareket, huzursuzluk ve artan duygusal gerilim yaratmada etkili olduğunu ortaya koymaktadır. Bu tasarım stratejilerinin yalnızca estetik bir tercih olmanın ötesine geçerek, anlatının duygu tonunu pekiştirmede ve hem okuyucu hem de dinleyicinin psikolojik katılımını artırmada önemli bir rol oynamaktadır. Sonuç olarak bu çalışma, korku unsuru bağlamında grafik tasarım ögelerinin, belirli çizgi, şekil ve renklerin kullanımı ile yaratılmış illüstrasyonlar aracılığıyla, duygusal ifadeyi güçlendiren ve anlatı deneyimini derinleştiren, etkili birer araç olduğunu gözler önüne sermektedir. Bu sebeple illüstratör ve tasarımcıların, özellikle korku gibi duygusal açıdan yoğun temaları ele alırken, tasarım ögelerini bilinçli ve hassas bir şekilde kullanmaları gerektiği anlaşılmaktadır. Ayrıca çocukların algısal ve psikolojik hassasiyetini gözeterek yapılacak özenli uygulamaların, korku temasını yapıcı ve etkileyici bir anlatı unsuruna dönüştürebileceğini de söylemek mümkündür.

Anahtar Kelimeler: Grafik tasarım, Korku, Çocuk kitapları, İllüstrasyon, Tasarım ögeleri

Visual Representation of Fear in Children's Books: An Analysis Through Graphic Design Elements

İlayda KURDE
International Cyprus University, Faculty of Fine Arts, Design and Architecture, Department of Graphic Design, Nicosia/TRNC
kurdeilayda17@gmail.com, Orcid ID: 0009-0006-1778-2143

Vildan AÇAN
International Cyprus University, Faculty of Fine Arts, Design and Architecture, Department of Graphic Design, Nicosia/TRNC
vildana@ciu.edu.tr, Orcid ID: 0000-0003-4915-0985

ABSTRACT

Graphic design is the discipline of creating aesthetically appealing and effective designs by combining elements such as lines, shapes, colors, repetition, and balance. In children's books, illustrations that incorporate graphic design elements play an important role in conveying emotions and themes to readers and listeners. On the other hand, creating a sense of fear in children's books brings design challenges. To convey the desired message effectively, visual elements must be handled carefully. However, insufficient research has been conducted on which graphic design elements contribute to depicting fear and how they do so. This study aims to analyze how the element of fear is visualized through illustrations in children's books. The research focuses on line, shape, and color as the basic components of graphic design and examines how these visual elements are used to create an atmosphere of fear. This qualitative study included six children's books by different authors as a multiple case study. The books were collected through convenience sampling. The research is limited to the examination of a total of eleven illustrations featured in six books, created by different illustrators. Furthermore, the study did not measure children's perceptual or psychological sensitivities. Therefore, the research findings reflect a visual analysis rather than children's individual responses. The color palette, line style, and geometric shapes preferred in the descriptions were evaluated through observation using a prepared table. The findings reveal that dark, intense colors, such as black, gray, brown, and red, are often used to depict threatening and tense environments. The findings also reveal that sharp-edged shapes, such as triangles, imply instability and danger. Curved and zigzag lines are effective in creating movement, restlessness, and increased emotional tension. These design strategies are more than just aesthetic choices; they play an important role in reinforcing the emotional tone of the narrative and increasing the psychological involvement of readers and listeners. In conclusion, this study reveals that, in the context of fear, graphic design elements are effective tools for enhancing emotional expression and deepening the narrative experience. This is achieved through illustrations created with specific lines, shapes, and colors. Accordingly, illustrators and designers should thoughtfully and sensitively apply design elements, especially when addressing emotionally charged themes such as fear. It is also possible to say that careful applications, taking into account children's perceptual and psychological sensitivity, can transform the theme of fear into a constructive and compelling narrative element.

Keywords: Graphic design, Fear, Children's book, Illustration, Graphic elements.

Çözümlenebilir Göstergeler Bağlamında Reklama Dahil Edilen Sanat Yapıtları

Mutlu SEVEN
Atatürk Üniversitesi, Tortum MYO, Tasarım Bölümü, Erzurum/Türkiye
mutluseven@atauni.edu.tr, Orcid ID: 0000-0003-1685-1355

ÖZET

Göstergebilim, dilsel ya da dil dışı, iletişim maksadıyla kullanılan her türlü gösterge dizgesini, bu dizgelerin yapısını, işleyişini ve iletişimsel işlevlerini inceleyen bir bilim dalıdır. Başlangıçta dilbilim temelli gelişen göstergebilim, 20.yy'da bir bilim dalı olarak kabul görmüş ve dil dışı göstergeleri de kapsayan geniş bir etki alanına sahip olmuştur. Göstergebilime temel oluşturan gösterge kavramı; topluluk halimde yaşayan insanların birbirleriyle anlaşmak amacıyla oluşturdukları ve kullandıkları diller, trafik işaretleri, reklam öğeleri, moda, yazın, resim, müzik gibi çeşitli birimlerden oluşan ve ses, yazı, görüntü ve hareket gibi gereçler vasıtasıyla gerçekleşen dizgelerin oluşturduğu anlamlı bütünün birimleridir. Bu bağlamda reklam açısından göstergebilim, reklam bildirisi oluşturulurken, gösteren-gösterilen düzleminin nasıl yapılandırıldığını; dilsel ve görsel göstergeler vasıtasıyla bildirinin nasıl biçimlendirildiğini ve anlamın nasıl inşa edildiğini çözümleme yöntemidir. Reklam hedef kitleye ulaşma noktasında pek çok anlamyapısal unsuru içerisinde ihtiva edebilir. Görsel gösterge olarak sanat yapıtları da reklam bildirilerinde anlam üretimi için kullanılabilmektedir. Çalışmanın amacı, anlam ya da anlamlar üretme sürecinde reklama bir gösterge olarak dahil edilen sanat yapıtının, taşıdığı 'değer' üzerinden yeni anlamlar oluşturma sürecini ve bu göstergelerin anlamyapısal düzlemde çözümleme süreçlerini ortaya koymaktır. Bildirişim amacıyla reklama dahil edilen sanat yapıtı üzerinden anlamın nasıl inşa edildiği, göstergebilimsel çözümleme yöntemi kullanarak ortaya koyulmuştur. Sanat yapıtları, derin anlamlar ihtiva eden üst kültürel üretimlerdir. Sıradan bir okuma edimi ile çözümlenemez. Anlamlandırma noktasında daha fazla bilgiye ihtiyaç duyulur. Bu özellikleri ile fark oluşturan sanat yapıtı, reklam içerisinde de aynı amaç ve beklentiler doğrultusunda kullanılabilir. Ancak çözümleme esnasında ikonografik bir tahlil yerine, reklam içindeki göstergesel değeri üzerinden sanat yapıtının anlamlandırılması daha güncel bir yaklaşım olur. Bu yönüyle bakıldığında sanat yapıtı; reklam içerisinde görüntüsel bir gösterge olarak kullanıldığında biçim ve içeriğe dair yeni anlam katmanları oluşturmakta ve çözümleme sürecinde göstergebilimsel yöntem kullanılabilmektedir. Sonuç olarak reklamda yer alan iletiler, farklı anlamlandırma biçimleriyle oluşturulmuş anlam yüklü birimlerden meydana gelir. Bu iletiler, metin ya da görsel boyutuyla çözümlenmeye ihtiyaç duyar. Modern çağda, pek çok alanda olduğu gibi reklam iletilerinde de göstergebilimsel çözümleme ile anlam oluşumları ele alınmaktadır. Anlamın yeniden inşa edilmesi noktasında göstergebilim, ulaştığı yetkinlik ile pek çok alanda kullanışlı bir yöntem olduğu gibi görsel göstergeleri içerisinde barındıran sanat yapıtları ve sanat yapıtını oluşum sürecine içerisine dahil eden reklamlar için de bu durum söz konusudur.

Anahtar Kelimeler: Göstergebilim, Gösterge, Anlam, Reklam, Sanat yapıtı

Artworks Included in Advertising in the Context of Analyzable Indicators

Mutlu SEVEN
Atatürk University, Tortum Vocational School, Department of Design, Erzurum/Turkey
mutluseven@atauni.edu.tr, Orcid ID: 0000-0003-1685-1355

ABSTRACT

Semiotics is a branch of science that examines all types of indicator systems, whether linguistic or non-linguistic, used for communication, including their structure, functioning, and communicative functions. Initially rooted in linguistics, semiotics was recognized as a scientific discipline in the 20th century and has gained a broad influence encompassing non-linguistic indicators. The concept of indicator, which forms the basis of semiotics, encompasses the meaningful whole formed by systems created and used by people living in communities to communicate with one another, including languages, traffic sign, advertising elements, fashion, literature, painting, and music, and realized through tools such as sound, text, image, and movement. In this context, semiotics, from the perspective of advertising, is a method of analyzing how the signifier-signified plane is structured when creating an advertising message; how the message is shaped through linguistic and visual signs; and how meaning is constructed. Advertising can encompass numerous semantic elements to reach its target audience. Works of art, as visual indicators. can also be used to generate meaning in advertising messages. The aim of this study is to reveal the process of creating new meanings through the 'value' carried by an artwork incorporated into an advertisement as a indicators during the process of generating meaning or meanings, and the processes of analyzing these indicators at a semantic-structural level. How meaning is constructed through artworks incorporated into advertisements for communicational purposes is demonstrated using semiotic analysis. Artworks are high-cultural productions containing profound meanings. They cannot be analyzed through a simple act of reading. More information is needed for understanding. Artworks, distinguished by these characteristics, can be used in advertising for the same purposes and expectations. However, a more contemporary approach is to interpret the artwork through its semiotic value within the advertisement, rather than through an iconographic analysis. From this perspective, when an artwork is used as a visual indicator within an advertisement, it creates new layers of meaning related to its form and content, and semiotic methods can be used in the analysis process. Consequently, the messages contained in advertisements consist of meaningful units created through different forms of interpretation. These messages require analysis through their textual or visual dimensions. In the modern age, as in many other fields, the formation of meaning in advertising messages is addressed through semiotic analysis. With its proven competence in reconstructing meaning, semiotics is a useful method in many fields, including works of art that incorporate visual indicators and advertisements that incorporate the artwork into the process of its creation.

Keywords: Semiotics, Indicator, , Meaning, Advertisement, Work of Art

17. Yüzyıldan Günümüze Sanatta Bitki ve Çiçek Temsillerinin Değişen Anlamları ve Yorumları

Bengisu BAYRAK SHAHMIRI
Beykoz Üniversitesi, Sanat ve Tasarım Fakültesi, Grafik Tasarımı Bölümü, İstanbul/Türkiye
bengisubayrak@beykoz.edu.tr, Orcid ID: 0000-0002-9488-4825

ÖZET

Bu bildiri 17. yüzyıldan başlayarak günümüze kadar sanatta bitki ve çiçek temsillerinin anlam ve yorumlarının nasıl değiştiğini incelemeyi amaçlamıştır. Bu nitel araştırmada sanat tarihine ve kültürel temsillere odaklanılarak literatür taranmış, arşivsel araştırma yöntemiyle elde edilen veriler eleştirel söylem analizi ve eleştirel kuram temelli çözümleme yöntemleriyle değerlendirilmiştir. Araştırmada bitkilerin görsel temsillerinin değişimi kronolojik olarak değerlendirilmiştir. Bitkilerin görsel temsillerinin bilinen ilk örneklerine ve Avrupa Orta Çağındaki kökenlerine değinildikten sonra 17. ve 18. yüzyıl Flaman resminde alegori, taksonomi ve tahakküm ilişkisi, Viktoryen dönem ve floriografi, modernizm ve soyut varlıklar olarak bitkiler, çağdaş sanatta doğa ve beyaz küp ilişkisi ve son olarak güncel sanatta bitki ve kimlik politikaları ilişkileri ele alınmıştır. Çalışmada bitki ve çiçeklerin görsel temsillerinin ilk örneklerden biri olan *Physiologus* (2. veya 3. yüzyıl) ve *Physiologus*'un derinden etkilediği *Bestiarium* metinlerinden başlayarak bitki ekolojisinin kendisinin dışında olan insana ait sembolik anlamlarla yüklenmiş olduğu, bu sembolizmin kendi içinde yeni anlamlar kazanarak dönüşse de 20. yüzyılın ikinci yarısına kadar devam ettiği görülmüştür. Bu dönemde ortaya çıkan Land Art hareketi, doğayı bir temsil nesnesi olarak değil, sanatın üretildiği ve hatta kendisi haline geldiği bir zemin olarak ele almıştır. Doğaya müdahale, hem bir mekânla ilişkilenme biçimi hem de modern sanat kurumlarının eleştirisi olarak okunmuştur. 20. yüzyılın sonlarına doğru çağdaş sanatta kimlik politikalarının yükselişe geçmesiyle birlikte sanatçılar kimlik temsillerine odaklanmaya başlamışlardır. Bitkiler insan dışı varlıklar olarak, paylaşılan bir varoluşsal direnişin taşıyıcıları hâline gelmişlerdir. Ekofeminist perspektif, doğanın ve kadınların tarihsel olarak benzer tahakküm mekanizmalarıyla denetlenmiş ve temsil edilmiş olmasına dikkat çeker. Özellikle sanatçı kadınlar tarafından üretilen bazı işler, bitkileri hem şifa, bilgi ve direnişin taşıyıcısı olarak ele almakta, hem de doğaya yönelik ataerkil ve sömürgeci yaklaşımları görünür kılmaktadır. Bitkiler bu tür çalışmalarda, ataerkil epistemolojilere karşı yerel, sezgisel ve bedensel bilgi biçimlerinin sembolü hâline gelmektedir. 21. yüzyılda sanatçılar odaklarını iktidar yapıları, sömürgecilik, ataerkil yapıların ekolojiye olan olumsuz etkileriyle bunların kimlik meselesiyle kesiştiği alanlara yöneltmişlerdir. Bugün birçok sanatçı için bitkiler, antropojenik tahribatın, yerinden edilmenin, sessizliğin ve direnişin temsili olarak düşünülmektedir. Bu bağlamda, güncel sanatta bitki temsillerinde yalnızca yeni bir sembolizmin değil, aynı zamanda insanla bitki arasındaki ortak kaderin –hem bedenin hem mekânın sömürgeleştirilmesine karşı kırılgan ama dirençli bir varoluşun– görselleştirildiği görülür. Bu temsil biçimleri, bitkilere birer sembol olmanın ötesinde etik ve politik bir özne rolü de yüklemektedir. Bildiri, bu değişen anlamları ve yorumları tartışarak bitkilerle olan ilişki ağlarını ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: Bitki ve çiçek temsilleri, Çağdaş sanat ve doğa ilişkisi, Ekoloji ve güncel sanat, Ekofeminizm.

Changing Meanings and Interpretations of Plant and Flower Representations in Art from the 17th Century to the Present

Bengisu BAYRAK SHAHMIRI
Beykoz University, Faculty of Art and Design, Department of Graphic Design, Istanbul/Turkiye
bengisubayrak@beykoz.edu.tr, Orcid ID: 0000-0002-9488-4825

ABSTRACT

This paper aims to examine how the meanings and interpretations of plant and flower representations in arts have changed from the 17th century to the present. In this qualitative study, the literature was reviewed with a focus on art history and cultural representations, and the data obtained through archival research was evaluated using critical discourse analysis and critical theory-based methods. The transformation of the visual representations of plants was assessed chronologically. After referring to the earliest known examples of plant imagery and their origins in medieval Europe, the paper discusses allegory, taxonomy, and domination in 17th and 18th century Flemish painting; the Victorian period and floriography; plants as abstract entities in modernism; the relationship between nature and the white cube in contemporary art; and finally, the intersections of plants and identity politics in recent art practices. The study observes that from early examples such as Physiologus (2nd or 3rd centuries) and the Bestiaria texts it influenced; plants have been imbued with symbolic meanings external to their own ecological existence. Although this symbolism has evolved to acquire new meanings over time, it persisted until the second half of the 20th century. The emergence of the Land Art movement during this period marked a shift in perspective, treating nature not as a representational object, but as a ground on which art is produced — even as art itself. Intervention in nature came to be read as both a way of engaging with space and as a critique of modern art institutions. Toward the end of the 20th century, as identity politics gained prominence in contemporary art, artists began to focus more on representations of identity. Plants, as non-human beings, became carriers of a shared existential resistance. From an ecofeminist perspective, attention is drawn to how both nature and women have historically been controlled and represented through similar mechanisms of domination. Some works, especially by women artists, portray plants as carriers of healing, knowledge, and resistance, while also revealing patriarchal and colonial approaches to nature. In such works, plants become symbols of local, intuitive, and embodied forms of knowledge that resist patriarchal epistemologies. In the 21st century, artists have increasingly focused on the intersections of power structures, colonialism, patriarchal systems, their ecological consequences, and issues of identity. For many contemporary artists today, plants are seen as representations of anthropogenic destruction, displacement, silence, and resistance. In this context, representations of plants in contemporary art reflect not only a new symbolism but also visualize a shared fate between humans and plants —a fragile yet resilient existence resisting the colonization of both the body and space. These forms of representation attribute to plants not only symbolic meaning but also the role of ethical and political subjects. By discussing these shifting meanings and interpretations, the paper reveals the complex web of relationships we have with plants.

Keywords: Plant and flower representations, The relationship between contemporary art and nature, Ecology and contemporary art, Ecofeminism.

Atık ve Tasarımın Döngüsel Dansı: İç Mimarlık Eğitiminde Geri Dönüştürülmüş Malzemelerle Mobilya Tasarımı ve Öğrenci Projelerinin Değerlendirilmesi

Emine Banu BURKUT
Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi, Sanat, Tasarım ve Mimarlık Fakültesi, İç Mimarlık Bölümü, İstanbul/Türkiye
ebburkut@fsm.edu.tr, Orcid ID: https://orcid.org/0000-0003-0252-4054

ÖZET

Bu çalışmanın amacı, iç mimarlık eğitiminde mobilya tasarımı ve konstrüksiyonu dersine ekolojik ve sürdürülebilir bir tasarım yaklaşımını entegre ederek çevre dostu, geri dönüştürülmüş ve yeniden kullanılabilir malzemelerle mobilya tasarımı konsept fikirleri geliştirilmesini incelemektir. Araştırma, Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi Sanat, Tasarım ve Mimarlık Fakültesi İç Mimarlık Bölümü'nün 2024–2025 Bahar Dönemi Mobilya Tasarımı ve Konstrüksiyonu IV dersi kapsamında, 47 öğrencinin tasarım projeleri üzerinden yürütülmüştür. Çalışma, üç aşamalı bir yöntemle ele alınmıştır. Birinci aşamada, sürdürülebilir tasarım ve geri dönüştürülmüş mobilya konularında sistematik bir literatür taraması yapılmış; bu doğrultuda akademik yayınlar analiz edilerek temalar, malzeme türleri ve tasarım stratejilerine dayalı alt kategoriler oluşturulmuştur. Ayrıca, ulusal ve uluslararası mobilya yarışmaları, bunların temaları ve değerlendirme kriterleri incelenmiştir. İkinci aşamada, öğrencilerin tasarım süreçleri detaylı bir şekilde analiz edilerek kullanılan malzemeler (örneğin tekstil atıkları, atık ahşap, pet şişeler, deniz plastiği, kahve telvesi, bambu ve mantar) ve kavramsal yaklaşımlar sayısal olarak sınıflandırılmıştır. Üçüncü aşamada ise tasarımlar kavramsal yapı, işlevsellik ve sürdürülebilirlik kriterleri çerçevesinde değerlendirilmiş; projelerin döngüsel tasarım prensipleriyle ne ölçüde örtüştüğü derinlemesine analiz edilmiştir. Araştırma bulguları, öğrencilerin geri dönüştürülmüş ve doğal malzemelerin farklı kullanım tekniklerini deneyimleyerek sıfır atık, ileri dönüşüm ve yeniden kullanım gibi kavramlar konusunda farkındalık kazandığını ortaya koymaktadır. Ayrıca öğrenciler, döngüsel tasarım ilkelerine uygun prototipler geliştirme becerisi edinmişlerdir. Çalışma süreci boyunca elde edilen çıktılar, hem kuramsal altyapı hem de kavramsal temaların proje uygulamalarıyla ilişkilendirilmesi yoluyla ele alınmıştır. Sonuç olarak bu araştırma, iç mimarlık eğitiminde sürdürülebilir tasarım pedagojisinin gelişimine önemli katkılar sağlamaktadır. Aynı zamanda mobilya tasarımı dersleri ve gelecekteki tasarım yarışmaları için yeni yöntemsel öneriler sunar niteliktedir. Araştırma sonuçları, Çevre Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, sivil toplum kuruluşları ve yerel belediyeler ile iş birliği potansiyelini taşımakta olup sıfır atık temalı ortak projeler için bir temel oluşturabilecek özelliklere sahiptir. Son olarak Birleşmiş Milletler Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri kapsamında özellikle SKH 4 (Nitelikli Eğitim), SKH 9 (Yenilikçilik), SKH 11 (Sürdürülebilir Şehirler ve Topluluklar), SKH 12 (Sorumlu Üretim ve Tüketim), SKH 13 (İklim Eylemi), SKH 15 (Karasal Yaşam) ve SKH 17 (Amaçlar İçin Ortaklıklar) ile doğrudan bağlantılı olması hedeflenmiştir.

Anahtar Kelimeler: İç Mimarlık, Mobilya Tasarımı ve Konstrüksiyonu, Yeniden dönüştürmek, Geri Dönüştürülmüş Mobilya Tasarımları, Çevre Dostu Mobilya

The Circular Dance of Waste and Design: Evaluation of Student Projects and Furniture Design with Recycled Materials in Interior Architecture Education

Emine Banu BURKUT
Fatih Sultan Mehmet Vakıf Uni. Faculty of Art, Design and Architecture, Department of Interior Architecture, Istanbul/Turkiye
ebburkut@fsm.edu.tr, Orcid ID: 0000-0003-0252-4054

ABSTRACT

The aim of this study is to examine the development of furniture design concept ideas with environmentally friendly, recycled and reusable materials by integrating an ecological and sustainable design approach into the furniture design and construction course in interior architecture education. The research was carried out on the design projects of 47 students as part of the 2024–2025 Spring Semester Furniture Design and Construction IV course at Fatih Sultan Mehmet Vakıf University, Faculty of Art, Design and Architecture, Department of Interior Architecture. The study was approached with a three-stage method. In the first stage, a systematic literature review was conducted on the subjects of sustainable design and recycled furniture; in this direction, academic publications were analyzed to create sub-categories based on themes, material types and design strategies. In addition, national and international furniture competitions, their themes and evaluation criteria were examined. In the second stage, the students' design processes were analyzed in detail and the materials used (e.g. textile waste, waste wood, PET bottles, marine plastic, coffee grounds, bamboo and cork) and conceptual approaches were numerically classified. In the third stage, the designs were evaluated within the framework of conceptual structure, functionality and sustainability criteria; The extent to which the projects align with circular design principles was analyzed in depth. Research findings reveal that students gained awareness of concepts such as zero waste, upcycling, and reuse by experimenting with different techniques for using recycled and natural materials. Furthermore, students acquired the ability to develop prototypes aligned with circular design principles. The outcomes obtained throughout the study were addressed by connecting both theoretical foundations and conceptual themes to project implementation. Ultimately, this research makes significant contributions to the development of sustainable design pedagogy in interior architecture education. It also offers new methodological suggestions for furniture design courses and future design competitions. The research results hold the potential for collaboration with the Ministry of Environment, Urbanization, and Climate Change, civil society organizations, and local municipalities, and have the potential to form the basis for joint zero-waste-themed projects. Finally, it is aimed to be directly linked to the United Nations Sustainable Development Goals, especially SDG 4 (Quality Education), SDG 9 (Innovation), SDG 11 (Sustainable Cities and Communities), SDG 12 (Responsible Production and Consumption), SDG 13 (Climate Action), SDG 15 (Life on Land) and SDG 17 (Partnerships for the Goals).

Keywords: Interior Architecture, Furniture Design and Construction, Recycling, Ecological, Environmentally Friendly Furniture

Eğitim Birimlerinde Mekânsal Ergonomiyi Mobilya Tasarımı ve İç Mekân Düzenlemesi Üzerinden Yeniden Düşünmek

Keziban Kevser GÜNDÜZ
KTO Karatay Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Mimarlık Yüksek Lisans Programı, Konya/Türkiye
kevsergunduz4@gmail.com, Orcid ID: 0009-0008-6438-1232

Betül HATİPOĞLU ŞAHİN
KTO Karatay Üniversitesi, Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesi, Mimarlık Bölümü, Konya/Türkiye
betul.hatipoglu@karatay.edu.tr, Orcid ID: 0000-0002-0516-7120

ÖZET

Mekânsal ergonomi, bireylerin fiziksel çevreyle olan etkileşimlerini insanın fiziksel özellikleri, davranış biçimleri ve ihtiyaçları doğrultusunda en uygun şekilde düzenlemeyi amaçlayan bir tasarım yaklaşımıdır. Eğitim yapılarında bu yaklaşım, öğrenme ortamının niteliğini doğrudan etkileyerek öğrencilerin dikkat süresi, motivasyonu, katılım düzeyi ve fiziksel sağlığı üzerinde etkin bir rol oynamaktadır. Ancak eğitim yapılarında iç mekân düzenlemeleri genellikle tek tip proje mantığında yapıldığından genellikle birbirinin aynısı ya da benzeri mekanlar ortaya çıkmaktadır. Bu çalışma, eğitim birimlerinde ergonomik tasarımın tarihsel gelişimini ve mevcut uygulamalara etkisini değerlendirmek amacıyla, ilkokul düzeyinde eğitime hizmet eden farklı dönemlerde (günümüzde ve yaklaşık 15-20 yıl önce) inşa edilmiş iki farklı okul örneğini belirli kriterler doğrultusunda incelemektedir. Araştırma, Konya ili Selçuklu ilçesinde yer alan Sille İlkokulu ile Şerife Akkanat İlkokulu'nda yürütülmüştür. Çalışma kapsamında, özellikle sınıf içi mobilya düzenlemeleri ve malzeme seçimleri gibi mekânsal ergonomi ilkelerinin tasarım kararlarına nasıl yansıdığı karşılaştırmalı olarak değerlendirilmektedir. Araştırma, eğitim birimlerinde iç mekân düzenlemelerinde mekânsal ergonomi ilkeleri doğrultusunda mobilya ve tefriş unsurlarının tasarım kriterleri bağlamında değerlendirilmesini kapsamaktadır. Araştırma kapsamında sınıf içi mobilya düzenlemeleri, oturma birimleri, çalışma yüzeyleri, etkinlik alanları, bilgi panoları ve genel mekânsal organizasyon gibi unsurlar ergonomik kriterler doğrultusunda ele alınmıştır. Ayrıca, çalışmanın yöntemlerinden biri olarak öğrenci ve öğretmenlerle ergonomik mobilyalara dair soru-cevap esaslı anketler uygulanmış; bu sayede kullanıcı deneyimlerine dayalı değerlendirmelerle nasıl daha işlevsel ve etkili çözümler geliştirilebileceği konusunda daha net sonuçlara ulaşılması hedeflenmiştir. Çalışma niteliksel betimsel analiz yöntemiyle yapılandırılmış; sınıfların fiziksel özellikleri yerinde gözlemler, fotoğraflar, mekân krokileri ve kullanıcı deneyimlerine dayalı verilerle belgelenmiştir. Özellikle öğrenci sıraları, masalar ve oturma düzeninin boyutları, malzeme özellikleri, taşınabilirlik ve modülerlik gibi ölçütler; öğrencilerin yaş grupları, gelişimsel özellikleri ve pedagojik gereksinimlerine uygunluk açısından değerlendirilmiştir. Bulgulara göre, geçmiş dönemlerde inşa edilen sınıflarda sabit, standart ölçülere sahip ve ergonomik açıdan yetersiz mobilyaların kullanıldığı; buna karşılık günümüzde esnek yerleşime olanak tanıyan, ayarlanabilir, modüler ve kullanıcı dostu mobilya çözümlerinin tercih edildiği gözlemlenmiştir. Günümüz eğitim anlayışı doğrultusunda tasarlanan sınıflarda, öğrencilerin bireysel ve grup çalışmalarına uygun, hareket özgürlüğü tanıyan ve öğrenme etkileşimini destekleyen düzenlemeler öne çıkmaktadır. Bu doğrultuda, modüler ve öğrenci kullanımına uygun mobilya tasarımları ile ihtiyaç programı temel alınarak, tadilat gereksinimi bulunan mevcut sınıflar için malzeme seçimlerinin bu kriterlere göre yapılması ve mekânsal sorunlara tek seferde bütüncül bir çözüm getirilmesi hedeflenmektedir.

Sonuç olarak, bu araştırma, sınıf içi mekânsal düzenlemelerde ergonomi ilkelerinin önemini ortaya koyarak, öğrenci başarısı, konforu ve öğrenme etkileşimi üzerindeki etkilerini değerlendirmiştir. Yerinde gözlemler ve kullanıcı anketleriyle elde edilen bulgular doğrultusunda, çalışma; Türkiye genelinde yenilenmesi düşünülen ya da yeni inşa edilecek okullarda nelere dikkat edilmesi gerektiğine ve mevcut sıra, masa ve sandalye gibi donatı elemanlarının hangi ergonomik özellikler doğrultusunda değiştirilmesi gerektiğine dair yol gösterici olmayı amaçlamaktadır. Tasarım sürecinde, esnek kullanıma uygun, modüler, ayarlanabilir ve kullanıcı odaklı mobilyaların tercih edilmesi gerektiği vurgulanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Mekânsal ergonomi, Eğitim yapıları, Mobilya tasarımı, Kullanıcı odaklı tasarım

Rethinking Spatial Ergonomics in Educational Units through Furniture Design and Interior Arrangement

Keziban Kevser GÜNDÜZ
KTO Karatay University, Faculty of Fine Arts and Design, Department of Interior Architecture, Master's Program, Konya/Türkiye
kevsergunduz4@gmail.com, Orcid ID: 0009-0008-6438-1232

Betül HATİPOĞLU ŞAHİN
KTO Karatay University, Faculty of Fine Arts and Design, Department of Interior Architecture, Konya/Türkiye
betul.hatipoglu@karatay.edu.tr, Orcid ID: 0000-0002-0516-7120

ABSTRACT

Spatial ergonomics is a design approach that aims to optimally organize individuals' interactions with the physical environment in line with human physical characteristics, behavioral patterns, and needs. In educational buildings, this approach directly impacts the quality of the learning environment, playing a significant role in students' attention span, motivation, participation levels, and physical health. However, because interior design in educational buildings is generally designed according to a uniform project approach, resulting in spaces that are either identical or similar. This study examines two different primary school examples built in different periods (currently and approximately 15-20 years ago) based on specific criteria to assess the historical development of ergonomic design in educational institutions and its impact on current practices. The study was conducted at Sille Primary School and Şerife Akkanat Primary School, both located in the Selçuklu district of Konya. The study comparatively evaluates how spatial ergonomics principles, particularly those related to classroom furniture arrangements and material selection, are reflected in design decisions. The research covers the evaluation of furniture and furnishing elements in interior arrangements of educational units in the context of design criteria in line with the principles of spatial ergonomics. Within the scope of the research, elements such as classroom furniture arrangements, seating units, work surfaces, activity areas, information boards and general spatial organization were addressed in line with ergonomic criteria. In addition, as one of the study methods, question-and-answer based surveys about ergonomic furniture were applied to students and teachers; thus, it was aimed to reach clearer results on how to develop more functional and effective solutions through evaluations based on user experiences. The study was structured with the qualitative descriptive analysis method; the physical characteristics of the classrooms were documented with on-site observations, photographs, spatial sketches and data based on user experiences. In particular, criteria such as the dimensions of student desks, tables and seating arrangements, material properties, portability and modularity were evaluated in terms of suitability for the age groups of the students, their developmental characteristics and pedagogical needs. According to the findings, in classrooms built in the past, fixed, standard-sized and ergonomically inadequate furniture was used; However, it has been observed that today's preference is for adjustable, modular, and user-friendly furniture solutions that allow for flexible layouts. Classrooms designed in line with today's educational approach prioritize arrangements that allow students freedom of movement for individual and group work, while also supporting learning interaction. In this context, the goal is to select materials for existing classrooms in need of renovation based on modular and student-friendly furniture designs and a program of needs, all while providing a holistic solution to spatial issues.

In conclusion, this research demonstrates the importance of ergonomic principles in classroom spatial arrangements and evaluates their impact on student achievement, comfort, and learning interaction. Based on findings obtained through on-site observations and user surveys, the study aims to provide guidance on what should be considered in schools planned for renovation or newly constructed across Turkey, and which ergonomic features should be used to modify existing furniture elements such as desks, tables, and chairs. It emphasizes the importance of flexible, modular, adjustable, and user-focused furniture during the design process.

Keywords: Spatial ergonomics, Educational buildings, Furniture design, User-centered design.

Eklektik Tasarımı Sistematikleştirmek: Mix & Match Tasarım Sistemi ve Değerlendirme Modeli Çilek Mobilya Örneği

Zeynep DOYRAN ADIGÜZEL
ÇILEK MOBILYA A.Ş., BURSA/TÜRKIYE
zeynep.doyran@cilek.com, Orcid ID: 0009-0006-2677-7397

Gürhan BİLGET
ÇILEK MOBILYA A.Ş., BURSA/TÜRKIYE
gurhan.bilget@cilek.com, Orcid ID: 0009-0004-2660-2445

Bektaş ŞAHİN
ÇILEK MOBILYA A.Ş., BURSA/TÜRKIYE
bektas.sahin@cilek.com, Orcid ID: 0009-0008-1028-1172

ÖZET

Geleceğin tasarım pratikleri, kitlesel üretim ile bireysel ifade özgürlüğünü bir arada sunabilen hibrit modeller üzerine şekillenmektedir. Bu çalışma, mobilya sektöründe genellikle yönetilmesi güç olarak görülen eklektik iç mekân tasarım anlayışının, endüstriyel ölçekte nasıl sistematikleştirilebileceğini araştırmaktadır. Eklektik iç mekân tasarımı; farklı stillerde, renklerde ve biçimlerde mobilya ve aksesuarların özgürce bir araya getirilmesini esas almasına rağmen, belirli kuralların olmaması nedeniyle oldukça öznel ve yoruma açık bir tasarım yaklaşımıdır. Ancak bu yaklaşımda ortaya çıkan kompozisyonlar, rastlantısal ya da gelişigüzel değil; stil, renk ve biçimlerin bilinçli bir bütünlük içinde harmanlandığı, dengeli ve uyumlu mekânlar yaratmayı hedefleyen tasarım stratejilerinin sonucudur. Sanat ve tasarım disiplinleri, içinde bulunduğumuz çağın getirdiği seri üretim ve kişiselleştirme talepleri arasındaki gerilimi yönetmek üzere mevcut yaklaşımları yeniden düşünmek zorundadır. Yöntem olarak, literatür taraması, marka analizi ve biçimsel ilişki çözümlemelerine dayalı çok katmanlı bir değerlendirme süreci benimsenmiştir. Öncelikle eklektik iç mekân tasarımına yaklaşımına ilişkin ulusal ve uluslararası örnekler incelenmiş, ardından Çilek Mobilya ürünleri biçim, renk, malzeme ve oran dengesi açısından analiz edilmiştir. Bu analizlerden elde edilen veriler iki temel dokümandan oluşmaktadır: “Mix&Match Tanım Kitapçığı” kavramsal çerçeveyi ortaya koyarken, “Mix&Match Tasarım El Kitapçığı” tasarımcıların yeni modülleri değerlendirebileceği nesnel bir araç sunmaktadır. “Mix&Match” modeli, eklektizmin rastlantısal bir estetik anlayışı olduğu yönündeki yerleşik kanıyı sorgular ve bu yaklaşımın altında yatan bilinçli tasarım stratejilerini açığa çıkarır. Geliştirilen sistem, eklektik tasarım yaklaşımının Çilek Mobilya’nın tasarım süreçlerine entegre edilebilmesi amacıyla endüstriyel ölçekte uygulanabilirliğine dair kavramsal ve yöntemsel bir yenilik sunmayı hedeflemektedir. Bu kapsamda “Eklektik Potansiyel Testi” oluşturulup test edilmiştir. Bu test, tasarlanan her yeni modülün mevcut stillerle olan uyum potansiyelini ölçen sistematik bir değerlendirme aracıdır. Test, üç temel kriter —stil akışının sürekliliği, renk-malzeme-biçim dengesi ve mekânsal uyum— üzerinden yürütülmekte; geçiş (Japandi, Boho, Modern, Mid-Century) veya odak (Mid-Century, Country, Boho) modülü olarak tasarlanan ürünlerin, bu kriterlerin tümüyle uyumlu olması beklenmektedir. Bunun yanı sıra, odak modüllerinin geçiş modüllerinden en az ikisiyle; geçiş modüllerinin ise odak modüllerinin tamamıyla uyum göstermesi beklenmektedir. Testi geçemeyen modüller için tasarım sürecine geri dönülmekte ve gerekli tasarım revizyonları gerçekleştirilmektedir. Bu test sayesinde, geleneksel oda takımı anlayışının dışına çıkılarak, farklı tasarım akımlarını benimseyen modüllerin birbiri nden bağımsız biçimde tasarlanması ve bu farklı stillere ait modüllerin aynı mekân içinde uyumlu bir bütün oluşturması hedeflenmiştir. Çalışmanın bulguları, eklektik tasarımın rastlantısal bir estetik anlayış olmadığını; biçimsel çeşitliliğin bilinçli stratejilerle dengelenebileceğini göstermektedir. Eklektik yaklaşımın sistematikleştirilmesi yönündeki bu çaba, yalnızca biçimsel bir stil önerisi değil; öznel estetik kararların bilimsel olarak değerlendirilebilir ölçütlerle desteklenmesi anlamında metodolojik bir katkı sunmaktadır. Böylece tasarım süreci, sezgisel yaklaşımların ötesine geçerek, rasyonel ve tekrarlanabilir bir sistematiğe kavuşmaktadır. Çalışma, yalnızca marka bünyesindeki mobilya ürünleriyle sınırlıdır. Fakat yalnızca marka bünyesinde değil, farklı mobilya markalarına uyarlanabilen esnek bir model önerisiyle açık kaynak olarak paylaşılarak literatüre katkı sunmaktadır. Ayrıca, eklektik iç mekân tasarımı projelerinde tasarımcıların modül seçimi sürecinde geliştirilen “Eklektik Potansiyel Testi”nden yararlanması beklenmektedir. Gelecekte yapılacak çalışmaların, kullanıcı testlerinin bu modele entegre etmesiyle eklektik tasarımın katılımcı ve kullanıcı odaklı boyutlarının derinleştirilmesi öngörülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Mobilya, Endüstriyel tasarım, Eklektik iç mekân tasarımı, Karıştır & Eşleştir yaklaşımı, Tasarımın sistemleştirilmesi

Systematizing Eclectic Design: Mix & Match Design System and Evaluation Model The Case of Çilek Mobilya

Zeynep DOYRAN ADIGÜZEL
ÇILEK MOBILYA A.Ş., BURSA/TÜRKIYE
zeynep.doyran@cilek.com, Orcid ID: 0009-0006-2677-7397

Gürhan BİLGET
ÇILEK MOBILYA A.Ş., BURSA/TÜRKIYE
gurhan.bilget@cilek.com, Orcid ID: 0009-0004-2660-2445

Bektaş ŞAHİN
ÇILEK MOBILYA A.Ş., BURSA/TÜRKIYE
bektas.sahin@cilek.com, Orcid ID: 0009-0008-1028-1172

ABSTRACT

Future design practices are increasingly shaped by hybrid models that reconcile mass production with individual expression. This study investigates how the eclectic interior design approach—often perceived as difficult to manage in the furniture industry—can be systematized at an industrial scale. Although eclectic interior design is based on the free combination of furniture and accessories of different styles, colors, and forms, it is a highly subjective and interpretive approach due to the absence of strict rules.However, the compositions that emerge from this approach are neither coincidental nor arbitrary; they are the result of design strategies that consciously blend styles, colors, and forms in harmony to create balanced and coherent spaces. Art and design disciplines must reconsider their existing approaches to manage the tension between mass production and personalization that defines our contemporary context. Methodologically, the study adopts a multilayered evaluation process involving literature review, brand analysis, and shape relationship analysis. First, national and international examples of the eclectic design approach were examined. Subsequently, Products by Çilek Mobilya were analyzed in terms of form, color, material, and proportional balance. The findings are presented through two main documents: the Mix&Match Definition Booklet, which outlines the conceptual framework, and the Mix&Match Design Handbook, which provides designers with an objective tool for evaluating new modules. The Mix&Match model challenges the prevailing notion that eclecticism represents a random aesthetic, revealing instead the conscious design strategies underlying this approach. This system was developed to illustrate how eclectic design can be conceptually and methodologically applied within the industrial design processes of Çilek Mobilya. Within this framework, an “Eclectic Potential Test” was created and implemented as a systematic evaluation tool to assess the compatibility of each newly designed module with existing styles. The test operates across three main criteria—continuity of style flow, balance of color–material–form, and spatial harmony—and requires that products designed as transition (Japandi, Boho, Modern, Mid-Century) or focus (Mid-Century, Country, Boho) modules comply with all these criteria. Moreover, focus modules are expected to align with at least two transition modules, while transition modules must be compatible with all focus modules. Modules that fail the test are returned to the design stage for revision. Through this process, the study seeks to move beyond the conventional notion of coordinated bedroom sets, promoting instead the independent design of modules inspired by diverse design movements that can coexist harmoniously within the same interior space. The findings demonstrate that eclectic design is not a random aesthetic, but a consciously balanced strategy of formal diversity. The effort to systematize the eclectic approach represents not only a stylistic proposal but also a methodological contribution by grounding subjective aesthetic judgments in measurable, scientifically assessable criteria. Thus, the design process transcends intuitive decision-making and evolves into a rational and repeatable system. In addition, designers are expected to make use of the “Eclectic Potential Test” developed for the module selection process in eclectic interior design projects. It is foreseen that future studies will integrate user testing into this model to further enrich the participatory and user-centered dimensions of eclectic design.

Keywords: Furniture, Industrial Design, Eclectic Interior Design, Mix and Match, Design Systematization

Küresel Dönüşümler Bağlamında Hibrit Çalışma Mekânları için Mobilya Tasarımı

Ceren KOÇ SAĞLAM
Marmara Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi, İç Mimarlık Bölümü, İstanbul/Türkiye
cerenkocsaglam@gmail.com, Orcid ID: 0000-0003-4553-6610

ÖZET

Küresel ölçekte hızla gelişen teknolojik yenilikler, dijitalleşme, çevresel tehditler ve bunlarla birlikte ortaya çıkan kültürel dönüşümler, bireylerin yaşam biçimlerini derinden etkileyerek onları hızlı bir değişim sürecine sokmuştur. Bireylerin ve kurumların çalışma biçimlerinde yaşanan değişiklikler bu değişimin önemli yansımalarından biridir. Ev ve iş mekânları arasındaki sınırların belirsizleşmesi, home-office ve hibrit çalışma modellerini kalıcı bir yaşam pratiğine dönüştürmüştür. Bu durum konut mekânlarının organizasyonunun yeni ihtiyaçlar doğrultusunda değişmesine ve farklı kullanım senaryolarının ortaya çıkmasına neden olmuştur. Yaşam ve çalışma alanlarının bütünleşmesi, alan tasarrufu, mobilite ve çok işlevlilik gibi tasarım kriterlerinin öncelik kazanmasına yol açmıştır. Bu gelişmeler, yerleşik mobilya tasarım yaklaşımlarının sorgulanmasını ve çağdaş yaşam biçimlerine yanıt verebilecek alternatif çözümlerin üretilmesini gerekli kılmaktadır. Bu doğrultuda çalışmanın amacı, hibrit çalışma kültürünün mobilya tasarımına yansıyan güncel eğilimlerini belirlemek ve bu eğilimlerin kullanıcıların yaşam biçimlerinde oluşturduğu kültürel anlam katmanlarını mobilya perspektifinden değerlendirmektir. Çalışma, mevcut mobilya tasarım pratiklerinin değişen toplumsal koşullar ve kültürel dönüşümler karşısında dönüşümünü incelemekte ve geleceğin çalışma mekânlarına yönelik yeni ifade biçimlerini ortaya koymayı hedeflemektedir. Nitel araştırma deseni çerçevesinde planlanan çalışmada, amaçlı örnekleme yöntemi ile seçilen çağdaş mobilya örnekleri üzerinden betimsel analiz gerçekleştirilmiştir. Veri toplama aracı olarak görsel içerik analizi kullanılarak IKEA'nın hibrit çalışma kültürüne yönelik mobilyaları üzerinden incelenmiştir. Çalışma, küresel ölçekte yaygın bir üretim ve dağıtım ağına sahip olan IKEA markasıyla sınırlandırılmıştır. Bu sınırlama, tek bir küresel üreticinin geniş ürün yelpazesi üzerinden biçimsel, işlevsel ve kültürel eğilimlerin çözümlenmesine olanak tanıyarak küresel ölçekte standartlaşmış bir tasarım anlayışının hibrit çalışma kültürü bağlamında değerlendirmeyi amaçlamaktadır. Görsel içerik analizi sürecinde, seçilen mobilyalar sistematik olarak kodlanmış, biçimsel ve işlevsel eğilimler karşılaştırmalı biçimde ortaya konmuştur. Elde edilen bulgular, esnek kullanım olanaklarının ön plana çıktığını ve bu yönelimlerin alan tasarrufu ve mobilite gibi çok katmanlı kullanıcı talepleriyle örtüştüğünü göstermektedir. Bu durum, mobilya tasarımının günümüzde farklı mekân senaryolarına uyum sağlayabilen bütüncül sistemler geliştirme yönünde evrildiğine işaret etmektedir. Bu bağlamda çalışma, hibrit çalışma kültürünün ortaya çıkardığı yeni mekânsal gereksinimleri ve bu gereksinimlerin tasarım nesnesine yansımalarını disiplinler arası bir perspektifle tartışmaya açarak mevcut tasarım paradigmalarının yeniden değerlendirilmesine katkıda bulunmaktadır. Bu katkı, küresel dönüşümler ve kültürel değişimleri dikkate alarak geleceğin çalışma mekânları ve mobilya tasarımına yönelik sürdürülebilir, esnek ve yenilikçi yaklaşımlar için bir zemin sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Hibrit çalışma, Mobilya tasarımı, Uyarlanabilir tasarım.

Furniture Design for Hybrid Workspaces in the Context of Global Transformations

Ceren KOÇ SAĞLAM
Marmara University, Faculty of Fine Arts, Interior Architecture Department, Istanbul/Turkiye
cerenkocsaglam@gmail.com, Orcid ID: 0000-0003-4553-6610

ABSTRACT

Rapidly evolving technological innovations, digitalization, environmental threats, and the resulting cultural transformations have profoundly affected individuals' lifestyles, propelling them into a period of accelerated change. One of the most significant reflections of this transformation can be observed in the evolving modes of work adopted by individuals and institutions. The blurring boundaries between domestic and professional environments have rendered home-office and hybrid work models a permanent aspect of contemporary life. Consequently, the spatial organization of residential interiors has been redefined in response to emerging needs, giving rise to new patterns of use. The integration of living and working spaces has elevated design criteria such as space efficiency, mobility, and multifunctionality to primary importance. These developments necessitate a critical reassessment of conventional furniture design approaches and the generation of alternative solutions that can respond to contemporary lifestyles. Accordingly, the purpose of this study is to identify current trends in furniture design shaped by the culture of hybrid working and to evaluate the cultural layers of meaning that these trends create within users' everyday lives from a furniture design perspective. The study examines how existing design practices are being transformed in the face of changing social conditions and cultural shifts, with the aim of revealing new expressions for the workspaces of the future. Within the framework of a qualitative research design, a descriptive analysis was conducted on selected contemporary furniture examples using purposive sampling. Visual content analysis served as the data collection method, focusing on furniture pieces produced by IKEA that address the needs of hybrid working environments. The study is limited to the IKEA brand, which maintains an extensive global production and distribution network. This limitation enables an in-depth examination of formal, functional, and cultural tendencies through the lens of a single global manufacturer, allowing an assessment of standardized design approaches in the context of hybrid working culture. During the visual content analysis, selected furniture items were systematically coded, and formal as well as functional patterns were comparatively examined. The findings indicate that flexible usage possibilities have become a dominant design strategy, aligning with multifaceted user expectations such as spatial efficiency and mobility. This demonstrates an ongoing evolution in furniture design toward the development of holistic systems capable of adapting to diverse spatial scenarios. In this regard, the study contributes to the interdisciplinary discussion of new spatial requirements generated by hybrid working culture and their reflections on design objects. It calls for the reconsideration of existing design paradigms and provides a conceptual foundation for sustainable, adaptable, and innovative approaches to future workspaces and furniture design that take into account global transformations and cultural change.

Keywords: Adaptive design, Furniture design, Hybrid work.

Ahşap Birleştirme Konstrüksiyonu Temelli Mobilya Tasarımında Üretken Yapay Zekânın Kişiselleştirilebilir Entegrasyonu

Emir Gökhan SAZLI
Marmara Üniversitesi, İç Mimarlık Bölümü, İstanbul/Türkiye
emirgokhansazli@gmail.com, Orcid ID: 0000-0002-6958-5858

ÖZET

Ahşap birleştirme konstrüksiyonu temelli mobilyalar, harici birleştirici elemanlara ihtiyaç duyulmaksızın parçaların birbirine sıkıştırılmasıyla strüktürel bütünlüğün sağlandığı eylem destek elemanları olarak tanımlanmaktadır. İleri dönüşüm potansiyelleri, düşük kaynak gereksinimiyle üretilebilmeleri, modüler yapıları ve montaj kolaylıkları nedeniyle geçme temelli birleştirme teknikleri, tasarım tarihi boyunca teknolojik gelişmelere bağlı olarak araştırmacılar tarafından ele alınıp güncellenmiştir. Tekniğin gelişim sürecindeki ilk dönüm noktaları arasında, Antik Çin marangozluğunda geliştirilen ve yapıştırıcıya gerek duymadan kompleks birleşimlere imkân tanıyan zıvana geçme sistemleri ile Orta Çağ Anadolu sanatında üretilen, geometrik modülerliği öne çıkaran kündekârî tekniği bulunmaktadır. Günümüzde ise altyapısı Bauhaus modernizmi ve demokratik tasarım kavramlarıyla şekillenen sistem, algoritmik sistemlerin katkısıyla üretim yöntemi arayışlarını tetiklemektedir. Üretken yapay zekânın büyük veri setleriyle tasarım alanına dâhil olması, özgünlük değerinin önemini artırmaktadır ve tasarımcılar için yeni birleştirme sistemleri üretme imkânı sağlamaktadır. Bu durum, Stable Diffusion tabanındaki modellerin yalnızca metinden görüntüye çıktı alacak biçimde kullanılmasının ötesine geçilmesi gerektiğini açığa çıkarmaktadır. Özgün üretimler için gereken tasarım akışlarının, tasarımcının ihtiyaçlarına ve bağlamsal yönlendirmelerine göre biçimlenmesi gerekmektedir. Dolayısıyla, istemlere bağlı girdilerin sürekli olarak değişkenlerce taranması ve süreç boyunca her anda müdahaleye açık olması gibi ihtiyaçların karşılığı, üretken yapay zekâ literatüründe kişiselleştirilebilirlik yaklaşımını türetmiştir. Bu yaklaşım, tek tip ve anonim çıktılar yerine kullanıcı profiline ve beklentilerine uyumlu üretim süreçleri geliştirilmesini mümkün kılmakta; tasarım pratiğinde ise yaratıcı karar alma süreçlerini destekleyen dinamik ve etkileşimi yüksek birçok çalışma modelinin temelini oluşturmaktadır. Çalışma, üretken yapay zekânın mobilya tasarımında detayların birbirine birleştirilme biçimlerinin kurgulanma süreçlerine nasıl entegre edilebileceğine dair kişiselleştirilebilir bir iş akışı ortaya koymayı amaçlamaktadır. Oluşturulan ComfyUI bağlamı aracılığıyla tasarımcıların eş zamanlı olarak düzenleme yapabilmesi ve tasarlama eylemi sırasında varyasyonları artırırken zaman kaybının azaltılması hedeflenmektedir. Çalışmanın kapsamı, geleneksel birleştirme tekniklerinde yer alan belirli detayların güncel dijital tasarım yöntemleriyle yeniden ele alınmasına dayanmaktadır. Makine öğrenmesi baz alınarak oluşturulan veri setinin SeeDream/ControlNet API anahtarlarına entegresiyle başlayan süreç üç adımdan oluşmaktadır. Adımlar; veri tabanlı ön-işleme, etkileşimli üretim akışı ve alternatiflerin değerlendirilmesi olarak tanımlanmaktadır. Oluşturulan iş akışının elli, yüz ve bin defa yinelenmesi sonucunda elde edilen örnekler, üretken yapay zekânın birleştirme konstrüksiyonu tasarımına üç düzeyde katkı sunabileceği tespit edilmiştir. Tasarımcıların yeni özgünleri yaratma arayışında verimliliği artıran alternatif form önerilerini optimum sürelerde elde etmesi, tasarım düzeyindeki katkısını göstermektedir. Montaj ve demontaj kolaylığı noktasında yapılan simülasyonlar sonucunda fonksiyonel performansı destekleyebilmesi strüktürel düzeydeki rolünü güçlendirmektedir. Tarihi verilerden seçilen mobilya referanslarını günümüzde yaygın kullanılan materyallere göre uyarlayabilmesi kültürel-estetik düzeydeki elverişliliğini pekiştirmektedir. Tasarım sürecine kişiselleştirebilir yapay zekâ araçlarının entegresi, birleştirme konstrüksiyonu temelli mobilyaların tarihsel sürekliliğini çağdaş bağlamda yeniden yorumlamaktadır. Sonuç olarak, üretken yapay zekânın yalnızca görsel prototipler üretmekle sınırlı kalmayıp, üretim ve imalat kararlarını da destekleyebildiği görülmektedir. Böylece üretken yapay zekâ destekli tasarım pratiği, tasarımcı ve araçlar arasında sürekli dönüt üreten katılımcı bir ilişkiye evrilme potansiyeli kazanmaktadır. Çalışma, kişiselleştirilebilir yapay zekâ tabanlı iş akışlarının, mobilya tasarımında yeni bir metodolojik zemin sunabileceğini vurgulamaktadır ve üretilen motor ise üç boyutlu baskı, dijital modelleme ve kullanıcı odaklı yapay zekâ akışlarını bütünleştirerek tasarımcıların hem estetik hem de işlevsel düzeyde birleştirme konstrüksiyonu kapsamındaki sorularını çözebilmeleri için bir yol önermektedir.

Anahtar Kelimeler: Mobilya tasarımı, Ahşap birleştirme konstrüksiyonu, Dijital modelleme, Üretken yapay zekâ, Kişiselleştirilebilirlik.

Generative Artificial Intelligence in Wood Joinery-Based Furniture Design

Emir Gökhan SAZLI
Marmara University, Department of Interior Architecture, İstanbul/Türkiye
emirgokhansazli@gmail.com, Orcid ID: 0000-0002-6958-5858

ABSTRACT

Joinery-based furniture is defined as furniture systems that achieve constructional integrity through the integration of parts without the use of external fastening components. Due to their upcycling potential, low resource requirements, modularity, and ease of assembly, this approach has been continuously examined by researchers throughout design history in relation to technological developments. Among the key milestones in the system's development are the mortise and tenon joints of Ancient Chinese carpentry, which enabled complex assemblies without the use of adhesives, and the kündekâri technique of Medieval Anatolian art, which emphasized geometric modularity. In the contemporary context, the system, shaped by the legacy of Bauhaus modernism and the concept of democratic design, is being advanced through algorithmic methods that foster new design explorations. The incorporation of generative artificial intelligence into the design field through large datasets increases the importance of originality and opens new areas of inquiry for designers. This development reveals the necessity of moving beyond Stable Diffusion-based models that are limited to producing text-to-image outputs. Therefore, the need for prompt-based inputs to be continuously parsed by variables and to remain open to intervention at any stage of the process has given rise to the concept of personalizability in the generative AI literature. This approach enables the development of production processes that adapt to user profiles, design intentions, and functional expectations, while in design practice it establishes the basis for a dynamic and interactive flow that supports creative decision-making. The study aims to propose a personalizable workflow for integrating generative artificial intelligence into the structuring processes of joinery details in furniture design. The developed ComfyUI workflow is intended to enable designers to make real-time modifications while increasing alternatives in the design process and minimizing time loss. The scope of the study is grounded in reinterpreting specific details of traditional joinery techniques through contemporary digital design and fabrication methods. The process, initiated with the integration of a machine learning–based dataset into the SeeDream and ControlNET APIs, consists of three stages: data-driven preprocessing, interactive production workflow, and evaluation of alternatives. Repetition of the developed workflow fifty, one hundred, and one thousand times has demonstrated that generative artificial intelligence can contribute to joinery-based furniture design on three levels. At the design level, the ability of designers to obtain alternative form proposals that enhance efficiency within optimal timeframes in their pursuit of originality illustrates this contribution. At the structural level, simulations of assembly and disassembly indicate that the ability to support functional performance reinforces its role. At the cultural-aesthetic level, adapting historical furniture references to contemporary materials strengthens its applicability. In conclusion, generative artificial intelligence has been shown to go beyond producing visual prototypes by also supporting production and manufacturing decisions. Thus, AI-supported design practice evolves into a participatory relationship between the designer and the tools, characterized by continuous feedback. The integration of personalizable AI tools into the design process reinterprets the historical continuity of joinery-based furniture within a contemporary context. The study highlights that personalizable AI-based workflows offer a new methodological, technological, and cultural foundation for furniture design. The proposed model integrates three-dimensional design, digital modeling, and user-centered AI workflows, providing designers with a pathway to address both aesthetic and functional challenges in joinery-based furniture design.

Keywords: Furniture design, Joinery, Digital modeling, Generative artificial intelligence, Personalizability.

Yapay Zekâ ile Biçimlenen Görsel Kültür: Ambalaj ve Kampanya Tasarımlarında Dijital Temsil ve Estetik Stratejiler Üzerine Bir İnceleme

Duygu DİNÇELİ ÇAY
İzmir Kavram Meslek Yüksekokulu, Tasarım Bölümü, Grafik Tasarımı, İzmir /Türkiye
duygu.dinceli@kavram.edu.tr, Orcid ID: 0000-0002-5173-5942

ÖZET

Kültür, insanın tarihsel ve toplumsal gelişimiyle birlikte biçimlenen bir olgudur. Günümüzde bu olgu, giderek artan bir şekilde görsel unsurların hakimiyeti altına girmiştir. Görmeye dayalı bu egemenlik, bireyleri "görsel kültür" olarak adlandırılan yeni bir kültürel yapının içine çekmektedir. Görsel kültür; yalnızca bakmakla sınırlı olmayan, görüleni kültürel birikim aracılığıyla yorumlamayı, bilgiyle anlamlandırmayı ve yüzeyde görünmeyeni kavrayabilmeyi içeren çok katmanlı bir süreci ifade eder. Bu çalışma, yapay zeka teknolojilerinin grafik tasarım alanında yol açtığı estetik dönüşümleri ve bu dönüşümlerin dijital kültür ortamındaki temsillerini ele almaktadır. Özellikle kampanya görselleri ve ambalaj tasarımlarında yapay zeka destekli üretimlerin giderek artması, görsel üretim süreçlerini yeniden tanımlamaktadır. Görselin anlamı ve dolaşımı, izleyiciyle kurduğu ilişkiyi köklü biçimde etkilemekte ve dönüştürmektedir. Tasarım, artık yalnızca insan yaratımına dayanan bir ifade biçimi olmaktan çıkmakta; algoritmaların katkısıyla şekillenen, veri temelli, dinamik ve etkileşimli bir sürece dönüşmektedir. Bu bağlamda yapay zeka, yalnızca bir araç değil; estetik kararları etkileyen ve tasarım sürecine yaratıcı katkı sunan bir ortak olarak değerlendirilmektedir. Çalışmada nitel bir araştırma yaklaşımı benimsenmiştir. Yapay zeka etkisi taşıyan, temelde ambalaj tasarımına odaklanan ancak kampanya tasarımıyla da etkileşim içinde olan 4–6 görsel örnek, içerik analizi yöntemiyle incelenmiştir. Bu yöntem, seçilen görsellerin biçim, renk, kompozisyon, tipografi, desen, simge ve grafik dil gibi görsel bileşenler açısından sistematik biçimde çözümlenmesine olanak tanımaktadır. Analiz sürecinde, yapay zeka ile üretilmiş görsellerin estetik ve temsil boyutları; dijital mecralarda nasıl dolaşıma girdiği, ne tür toplumsal, kültürel etkiler yarattığı ve hangi anlam süreçlerine aracılık ettiği açısından değerlendirilmiştir. Ayrıca görseller, izleyiciyle kurdukları olası algı ve anlam ilişkileri bağlamında yorumlanmıştır. Böylelikle, yapay zeka ile üretilmiş bir görselin yalnızca teknik bir ürün değil, aynı zamanda sosyal ve kültürel bir iletişim nesnesi olduğu vurgulanmıştır. Analizler, yapay zeka destekli tasarımların yalnızca yaratıcı çeşitlilik sağlamakla kalmadığını; aynı zamanda kişiselleştirme, deneyimsel tasarım ve katılımcı üretim gibi yaklaşımları da beraberinde getirdiğini ortaya koymaktadır. Özellikle görsellerin sosyal medyada hızla dolaşıma girmesi, kullanıcılar tarafından yeniden yorumlanması ve sahiplenilmesi, görsel nesneleri sabit bir tasarım ürününden çıkararak akışkan bir kültürel temsil formuna dönüştürmektedir. Dijital ortamdaki bu dolaşım, tasarım nesnesinin anlamını çoğullaştırmakta ve estetik değerini yeniden tanımlamaktadır. Bu çalışma, yapay zeka estetiğinin yalnızca biçimsel değil, aynı zamanda kültürel bir dönüşüm alanı olduğunu savunmakta ve görsel kültürdeki yeni temsil biçimlerini kapsamlı bir bakış açısıyla değerlendirmeyi amaçlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Görsel Kültür, Yapay Zeka Estetiği, Grafik Tasarımı, Ambalaj Tasarımı, Kampanya Tasarımı

Visual Culture Shaped by Artificial Intelligence: A Study of Digital Representation and Aesthetic Strategies in Packaging and Campaign Design

Duygu DİNÇELİ ÇAY
İzmir Kavram Vocational School, Department of Design, Graphic Design Program, İzmir /Türkiye
duygu.dinceli@kavram.edu.tr, Orcid ID: 0000-0002-5173-5942

ABSTRACT

Culture is a phenomenon shaped by human historical and social development. Today, this phenomenon has increasingly come under the dominance of visual elements. This visual dominance draws individuals into a new cultural structure referred to as "visual culture." Visual culture represents a multilayered process that involves not only looking but also interpreting what is seen through cultural knowledge, giving it meaning, and grasping what lies beyond the surface. This study examines the aesthetic transformations brought about by artificial intelligence technologies in the field of graphic design and their representations within the digital cultural environment. The growing presence of AI-assisted productions, particularly in campaign visuals and packaging designs, is redefining visual production processes. The meaning and circulation of images are profoundly transforming the relationship between visuals and their audiences. Design is no longer solely a product of human creativity; it is evolving into a data-driven, dynamic, and interactive process shaped by algorithms. In this context, artificial intelligence is regarded not merely as a tool but as a creative collaborator that influences aesthetic decisions and contributes to the design process. The study adopts a qualitative research approach. Between four and six visual examples that reflect the influence of artificial intelligence—primarily focused on packaging design yet interacting with campaign design—were analyzed using the content analysis method. This method enables the systematic examination of selected visuals in terms of their visual components such as form, color, composition, typography, pattern, symbol, and graphic language. During the analysis process, the aesthetic and representational dimensions of AI-generated visuals were evaluated in relation to how they circulate in digital media, the kinds of social, cultural effects they generate, and the meaning-making processes they mediate. Furthermore, the visuals were interpreted in the context of their potential perceptual and semantic relationships with the audience. In this way, the study emphasizes that AI-generated imagery should be understood not only as a technical product but also as a social and cultural medium of communication. The findings reveal that AI-assisted designs not only foster creative diversity but also promote approaches such as personalization, experiential design, and participatory production. Particularly, the rapid circulation of visuals on social media, their reinterpretation, and appropriation by users transform visual objects from fixed design products into fluid cultural representations. This digital circulation multiplies the meanings of design objects and redefines their aesthetic value. Ultimately, this study argues that AI aesthetics constitute not merely a formal transformation but also a cultural one, aiming to provide a comprehensive perspective on new modes of representation within visual culture.

Keywords: Visual Culture, AI Aesthetics, Graphic Design, Packaging Design, Campaign Design

Çağdaş Sanatta Yapay Zeka Destekli Dijital Doğa Yorumları

Yasemin DEDEOĞLU
Ege Üniversitesi İletişim Fakültesi Doktora Öğrencisi, İzmir/Türkiye
ysmndedeoglu@gmail.com, Orcid ID: 0000-0002-6124-3693

ÖZET

Bu çalışma, çağdaş sanatta yapay zeka teknolojilerinin kullanımını ve doğanın dijital olarak yorumlanmasındaki etkilerini incelemeyi amaçlamaktadır. Araştırmada, Refik Anadol'un Machine Hallucinations, Memo Akten'in Learning to See ve Quayola'nın Pleasant Places projeleri temel alınarak, doğadan ilham alan yapay zeka temelli yaratım süreçlerinin estetik, teknik ve kavramsal boyutları ele alınmıştır. Çalışmada, yapay zekanın doğa verilerini işleme biçimleri ve sanatçılar tarafından yeni görsel yaratma deneyimleri gerçekleştirmeye dair bir anlayış geliştirme hedeflenmiştir. Araştırmada nitel analiz yöntemlerinden içerik analizi ve betimsel inceleme teknikleri kullanılmıştır. Seçilen üç sanatçının projeleri görsel içerikleri, yaratım süreçleri ve kullandıkları algoritmik teknikler incelenmiştir. Bu süreçte, eserlerin ortaya çıkış aşamalarına dair mevcut literatür, sergi katalogları ve röportajlar gibi birincil ve ikincil kaynaklar değerlendirilmiştir. Bulgular, yapay zeka teknolojilerinin doğadan alınan geniş veri setlerini işleyerek yeni ve özgün dijital görsel anlatımlar ortaya koyduğunu göstermektedir. Bu süreçte yapay zeka, doğayı yalnızca taklit etmekle kalmamakta, gerçekleştirdiği veri analizi ile izleyicide farklı algısal deneyimler yaratmaktadır. Araştırma, yalnızca üç örnek proje üzerinden yürütüldüğü için belirli sınırlılıklar içermektedir. Sınırlı örneklem yapısı, elde edilen bulguların genellenebilirliğini azaltmaktadır. Bununla birlikte çalışmanın bulgularının, daha geniş kapsamlı ve farklı sanatçıların üretimlerine odaklanan gelecekteki araştırmalara zemin oluşturabileceği düşünülmektedir. Sonuç olarak, doğanın dijital yorumları, estetik üretimde teknolojik ve biyolojik unsurların bir araya gelmesini sağlayan çok katmanlı bir etkileşim alanı yaratmaktadır. Çağdaş sanatta yapay zeka kullanımı, doğa temsiline yeni bir boyut kazandırmakta ve görsel sanatların sınırlarını genişletmektedir. Doğanın dijital yorumları, doğrudan yeniden üretimden öte, yaratıcı deneyim alanları yaratma süreci olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu gelişmeler, yapay zeka yoluyla sanat ve doğa ilişkisini yeniden tanımlarken, çağdaş sanatta da yeni üretim modellerinin ortaya çıkmasına katkı sağlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Çağdaş Sanat, Dijital Sanat, Yapay Zeka, Doğa

AI-Powered Digital Interpretations of Nature in Contemporary Art

Yasemin DEDEOĞLU
PhD Student at Ege University Faculty of Communication, Izmir/Türkiye
ysmndedeoglu@gmail.com, Orcid ID: 0000-0002-6124-3693

ABSTRACT

This study aims to examine the use of artificial intelligence technologies in contemporary art and their impact on the digital interpretation of nature. The research focuses on Refik Anadol's Machine Hallucinations, Memo Akten's Learning to See, and Quayola's Pleasant Places projects, analyzing the aesthetic, technical, and conceptual dimensions of AI-based creative processes inspired by nature. The study seeks to develop an understanding of how artificial intelligence processes data derived from nature and how it is employed by artists to create new visual experiences. Qualitative research methods, specifically content analysis and descriptive examination techniques, were utilized. The selected projects by the three artists were analyzed in terms of their visual content, creative processes, and the algorithmic techniques employed. Throughout this process, both primary and secondary sources—such as relevant literature, exhibition catalogues, and interviews—were evaluated to understand the development phases of the artworks. Findings indicate that artificial intelligence technologies process large datasets derived from nature to produce novel and unique digital visual narratives. In this context, AI not only imitates nature but also, through data analysis, generates different perceptual experiences for the viewer. However, the study includes certain limitations, as it is based on only three case studies. The limited sample size restricts the generalizability of the findings. Nonetheless, the results may serve as a foundation for future research that encompasses a broader scope and includes a wider range of artistic productions. Such studies could offer deeper and more multidimensional analyses of the topic. In conclusion, the digital interpretations of nature create a multilayered field of interaction in which technological and biological elements converge in aesthetic production. The use of artificial intelligence in contemporary art adds a new dimension to the representation of nature and expands the boundaries of visual arts. Rather than being a mere reproduction, the digital interpretation of nature emerges as a process of generating creative experiential spaces. These developments not only redefine the relationship between art and nature through AI but also contribute to the emergence of new models of artistic production in contemporary art.

Keywords: Contemporary Art, Digital Art, Artificial Intelligence, Nature.

Yapay Zekâ ve Moda Tasarımında Yeni Yaklaşımlar: "Transfigura" Koleksiyonu Üzerinden Bir İnceleme

Esranur İŞCAN TÜRKSOY
Marmara Üniversitesi, Teknik Bilimler Meslek Yüksekokulu, Tasarım Bölümü, Moda tasarım Programı, İstanbul/Türkiye
iscanesranur@gmail.com , Orcid ID: 0009-0002-6320-7183

Sıla KÜÇÜKOĞLU
Sun Tekstil Ar-Ge Merkezi, İzmir/Türkiye
sila.kucukoglu@suntekstil.com.tr, Orcid ID: 0000-0001-7189-8821

Nilşen SÜNTER EROĞLU
Marmara Üniversitesi, Teknik Bilimler Meslek Yüksekokulu, Tasarım Bölümü, Moda tasarım Programı, İstanbul/Türkiye
nilsen.eroglu@marmara.edu.tr , Orcid ID: 0000-0002-8403-7809

ÖZET

Yapay zekâ (YZ), büyük ölçekli veri kümelerinden anlamlı örüntüler çıkarabilen, öngörülere bulunabilen ve yeni içerik üretimi gerçekleştirebilen karar-destek odaklı algoritmik sistemlerdir. Moda tasarımında ise YZ, insan yaratıcılığını doğrudan ikame etmek yerine, araştırma–tasarım–üretim–sunum zincirini hız ve ölçek bakımından güçlendirmektedir. YZ uygulamaları genellikle amaç temelli sınıflanmaktadır. Refabric AI, DALL·E, Midjourney, Stable Diffusion, Runway, Fashable, CALA'nın generatif modülleri gibi jeneratif tasarım veya görselleştirme YZ araçları hızlı konsept, silüet ve varyasyon üretme amacını taşımaktadır. Heuritech, IBM–Tommy "Reimagine Retail" gibi trend öngörüsü YZ araçları ise sosyal medya, satış, podyum gibi verilerinden renk, desen, stil eğilimlerini tahmin etmektedir. Ayrıca Stitch Fix, Lily AI gibi kişiselleştirme YZ araçları bireysel verilere dayalı ürün önerileri sunmaktadır. Tüm bu uygulamalar, yalnızca yaratıcı süreçlerin desteklenmesine katkı sağlamakla kalmayıp aynı zamanda talep tahminini iyileştirerek üretim fazlası ve tekstil atıklarını azaltmakta; tedarik zinciri yönetimini optimize ederek sürdürülebilir ve çevreye duyarlı üretim pratiklerini teşvik etmektedir. Bu çalışma, YZ araçlarının moda tasarım süreçlerine entegrasyonunu; özellikle bu teknolojilerin yaratıcı potansiyellerini ve sınırlılıklarını incelemeyi amaçlamaktadır. Çalışma kapsamında, "Transfigura" konu başlığında, bir tırtılın kelebeğe dönüşümünü simgeleyen yeniden doğuş teması kurgulanarak giysi tasarım koleksiyonu oluşturulmuştur. Koleksiyonda, tırtılın beslenip büyüdükten sonra koza örerek pupa evresine girmesi ve bu süreçte vücudu baştan sona yeniden şekillenerek kanatlı, uçabilen bir kelebek haline dönüşmesi aşamalar halinde giysi tasarımlarına dönüştürülmüştür. Koleksiyon, konsept görseller, silüetler ve malzeme ilhamları doğrultusunda Refabric AI programı kullanılarak dijital ortamda hazırlanmıştır. Araştırma süreci boyunca YZ ile çeşitli tasarım varyasyonları üretilmiş, her yineleme daha rafine sonuçlar elde edilmesine katkı sağlamıştır. Koleksiyonda 10 adet tasarım yapılmış ve koleksiyondan seçilen 2 adet giysi üretilmiştir. Üretilen 2 adet giysi için ayrıntılı teknik bilgiler hazırlanmış ve üretim sonrası profesyonel fotoğraf çekimi gerçekleştirilmiştir. Üretilen giysiler, YZ programında üretilen tasarımlar ile karşılaştırılmış ve YZ programı kullanımının tasarımcılara katkıları değerlendirilmiştir. Bu değerlendirmeler ışığında yapay zekâ araçlarının yalnızca üretim hızını artırmadığını; aynı zamanda tasarımcının estetik karar süreçlerini zenginleştirdiğini göstermiştir. Refabric AI kullanımı, silüet ve varyasyon üretiminde çeşitlilik sağlamış; ancak üretilebilirlik ve malzeme seçiminde insan uzmanlığı belirleyici kalmıştır. Bu durum, YZ'nin moda tasarımında ikame değil tamamlayıcı bir rol üstlendiğini ortaya koymaktadır. Dijital prototipleme, numune ve atık miktarını azaltarak sürdürülebilir üretim açısından somut bir katkı sunmuştur.

Anahtar Kelimeler: Yapay zeka, moda tasarımı, generatif tasarım, Refabric AI, yeniden doğuş, Sürdürülebilirlik, İnsan- YZ işbirliği

Artificial Intelligence and New Approaches in Fashion Design: An Examination Through the "Transfigura" Collection

Esranur İŞCAN TÜRKSOY
Marmara Uni. Technical Sciences Vocational School, Department of Design, Fashion Design Program, Istanbul/Turkey
iscanesranur@gmail.com , Orcid ID: 0009-0002-6320-7183

Sıla KÜÇÜKOĞLU
Sun Textile R&D Center, Izmir/Turkey
sila.kucukoglu@suntekstil.com.tr, Orcid ID: 0000-0001-7189-8821

Nilşen SÜNTER EROĞLU
Marmara Uni. Technical Sciences Vocational School, Department of Design, Fashion Design Program, İstanbul/Türkiye
nilsen.eroglu@marmara.edu.tr , Orcid ID: 0000-0002-8403-7809

ABSTRACT

Artificial intelligence (AI) is decision-support-oriented algorithmic systems that can extract meaningful patterns from large-scale data sets, make predictions, and produce new content. In fashion design, AI strengthens the research-design-production-delivery chain in terms of speed and scale, rather than directly substituting human creativity. AI applications are generally classified as purpose-based. Refabric AI, DALL· Generative design or visualization AI tools such as E, Midjourney, Stable Diffusion, Runway, Fashable, CALA's generative modules are intended to produce fast concepts, silhouettes, and variations. Trend prediction AI tools such as Heuritech, IBM-Tommy "Reimagine Retail" predict color, pattern, style trends from data such as social media, sales, and catwalks. In addition, personalization AI tools such as Stitch Fix, Lily AI offer product recommendations based on individual data. All these practices not only contribute to supporting creative processes, but also reduce surplus production and textile waste by improving demand forecasting; It optimizes supply chain management and promotes sustainable and environmentally friendly production practices. This study focuses on the integration of AI tools into fashion design processes; In particular, it aims to examine the creative potentials and limitations of these technologies. Within the scope of the study, a clothing design collection was created by constructing the theme of rebirth, which symbolizes the transformation of a caterpillar into a butterfly, under the title of "Transfigura". In the collection, the caterpillar enters the pupal stage by weaving a cocoon after feeding and growing, and in this process, its body is completely reshaped and transformed into a winged, flying butterfly. The collection was prepared digitally using the Refabric AI program in line with concept images, silhouettes and material inspirations. Throughout the research process, various design variations were produced with AI, with each iteration contributing to more refined results. 10 designs were made in the collection and 2 pieces of clothing selected from the collection were produced. Detailed technical information was prepared for the 2 garments produced and professional photography was carried out after production. The garments produced were compared with the designs produced in the AI program and the contributions of the use of the AI program to the designers were evaluated. It has been concluded that AI tools not only increase production speed but also enrich designers' aesthetic decision-making processes. The use of Refabric AI enabled greater diversity in silhouette and variation development; however, human expertise remained essential in terms of material selection and producibility. This indicates that AI functions as a complementary rather than substitutive element within fashion design. Moreover, digital prototyping contributed concretely to sustainable production by reducing sampling and material waste.

Keywords: Artificial Intelligence, Fashion design, generative design, Refabric AI, Re-birth, Sustainability, Human AI collaboration

Hat Sanatı ve Yapay Zeka: Anlam Boyutu

Büşra TÜRKÖZ
KTO Karatay Üniversitesi, Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesi, Geleneksel Türk Sanatları Bölümü Konya/Türkiye
bturkoz94@gmail.com, Orcid ID: 0000-0001-5082-5383

Büşra MEYDAN
Yıldız Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sanat ve Tasarım Doktora Programı, İstanbul/Türkiye
bbusrameydan@gmail.com, Orcid ID: 0000-0002-2365-4539

ÖZET

Bu bildiri, yapay zekâ teknolojileriyle üretilen hat sanatı görsellerinde ortaya çıkan anlam kaybı, anlam kayması ve biçimsel yüzeysellik sorunlarını incelemektedir. Hat sanatı, İslâm kültüründe yalnızca estetik bir ifade biçimi değil; çoğunlukla Kur'ân ayetleri aracılığıyla inancı, kimliği ve anlam derinliğini görünür kılan bir sanattır. Hattatın kaleminden çıkan her eser, biçimsel ustalığın ötesinde niyet, ruh ve el hareketiyle şekillenir; bu yönüyle hat sanatı hem görsel hem de semantik boyutlarıyla anlam taşır.

Günümüzde generative (jeneratif) yapay zekâ sistemleri, geniş veri setlerinden beslenerek hat sanatının biçimsel üslubunu taklit edebilmektedir. Bu teknolojiler, hat sanatına benzeyen görseller üretmekte ve özellikle dijital sanat platformlarında dikkat çekmektedir. Ancak bu görseller, tasarım sürecinde kelimelerin anlamını ve dilsel bağlamını içsel olarak kavrayamamaktadır. Üretim yalnızca görsel yüzeyde gerçekleşmekte; harfler, kelimeler ve kompozisyonlar anlam bağlamı dikkate alınmadan oluşturulmaktadır. Bu durum iki farklı problem ortaya koymaktadır: Birincisi, anlam kaybıdır; yazının dilsel ve manevi içeriğinin ortadan kalkması. İkincisi ise anlam kaymasıdır; harflerin yanlış dizilmesi, anlamsız kelimelerin oluşması veya bağlam dışı metinlerin üretilmesidir. Her iki durumda da ortaya çıkan görsel, biçimsel olarak hat sanatına benzese de, taşıması gereken anlam bütünlüğünden uzaklaşmaktadır.

Çalışma sonucunda, dijital araçların hat tasarımı hazırlamada hız, çeşitlilik ve grafik tasarım ilkelerine uygunluk sağladığı; ancak sanatkârın ruhunu yansıtan el hareketlerinin yerini dolduramadığı görülmüştür. Dijitalleşme hat sanatına yeni yüzeyler ve sunum alanları kazandırsa da, yazının anlam boyutu yapay zekâ tabanlı üretimlerde zayıflamaktadır. Bu üretimlerde anlam bütünlüğü sağlanamadığından, ortaya çıkan yazılar yalnızca biçimsel bir estetik taşımakta, ancak anlamsal bir derinlikten yoksun kalmaktadır. Nihai sonuç bize; yapay zekânın hat sanatının biçimsel görünümünü taklit edebilmesine rağmen, anlamı, niyeti ve ruhu üretemediğini göstermiştir.

Anahtar Kelimeler: Hat sanatı, Yapay zekâ, Dijital estetik.

Calligraphy Art and Artificial Intelligence: The Dimension of Meaning

Büşra TÜRKÖZ
KTO Karatay University, Faculty of Fine Arts and Design, Department of Traditional Turkish Arts, Konya/Türkiye
bturkoz94@gmail.com, Orcid ID: 0000-0001-5082-5383

Büşra MEYDAN
Yıldız Technical University, Institute of Social Sciences, PhD Program in Art and Design, İstanbul/Türkiye
bbusrameydan@gmail.com, Orcid ID: 0000-0002-2365-4539

ABSTRACT

This paper examines the issues of loss of meaning, semantic distortion, and formal superficiality that emerge in calligraphic images produced by artificial intelligence. In Islamic culture, calligraphy is not merely an aesthetic visual form; it is an art that renders faith, identity, and spiritual depth visible, often through Qur'anic verses. Each work created by a master calligrapher is shaped not only by technical skill but also by intention, spiritual presence, and the movement of the hand. In this sense, calligraphy produces meaning on both visual and semantic levels.

Today, generative AI systems imitate the formal characteristics of calligraphy by learning from large datasets. These technologies generate visuals that resemble calligraphic aesthetics and gain significant attention on digital art platforms. However, such images cannot grasp the meaning, linguistic integrity, or spiritual context of the words used. Production occurs exclusively at the surface level; letters, words, and compositions are created without consideration of semantic context. This results in two major problems: loss of meaning, in which the linguistic and spiritual content of the script disappears; and semantic distortion, where incorrect letter arrangements, nonsensical words, or contextually inappropriate text emerge. Although the resulting images may resemble calligraphy visually, they lack the semantic coherence essential to the art.

The findings indicate that while digital tools provide speed, variety, and adherence to graphic design principles in calligraphic design, they cannot replicate the expressive movement of the artist's hand or the spiritual resonance of intention. Although digitalization introduces new surfaces and display possibilities for calligraphy, the meaning dimension of the script weakens significantly in AI-based production. Because semantic integrity cannot be maintained, the outputs carry only a superficial visual aesthetic and lack deeper meaning.

Therefore, this study aims to analyze how meaning dissolves in the digital production of calligraphy and to conceptually highlight the differences between traditional creative practice and algorithmic imitation.

Keywords: Calligraphy, Digital aesthetics, Artificial intelligence.

İbadet Alanlarının Yeniden Düşünülmesi: Kentsel Sembollerden Sürdürülebilir Mekânlara

Sena Nur İMİR
İstanbul Galata Üniversitesi, Sanat ve Sosyal Bilimler Fakültesi, İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı, İstanbul/Türkiye
senanur.imir@galata.edu.tr , Orcid ID: 0009-0007-5902-6458

ÖZET

Dini mimari, tarihsel süreç içinde yalnızca ibadet amacıyla kullanılan yapılardan öteye geçmiş, zamanla kentsel belleği besleyen ve toplumsal aidiyet duygusunu güçlendiren sembolik merkezlere dönüşmüştür. Camiler, ortak inancı temsil eden, toplumsal bir aradalığı destekleyen ve şehir belleğinde süreklilik sağlayan kamusal mekânlardır. Günümüzde değişen toplumsal ihtiyaçlar, çevresel kaygılar ve kentsel dönüşüm dinamikleri, bu yapıların şehir içindeki rollerinin yeniden ele alınmasını zorunlu kılmaktadır. Geleneksel dönemlerde cami mimarisi genellikle bulunduğu bölgenin malzeme ve biçim diline bağlıyken, günümüz uygulamaları yerel iklim, teknoloji ve kültürel çeşitlilik doğrultusunda farklı yönelimler göstermektedir. Son yıllarda küresel ısınma ve artan çevresel tüketim, sürdürülebilirlik kavramının yaşamın her alanına dâhil olmasına neden olmuştur. Bu kavram, artık çevresel, ekonomik ve sosyal bileşenleri kapsayan bütüncül bir anlayış olarak değerlendirilmektedir. İbadethaneler, insanların bir araya geldiği, çevresel ve sosyal farkındalığın görünür hale geldiği kamusal alanlardır. Dolayısıyla sürdürülebilirlik, yalnızca enerji verimliliği veya malzeme seçiminden ibaret değil; toplumsal katılım, kültürel süreklilik ve mekânsal canlılık gibi unsurları da kapsamalıdır. Camilerin aktif biçimde kullanılması, geçmişte sahip oldukları sosyal dinamizmi yeniden kazanmalarını sağlar. Böylece yalnızca ibadet işlevine indirgenmiş yapılardan, gündelik yaşamla etkileşim kurabilen canlı kentsel bileşenlere dönüşebilirler. Bu çalışma, çağdaş cami tasarımlarının sürdürülebilirlik ilkeleri ışığında nasıl yeniden yorumlandığını incelemekte ve çevresel ile toplumsal sürdürülebilirliğin mimari düzlemdeki yansımalarını tartışmaktadır. Araştırma, “Cami tipolojisi sürdürülebilirlik ilkeleriyle nasıl bütünleşebilir ve bu dönüşüm mimari çerçevede ne tür katkılar sunabilir?” sorusu etrafında şekillenmiştir. Nitel bir yöntemle yürütülen çalışmada Cambridge Merkez Cami ve King Abdullah Financial District (KAFD) Cami örnekleri karşılaştırmalı olarak değerlendirilmiştir. Analizde enerji verimliliği, malzeme seçimi, doğal havalandırma ve kullanıcı etkileşimi gibi kriterler dikkate alınmıştır. Avrupa’daki ilk ekolojik camilerden biri olarak kabul edilen Cambridge Merkez Cami; ahşap taşıyıcı sistemi, doğal havalandırma kapasitesi, gün ışığından etkin yararlanma prensibi ve yenilenebilir enerji çözümlerini bütünleştirmesiyle düşük karbon izine sahip bir yaklaşım ortaya koymaktadır. Buna karşılık, sıcak ve kurak bir iklim bölgesinde konumlanan KAFD Cami, taş kaplama yüzeyleri ve sınırlı açıklık kullanımıyla çevresel etkileri azaltmaya yönelik bir tasarım dili benimsemiştir. Yapı, enerji ve su verimliliği odaklı yaklaşımlarıyla LEED Silver sertifikası kriterlerine uygun biçimde geliştirilmiştir. Her iki örnek de ibadet mekânının yalnızca dini bir işlev taşımaktan öteye geçip kent yaşamına eklemlenebilen, kullanıcı deneyimini ve çevresel farkındalığı öne çıkaran mekânlar olabileceğini göstermektedir. Bu bağlamda sürdürülebilirlik, cami tasarımında teknik bir gereklilikten çok kültürel ve etik bir tutum olarak değerlendirilmelidir. İslam kültüründe yer alan “israf etmeme” ilkesi, çevreye duyarlı tasarım anlayışı için güçlü bir referans oluşturmaktadır. Bir cami, bulunduğu çevreyle etkileşim kuramadığında ve kullanılmadığında toplumsal işlevini yerine getirememe riski taşır; bu durum, yapının varlık gerekçesiyle çelişmesine yol açabilir. Sonuç olarak, camilerin sürdürülebilirlik ilkeleriyle yeniden düşünülmesi; çevresel farkındalığı, yerel bağlamı ve topluluk odaklı mekânsal kurguları bütünleştiren bir mimari bakış açısıyla mümkündür. Gelecekteki cami tasarımlarında su geri dönüşüm sistemleri, fotovoltaik paneller, geçirgen cephe çözümleri ve doğal havalandırmayı destekleyen avlu düzenleri öncelik kazanmalıdır. Bu yaklaşımlar yalnızca enerji etkinliği sağlamaz; aynı zamanda camilerin gündelik yaşamla bütünleşen, ekolojik farkındalığı görünür kılan kamusal alanlara dönüşmesine de katkı sağlar.

Anahtar Kelimeler: Cami Tasarımı, Sürdürülebilirlik, Cambridge Merkez Cami, KAFD Cami.

Reimagining Worship Spaces: From Urban Symbols to Sustainable Environments

Sena Nur İMİR

İstanbul Galata University, Faculty of Arts and Social Sciences, Department of Interior Architecture and Environmental Design, İstanbul/Türkiye

senanur.imir@galata.edu.tr , Orcid ID: 0009-0007-5902-6458

ABSTRACT

Throughout history, religious architecture has evolved far beyond its initial role as a setting for worship, becoming symbolic centres that shape urban memory and foster a sense of collective belonging. Mosques are public spaces that represent a shared belief, support social cohesion, and provide continuity in the city's memory. Today, changing social needs, environmental challenges, and urban transformation dynamics have made it necessary to reconsider the roles these structures play in urban contexts. While traditional mosque architecture once reflected regional materials and forms, contemporary examples reveal new interpretations shaped by climate, technology, and cultural context. In recent years, the growing urgency of climate change and environmental degradation has brought the concept of sustainability into everyday life. Sustainability is now recognized as a holistic framework that integrates environmental, economic, and social dimensions. Places of worship are open areas where people congregate, and social and environmental consciousness is demonstrated. Therefore, sustainability in mosque architecture should extend beyond material efficiency or energy performance, encompassing community engagement, cultural continuity, and spatial vitality. The active use of mosques helps them regain their social dynamism and transform from purely devotional spaces into urban components that interact meaningfully with daily life. This paper examines how contemporary mosque design is reinterpreted through the lens of sustainability and explores how environmental and social principles are translated into architectural form. The research is guided by the question: "In what ways can mosque typology integrate sustainability principles, and what architectural outcomes might emerge from this transformation?" Using a qualitative and descriptive approach, two case studies—the Cambridge Central Mosque and the King Abdullah Financial District (KAFD) Mosque—were analysed with attention to criteria such as energy efficiency, material selection, natural ventilation, and user interaction. The Cambridge Central Mosque, often cited as one of Europe's first eco-mosques, presents a low-carbon architectural strategy through its timber structural frame, reliance on natural ventilation, effective use of daylight, and integration of renewable energy systems. In contrast, the KAFD Mosque, located in a hot climatic zone, employs a design approach that seeks to reduce environmental impact through its stone cladding and limited openings. The project aligns with LEED Silver certification standards, emphasizing both energy and water efficiency. These two examples demonstrate that mosques can evolve beyond their traditional religious role to become spaces that engage urban life while promoting user experience and environmental responsibility. Within this perspective, sustainability in mosque architecture should be viewed as not only a technical criterion but also a cultural and ethical attitude. The Islamic value of "avoiding waste" offers a meaningful foundation for sustainable design thinking. A mosque that fails to interact with its surroundings risks losing its social relevance and, in turn, contradicting its own purpose of existence. In conclusion, rethinking mosque architecture through sustainability involves combining environmental awareness with community-oriented spatial organization to enhance social cohesion. Future mosque designs should prioritize ecological strategies such as water recycling systems, photovoltaic panels, permeable façades, and courtyard layouts that encourage natural ventilation. These strategies do more than improve energy efficiency—they help mosques evolve into public spaces that embody ecological consciousness and integrate harmoniously with everyday urban life.

Keywords: Mosque Design, Sustainability, Cambridge Central Mosque, KAFD Mosque.

Zürih Botanik Parkı'nın Mekânsal Organizasyonunun İncelenmesi

Merve SİPAHİ
Osmaniye Korkut Ata Üni., Mimarlık, Tasarım ve Güzel Sanatlar Fakültesi, İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı, Osmaniye/Türkiye, mervesipahi@osmaniye.edu.tr, Orcid ID: 0000-0002-3246-6302

ÖZET

Botanik parklar, kentsel peyzajda bitki koleksiyonlarının sergilendiği alanlar olmasının yansıra çoklu işlevlerle doğal çevreye ve kullanıcılara ekosistem hizmetleri sunan alanlardır. Bu alanlar mekânsal organizasyonları, planlama ve tasarımlarıyla doğa kültür etkileşimini yansıtan önemli kamusal mekânlardır. Bu tür mekânlar, kentlerin biyolojik çeşitliliğini koruma, çevresel eğitim sağlama, iklimsel etkileri azaltma ve toplumsal farkındalık oluşturma gibi işlevleriyle peyzaj mimarlığı ve sürdürülebilir şehircilik açısından da değerlidir. Çalışmada Zürih Botanik Parkı'nın mekânsal organizasyonu incelenerek alan kullanımlarının, mekânsal farklılıkların ve doğal-yapay unsurların mekânsal ölçekte ortaya konması amaçlanmış ve ArcGIS tabanlı harita analizi yaklaşımı benimsenmiştir. Parkın mevcut planı ve uydu görüntüleri üzerinden oluşturulan mekânsal veriler kullanılarak alan kullanımı, sert zemin–yeşil alan oranları ve ulaşım akslarının mekânsal dağılımı değerlendirilmiştir. Bu kapsamda, yüzey türlerinin sınıflandırılması, alan oranlarının hesaplanması ve dolaşım ağının yönlülük ve erişilebilirlik açısından yorumlanması gerçekleştirilmiştir. Parkta giriş alanları, tematik bahçeler, seralar, araştırma bölümleri ve rekreasyon alanları belirgin bir işlevsel bölgeleme içinde konumlanmıştır. Alanların bu şekilde ayrılması, kullanıcıların parkı farklı deneyim boyutlarıyla keşfetmesine olanak sağlamakta; bilimsel gözlem, estetik deneyim ve gündelik dinlenme işlevleri arasında geçişler yaratmaktadır. Bu düzenleme, ziyaretçi akışını yönlendiren dolaşım aksları ve odak mekânlarla desteklenmektedir. Ziyaretçilerin park içerisindeki hareketini yönlendiren bu akslar, mekânsal hiyerarşiyi güçlendirmekte ve deneyim sürekliliği sağlamaktadır. Çalışmada ayrıca, Zürih Botanik Parkı'nın tasarım kararları; doğal öğeler (bitki toplulukları, göletler, açık yeşil alanlar) ile yapay yapılar (seralar, yürüyüş yolları, bilgilendirme panoları) arasındaki uyum çerçevesinde değerlendirilmiştir. Doğal ve yapay unsurların bütüncül bir yaklaşımla kurgulanması hem estetik hem de ekolojik anlamda sürdürülebilir bir çevre sunmaktadır. Bu durum, parkın yalnızca bir bitki sergileme alanı değil, aynı zamanda yaşayan bir ekolojik sistem ve kültürel peyzaj örneği olduğunu göstermektedir Bu bağlamda, parkın planlama ve tasarım kararlarının, hem bilimsel araştırmalar için bir laboratuvar işlevi görmesi hem de toplum için bir eğitim ve rekreasyon alanı oluşturması bakımından çok katmanlı bir yapıya sahip olduğu vurgulanmaktadır. Bulgular, parkın planlama ve tasarım açısından sürdürülebilir, ekolojik, bilimsel ve kültürel bağlamda çok işlevli bir mekânsal organizasyon modeli sunduğunu göstermektedir. Sonuç olarak, Zürih Botanik Parkı, doğa ile insan etkileşimini güçlü bir mekânsal kurguyla bütünleştiren, gelecekteki botanik park planlamaları için örnek teşkil eden özgün bir modeldir.

Anahtar Kelimeler: Zürih Botanik Parkı, Mekânsal Organizasyon, Alan Kullanımı, Planlama ve Tasarım.

An Examination of the Spatial Organization of the Zurich Botanical Garden

Merve SİPAHİ
Osmaniye Korkut Ata University, Faculty of Architecture, Design and Fine Arts, Department of Interior Architecture and Environmental Design, Osmaniye/Türkiye
mervesipahi@osmaniye.edu.tr, Orcid ID: 0000-0002-3246-6302

ABSTRACT

Botanical gardens are areas that not only exhibit plant collections within the urban landscape but also provide ecosystem services to the natural environment and users through their multiple functions. These spaces, with their spatial organization, planning, and design, represent important public environments that reflect the interaction between nature and culture. Such spaces are also valuable in terms of landscape architecture and sustainable urbanism due to their roles in preserving urban biodiversity, providing environmental education, mitigating climatic impacts, and raising social awareness. This study aims to examine the spatial organization of the Zurich Botanical Garden by revealing land use patterns, spatial variations, and the relationship between natural and artificial components, adopting an ArcGIS based map analysis approach. Using spatial data generated from the park's existing plans and satellite imagery, the study evaluates land use, hard surface and green area ratios, and the spatial distribution of circulation axes. Within this scope, surface types were classified, area proportions were calculated, and the circulation network was interpreted in terms of directionality and accessibility. The park's entrance areas, thematic gardens, greenhouses, research sections, and recreation zones are organized within a clear functional zoning system. This spatial differentiation allows visitors to experience the park through various dimensions such as scientific observation, aesthetic appreciation, and daily recreation, creating transitions between diverse functional spaces. The arrangement is supported by circulation axes and focal areas that guide visitor movement, reinforcing spatial hierarchy and ensuring continuity of experience. Furthermore, the design decisions of the Zurich Botanical Garden were evaluated within the framework of the harmony between natural elements (plant communities, ponds, open green areas) and artificial structures (greenhouses, walkways, information panels). The integration of natural and artificial components through a holistic approach provides a sustainable environment in both aesthetic and ecological terms. This demonstrates that the park functions not merely as a display area for plants but also as a living ecological system and a cultural landscape. In this context, the park's planning and design decisions emphasize its multilayered character, serving both as a laboratory for scientific research and as a space for public education and recreation. The findings reveal that, in terms of planning and design, the Zurich Botanical Garden presents a multifunctional spatial organization model that is sustainable, ecological, scientific, and culturally integrated. Consequently, the Zurich Botanical Garden stands out as an exemplary model for future botanical garden planning by integrating human and nature interaction through a strong spatial configuration.

Keywords: Zurich Botanical Garden, Spatial Organization, Land Use, Planning and Design.

Sergileme Tasarımında Sürdürülebilirlik: Vitra Kampüs Örneği

Büşra GÜRDAĞ
Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi, Mimarlık, Tasarım ve Güzel Sanatlar Fakültesi, İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı Bölümü, Osmaniye/Türkiye
busragurdag@gmail.com, Orcid ID: 0000-0002-2748-5568

ÖZET

Sürdürülebilirlik kavramı günümüzde yalnızca çevresel değil, aynı zamanda ekonomik, toplumsal ve etik boyutlarıyla da ele alınan çok katmanlı bir yaklaşımı ifade etmektedir. Doğal kaynakların hızla tükenmesi, iklim değişikliği ve çevresel sorunların artması, kaynakların verimli kullanımını ve ekolojik sınırların korunmasını zorunlu kılmaktadır. Dünya üzerindeki sınırlı kaynakların kullanımı, günümüzde küresel iklim değişikliğinin doğrudan etkileriyle birlikte önemli bir problem olarak karşımıza çıkar. Bu durum tüm disiplinlerde olduğu gibi mimarlık, iç mimarlık gibi tasarım disiplinlerinde de hem çevre dostu hem de toplumsal açıdan duyarlı bir üretim anlayışını zorunlu kılmaktadır. Birleşmiş Milletler üyesi ülkeler tarafından 2030 sonuna kadar ulaşılması amaçlanan hedefleri içeren bir evrensel eylem çağrısı olan sürdürülebilir kalkınma hedeflerinden olan "Sürdürülebilir Şehirler ve Topluluklar" ve "Sorumlu Üretim ve Tüketim" başlıkları altında dikkat çekilen doğal mirasın korunması, sürdürülebilir insan yerleşimlerinin planlanması, atık yönetimi, yapıların inşa ve tadilatında yerel malzemelerin kullanımı, sürdürülebilir üretim ve tüketimin yaygınlaştırılması, doğal kaynakların etkin kullanımı, madde ayak izi vb. kavramlar tasarım disiplinlerini doğrudan ilgilendirir niteliktedir. Tasarım disiplinlerinde sürdürülebilirlik, yalnızca yapı ölçeğinde değil, geçici mekân ve sergileme düzenlemelerinde de çevreye duyarlı, kaynak verimli yaklaşımların benimsenmesini gerektirir. Bu çalışma, sergi kurulumu ve ticari mekânlarda teşhir amaçlı kullanılan donatıların sürdürülebilirlik ilkeleri doğrultusunda nasıl tasarlandığını incelemektedir. Araştırma kapsamında Vitra Kampüsü örnek alan olarak seçilmiş; kampüs yerinde gözlemlenmiş, müze ve satış mağazalarındaki teşhir donatıları fotoğraflarla belgelenmiş ve bu donatılar malzeme kullanımı, modülerlik, geri dönüştürülebilirlik ve tasarım çözümleri açısından değerlendirilmiştir. Elde edilen veriler, çoğunlukla ekonomik ve geri dönüştürülebilir malzemelerle üretilen, yalın ve modüler nitelikteki tasarımların sürdürülebilir sergileme anlayışına önemli katkılar sunduğunu göstermektedir. Bununla birlikte, yerel malzeme kullanımının artırılması ve üretim süreçlerinin iyileştirilmesi geleceğe yönelik geliştirme alanları olarak belirlenmiştir. Sonuç olarak, çalışma sergileme tasarımında sürdürülebilir yaklaşımın yaygınlaştırılmasının, geçici mekân uygulamalarında çevresel etkilerin azaltılması açısından önemli bir rol oynayabileceğini ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: Sürdürülebilirlik, Sergileme tasarımı, Vitra Kampüs.

Sustainability in Display Design: The Vitra Campus Example

Büşra GÜRDAĞ

Osmaniye Korkut Ata University, Faculty of Architecture, Design and Fine Arts, Department of Interior Archit. and Env. Design, Osmaniye/Türkiye

busragurdag@gmail.com, Orcid ID: 0000-0002-2748-5568

ABSTRACT

The concept of sustainability today represents a multi-layered approach that encompasses not only environmental but also economic, social, and ethical dimensions. The rapid depletion of natural resources, climate change, and increasing environmental problems necessitate the efficient use of resources and the protection of ecological boundaries. The use of limited resources on Earth presents a significant problem today, along with the direct effects of global climate change. As in all disciplines, this situation necessitates a production approach that is both environmentally friendly and socially sensitive in design disciplines such as architecture and interior design. The Sustainable Development Goals, which constitute a universal call to action adopted by the member states of the United Nations to be achieved by 2030, include targets such as the protection of natural heritage, the planning of sustainable human settlements, waste management, the use of local materials in the construction and renovation of buildings, the promotion of sustainable production and consumption, the efficient use of natural resources, material footprint, etc., particularly under the goals of 'Sustainable Cities and Communities' and 'Responsible Consumption and Production'. These concepts are directly relevant to the design disciplines. In design disciplines, sustainability requires adopting environmentally conscious and resource-efficient approaches not only at the architectural scale but also in temporary spaces and exhibition design. This study examines how display elements used in exhibitions and commercial interiors are designed in accordance with sustainability principles. Within this scope, the Vitra Campus was selected as a case study. The campus was examined through on-site observations, and display units in museum and store spaces were documented through photographs and analyzed in terms of material use, modularity, recyclability, and design strategies. The findings indicate that most of the display designs are simple, modular, and produced with cost-effective and recyclable materials, contributing positively to sustainable exhibition design practices. However, the study also identifies the need for further improvement in the use of local materials and production processes. In conclusion, the research highlights that promoting sustainability awareness in exhibition design can play a significant role in reducing the environmental impact of temporary spatial applications.

Keywords: Sustainability, Display Design, Vitra Campus.

Kamu Binalarında Sürdürülebilir Yapı Kabuğu Tasarımının Küçükçekmece Belediye Binası Örneği Üzerinden İncelenmesi

Kübra SUSAM
İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Mimarlık Anabilim Dalı, İstanbul/Türkiye
susam.kubra@std.izu.edu.tr, Orcid ID: 0009-0003-3583-681X

Hakan İMERT
İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi, Mühendislik ve Doğa Bilimleri Fakültesi, İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı, İstanbul/Türkiye
hakan.imert@izu.edu.tr, Orcid ID: 0000-0001-9216-8596

ÖZET

Yeşil bina projeleri konvansiyonel yapı uygulamalarına kıyasla daha zorlu bir süreç gerektirir çünkü tipik hedeflerin yanı sıra sürdürülebilir tasarım ilkeleri de devreye girmektedir. Sürdürülebilir tasarım ilkeleri doğrultusunda geliştirilen yapı kabuğu uygulamaları kamu binalarında enerji tüketimi ve çevresel etkilerin azaltılmasını hedeflemektedir. Ayrıca, sürdürülebilir yapı kabuğu tasarımı bina sakinlerinin iç mekân konfor seviyesini büyük ölçüde etkileme potansiyeline sahiptir. Bu çalışmada, çatı ve cephe uygulamalarıyla Türkiye'nin ilk BREEAM sertifikasına sahip Küçükçekmece Belediye Binası alan çalışması için seçilmiştir. Çalışmanın amacı, Küçükçekmece Belediye Binasında uygulanan çift cidarlı cephe ve yeşil çatı sistemlerini çevresel sürdürülebilirlik kriterleri bağlamında analiz etmek ve yapı elemanlarının çevresel sürdürülebilirliğe sağladığı katkıları ortaya koymaktır. Bu bakımdan yapının enerji, su ve kaynak verimliliği performans ölçümleri BREEAM üzerinden bütüncül olarak değerlendirilmiş olduğundan araştırma çerçevesinde çevresel sürdürülebilirlik stratejilerinin yapı kabuğu ile etkileşimlerine odaklanılmıştır. Çalışma nitel bir yöntemle yürütülmüş; Küçükçekmece Belediye Binası yerinde gözlemlenmiş ve literatürde tanımlanan çevresel sürdürülebilirlik ile yapı kabuğunun ilişkilendirildiği sekiz parametre üzerinden değerlendirilmiştir. Elde edilen bulgular, çift cidarlı cephe sistemiyle doğal havalandırma ve pasif enerji kazanımı sağlanarak iç mekân konforunu arttırma stratejisinin varlığına işaret etmektedir. Aynı zamanda ışık kontrolü, hafif donatı kullanımı ve malzeme geri dönüşümü gibi açılardan da çift cidarlı cephenin olumlu katkılar sunduğu gözlemlenmiştir. Yeşil çatı uygulamasında ise yağmur suyu hasadı yoluyla su verimliliği sağlama ve karbon salımını düşürerek ısı adası etkisini azaltma stratejisi oluşturulduğu anlaşılmıştır. Her iki sistemin sürdürülebilir yaklaşıma uygun bitiş detayları ile malzeme kullanımı gibi kriterleri sağladığı ve bina içerisindeki trijenerasyon ile buz depolama altyapısıyla enerji verimliliği için bütünleşik bir şekilde çalıştığı görülmüştür. Buna karşın, yapı kabuğu elemanlarının kolay temizlenebilirlik ve bakım aşamalarında çeşitli operasyonel zorlukları ortaya koyduğu gözlemlenmiştir. Sonuç olarak, Küçükçekmece Belediye Binası'nda uygulanan yapı kabuğu tasarım stratejilerinin kamusal yapı ölçeğinde sürdürülebilir mimarlık yaklaşımlarının yaygınlaştırılmasında başarılı bir model sunduğu anlaşılmıştır. Bu bakımdan, Küçükçekmece Belediye Binasının kamusal alan projelerinin dönüşüm süreçlerine rehberlik edecek öneriler ortaya koyduğu ve sürdürülebilir tasarım stratejilerinin kamusal mimarlık pratiğine katkı sağladığı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Yapı kabuğu, Yeşil çatı, Çift cidarlı cephe, Sürdürülebilir tasarım

Evaluation of Sustainable Building Envelope Design in Public Buildings on the Example of Küçükçekmece Municipal Hall

Kübra SUSAM
Istanbul Sabahattin Zaim University, Graduate School, Department of Architecture, Istanbul/Türkiye
susam.kubra@std.izu.edu.tr, Orcid ID: 0009-0003-3583-681X

Hakan İMERT
Istanbul Sabahattin Zaim University, Faculty of Engineering and Natural Sciences, Interior Architecture and Environmental Design, Istanbul/Türkiye
hakan.imert@izu.edu.tr, Orcid ID: 0000-0001-9216-8596

ABSTRACT

Green building projects require a more challenging process than conventional construction practices because sustainable design principles also come into play in addition to typical objectives. Building envelope applications developed in line with sustainable design principles aim to reduce energy consumption and environmental impacts in public buildings. Furthermore, sustainable building envelope design has the potential to significantly affect the indoor comfort level of building occupants. In this study, the roof and facade applications of the Küçükçekmece Municipal Hall, Turkey's first BREEAM-certified building, were selected for the field study. The study aims to analyze the double-skin facade and green roof systems implemented in the Küçükçekmece Municipal Hall in the context of environmental sustainability criteria and to reveal the contributions of building elements to environmental sustainability. Since the building's energy, water, and resource efficiency performance measurements have been comprehensively evaluated through BREEAM, the research focused on the interactions between environmental sustainability strategies and the building envelope. The study was conducted using a qualitative method; the Küçükçekmece Municipal Hall was observed on-site and evaluated based on eight parameters defined in the literature that relate environmental sustainability to the building envelope. The findings indicate the existence of a strategy to increase indoor comfort by providing natural ventilation and passive energy gain with a double-skin facade system. At the same time, it was observed that the double-skin facade made positive contributions in terms of light control, use of lightweight structures, and material recycling. In the green roof application, it was understood that a strategy was created to achieve water efficiency through rainwater harvesting and to reduce the heat island effect by lowering carbon emissions. It has been seen that both systems meet criteria such as finish details and material use in line with a sustainable approach and work in an integrated manner for energy efficiency with the building's trigeneration and ice storage infrastructure. On the other hand, it has been observed that the building envelope elements present various operational difficulties in terms of easy cleanability and maintenance. In conclusion, it has been understood that the building envelope design strategies implemented in the Küçükçekmece Municipal Hall present a successful model for the dissemination of sustainable architecture approaches at the public building scale. In this regard, it is considered that the Küçükçekmece Municipal Hall presents recommendations that will guide the transformation processes of public space projects and contribute to sustainable design strategies in public architecture practice.

Keywords: Building envelope, Green roof, Double-skin facade, Sustainable design

Ekolojik İletişim Tasarımı: Doğa Odaklı Görsel Anlatılar

Esra BOSTAN
İstanbul Arel Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi, Grafik Tasarım Bölümü, İstanbul/Türkiye
esrabostan@arel.edu.tr, Orcid ID: 0000-0001-8685-7651

ÖZET

Bu çalışma, görsel iletişim tasarımında ekolojik duyarlılığı artırmayı amaçlayan doğa odaklı anlatıların, iletişim stratejileri içerisindeki rolünü incelemektedir. Küresel ölçekte artan çevre sorunları, tasarım dünyasını sürdürülebilirlik kavramıyla yeniden düşünmeye yönlendirmiştir. Grafik tasarım, bu süreçte çevresel farkındalık yaratma konusunda etkili bir araç hâline gelmiştir. Çalışmanın amacı, doğa temsillerinin grafik tasarım uygulamalarında nasıl yer aldığını ve bu temsillerin çevre bilinci oluşturmada ne ölçüde etkili olduğunu analiz etmektir. Araştırma nitel yöntemle yapılandırılmış; Türkiye'deki çevre temalı afiş kampanyaları ve ekolojik sanat pratikleri, görsel içerik analizi yöntemiyle değerlendirilmiştir. Elde edilen bulgulara göre, çevre temalı grafik tasarım ürünlerinde en çok başvurulan anlatıların "doğaya geri dönüş", "doğayla bütünleşme" ve "insanın doğayı tahrip edici etkisi" etrafında şekillendiği görülmüştür. Bu anlatılar, genellikle görsel metaforlar, doğal semboller (örneğin ağaç, yaprak, toprak) ve kavramsal tipografiyle desteklenmiştir. Tasarımlarda duygusal çağrışım yaratan yaklaşımların tercih edildiği ve bu sayede izleyici üzerinde daha güçlü etkiler oluşturulmaya çalışıldığı tespit edilmiştir. Ekolojik iletişim tasarımı yalnızca estetik bir ifade biçimi değil, aynı zamanda toplumsal farkındalık yaratma, davranış değişikliği sağlama ve gelecek nesillerin çevreye bakışını dönüştürme potansiyeline sahip bir araç olarak değerlendirilmektedir. Bu doğrultuda, grafik tasarım eğitiminde ekolojik hassasiyeti teşvik edecek müfredat geliştirmeleri önerilmekte; doğa odaklı tasarım pratiklerinin yaygınlaştırılması gerektiği vurgulanmaktadır. Çalışma, çevre temalı tasarımın yalnızca bir iletişim biçimi değil, aynı zamanda etik bir sorumluluk alanı olduğunun altını çizmektedir. Literatür taramasında, ekolojik tasarım, sürdürülebilir görsel iletişim ve aktivist tasarım kavramlarına odaklanılmış, grafik tasarımcıların bu alanlardaki toplumsal rolleri incelenmiştir. Sonuç olarak, ekolojik iletişim tasarımı yalnızca estetik bir ifade değil; aynı zamanda çevresel farkındalık yaratma ve toplumsal davranışları dönüştürme gücüne sahiptir. Bu nedenle, grafik tasarım eğitiminde doğa odaklı içeriklere daha fazla yer verilmesi ve çevresel sorumluluk bilincinin öğrencilerde geliştirilmesi önerilmektedir. Tasarımcıların, doğayı merkeze alan etik bir yaklaşımla üretim yapmaları, sürdürülebilir gelecek için önem taşımaktadır.

Anahtar Kelimeler: Ekolojik tasarım, Sürdürülebilir tasarım, Doğa odaklı tasarım.

Ecological Communication Design: Nature-Oriented Visual Narratives

Esra BOSTAN
İstanbul Arel University, Fine Arts Faculty, Graphic Design, İstanbul/Turkey
esrabostan@arel.edu.tr, Orcid ID: 0000-0001-8685-7651

ABSTRACT

This study examines the role of nature-focused narratives in communication strategies that aim to increase ecological awareness in visual communication design. Increasing environmental problems on a global scale have led the design world to rethink the concept of sustainability. Graphic design has become an effective tool in creating environmental awareness during this process. The aim of this study is to analyze how nature representations are incorporated into graphic design applications and to what extent these representations are effective in creating environmental awareness. The research was conducted using qualitative methods; environmental-themed poster campaigns and ecological art practices in Turkey were evaluated using visual content analysis methods. According to the findings, the most frequently used narratives in environmental graphic design products were found to be centered around “returning to nature,” “integration with nature,” and “the destructive impact of humans on nature.” These narratives were generally supported by visual metaphors, natural symbols (e.g., trees, leaves, soil), and conceptual typography. It was observed that approaches creating emotional associations were preferred in the designs, aiming to create stronger effects on the audience. Ecological communication design is considered not only an aesthetic form of expression but also a tool with the potential to raise social awareness, bring about behavioral change, and transform future generations’ perspective on the environment. In this regard, it is recommended that curricula be developed to encourage ecological sensitivity in graphic design education, and it is emphasized that nature-focused design practices should be promoted. The study underscores that environmentally themed design is not only a form of communication but also an area of ethical responsibility. The literature review focused on the concepts of ecological design, sustainable visual communication, and activist design, and examined the social roles of graphic designers in these areas. According to the findings, the most common narratives in environment-themed works revolve around returning to nature, harmony with nature, and the negative effects of humans on the environment. These narratives are supported by visual metaphors, natural symbols (such as trees, water, soil, and leaves), and conceptual typography. In conclusion, ecological communication design is not merely an aesthetic expression; it also possesses the power to create environmental awareness and transform social behaviors. Therefore, it is recommended that graphic design education incorporate more nature-focused content and cultivate environmental responsibility among students. Designers adopting an ethical approach centered on nature in their work is crucial for a sustainable future.

Keywords: Ecological design, Sustainable design, Nature-oriented design.

Grafik Tasarımda Ekolojik Aktivizm ve Sürdürülebilirlik Yaklaşımları

İrem GÜRSU
Düzce Üniversitesi, Rektörlük, İletişim ve Tanıtım Koordinatörlüğü, Düzce/Türkiye
iremgursu@duzce.edu.tr, Orcid ID: 0000-0001-6742-6733

ÖZET

Son yıllarda küresel ölçekte artan çevre tahribatı ve iklim krizi, grafik tasarımcıların bu sorunlardaki rolünü yeniden değerlendirmeyi gerekli kılmıştır. Sanayi Devrimi sonrası dönemde hızla artan üretim ve buna paralel biçimde yükselen tüketim kültürü, grafik tasarımcıları da tüketimi teşvik eden birer aktöre dönüştürmüştür. Bu süreçte tasarım, yalnızca estetik kaygılarla sınırlı olmayan, çevresel etkileri de doğrudan şekillendiren bir güç haline gelmiştir. Günümüzde hem tüketicilerin hem de tasarımcıların çevre bilinci artarken, tasarımda sürdürülebilir çözümler üretme ihtiyacı ve tasarım aktivizmi gibi kavramlar da daha görünür hale gelmiştir.

Bu çalışma, grafik tasarım alanında sürdürülebilirlik ve tasarım aktivizmi kavramlarının nasıl iç içe geçtiğini, bu kesişimin tasarımcı pratiğini ve toplumsal etkiyi nasıl dönüştürdüğünü incelemeyi amaçlamaktadır. Tasarımcının pasif bir uygulayıcıdan çok, etik, politik ve çevresel sorumluluk üstlenen aktif bir özne olarak yeniden konumlandığı güncel yaklaşımlar değerlendirilmiştir. Bu kapsamda uluslararası ödül platformlarında (Poster for Tomorrow, Green Good Design vb.) sergilenmiş ve çevre temalı afişler ile dijital kampanya örnekleri seçilmiştir. Örnekler, "çevresel farkındalık yaratma amacı", "etik söylem üretimi" ve "malzeme veya üretim sürecinde sürdürülebilir yaklaşım" kriterleri doğrultusunda değerlendirilmiştir. İklim krizi, aşırı tüketim kültürü ve doğal kaynakların tükenmesi gibi küresel sorunlar karşısında tasarımcıların taşıdığı etik sorumluluk; afiş tasarımı, veri görselleştirme ve dijital kampanyalar gibi mecralardaki aktivist üretimler üzerinden sorgulanmıştır. Çalışma, nitel bir araştırma yaklaşımıyla yürütülmüş ve eleştirel kuram temelli içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. Bu doğrultuda, uluslararası alanda öne çıkan sürdürülebilirlik temalı afiş tasarımları, sosyal medya kampanyaları ve veri görselleştirmeleri incelenmiş, ayrıca yerel ve küresel ölçekte çalışan aktivist tasarım kolektiflerinin söylemleri ve üretimleri değerlendirilmiştir. Buna ek olarak, sürdürülebilir malzeme kullanımı, yerel üretime dayalı yaklaşımlar ve yavaş tasarım ilkeleri doğrultusunda geliştirilen alternatif tasarım pratiklerine de yer verilmiştir. Yapılan analizler, sürdürülebilirlik odaklı grafik tasarım çalışmalarının yalnızca bilgilendirici değil, aynı zamanda harekete geçirici bir niteliğe sahip olduğunu göstermektedir. Özellikle iklim krizi, çevre kirliliği ve aşırı tüketim gibi temalar etrafında üretilen işler, metafor, ironi, gerilla tasarım gibi stratejiler aracılığıyla güçlü duygusal mesajlar içermekte, izleyiciyle doğrudan ve etkileyici bir ilişki kurmaktadır. Ayrıca birçok tasarımcının üretim sürecinde geri dönüştürülmüş malzemeler, dijital yayın formatları ve düşük karbon ayak izi taşıyan yöntemleri tercih ettiği, böylece grafik tasarımın yalnızca içeriğiyle değil, üretim süreciyle de çevreci bir perspektifi benimsediği görülmektedir.

Sonuç olarak grafik tasarım, günümüzün çevresel ve toplumsal krizleri karşısında yalnızca bir ifade biçimi değil, eleştiri, farkındalık ve dönüşüm potansiyeli taşıyan bir aktivizm pratiği olarak da öne çıkmaktadır. Reklam endüstrisine hizmet eden tasarımcıların eleştirisi, aktivist üretim biçimlerini yüceltmekten ziyade, tasarımın etik sorumluluğunu farklı bağlamlarda tartışmak amacıyla yapılmıştır. Bu bağlamda çalışmada herhangi bir değer yargısı oluşturmak yerine, tasarımcının toplumsal sorunlara duyarlılığının, üretim biçimlerini nasıl dönüştürdüğü sorgulanmaktadır. Sürdürülebilirlik temelli tasarım aktivizmi, tasarımcının rolünü yeniden düşündürürken, kullanıcıyı da pasif bir izleyici konumundan çıkarıp farkındalığa ve eyleme çağırmaktadır. Bu bağlamda çalışma, sürdürülebilirlik temelli tasarım aktivizmi, grafik tasarımı yalnızca estetik bir ifade alanı olmaktan çıkararak, etik ve ekolojik farkındalık üreten bir düşünme pratiği haline getirmektedir.

Anahtar Kelimeler: Grafik tasarım, Sürdürülebilir tasarım, Tasarım aktivizmi, Gerilla tasarım, Görsel İletişim.

Ecological Activism and Sustainability Approaches in Graphic Design

İrem GÜRSU
Düzce University, Rectorate, Coordination Office of Communication and Promotion, Düzce/Türkiye
iremgursu@duzce.edu.tr, Orcid ID: 0000-0001-6742-6733

ABSTRACT

In recent years, the escalating global environmental degradation and climate crisis have necessitated a re-evaluation of the role of graphic designers in these issues. Since the Industrial Revolution, the rapid increase in production and the rise of consumer culture have transformed graphic designers into active agents promoting consumption. In this process, design has become a force that not only responds to aesthetic concerns but also directly shapes environmental impacts. Today, as both consumers and designers develop greater environmental awareness, concepts such as sustainable design solutions and design activism have become increasingly visible.

This study aims to examine how the concepts of sustainability and design activism intersect in the field of graphic design and how this intersection transforms both design practice and its social impact. Contemporary approaches in which the designer is repositioned not as a passive practitioner but as an active subject assuming ethical, political, and environmental responsibility are evaluated. Within this scope, environmental-themed posters and digital campaigns exhibited on international award platforms (such as Poster for Tomorrow and Green Good Design) were selected. The examples were analyzed based on criteria such as “raising environmental awareness,” “producing ethical discourse,” and “adopting sustainable approaches in material use or production processes.” The ethical responsibility of designers in the face of global problems such as the climate crisis, overconsumption, and resource depletion was questioned through activist productions in poster design, data visualization, and digital media.

The research employed a qualitative methodology using content analysis based on critical theory. Accordingly, internationally recognized sustainability-themed posters, social media campaigns, and data visualizations were examined, along with the discourses and outputs of activist design collectives operating on both local and global scales. In addition, alternative design practices developed in line with sustainable material use, local production, and slow design principles were discussed. The analyses reveal that sustainability-oriented graphic design practices are not only informative but also mobilizing in nature. Particularly, works addressing themes such as the climate crisis, environmental pollution, and overconsumption convey powerful emotional messages through strategies like metaphor, irony, and guerrilla design, establishing a direct and impactful relationship with the viewer. Furthermore, many designers’ preference for recycled materials, digital publishing formats, and low-carbon production methods demonstrates that graphic design adopts an ecological perspective not only in its content but also in its production process.

In conclusion, graphic design today emerges not merely as a form of expression but as a practice of activism that embodies critique, awareness, and potential for transformation in the face of environmental and social crises. The critique of designers serving the advertising industry is not intended to glorify activist practices but to open an ethical discussion on the designer’s responsibility in different contexts. Thus, instead of making value judgments, this study questions how designers’ sensitivity to social issues transforms their modes of production. Sustainability-oriented design activism redefines the role of the designer while encouraging users to move from passive spectatorship toward awareness and action. In this regard, sustainability-based design activism transforms graphic design from a purely aesthetic discipline into a reflective and ethical practice that generates ecological consciousness.

Keywords: Graphic Design, Sustainable Design, Design Activism, Guerrilla Design, Visual Communication.

Ekolojik Estetik Bağlamında Sanatı Doğayla Düşünmek

Alper Elvan POLAT

T.C. Millî Eğitim Bakanlığı (Öğretmen), Bursa/Türkiye
alperelvanpolat@outlook.com, Orcid ID: 0000-0001-9357-7359

ÖZET

Sanat ve tasarımın doğa ile kurduğu ilişki, estetik düşünce tarihinde çoğunlukla ikincil bir konumda ele alınmıştır. Geleneksel estetik teorilerde doğa, ya sanat için bir ilham kaynağı ya da gözlem nesnesi olarak değerlendirilmiş ve doğanın kendi başına estetik değer taşıyan bir kavram olabileceği fikri çoğu kez göz ardı edilmiştir. Özellikle modern estetik, sanatı özerk bir alan olarak merkeze alırken doğanın estetik deneyimdeki rolünü ise büyük ölçüde görmezden gelmiştir. Bu problem üzerine 20. yüzyılın öne çıkan çağdaş felsefi düşüncelerinden biri olarak ekolojik estetik, doğanın estetik değerini gündeme getiren ve sanatı doğayla birlikte düşünmeyi mümkün kılan yeni bir perspektif olarak önem kazanmaktadır.

Ekolojik estetik, kökeninde R.W. Hepburn'ün doğa güzelliğinin ihmaline yönelik eleştirisine dayanır. Hepburn, estetik tartışmalarının yalnızca sanat eserlerine odaklanmasının doğanın zenginliğini ve güzelliğini görünmez kıldığını ileri sürerek doğanın halihazırda kendi bağlamı içinde değerlendirilebilecek estetik bir alan olduğunu vurgulamıştır. Bu düşünce, Arnold Berleant ve Allen Carlson gibi düşünürlerin katkılarıyla da daha sistematik bir nitelik kazanmıştır. Ekolojik estetik açısından estetik deneyim; ekoloji, coğrafya, doğa tarihi ve biyoloji gibi disiplinlerin bilgisini içermektedir. Yani bu düşünceye göre; doğayı anlamak için doğaya ait türleri, süreçleri ve sistemleri tanımak gerekir; aksi taktirde doğa yalnızca bir manzaraya indirgenmiş olur. Böylece ekolojik estetik yaklaşımı, estetik deneyimi yalnızca duyusal bir beğeniden ibaret olmaktan çıkarmış; estetiği bilgi, etik ve çevresel sorumlulukla birlikte ele almıştır. Bu durum, sanatı da doğayla ve doğal süreçlerle birlikte düşünmenin önünü açan bir alan oluşmasını sağlamıştır.

Sanatsal pratiklerde ekolojik estetiğin önünü açtığı yaklaşımın en somut karşılığı "Land Art" hareketinde bulunabilir. 1960'lı yıllarda ortaya çıkan Land Art, doğayı bir dekor olmaktan çıkarıp doğanın kendi malzemeleri ve süreçleriyle doğrudan ilişki kuran çalışmalar ortaya koymuştur. Robert Smithson'ın "Spiral Jetty"si ya da Nancy Holt'un "Sun Tunnels"ı, sanatçının doğaya müdahalesinin yanı sıra doğanın da sanat eserine müdahil olabileceğini gösterir. Bu örneklerde toprak, taş, su, güneş ışığı ya da bitki örtüsü yalnızca araçsal nesneler değildir; aksine, sanat eserinin sürekliliğini belirleyen aktif ve aynı zamanda doğal unsurlardır. Böylece 20. yüzyıl sanat düşüncesinde sürdürülebilirlik ilkelerinin öne çıkması, doğal malzemelerin sanatsal potansiyelinin daha çok ele alınması ve çevresel/iklimsel şartların tasarımlarda gözetilmesi, tasarımı yalnızca işlevsel ya da dekoratif bir etkinlik olmaktan çıkararak ekolojik duyarlılıkla bütünleştirmiştir. Bu bağlamda doğa, yalnızca bir kaynak değil üretim ve estetik değer oluşturmada ortak bir aktör hâline gelmiştir. Anılan tüm bu durumlar, ekolojik estetiğin altını çizdiği gibi, sanatı doğayla düşünmeyi olanaklı kılar: Sanat, doğa ile birlikte var olabilirken doğa da sanat aracılığı ile kendi estetik potansiyelini açığa çıkarır.

Bu çalışmada yöntem olarak kavramsal analiz ve betimleyici tartışma yaklaşımı benimsenmiştir. Çalışma bağlamında ekolojik estetik alanındaki temel literatür Hepburn, Berleant ve Carlson başta olmak üzere nitel içerik analiziyle ele alınarak bu kuramsal çerçevenin çağdaş sanat ve tasarım pratiklerindeki yansımaları da örnekler üzerinden tartışılmıştır. Bu çalışma, ekolojik estetiğin yalnızca felsefe tarihi içinde teorik bir düşünce alanını değil; sanat üretiminde yönlendirici bir paradigma oluşturduğunu göstermeyi amaçlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Doğa, Sanat, Ekolojik Estetik.

Thinking Art with Nature in the Context of Ecological Aesthetics

Alper Elvan POLAT

Republic of Türkiye, Ministry of National Education (Teacher), Bursa / Turkey
alperelvanpolat@outlook.com, Orcid ID: 0000-0001-9357-7359

ABSTRACT

The relationship between art and design and nature has often been treated as secondary in the history of aesthetic thought. In traditional aesthetic theories, nature has been considered either a source of inspiration for art or an object of observation, and the idea that nature itself can possess aesthetic value has often been overlooked. Modern aesthetics, in particular, has centered art as an autonomous field while largely ignoring the role of nature in aesthetic experience. Ecological aesthetics, one of the most prominent contemporary philosophical reflections of the 20th century, is gaining importance as a new perspective that highlights the aesthetic value of nature and enables the consideration of art in conjunction with nature.

Ecological aesthetics is rooted in R.W. Hepburn's critique of the neglect of natural beauty. Hepburn argued that focusing aesthetic discussions solely on works of art obscures the richness and beauty of nature, emphasizing that nature is already an aesthetic realm that can be evaluated within its own context. This idea gained a more systematic character with the contributions of thinkers such as Arnold Berleant and Allen Carlson. From an ecological aesthetics perspective, aesthetic experience encompasses knowledge from disciplines such as ecology, geography, natural history, and biology. According to this idea, to understand nature, it is necessary to understand its species, processes, and systems; otherwise, nature is reduced to a mere spectacle. Thus, the ecological aesthetics approach transcended aesthetic experience into mere sensory appreciation; it considered aesthetics alongside knowledge, ethics, and environmental responsibility. This created a field that paved the way for considering art in conjunction with nature and natural processes.

The most concrete manifestation of the approach paved by ecological aesthetics in artistic practice can be found in the "Land Art" movement. Emerging in the 1960s, Land Art produced works that removed nature from mere decoration and established a direct relationship with nature's own materials and processes. Robert Smithson's "Spiral Jetty" and Nancy Holt's "Sun Tunnels" demonstrate that nature can intervene in the artwork, not only through the artist's intervention in nature. In these examples, soil, stone, water, sunlight, or vegetation are not merely instrumental objects; on the contrary, they are active and natural elements that determine the continuity of the artwork. Thus, the rise of sustainability principles in 20th-century artistic thought, the increased consideration of the artistic potential of natural materials, and the consideration of environmental and climatic conditions in design transformed design from a merely functional or decorative activity to an integrated one with ecological sensitivity. In this context, nature became not merely a resource but a co-actor in production and the creation of aesthetic value. All these factors, as underscored by ecological aesthetics, enable us to consider art in conjunction with nature: While art can coexist with nature, nature, in turn, reveals its own aesthetic potential through art.

This study employs conceptual analysis and descriptive argumentation. In this context, the fundamental literature in the field of ecological aesthetics, particularly those of Hepburn, Berleant, and Carlson, is examined through qualitative content analysis, and the reflections of this theoretical framework in contemporary art and design practices are discussed through examples. This study aims to demonstrate that ecological aesthetics constitutes not only a theoretical field of thought within the history of philosophy but also a guiding paradigm in artistic production.

Anahtar Kelimeler: Nature, Art, Ecological Aesthetics.

Ahşap Yeşil Ev Konsepti Tasarımına Özgün Yaklaşımlar

Yeliz ÖZTÜRK
Hitit Üniversitesi, İskilip Meslek Yüksekokulu, Tasarım Bölümü, İç Mekan Tasarımı Programı, Çorum/Türkiye
yelizozturk@hitit.edu.tr, Orcid ID: 0000-0001-8200-3296

Mustafa ALTUNOK
KTO Karatay Üniversitesi, Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesi, Endüstriyel Tasarım Bölümü
mustafa.altunok@karatay.edu.tr, Orcid ID: 0000-0002-2048-1994

Osman ŞİMŞEK
Gazi Üniversitesi, Teknoloji Fakültesi, İnşaat Mühendisliği Bölümü, Ankara/Türkiye
simsek@gazi.edu.tr, Orcid ID: 0000-0003-3842-5541

Osman PERÇİN
Necmettin Erbakan Üniversitesi, Güzel Sanatlar ve Mimarlık Fakültesi, İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı Bölümü, Konya/Türkiye
opercin@erbakan.edu.tr, Orcid ID: 0000-0003-0033-0918

ÖZET

Günümüzün sanayileşen dünyasında doğal kaynakların hızla tüketilmesi ve yok olması, sürdürülebilirlik kavramının üzerinde yoğunlaşılması gerekliliğini ortaya koymaktadır. Her sektörün sürdürülebilirlik üzerinde çalışma prensiplerini belirlemesi, kaynakların verimli kullanılması ve gelecek nesillere yaşanabilir bir dünya bırakılabilmesi için önemli bir kriterdir. Bu sektörlerden biri olan inşaat sektörü, sürdürülebilirliğe en fazla odaklanması gereken alanlardan biridir. Hızlı nüfus artışı beraberinde endüstrileşme, kentleşme ve doğal kaynakların verimli kullanılmamasına neden olmaktadır. Bu durum sürdürülebilir yapıların, altyapı sistemlerinin, ulaştırma ağlarının ve tüm bunların sonucunda sürdürülebilir kentlerin oluşturulmasını zorunlu kılmaktadır. Yapıda kullanılan malzemelerin nitelikleri, inşaat sürecinde oluşan atıklar ve yapının çevre üzerindeki etkileri gibi faktörler sürdürülebilirliğin yapı tasarımındaki gerekliliğini ortaya koymaktadır. Tamamı ahşaptan üretilen evler, çevre dostu yaşam tarzını destekleyen sürdürülebilir bir geleceğe adım atmamızı sağlayan önemli yapı tasarımlarıdır. Bu bağlamda, doğal ve ekolojik yapı malzemesi olan ahşaptan "yeşil ev" konsepti ilke ve esaslarına uygun olarak ahşap taşıyıcı düzlem çerçeve sistemi tasarlanması planlanmıştır. Bu kapsamda, yatay mimaride müstakil iki katlı konut tasarlanması, planda ve yapı elemanlarında modüler bir tasarımının geliştirilmesi ile konstrüksiyon ve mekanik analizler yoluyla yapının uygulanabilirliğinin ortaya koyulması amaçlanmıştır. Bu doğrultuda öncelikli olarak iki katlı bir yapı planı, ana taşıyıcı düzlem çerçeve ve ara çerçeve sistemleri tasarlanmıştır. Daha sonra teorik yapı yükü hesaplamaları ile yapışma, eğilme ve burkulma dirençlerine ilişkin deneyler uygulanmıştır. Deneysel çalışmada birinci sınıf sarıçam kereste, poliüretan tutkal ile lamine edilmiştir. Kolon ve kirişlerin köşe ve düz kiriş ile kontra kirişlerin çapraz birleşim yerinde yarım kertmeli bindirme birleştirme yöntemi kullanılmıştır. Buna göre tüm yapışma dirençleri 2,01 kat, kirişlerdeki eğilme direnci 4,8–8,6 kat, kolonlardaki burkulma direncinin 9,43 kat emniyetli olduğu saptanmıştır. Ayrıca kirişlere yarım kertmeli bindirme ile birleştirme uygulamasının yatay yöndeki hareketleri engelleyerek tüm taşıyıcı yapı sisteminin tek vücut halinde çalışmasını sağladığı ve taşıma kapasitesinde kontra kirişlerin katkısı ile kayıp meydana getirmediği saptanmıştır. Sonuç olarak, sürdürülebilir ve ekolojik tasarım yaklaşımı ile geliştirilen ahşap taşıyıcı düzlem çerçeve sistem, işletmede üretilip sahaya taşınabilme ve montaj kolaylığı, elemanların tutkallı birleştirilebilmesi, modülerliğin üretime ve verimliliğe olumlu katkısı gibi birçok avantaja sahiptir. Geliştirilen bu sistemin, "Ahşap Yeşil Ev" tasarımı ve üretimine sürdürülebilirlik, verimlilik, düşük temel yükü ve maliyet gibi yönlerden olumlu katkılar sağlayacağı değerlendirilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Ahşap yeşil ev, Ekoloji, Modüler tasarım, Sürdürülebilirlik, Yarım kertmeli bindirme birleştirme.

Unique Approaches to Wooden Green Home Concept Design

Yeliz ÖZTÜRK
Hitit University, İskilip Vocational School, Design Department, Interior Design Program, Çorum/Türkiye
yelizozturk@hitit.edu.tr, Orcid ID: 0000-0001-8200-3296

Mustafa ALTUNOK
KTO Karatay University, Faculty of Fine Arts and Design, Department of Industrial Design, Konya/Türkiye
mustafa.altunok@karatay.edu.tr, Orcid ID: 0000-0002-2048-1994

Osman ŞİMŞEK
Gazi University, Faculty of Technology, Department of Civil Engineering, Ankara/Türkiye
simsek@gazi.edu.tr, Orcid ID: 0000-0003-3842-5541

Osman PERÇİN
Necmettin Erbakan University, Faculty of Fine Arts and Architecture, Department of Interior Architecture and Environmental Design, Konya/Türkiye
opercin@erbakan.edu.tr, Orcid ID: 0000-0003-0033-0918

ABSTRACT

In today's industrialized world, the rapid depletion and destruction of natural resources reveal the need to focus on the concept of sustainability. It is an important criterion for each sector to determine its working principles on sustainability, to use resources efficiently, and to leave a livable world for future generations. The construction industry, one of these sectors, is one of the areas that needs to focus most on sustainability. Rapid population growth leads to industrialization, urbanization, and the inefficient use of natural resources. This situation necessitates the creation of sustainable structures, infrastructure systems, and transportation networks, ultimately leading to the development of sustainable cities. Factors such as the properties of the materials used in the building, the waste generated during the construction process, and the effects of the building on the environment reveal the necessity of sustainability in building design. Homes made entirely of wood are important building designs that enable us to step into a sustainable future that supports an environmentally friendly lifestyle. In this context, it was planned to design a wooden carrier plane frame system by the principles and fundamentals of the "green home" concept, made of wood, a natural and ecological building material. The aim was to design a detached two-story residence in a horizontal architecture, develop a modular design in plan and structural elements, and demonstrate the feasibility of the structure through construction and mechanical analysis. Primarily, a two-story building plan, main load-bearing plane frame, and intermediate frame systems were designed. Then, theoretical structural load calculations and tests were conducted to assess adhesion, bending, and buckling resistance. In the experimental study, first-class Scots pine timber was laminated with polyurethane glue. The half-notched lap jointing method was used at the cross joints of columns and beams, as well as at the corners and straight beams, and counterbeams. Accordingly, it was determined that all bonding strengths were 2.01 times safer, the bending strength in beams was 4.8–8.6 times safer, and the buckling strength in columns was 9.43 times safer. It has been determined that the application of joining the beams with half-notched overlap prevents horizontal movements, ensures that the entire load-bearing structure system works as a single body, and does not cause any loss in carrying capacity due to the contribution of the counter beams. As a result, the wooden carrier plane frame system developed with a sustainable and ecological design approach has many advantages, such as being manufactured in the factory and transported to the field, being easy to assemble, the ability to join the elements with glue, and the positive contribution of modularity to production and efficiency. It is evaluated that this developed system will make positive contributions to the design and production of "Wooden Green House" in terms of sustainability, efficiency, low foundation load, and cost.

Keywords: Wooden green home, Ecology, Modular design, Sustainability, Half-notched lap joint.

Yapısal Bazı Ahşap Türü Malzemede Koruma Amaçlı Yüzeysel Yakmanın (Karbonlaştırmanın) Ahşap Özelliklerine Etkisinin Deneysel Olarak İncelenmesi

Cengiz KÖROĞLU
Gazi Universitesi Teknoloji Fakültesi Ağaçişleri Endüstri Mühendisliği, 06500, Ankara/Turkey
cengiz.koroglu@gazi.edu.tr, Orcid ID: 0009-0004-8148-6379

Mustafa ALTUNOK
KTO Karatay Üniversitesi, Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesi, Endüstriyel Tasarım Bölümü
mustafa.altunok@karatay.edu.tr, Orcid ID: 000-0002-2048-1994

Osman ŞİMŞEK
Gazi Üniversitesi, Teknoloji Fakültesi, İnşaat Mühendisliği Bölümü, Ankara/Türkiye
simsek@gazi.edu.tr, Orcid ID: 000-0003-3842-5541

ÖZET

Bu çalışmada, sapsız meşe (Quercus petrea L), ladin (Picea) toros sediri (Cedrus libani), Sarıçam (Pinus sylvestris), karaçam (Pinus nigra), ağaç türlerinden elde edilen örneklere ‘‘yüzeysel yakma (karbonlaştırma)’’ ve karbonlaştırma sonrası ilaveten keten yağı uygulama işlemi yapılmış örneklere ilgili standartlara göre bazı fiziksel, mekanik ölçüm ve testler uygulanmıştır. Fiziksel ölçüm ve test sonuçlarına göre beş ahşap türünde sadece karbonlaştırma işlemi ortalama olarak yoğunluğu %6,53, rutubet dengesini %32,76, su emme miktarını %33 ağırlık değişimini %17,42 ve boyutsal değişimi (çalışma) oranını %13,85 oranında azalttığı tespit edilmiştir. Karbonlaştırma işleminin üzerine ilaveten, keten yağı uygulamasının ise karbonlaştırılmış örneklere göre koruyuculuk özelliğini daha da artırmış; yoğunluğu %6,42, ağırlığı %10,86 oranında yükseltmiş, rutubet dengesini %49,62, su emme oranını %66,57, boyutsal değişimi (çalışma) oranını %35,78 oranında daha da azaltarak daha kararlı hale geldiği belirlenmiştir. Mekanik ölçüm ve test sonuçlarına göre beş ahşap türünde sadece karbonlaştırma işlemi, kontrol örneklerine göre ortalama eğilme direncini %26,91, elastiklik modülünü %18,94, oranında azalttığı, keten yağı uygulaması ise bu özellikleri bir miktar artırdığı belirlenmiştir. Karbonlaştırma basınç direncini %6,74 oranında azalttığı, karaçam örneklerde ise %5,71 oranında artırdığı, keten tohumu yağı uygulaması aynı özellikleri ortalama %25,01 oranında daha da artırdığı tespit edilmiştir. Karbonlaştırma, şok direncini ortalama %21,31, sütun direncini %8,18 oranında azalttığı, keten yağı uygulaması ise şok direncini ortalama %23,98, sütun direncini %21,20 oranında daha da azalttığı tespit edilmiştir. Karbonlaştırma işlemi, sertlik direncini, meşe, karaçam, ladin ve sedir örneklerde ortalama %17,74 oranında artırdığı, Sarıçam örneklerinde %6,25 oranında azalttığı, keten yağı uygulaması sonrasında meşe, karaçam, ladin ve sedir örneklerde ortalama %35,34 oranında artırdığı, Sarıçam örneklerde ise %7,63 oranında daha da azalttığı tespit edilmiştir. Bu çalışmadaki bulgular esas alındığında, karbonlaştırma tekniğinin endüstriyel alanda kullanılacak doğal ahşabın fiziksel ve mekanik özelliklerini higroskopik şartlar karşısında yeterince koruması nedeni ile etkili bir ahşap koruma tekniği olarak uygulanabileceği önerilebilir.

Anahtar Kelimeler: Ahşap koruma teknikleri, Karbonlaştırma, Yüzeysel yakma, Higroskopi, Fiziksel ve Mekanik özellikler.

Experimental Investigation Of The Effect Of Surface Burning (Carbonization) On Wood Properties Of Some Structural Wood Type Materials For Preservation Purposes

Cengiz KÖROĞLU
Gazi University, Faculty of Technology, Department of Wood Products Industrial Engineering, Ankara/Türkiye
cengiz.koroglu@gazi.edu.tr, Orcid ID: 0009-0004-8148-6379

Mustafa ALTUNOK
KTO Karatay University, Faculty of Fine Arts and Design, Department of Industrial Design, Konya/Türkiye
mustafa.altunok@karatay.edu.tr, Orcid ID: 0000-0002-2048-1994

Osman ŞİMŞEK
Gazi University, Faculty of Technology, Department of Civil Engineering, Ankara/Türkiye
simsek@gazi.edu.tr, Orcid ID: 0000-0003-3842-5541

ABSTRACT

In this study, samples obtained from sessile oak (Quercus petrea L), spruce (Picea), Toros cedar (Cedrus libani), Scots pine (Pinus sylvestris), black pine (Pinus nigra), and samples obtained from these tree species were subjected to “surface burning (carbonization)” and, after carbonization, an additional flax oil application process. Certain physical and mechanical measurements and tests were performed on these samples according to relevant standards. According to physical measurement and test results, it was determined that the carbonization process alone reduced the density by an average of 6.53%, moisture balance by 32.76%, water absorption by 33%, weight change by 17.42%, and dimensional change (working) ratio by 13.85% in five wood species. In addition to the carbonization process, the application of linseed oil further increased the protective properties compared to the carbonized samples; increased the density by 6.42%, the weight by 10.86%, reduced the moisture equilibrium by 49.62%, the water absorption rate by 66.57%, and the dimensional change (working) rate by 35.78%, making it more stable. According to mechanical measurement and test results, carbonization alone reduced the average bending strength by 26.91% and the elastic modulus by 18.94% in five wood species compared to control samples, while flaxseed oil application slightly increased these properties. Carbonization was found to reduce compressive strength by 6.74%, while increasing it by 5.71% in black pine samples. The application of linseed oil was found to further increase these properties by an average of 25.01%. Carbonization was found to reduce shock resistance by an average of 21.31% and column resistance by 8.18%, while linseed oil application was found to further reduce shock resistance by an average of 23.98% and column resistance by 21.20%. The carbonization process increased hardness resistance by an average of 17.74% in oak, black pine, spruce, and cedar samples, decreased it by 6.25% in yellow pine samples, and increased it by an average of 35.34% in oak, black pine, spruce, and cedar samples after linseed oil application. while it further decreased it by 7.63% in Scots pine samples. Based on the findings of this study, it can be suggested that the carbonization technique can be applied as an effective wood preservation technique because it sufficiently protects the physical and mechanical properties of natural wood to be used in the industrial field against hygroscopic conditions.

Keywords: Wood preservation techniques, Carbonization, Surface burning, Hygroscopy, Physical and Mechanical properties.

İki Farklı Düzeyde Isıl İşlem Uygulanmış Ahşap Özelliklerinin Karşılaştırmalı Deneysel Olarak İncelenmesi

Kevser KÖKTÜRK
Gazi Üniversitesi, Teknoloji Fakültesi, Ağaçişleri Endüstri Mühendisliği, Ankara /Türkiye
kevser.kokturk@gazi.edu.tr, Orcid ID: 0009-0009-6599-0053

Mustafa ALTUNOK
KTO Karatay University, Faculty of Fine Arts and Design, Department of Industrial Design, Konya/Türkiye
mustafa.altunok@karatay.edu.tr, Orcid ID: 0000-0002-2048-1994

Osman ŞİMŞEK
Gazi University, Faculty of Technology, Department of Civil Engineering, Ankara/Türkiye
simsek@gazi.edu.tr, Orcid ID: 0000-0003-3842-5541

Osman PERÇİN
Necmettin Erbakan Üniversitesi, Güzel Sanatlar ve Mimarlık Fakültesi, İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı Bölümü, Konya/Türkiye
opercin@erbakan.edu.tr, Orcid ID: 0000-0003-0033-0918

ÖZET

Bu çalışmada, sapsız meşe (Quercus petraea L.), Anadolu kestanesi (Castenea sativa), toros sediri (Cedrus libani), Sarıçam (Pinus silvestris) odunlarından elde edilen taslak parçalara 175°C ve 205°C ısıl işlem uygulanmış ve bunlardan geliştirilen deney örneklerine TS ISO 13061, TS ISO 13061-1, TS EN 4084 standartlarına göre fiziksel özelliklerden yoğunluk, rutubet, su emme, ağırlık kaybı ve boyutsal kararlılık değişimleri belirlenmiştir. Deneysel süreçte, her ahşap türünden elde edilen örnekler kontrol, 175 °C ve 205 °C işlem gruplarına ayrılmıştır. Literatürde İğne yapraklı ağaçlarda genellikle 170–190 °C, geniş yapraklı ağaçlarda ise 200–220 °C sıcaklık aralıklarının ısıl işlem aralıkları olduğu rapor edilmektedir. Bu noktadan hareketle, 175 °C iğne yapraklı türlerde ısıl işlem etkisi yaratarak hücre bileşenlerinde değişime neden olurken; 205 °C, geniş yapraklı türlerde yapısal bozunumların başladığı eşiği temsil etmektedir. Böylece her iki sıcaklık düzeyi, türler arasındaki tepki farklılıklarını ortaya koymak için sınır değerler olarak 175 °C ve 205 °C seçilmiştir.Isıl işlem süreci; kurutma, ön ısıtma, sabit sıcaklıkta ısıl işlem ve kontrollü soğutma aşamalarından oluşmuştur.Isıl işlem sırasında su buharı püskürtülerek yanma riski azaltılmış ve iç gerilme kontrol altına alınmıştır. Her iki düzeydeki sıcaklık derecesinde ve ısıl işlem uygulamasında; 175 °C lik süreçte Sarıçam ve sedirin kimyasal yapısında normal ısıl değişim oluşurken, meşe ve Anadolu kestanesi'nde ısıl işlem etkisi meydana gelip gelmediğine, 205 °C lik süreçte ise meşe ve Anaolu kestanesi'nin kimyasal yapısında normal ısıl değişim oluşurken, daha yüksek sıcaklıkta ısıl işleme maruz kalmış Sarıçam ve sedirde nasıl bir değişimin meydana geldiğinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Çalışmanın özgün yönü, iğne yapraklı ve yayvan yapraklı türlerin aynı işlem kabininde eş zamanlı olarak değerlendirilmesi ve bu türler arasında ısıl işlem etkisinin karşılaştırılmasıdır. Aynı kabinde hem 175°C sıcaklıktaki hem de 205°C sıcaklıktaki ısıl işlem görmüş iğne yapraklı ve yayvan yapraklı ahşap örneklerin deneylerinden elde edilen fiziksel özellik verilerinden yoğunluk , rutubet, su emme oranı, ağırlık kaybı, boyutsal kararlılık değişimlerinin birbirleri ile çok yakın olduğu, her iki ahşap türüne iki sıcaklığın ortalaması sıcaklıkta bir kabinde birlikte ısıl işlem uygulanabileceği böylece, hem iki ahşap türünde birbirine çok daha yakın ısıl işlem etkisi elde edilebileceği hem de önemli miktarda enerji tasarrufu sağlanabileceği belirlenmiştir.Ahşabın higroskopisi azaltılarak nem alış-veriş kabiliyetinin sönümlenmesi, boyutsal kararlılığın sağlanması, fiziksel özellik değişimlerinin azaltılması ile ahşabın fiziksel performansını artırmak ve sürdürülebilir yapı malzemesi olarak kullanımını yaygınlaştırmak adına ısıl işlemin tercih edilebilir bir yöntem oluşunu ortaya koymaktadır.Elde edilen sonuçlar, yapı ve tasarım endüstrisinde doğal malzeme kullanımının sürdürülebilirliği açısından önemli veriler sunmakta; enerji verimliliğiyle birlikte çevresel etkiyi azaltma hedeflerine katkı sağlamaktadır.Isıl işlem görmüş ahşap malzemenin daha düşük nem içeriği, daha yüksek boyutsal stabilite ve estetik görünüm gibi avantajları, hem iç hem de dış mekân uygulamalarında mimaride doğal malzeme kullanımını teşvik etmektedir. Özellikle iç mekân tasarımlarında boyutsal kararlılığı yüksek ve görsel olarak zengin yüzeyler sunan ahşaplar, kullanıcı konforunu ve mekânsal kaliteyi artırmaktadır.Dış mekân uygulamalarında ise suya karşı dirençli ve formunu koruyan ahşaplar, peyzaj elemanlarında uzun ömürlü çözümler sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Ahşap koruma teknikleri, Isıl işlem, Higroskopi, Fiziksel özellikler.

Comparative Experimental Investigation of the Properties of Wood with Heat Treatment at Two Different Levels

Kevser KÖKTÜRK
Gazi University, Faculty of Technology, Department of Wood Products Industrial Engineering, Ankara/Türkiye
kevser.kokturk@gazi.edu.tr, https://orcid.org/0009-0009-6599-0053

Mustafa ALTUNOK
KTO Karatay University, Faculty of Fine Arts and Design, Department of Industrial Design, Konya/Türkiye
mustafa.altunok@karatay.edu.tr, Orcid ID: 0000-0002-2048-1994

Osman ŞİMŞEK
Gazi University, Faculty of Technology, Department of Civil Engineering, Ankara/Türkiye
simsek@gazi.edu.tr, Orcid ID: 0000-0003-3842-5541

Osman PERÇİN
Necmettin Erbakan Uni., Faculty of Fine Arts and Architecture, Dept. of Interior Architecture and Env. Design, Konya/Türkiye
opercin@erbakan.edu.tr, Orcid ID: 0000-0003-0033-0918

ABSTRACT

In this study, sessile: oak (Quercus petraea L.), Anatolian chestnut (Castanea sativa), and Toros cedar (Cedrus libani), Scotch pine (Pinus silvestris), draft pieces obtained from their wood were subjected to heat treatment at 175°C and 205°C, and the test samples developed from these were tested for physical properties such as density, moisture content, water absorption, weight loss and dimensional stability changes according to TS ISO 13061, TS ISO 13061-1, TS EN 4084 standards. In the experimental process, samples obtained from each wood type were divided into control, 175°C and 205°C treatment groups. The literature reports that the thermal treatment ranges are generally 170–190 °C for coniferous trees and 200–220 °C for broad-leaved trees. Based on this, 175 °C causes thermal treatment effects in coniferous species, leading to changes in cell components, while 205 °C represents the threshold at which structural degradation begins in broad-leaved species. Thus, the two temperature levels, 175 °C and 205 °C, have been selected as threshold values to reveal the differences in response between species.The thermal treatment process consisted of drying, preheating, thermal treatment at a constant temperature, and controlled cooling stages.During thermal treatment, water vapour was sprayed to reduce the risk of combustion and control internal stress. At both temperature levels and heat treatment applications, normal thermal changes occurred in the chemical structure of Scotch pine and cedar during the 175 °C process, while the effect of heat treatment on oak and Anatolian chestnut was investigated. At 205 °C process, normal thermal changes occur in the chemical structure of oak and Anatolian chestnut, while the aim is to determine what changes occur in Scotch pine and cedar exposed to thermal treatment at higher temperatures. The original aspect of the study is the simultaneous evaluation of coniferous and broad-leaved species in the same processing chamber and the comparison of the thermal treatment effect between these species. Physical property data obtained from experiments on both needle-leaved and broad-leaved wood samples subjected to thermal treatment at 175°C and 205°C in the same chamber show that changes in density, moisture content, water absorption rate, weight loss, and dimensional stability are very similar to each other. It was determined that both wood types could be heat treated together in a chamber at the average temperature of the two temperatures, thus achieving a much closer heat treatment effect on both wood types and also achieving significant energy savings. By reducing the hygroscopicity of wood, dampening its moisture exchange capacity, ensuring dimensional stability, and reducing changes in physical properties, thermal treatment emerges as a preferred method for enhancing the physical performance of wood and promoting its use as a sustainable building material. The results obtained provide important data regarding the sustainability of natural material usage in the construction and design industry; they contribute to the goals of reducing environmental impact alongside energy efficiency. The advantages of heat-treated wood, such as lower moisture content, higher dimensional stability, and aesthetic appearance, encourage the use of natural materials in architecture for both interior and exterior applications. Particularly in interior design, woods that offer high dimensional stability and visually rich surfaces enhance user comfort and spatial quality. In outdoor applications, water-resistant wood that retains its form provides long-lasting solutions for landscape elements.

Keywords: Wood preservation techniques, Heat treatment, Hygroscopy, Physical properties.

Bitki Bazlı Atık Malzemelerin Sürdürülebilir İç Mekân Tasarımındaki Potansiyeli: Yeniden Düşünmek, Yeniden Düşlemek, Yeniden Dönüştürmek

Zeynep SADIKLAR
Karadeniz Teknik Üniversitesi, Arsin Meslek Yüksekokulu, Tasarım Bölümü, Trabzon/Türkiye
zsadiklar@ktu.edu.tr, Orcid ID: 0000-0001-6621-2039

ÖZET

21. yüzyılın ekolojik, sosyal ve teknolojik dönüşümleri, tasarım disiplinlerini malzeme seçiminden üretim yöntemlerine kadar köklü bir şekilde yeniden düşünmeye zorlamaktadır. Sürdürülebilirlik, döngüsel ekonomi ve çevresel duyarlılık ilkeleri, günümüz sanat ve tasarım anlayışının vazgeçilmez unsurları haline gelmiştir. Bu bağlamda bitki kökenli malzemeler; düşük karbon ayak izleri, biyolojik olarak parçalanabilir yapıları ve yeniden dönüştürülebilir olmaları sayesinde çağdaş tasarım pratiklerinde öne çıkmaktadır. Bitki kökenli malzemelerin eldesinde kullanılan hammaddeler; ağaç gövdesi ve dallarından yaprağa, kabuktan tohuma kadar çeşitlilik göstermektedir. En yaygın kullanılan malzeme ise ahşaptır. Hafifliği, mukavemeti, doğallığı, kendine has dokusu, yalıtkanlığı, kolay elde edilebilirliği ve işlenebilirliği ahşap, tarih boyunca geniş bir kullanım imkânı sunmuştur. Bununla birlikte bugün ağaçların ve diğer bitkilerin yaprak, çiçek, meyve, kabuk ve tohumlarından da yapı endüstrisi için kompozit levhalar, kumaşlar ve tuğlalar üretilebilmekte; bu durum hem estetik çeşitliliğe hem de sürdürülebilirliğe önemli katkı sağlamaktadır. Bu çalışmanın amacı, bitki kökenli atık malzemelerin tasarım bileşeni olarak günümüz ve gelecekteki sürdürülebilir iç mekân tasarımında sahip olabileceği potansiyeli ortaya koymaktır. Nitel araştırma yöntemlerini kullanan bu çalışmada, iki aşamalı bir süreç izlenmiştir: (1) İlk aşamada, bitki kökenli malzemelerin üretim ve yeniden dönüştürülme süreçlerine ilişkin literatür taraması ile teorik çerçeve oluşturulmuş, bu çerçeve altında örnek uygulamalar incelenmiştir. (2) İkinci aşamada, "Maket ve Model Yapımı" dersi kapsamında gerekli ön hazırlık yapıldıktan sonra, İç Mekân Tasarımı öğrencileriyle uygulamalı bir atölye çalışması gerçekleştirilmiştir. Öğrenciler, kendi seçtikleri bitki kökenli atık malzemeleri yeniden kullanıma dönüştürerek, 1:1 ölçekli 40x40 cm boyutunda duvar panosu tasarımı gerçekleştirmiştir. Atölye süreci yeniden düşünmek, yeniden düşlemek, yeniden dönüştürmek ilkeleri çerçevesinde dört aşamadan oluşmuştur: (1) hazırlık: öğrencinin süreç, beklenti ve kavramlar hakkında bilgilendirilmesi, (2) malzemeyi yeniden düşünmek: malzemeyi tanımak ve yeni yaklaşım geliştirmek, (3) malzemeyi yeniden düşünmek: biçimlendirme ve üretim denemeleri, (4) yeniden dönüştürmek: sonuç ürünün değerlendirmesi. Süreç boyunca yapılan gözlem ve yarı yapılandırılmış sorular ile elde edilen veriler betimsel analiz yöntemiyle değerlendirilmiştir. Elde edilen bulgular iki başlık altında toplanmıştır. Bulgular bölümünün ilk başlığı literatürel bulguları ele almakta olup, endüstriyel üretim sırasında ortaya çıkan bitkisel atıkların uygun bağlayıcılarla yeniden kullanıma sokularak iç mekân tasarımında değerlendirilebileceğini göstermektedir. Örnek olarak; yağı için sıkılan zeytinin çekirdek ve küspesi, içilen çaydan arta kalan yapraklar, kahveden geriye kalan telve, pirinç bitkisinin kabukları, ayçiçeği bitkisinin çekirdek kabukları levha formundaki malzemelerin üretiminde kullanılabilmektedir. Bulgular bölümünün ikinci başlığı altında, öğrencilerle gerçekleştirilen atölye çalışması değerlendirildiğinde, öğrencilerin bitki kökenli malzemeleri kısıtlı bir çerçevede düşündüğü ve bu sebeple onlardan beklenen duvar panosu tasarımında, seçtikleri malzemenin potansiyelini kullanma noktasında kısır kaldıkları görülmüştür. Öğrencilerin genel eğilimi; malzemeyi olduğu şekliyle, dönüştürmeden, sadece biçimsel müdahale ile kullanmak şeklinde olmuştur. Sonuç olarak çalışma, bitki kökenli malzemelerin sürdürülebilirlik bağlamında yeniden değerlendirilmesinin, iç mekân tasarımında hem estetik hem çevresel katkılar sunduğunu ortaya koymuştur. Öğrenci deneyimleri ise, tasarım eğitimi süreçlerinde malzeme bilinci ve sürdürülebilirlik farkındalığının artırılmasının gerekliliğini göstermiştir. Anahtar Kelimeler: Kaligrafi, khatt, karalama, deneysel yazı, jest, asemik yazı.

Anahtar Kelimeler: Ahşap atık, Geri dönüşüm, İç mekân tasarımı, Sürdürülebilir tasarım, Tasarım eğitimi.

The Potential of Plant-Based Waste Materials in Sustainable Interior Design: Rethinking, Reimagining, and Recycling

Zeynep SADIKLAR
Karadeniz Technical University, Arsin Vocational School, Department of Design, Trabzon/Türkiye
zsadiklar@ktu.edu.tr, Orcid ID: 0000-0001-6621-2039

ABSTRACT

The ecological, social, and technological transformations of the 21st century compel design disciplines to fundamentally reconsider every stage of the design process, from material selection to production methods. Principles of sustainability, circular economy, and environmental awareness have become indispensable components of contemporary art and design practices. In this context, plant-based materials have come to the forefront of design due to their low carbon footprint, biodegradability, and recyclability. The raw materials used in the production of plant-based materials vary widely, ranging from tree trunks and branches to leaves, bark, and seeds. Among these, wood remains the most widely used material due to its lightness, strength, natural texture, insulating properties, accessibility, and workability, offering extensive possibilities throughout history. Today, however, the leaves, flowers, fruits, bark and seeds of trees and other plants can also be transformed into composite panels, fabrics, and bricks for the building industry, contributing significantly to both aesthetic diversity and sustainability. The aim of this study is to reveal the potential of plant-based waste materials as design components in contemporary and future sustainable interior design. Employing qualitative research methods, the study followed a two-stage process: (1) In the first stage, a literature review on the production and recycling processes of plant-based materials was conducted to establish the theoretical framework, within which relevant case studies were examined. (2) In the second stage, following preliminary preparation in the course “Model and Mock-up Making”, an applied workshop was carried out with interior design students. Students transformed selected plant-based waste materials into reusable forms and designed full-scale (1:1) wall panels measuring 40×40 cm. The workshop was structured in four stages, framed by the principles of rethinking, reimagining and recycling: (1) orientation: informing the students about the process, expectations, and concepts; (2) rethinking the material: understanding its characteristics and developing a new approaches; (3) reimagining the material: experimenting with forming and production methods; and (4) recycling the material: evaluating the final product and its transformation potential. Data obtained through continuous observation and semi-structured questions during the process were analyzed using descriptive analysis. The findings are presented under two main categories. The first category, based on the literature, indicates that various plant-based industrial wastes can be reprocessed with suitable binders and reused in interior design. For example, olive pits and pomace, tea leaves, coffee grounds, rice husks, and sunflower seed shells can all be utilized in the production of sheet-based materials. The second category evaluates the workshop findings and reveals that students tended to perceive plant-based materials within a limited framework, often using them in their original form without transformation, thereby not fully exploring their potential. In conclusion, the study demonstrates that the re-evaluation of plant-based materials within the context of sustainability contributes both aesthetically and environmentally to interior design. The students’ experiences further indicate the necessity of enhancing material literacy and sustainability/reusability awareness within design education processes.

Keywords: Wood waste, Recycling, Interior design, Sustainable design, Design education.

Dijital Çağda Kamusal Sanat

Banu ERŞANLI TAŞ
Başkent Üniversitesi, İletişim Fakültesi, İletişim ve Tasarımı Bölüm, Ankara/Türkiye
banu@baskent.edu.tr, Orcid ID: 0000-0002-8403-7390

ÖZET

Dijitalleşmenin hız kazandığı günümüzde, sanatın üretim, paylaşım ve tüketim biçimleri köklü bir dönüşümden geçmektedir. Bu dönüşümden en fazla etkilenen alanlardan biri de, kamusal alanda spontane biçimde varlık gösteren grafiti ve sokak sanatıdır. Bu çalışmanın amacı, dijital teknolojilerin ve çevrimiçi platformların sokak sanatının ifade biçimlerini, görünürlüğünü ve toplumsal işlevini nasıl dönüştürdüğünü incelemektir. Bu bağlamda, hem fiziksel hem de sanal ortamda varlık kazanan hibrit bir sokak sanatı anlayışının ortaya çıkışı tartışılmaktadır. Çalışma, grafiti ve sokak sanatının tarihsel gelişimiyle başlayarak dijital mecralarda yeniden üretilen örnekler üzerinden kapsamlı bir değerlendirme sunmaktadır. Özellikle Instagram, TikTok, NFT platformları ve artırılmış gerçeklik (AR) uygulamaları gibi dijital araçların, sokak sanatını görünür kılma, yeniden üretme ve mekândan bağımsızlaştırma süreçlerine etkisi irdelenmektedir. Böylelikle, kamusal alan ile dijital alan arasındaki sınırların bulanıklaşması ve sokak sanatının yeni anlam katmanları kazanması ele alınmaktadır. Yöntem olarak nitel bir araştırma yaklaşımı benimsenmiş; dijital platformlarda paylaşılan güncel grafiti örnekleri, AR tabanlı sokak sanatı projeleri ve NFT'leştirilmiş duvar resimleri görsel çözümleme yöntemiyle incelenmiştir. Bu örnekler, sokak sanatının fiziksel mekâna olan bağımlılığını yitirerek dijital evrenle bütünleştiğini göstermektedir. Araştırma bulguları, dijitalleşmenin sokak sanatına çift yönlü bir etki sunduğunu ortaya koymaktadır. Bir yandan AR ve dijital platformlar sayesinde sanatçılar, daha geniş kitlelere ulaşma, interaktif deneyimler yaratma ve sanatın dijital belleğini oluşturma olanağı bulmaktadır. Diğer yandan, sokak sanatının temel karakteristikleri olan anonimlik, mekânsallık ve geçicilik gibi niteliklerin dijitalleşme sürecinde zayıflama eğilimi gösterdiği görülmektedir. NFT'lerin yaygınlaşmasıyla birlikte sokak sanatı, bir tür dijital koleksiyon nesnesine dönüşmekte ve özgür kamusal ifade niteliğinden uzaklaşabilmektedir. Sonuç olarak dijitalleşme, sokak sanatına hem yeni ifade olanakları hem de kimliksel riskler getirmektedir. Grafiti ve sokak sanatı artık fiziksel duvarların ötesine taşarak sanal yüzeylerde, artırılmış gerçeklik ortamlarında ve blokzincir tabanlı platformlarda varlığını sürdürmektedir. Böylece sokak sanatı, yalnızca bir kent hafızası aracı olmaktan çıkıp, dijital dünyada varlık gösteren küresel bir iletişim dili hâline gelmiştir. Bu dönüşüm, sanatın toplumsal direniş ve kültürel üretim biçimlerinin yeniden tanımlanmasına zemin hazırlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Sokak sanatı, Dijitalleşme, Grafiti.

Public Art in the Digital Age

Banu ERŞANLI TAŞ
Başkent University, Communication Faculty, Department of Communication and Design, Ankara/Türkiye
banu@baskent.edu.tr, Orcid ID: 0000-0002-8403-7390

ABSTRACT

In today's rapidly digitalizing world, the modes of artistic production, distribution, and consumption are undergoing a profound transformation. One of the most affected forms of expression in this process is street art and graffiti, which traditionally existed as spontaneous and physical interventions in public space. This study aims to examine how digital technologies and online platforms have transformed the expressive forms, visibility, and social functions of street art. Within this framework, the emergence of a hybrid conception of street art that operates simultaneously in physical and virtual environments is discussed. The research begins with a historical overview of graffiti and street art, followed by an analysis of digitally reproduced and recontextualized examples. Particular attention is given to how platforms such as Instagram, TikTok, NFT marketplaces, and augmented reality (AR) applications have influenced processes of visibility, reproduction, and spatial independence in street art. Consequently, the blurring boundaries between public and digital spaces and the creation of new layers of meaning within street art are critically explored. Adopting a qualitative methodological approach, the study conducts a visual analysis of recent graffiti works shared on digital platforms, AR-based street art projects, and NFT-converted murals. These examples reveal that street art has gradually lost its dependency on physical space and integrated into the digital sphere. The findings demonstrate a dual impact of digitalization on street art. On the one hand, digital and AR technologies enable artists to reach wider audiences, create interactive experiences, and contribute to the digital memory of art. On the other hand, core characteristics of street art—such as anonymity, spatiality, and ephemerality—tend to weaken within the digital context. The growing popularity of NFTs has also led street art to become a collectible digital asset, moving it away from its original function as a form of free public expression. In conclusion, digitalization introduces both new creative opportunities and identity-related risks for street art. Graffiti and street art now extend beyond physical walls to exist on virtual surfaces, augmented reality environments, and blockchain-based markets. Thus, street art has evolved from a medium of urban memory into a global language of communication within the digital world, redefining the modes of social resistance and cultural production in contemporary art.

Keywords: Street Art, Digitalization, Graffiti.

2.5D Paralaks Tekniği ile 2D Oyunlarda Gerçekçi Derinliğin Uygulanması

Fatmanur AYDOĞAN
KTO Karatay Üniversitesi, Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesi, Grafik Tasarımı Bölümü, Konya/Türkiye
fatmanur.aydogan@karatay.edu.tr , Orcid ID: 0009-0001-3006-4967

ÖZET

3D oyunların sunduğu hiper gerçekçi grafikler 2D oyun tasarımcılarını yaratıcılığa ve yenilikçiğe itmiştir. Bu araştırmada 2D oyunlarda derinlik, atmosfer ve mekânsal gerçeklik hissi yaratmak için kullanılan paralaks efekti teknik ve sanatsal boyutlarıyla incelenmiştir. Araştırmanın temel amacı, özellikle Hollow Knight ve Hollow Knight: Silksong örnekleri üzerinden 2D çizimlerin 3D oyun motorlarında çok katmanlı şekilde yerleştirilmesiyle ortaya çıkan 2.5D tasarım yaklaşımını açıklamak ve bu yöntemin günümüz oyun tasarımına sağladığı katkıları ortaya koymaktır. Çalışmada yöntem olarak geliştirici röportajları, resmi blog yazıları, oyun motorlarının teknik belgeleri ve paralaks efektini kullanan diğer oyunlardan (Ori and the Blind Forest, Dead Cells, Cuphead, Shovel Knight vb.) alınan karşılaştırmalı örnekler incelenmiştir. Bulgular, paralaks tekniğinin yalnızca görsel estetik ve oyuncu deneyimini zenginleştirme aracı olmadığını, aynı zamanda modern oyun motorlarının sunduğu 3D imkânların 2D oyun tasarımlarına entegre edilmesinde kritik bir rol üstlendiğini göstermektedir.

Özellikle ışıklandırma, parçacık sistemleri, gölgelendirme ve kamera hareketleri gibi teknikler, paralaks ile birleştirildiğinde geleneksel 2D oynanış sınırlarını genişletmektedir. Bunun yanı sıra, bağımsız geliştiriciler açısından düşük maliyetli ve erişilebilir bir yöntem olması, sınırlı kaynaklarla yüksek görsel kaliteye ulaşma imkânı sağlamaktadır. Hollow Knight örneği, el çizimi görsellerin 3D bir motor aracılığıyla katmanlı biçimde sahneye yerleştirilmesinin oyuncuya derinlik hissi kazandırırken aynı zamanda sanat yönünden özgün bir atmosfer oluşturduğunu ortaya koymuştur. Silksong örneği ise bu yaklaşımın yeni bölgeler, daha yoğun sahne detayları ve çok katmanlı çevresel tasarımlarla sürdürüldüğünü göstermektedir.

Sonuç olarak, paralaks ve 2.5D tasarım teknikleri, yalnızca bir görsel zenginlik değil, aynı zamanda oyun endüstrisinin geleceğine yön veren bir araçtır. Bu teknikler, 2D oyunları yalnızca geçmişin nostaljik ürünleri olmaktan çıkarıp, modern teknolojilerle birleşerek geleceğe göz kırpan, yenilikçi ve sürdürülebilir bir oyun tasarım anlayışına dönüştürmektedir.

Anahtar Kelimeler: Paralaks, 2.5D, Hollow Knight, Unity, oyun tasarımı.

Implementing Realistic Depth in 2D Games with 2.5D Parallax Technique

Fatmanur AYDOĞAN
KTO Karatay University, Faculty of Fine Arts and Design, Department of Graphic Design, Konya/Türkiye
fatmanur.aydogan@karatay.edu.tr , Orcid ID: 0009-0001-3006-4967

ABSTRACT

This study investigates the technical and artistic aspects of the parallax effect, a widely used technique for creating depth, atmosphere, and spatial realism in 2D games. The primary aim is to analyze how the 2.5D design approach emerges through the layered integration of 2D artwork into 3D game engines, focusing specifically on the cases of Hollow Knight and its sequel Hollow Knight: Silksong, while also discussing the broader implications of this method for contemporary game design. The methodology involves a comparative analysis of developer interviews, official blog posts, technical documentation of game engines, and examples from other parallax-driven titles such as Ori and the Blind Forest, Dead Cells, Cuphead, and Shovel Knight. The findings demonstrate that parallax is not merely a tool for enhancing visual aesthetics or enriching the player's sensory experience, but also a critical mechanism for integrating modern 3D features into 2D games.

Techniques such as dynamic lighting, particle systems, shading, and advanced camera movement expand the expressive range of traditional 2D gameplay when combined with parallax layering. Moreover, this approach offers independent developers a cost-effective and accessible means of achieving high visual quality with limited resources, thereby empowering them to compete in an industry often dominated by large studios. The case of Hollow Knight illustrates how hand-drawn visuals, layered in a 3D engine, not only create a convincing sense of depth but also establish a unique artistic atmosphere that defines the identity of the game. Similarly, Hollow Knight: Silksong continues this practice by introducing new environments, richer visual details, and more complex multi-layered backgrounds, demonstrating the scalability of this technique for future projects.

In conclusion, the adoption of parallax and 2.5D design has proven to be more than a visual enhancement; it represents a transformative tool that shapes the artistic and technical evolution of 2D games. These techniques elevate 2D games beyond nostalgic imitations of the past, positioning them as innovative and forward-looking cultural products that bridge traditional artistic practices with modern technological possibilitie

Keywords: Parallax, 2.5D, Hollow Knight, Unity, game design.

Dijital Oyunlarda Kültürel Anlatılar ve Yerli Mitolojinin Temsili: Uruz: Er Kişinin Dönüşü Örneği

Mustafa MERDİN
Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, Sanat ve Tasarım Fakültesi, Grafik Tasarımı Bölümü, Ankara/Türkiye
mustafa.merdin@hbv.edu.tr, Orcid ID: 0000-0003-4698-0342

ÖZET

Bu çalışma, dijital oyunların kültürel üretim araçları olarak taşıdığı potansiyele odaklanmakta ve özellikle Türk mitolojisinin dijital ortamdaki temsiline yönelik örnek bir inceleme sunmaktadır. Bildiri, geleneksel halk anlatılarının çağdaş dijital mecralara nasıl aktarıldığını, bu aktarım sırasında kültürel kimliğin nasıl korunduğunu ve yeniden üretildiğini tartışmaktadır. Bu bağlamda, "Uruz: Er Kişinin Dönüşü" adlı dijital oyun merkez alınarak, Türk halk kültürünün önemli bir bileşeni olan Dede Korkut Hikâyeleri'nin oyun anlatısına nasıl entegre edildiği analiz edilmektedir.

Oyun, yalnızca bir eğlence aracı olmanın ötesinde; kültürel değerlerin yeniden üretildiği, mitolojik öğelerin modern anlatılarla harmanlandığı bir dijital temsil alanı olarak ele alınmaktadır. Bildiride, oyunun senaryosundan karakter tasarımlarına, mekân estetiğinden kullanılan sembollere kadar pek çok öğenin Türk minyatür sanatı, motifler ve halk inançlarıyla ilişkisi irdelenmektedir. Ayrıca, oyunun görsel dili ve anlatı yapısı, kültürel aidiyetin dijital medya aracılığıyla nasıl yansıtılabileceğine dair somut bir örnek olarak değerlendirilmektedir.

Bu analiz, dijital oyunların yalnızca küresel kültürün tüketici bir parçası değil, aynı zamanda yerel ve milli anlatıların yaratıcı bir şekilde yeniden dolaşıma sokulduğu bir alan olduğunu ortaya koymaktadır. Bu yönüyle dijital oyunlar, sözlü kültürün dinamik yapısının dijital kültürde nasıl sürdürülebileceğini gösteren güçlü araçlar arasında yer almaktadır. Sonuç olarak, "Uruz: Er Kişinin Dönüşü" oyunu, Türk kültürel mirasının dijital ortamdaki temsil potansiyelini ortaya koyan öncü örneklerden biri olarak değerlendirilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Dijital Oyun, Kültürel Temsil, Türk Mitolojisi.

Cultural Narratives and the Representation of Indigenous Mythology in Digital Games: The Case of Uruz: Return of the Er Kishi

Mustafa MERDİN
Ankara Haci Bayram Veli University, Faculty of Arts and Design, Graphic Design, Ankara/Türkiye
mustafa.merdin@hbv.edu.tr, Orcid ID: 0000-0003-4698-0342

ABSTRACT

This study focuses on the potential of digital games as tools of cultural production and presents an exemplary analysis of the representation of Turkish mythology in digital environments. It examines how traditional folk narratives are transferred into contemporary digital media, and how cultural identity is preserved and reinterpreted in this process. In this context, the digital game Uruz: Return of the Er Kishi is analyzed as a central case, exploring how the epic tales of Dede Korkut, a cornerstone of Turkish folk literature, are integrated into game narratives.

The game is approached not merely as a form of entertainment, but as a digital space where cultural values are reimagined and mythological elements are merged with modern storytelling. The paper investigates the game's narrative structure, character designs, visual aesthetics, and symbolic elements, all of which draw from Turkish miniature art, traditional motifs, and folk beliefs. Furthermore, the game's visual language and narrative architecture are assessed as examples of how cultural belonging can be reflected through digital media.

This analysis reveals that digital games are not only passive consumers of global culture, but also creative platforms for circulating local and national narratives. In this sense, digital games are powerful mediums through which the dynamic nature of oral culture can be sustained in digital form. As such, Uruz: Return of the Er Kishi is evaluated as a pioneering example of representing Turkish cultural heritage in the digital sphere.

Keywords: Digital Game, Cultural Representation, Turkish Mythology.

Dijitalleşme Sürecinde Seramik Nesnesinin Evrimi

Ozan BEBEK
Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi, Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesi, Seramik ve Cam Bölümü, Bilecik, Türkiye
ozan.bebek@bilecik.edu.tr, Orcid ID: 0000-0003-3292-4403

ÖZET

Son yıllarda dijitalleşmenin sanatsal pratikler üzerindeki etkileri giderek artarken, seramik alanında bu dönüşümün özgün örnekleri ortaya çıkmaktadır. Bu çalışma, seramik sanatının dijital teknolojilerle bütünleşerek geçirdiği ontolojik dönüşümü ve bu süreçte ortaya çıkan hibrit sanat nesnesinin kimliğini, üretimden dolaşıma kadar bütüncül bir perspektifle kuramsallaştırmaktadır. Çalışmanın temel amacı, kavramsal tasarımdan başlayarak üç boyutlu dijital modelleme (Blender 3D), katmanlı üretim için algoritmik optimizasyon (Lychee Slicer), yüksek çözünürlüklü fiziksel prototipleme (Anycubic Photon Mono X ile SLA) ve geleneksel zanaatsal üretim döngüsünü (kalıplama, ESÇ1 döküm çamuru ile döküm, 900°C bisküvi ve 1040°C sırlı pişirim) birleştiren bütünleşik iş akışını metodolojik olarak belgelemektir. Fiziksel üretim döngüsü tamamlanan 30 özgün eser, yüksek çözünürlükte dijitalleştirilip Polygon blok zinciri üzerinde, MetaMask cüzdanı aracılığıyla OpenSea platformunda bir NFT koleksiyonu olarak tescil edilerek dijital sanat piyasasına entegre edilmiştir. Araştırmanın temel bulguları, bu hibrit metodolojinin hem fiziksel otantikliğe sahip somut nesneler hem de mülkiyeti kriptografik olarak güvence altına alınmış dijital varlıklar olarak "çift-kimlikli" sanat eserleri üretmede başarılı olduğunu göstermektedir. Bu durum, sanat felsefesindeki özgünlük ve teklik (aura) kavramlarını yeniden tartışmaya açarken, fiziksel olarak biricik olan eserin dijital kopyasının blok zinciri aracılığıyla nasıl yeni ve doğrulanabilir bir özgünlük kazandığını ortaya koymaktadır. Bu yaklaşım, blok zinciri teknolojisi ile sanat eserinin menşe ve özgünlük bilgilerini şeffaf bir şekilde doğrularken, sanatçının küresel pazara aracısız erişimini de mümkün kılarak geleneksel sanat piyasasının merkeziyetçi yapılarına bir alternatif sunmaktadır. Bulgular, NFT'nin yalnızca bir tescil aracı olmadığını; aynı zamanda sanat eserinin ekonomik değerini, koleksiyonerlik mantığını ve toplumsal algısını yeniden yapılandıran kültürel bir fenomen olduğunu ortaya koymaktadır. Bununla birlikte, dijital ekosistemin gerektirdiği ileri düzey teknik yetkinlikler, dijital sanat eserlerinin değerlemesi ve korunmasına yönelik standartların eksikliği, NFT pazarının volatilitesi ve telif hakları alanındaki yasal boşluklar, bu yeni paradigmanın sanatçılar için yarattığı temel zorluklar olarak saptanmıştır. Sonuç olarak, bu çalışma seramik sanatının dijitalleşmesini yalnızca teknik bir yenilik olarak değil, yeni ifade biçimleri, küresel iletişim ağları ve kültürel paradigmalar üreten köklü bir dönüşüm olarak konumlandırmaktadır. Bu bağlamda, çalışma yalnızca teknik bir dönüşümü belgelemekle kalmayıp, günümüz sanat ortamında özgünlük ve mülkiyetin yeniden tanımlanması yönündeki tartışmalara da katkı sunmaktadır. Araştırma, alanda çalışan sanatçılar ve araştırmacılar için tekrarlanabilir bir model sunmakta; sürdürülebilir bir dijital sanat ekosistemi için güncel teknik eğitimlerin yaygınlaştırılması, dijital eserlerin korunması ve değerlendirilmesi için uluslararası standartların oluşturulması ve telif hakları mevzuatının yeni teknolojiye uyumlaştırılması gibi somut politika önerileri geliştirmektedir. Bu sayede seramik sanatı, dijital kültürün sunduğu çok boyutlu etkileşim olanaklarıyla uyumlu, yenilikçi ve sürdürülebilir bir geleceğe kavuşacaktır.

Anahtar Kelimeler: Seramik sanatı, Dijitalleşme, NFT, 3D baskı, Blok zinciri.

The Evolution of the Ceramic Object in the Digitalization Process

Ozan BEBEK
Bilecik Şeyh Edebali University, Faculty of Fine Arts and Design, Department of Ceramics and Glass, Bilecik / Turkey
ozan.bebek@bilecik.edu.tr, Orcid ID: 0000-0003-3292-4403

ABSTRACT

In recent years, the impact of digitalization on artistic practices has become increasingly evident, particularly in ceramics, where the transformation of traditional processes is creating unprecedented possibilities. This study theorizes the ontological transformation of ceramic art through its integration with digital technologies and conceptualizes the identity of the emerging hybrid art object from production to circulation within a holistic perspective. The study's main objective is to methodologically document an integrated workflow that combines a traditional craft production cycle with a digital one: from conceptual design, three-dimensional modeling (Blender 3D), and algorithmic optimization for additive manufacturing (Lychee Slicer), to high-resolution physical prototyping (SLA via Anycubic Photon Mono X), and finally to traditional molding, casting (with ESÇ1 casting slip), and multi-stage firings (900°C biscuit and 1040°C glaze). Following the completion of the physical production cycle, 30 unique artworks were digitized in high resolution and subsequently registered as an NFT collection on the OpenSea platform via the Polygon blockchain and a MetaMask wallet, integrating them into the digital art market. The primary findings indicate that this hybrid methodology successfully produces "dual-identity" artworks, which exist as both tangible objects with physical authenticity and as digital assets with cryptographically secured ownership. This situation reopens the debate on the concepts of originality and uniqueness (aura) in art philosophy, demonstrating how the digital copy of a physically unique work acquires a new and verifiable originality through the blockchain. This approach offers an alternative to the centralized structures of the traditional art market by transparently verifying the artwork's provenance and authenticity through blockchain technology while enabling artists' direct, unmediated access to a global audience. The findings reveal that NFTs are not merely a registration tool but a cultural phenomenon that reconfigures the economic value, logic of collecting, and public perception of the artwork. Nevertheless, the advanced technical competencies required by the digital ecosystem, the lack of established standards for the valuation and preservation of digital artworks, the volatility of the NFT market, and the legal ambiguities surrounding copyright are identified as the main challenges artists face in this new paradigm. In conclusion, this study not only documents this technical shift but also offers new insights into the ongoing debate about authenticity and authorship in contemporary art by positioning the digitalization of ceramic art as a profound transformation generating new forms of expression, global communication networks, and cultural paradigms. The research provides a replicable model for artists and researchers in the field while developing concrete policy recommendations for a sustainable digital art ecosystem: disseminating up-to-date technical training for artists, establishing international standards for the preservation and valuation of digital artworks, and adapting copyright legislation to this new technology. Through these measures, ceramic art will attain an innovative and sustainable future compatible with the multidimensional interactive possibilities offered by digital culture.

Keywords: Ceramic art, Digitalization, NFT, 3D printing, Blockchain.

Sanat ve Teknoloji Etkileşiminde Küresel Platformlar ve Festivaller

İlke İLTER GÜVEN
Dokuz Eylül Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi, Sanat Kuramları Ana Bilim Dalı, İzmir/Türkiye
ilke.ilter@deu.edu.tr, Orcid ID:0000-0002-9844-1298

ÖZET

Bu bildiri, 21. yüzyılın en dinamik ve dönüştürücü alanlarından biri olan sanat ve teknoloji arasındaki simbiyotik yakınlaşmayı şekillendiren, hem küresel ölçekte referans noktası olmuş hem de yerel bağlamlarda yenilikçi filizler veren öncü platformları analiz etmektedir. Disiplinler arası bu kesişimin haritasını çıkarmayı hedefleyen çalışma; alanın temel taşlarını oluşturan ve yıllardır süregelen birikimleriyle bir ekol haline gelmiş Ars Electronica ve Transmediale gibi köklü festivallerden The Wrong Biennale gibi merkeziyetsiz oluşumlara, Sanal Gerçeklik (VR), Biyosanat ve Yapay Zeka (AI) gibi özel teknoloji alanlarına odaklanan etkinliklerden Lumen Prize ve STARTS Prize gibi prestijli ödül programlarına kadar uzanan geniş bir yelpazeyi incelemektedir. Bu platformların küratöryel yaklaşımlarını, tematik evrimlerini ve ekosistemdeki rollerini karşılaştırmalı bir perspektifle ele alarak, sanat-teknoloji alanındaki mevcut eğilimleri, zorlukları ve gelecekteki potansiyelleri ortaya koymayı amaçlamaktadır. Çalışma aynı zamanda, bu platformların sadece birer sergileme alanı olmanın ötesinde, nasıl birer bilgi üretim merkezi, eleştirel diyalog ortamı ve geleceği şekillendiren birer laboratuvar işlevi gördüğünü anlamayı ve anlamlandırmayı hedeflemektedir.

Anahtar Kelimeler: Sanat ve Teknoloji, Dijital Sanat, Sanat Festivalleri

A Survey of Global Platforms and Festivals in Art-Technology Interaction

İlke İLTER GÜVEN
Dokuz Eylül University, Faculty of Fine Arts, Department of Art Theories, İzmir/Türkiye
ilke.ilter@deu.edu.tr, Orcid ID:0000-0002-9844-1298

ABSTRACT

This paper provides a comprehensive and in-depth analysis of the pioneering platforms shaping the symbiotic convergence between art and technology—one of the most dynamic and transformative fields of the 21st century. The study, which aims to map this interdisciplinary intersection, examines a broad spectrum: from established festivals like Ars Electronica and Transmediale, which have become institutional cornerstones of the field through their years of experience, to decentralized formations such as The Wrong Biennale; and from events focusing on specific technological domains like Virtual Reality (VR), Bio-art, and Artificial Intelligence (AI), to prestigious award programs like the Lumen Prize and the STARTS Prize. By adopting a comparative perspective, the report analyzes the curatorial approaches, thematic evolutions, and ecosystemic roles of these platforms. In doing so, it aims to reveal the current trends, challenges, and future potentials within the field of art and technology. Furthermore, the study seeks to understand and articulate how these platforms function not merely as exhibition spaces, but as centers for knowledge production, environments for critical dialogue, and laboratories that shape the future.

Keywords: Art and Technology, Digital Art, Art Festivals

Dijital Estetikte Kültürel Süreklilik: Japon Sanatında Teknolojik Dönüşüm Bağlamında teamLab Örneği

Büşra MEYDAN
Yıldız Teknik Üniversitesi, Fakülte, Sanat ve Tasarım Bölümü, İstanbul/Türkiye
bbusrameydan@gmail.com, Orcid ID: 0000-0002-2365-4539

ÖZET

Bu çalışma, Japon sanatında doğa temsili ve estetik anlayışının kültürel süreklilik bağlamında dijital teknolojinin etkisiyle nasıl dönüşüme uğradığını disiplinlerarası bir yaklaşımla incelemektedir. Japon estetiği, tarih boyunca doğa ile insan arasındaki derin ve çok katmanlı ilişki üzerine kurulmuştur. Doğa, Japon kültüründe geçicilik, döngüsellik, boşluk ve duyarlılık gibi temel kavramlarla özdeşleştirilir ve bu estetik anlayış görsel sanatlarda, özellikle Edo dönemi ukiyo-e baskılarında belirgin biçimde ortaya konmuştur. Katsushika Hokusai'nin 神奈川沖浪裏 (Kanagawa Oki Nami Ura) yani Büyük Dalga adlı ikonik eseri, doğanın hem yüceltilmiş güzelliğini hem de insan karşısındaki kudretini vurgulayan estetik ve kültürel bir sembol olarak kabul edilmektedir. Günümüzde ise dijital sanat ve yeni medya teknolojileri, bu geleneksel estetik kodları çağdaş bağlamda yeniden yorumlamakta ve mekansal, interaktif deneyimlerle zenginleştirmektedir. Araştırmanın temel amacı, Japon kültüründe doğa ve estetik kavramlarının dijital sanatlar aracılığıyla nasıl sürdürülebilir, dinamik ve yenilikçi biçimlere dönüştüğünü ortaya koymak ve kültürel miras ile teknolojik yeniliğin sanat pratiğinde karşılıklı besleyici bir ilişki içinde olduğunu göstermektir. Bu bağlamda çalışma, sanat, kültür ve teknoloji disiplinlerinin kesişiminde disiplinlerarası bir perspektifle Japon estetiğinin dijital çağdaki dönüşümünü anlamayı hedeflemektedir. Kuramsal olarak, çalışma kültürel süreklilik kavramı, estetik deneyim ve teknolojinin sanat üzerindeki etkileri ekseninde medya ve kültür çalışmaları literatüründen faydalanmaktadır. Bu çerçevede, geleneksel estetik ilkelerin çağdaş dijital ortamda nasıl korunduğu ve dönüştüğü, izleyicinin sanat deneyimine katılımıyla birlikte ele alınmaktadır. Yöntem olarak, literatür taramasının ardından elde edilen bulgular betimsel analiz yöntemi ile ele alınmıştır ve eserlerin incelenmesinde karşılaştırmalı görsel analiz kullanılmıştır. Geleneksel Japon doğa betimlemeleri ile çağdaş dijital sanat uygulamaları arasındaki görsel ve kavramsal paralellikler analiz edilmiştir. Tokyo merkezli dijital sanat kolektifi teamLab'in Garden serisi, çalışma için seçilen ana örneklem olarak belirlenmiştir. Bu serinin mekansal kurgusu, izleyici etkileşimi ve dijital estetik yaklaşımı detaylı şekilde incelenmiş, eserlerin mekansal ve interaktif yapısı üzerinden estetik, kültürel ve teknolojik boyutlar irdelenmiştir. Ayrıca izleyicinin mekan algısı ve katılımının, eserin anlam yaratımındaki rolü analiz edilmiştir. Bulgular, teamLab'in eserlerinin Japon estetiğinin temel unsurlarını -özellikle doğa temsili, mekansal deneyim ve geçicilik kavramlarını- dijital teknolojilerle yeniden yorumlayarak, geleneksel estetik ilkeleri interaktif ve çok duyulu deneyimlere dönüştürdüğünü göstermektedir. TeamLab'in çalışmaları, Japon kültüründe doğanın ve mekanın estetik ve kültürel önemini teknoloji ile harmanlayarak, sanat üretiminde kültürel süreklilik ile teknolojik yeniliğin çatışmadığını; aksine birbirini besleyip zenginleştirdiğini ortaya koymaktadır. Dijital estetik, burada yalnızca teknolojik bir yenilik olarak değil, aynı zamanda kültürel mirasın çağdaş bağlamda yeniden canlandırılması ve sürdürülebilir kılınması olarak görülmektedir. Sonuç olarak, çalışma Japon sanatında kültürel süreklilik ile teknolojik dönüşümün bir arada var olabileceğini, dijital sanatın geleneksel estetik kodları koruyup dönüştürerek çağdaş sanat pratiğine anlam ve derinlik kazandırdığını ortaya koymaktadır. Bu anlamda teamLab örneği, dijital çağda kültürel mirasın nasıl yeni ifade biçimlerine kavuştuğunu ve sanat-kültür-teknoloji arasındaki etkileşimin yaratıcı potansiyelini göstermektedir. Bu çalışma, sanat, kültür ve teknoloji alanlarında çalışan araştırmacılar için Japon estetiğinin güncel dönüşümünü anlamada önemli bir kaynak teşkil etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Japonya sanatı, Dijital estetik, Kültürel süreklilik, Sanat ve teknoloji, TeamLab.

Cultural Continuity in Digital Aesthetics: The Case of teamLab in the Context of Technological Transformation in Japanese Art

Büşra MEYDAN
Yıldız Technical University, Faculty, Department of Art and Design, Istanbul/Turkey
bbusrameydan@gmail.com, Orcid ID: 0000-0002-2365-4539

ABSTRACT

This study comprehensively examines how the representation of nature and aesthetics in Japanese art has been transformed by the influence of digital technology in the context of cultural continuity with an interdisciplinary approach. Throughout history, Japanese aesthetics has been based on the deep and multi-layered relationship between nature and human beings. Nature is identified with fundamental concepts such as impermanence, cyclicality, emptiness, and sensitivity in Japanese culture, and this aesthetic understanding has been clearly manifested in the visual arts, especially in Edo period ukiyo-e prints. Katsushika Hokusai's iconic Great Wave is considered an aesthetic and cultural symbol that emphasizes both the sublimated beauty of nature and its power over man. Today, digital art and new media technologies reinterpret these traditional aesthetic codes in a contemporary context and enrich them with spatial and interactive experiences. The main purpose of the research is to reveal how the concepts of nature and aesthetics in Japanese culture are transformed into sustainable, dynamic and innovative forms through digital arts and to show that cultural heritage and technological innovation are in a mutually nurturing relationship in art practice. In this context, the study aims to understand the transformation of Japanese aesthetics in the digital age through an interdisciplinary perspective at the intersection of art, culture and technology. Theoretically, the study draws on media and cultural studies literature on the concept of cultural continuity, aesthetic experience and the effects of technology on art. In this framework, it examines how traditional aesthetic principles are preserved and transformed in the contemporary digital environment, together with the viewer's participation in the art experience. Comparative visual analysis is used as the methodology. Visual and conceptual parallels between traditional Japanese nature depictions and contemporary digital art practices are analyzed. Tokyo-based digital art collective teamLab's Garden series was chosen as the main sample for the study. The spatial organization, viewer interaction and digital aesthetic approach of this series are analyzed in detail, and aesthetic, cultural and technological dimensions are examined through the spatial and interactive structure of the works. In addition, the role of the viewer's perception of space and participation in the creation of meaning was analyzed. The findings show that teamLab's works reinterpret the basic elements of Japanese aesthetics - especially the concepts of nature representation, spatial experience and impermanence - with digital technologies, transforming traditional aesthetic principles into interactive and multisensory experiences. teamLab's work blends the aesthetic and cultural significance of nature and space in Japanese culture with technology, demonstrating that cultural continuity and technological innovation in art production do not conflict, but rather feed and enrich each other. Digital aesthetics is seen here not only as a technological innovation, but also as the revitalization and sustainability of cultural heritage in a contemporary context. In conclusion, the study reveals that cultural continuity and technological transformation can coexist in Japanese art, and that digital art preserves and transforms traditional aesthetic codes, giving meaning and depth to contemporary art practice. teamLab's example shows how cultural heritage finds new forms of expression in the digital age and the creative potential of the interaction between art, culture and technology. This study is an important resource for researchers in the fields of art, culture and technology to understand the contemporary transformation of Japanese aesthetics.

Keywords: Japanese art, Digital aesthetics, Cultural continuity, Art and technology, TeamLab.

Dijital Göçebelik: Mobilite Estetiği Üzerinden Bir İnceleme

Vildan DÜNDAR TÜRKKAN
Pamukkale Üniversitesi, Mimarlık ve Tasarım Fakültesi, İç Mimarlık Bölümü, Denizli/Türkiye
vldndndr@hotmail.com, Orcid ID: 0000-0001-6049

ÖZET

Dijital göçebelik, modern teknolojilerin sunduğu olanaklarla bireylerin çalışma ve yaşam biçimlerini dönüştürmüştür. Bireyin belirli bir mekâna duyduğu bağlılık olarak tanımlanabilecek olan "mekânsal aidiyet" değişen çalışma ve yaşam pratikleri nedeniyle fiziksel mekânlara bağımlılığını azaltan dijital göçebeler söz konusu olduğunda yeniden tanımlamak zorunda kalmaktadır. Bu bağlamda yapılan bu çalışma dijital göçebeliğin ve hareketli yaşam biçimlerinin mekânsal aidiyet üzerindeki etkilerini incelemeyi amaçlamaktadır. Araştırma, dijital göçebelik kavramını ve etkilendiği sosyal, kültürel ve teknolojik dinamikleri ele almakta; mekânsal aidiyetin nasıl dönüştüğüne yoğunlaşmaktadır. Çalışmada izlenen yöntem; dijital göçebelik ve mobilite kavramları üzerine yapılan kapsamlı bir literatür taraması ile farklı tasarımcı ve markaların uygulamaları üzerinden örnek vakalar incelenmesi şeklindedir. Bu yöntemler, dijital göçebelerin kullandıkları mekânların nasıl değiştiğini ve bu değişimin aidiyet hislerine nasıl etki ettiğini anlamaya yardımcı olmuştur. Dijital göçebelerin aidiyet algısında belirgin bir dönüşüm yaşandığını gösteren çalışmada geleneksel anlamda aidiyetin sağlanmasında fiziksel mekânların kritik rolüne kıyasla, dijital göçebelerdeki aidiyet hislerini fiziksel mekanlardan ziyade sosyal etkileşim ve topluluk hissi yoluyla inşa edildiği görülmüştür. Dönüşümlü yaşam alanları, paylaşımlı alanlar ve dijital topluluklar, dijital göçebelerin sosyal bağlarını güçlendirmekte ve yeni bir mekânsal aidiyet duygusu yaratmaktadır. Örneğin, coworking alanları sadece çalışma alanları değil, aynı zamanda sosyal entegrasyon ve topluluk oluşturma merkezleri haline gelmiştir. Sonuç olarak, dijital göçebelik ve hareketli yaşam biçimleri, mekânsal aidiyet kavramının yeniden sorgulanmasına yol açmaktadır. Bu değişim, mekân tasarımına, sosyal yapıya ve bireylerin toplumsal rollerine dair yeni bakış açıları geliştirmemizi gerektirmektedir. Gelecekte, dijital göçebeliğin sunduğu bu "mekânsal aidiyet" biçimi sosyal bilimler, mimarlık ve tasarım alanında yenilikçi yaklaşımlar için yol gösterici bir ilham kaynağı olabilir. Bu çalışma, dijital göçebelik olgusunun mekânsal aidiyet üzerindeki etkilerini anlamak ve bu alandaki literatüre katkıda bulunmak amacıyla önemli bir perspektif sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Dijital göçebelik, Mekânsal aidiyet, Mobilite.

Digital Nomadism: An Examination of Mobility Aesthetics

Vildan DÜNDAR TÜRKKAN
Pamukkale University, Faculty of Architecture and Design, Department of Interior Architecture, Denizli/Türkiye
vldndndr@hotmail.com, Orcid ID: 0000-0001-6049

ABSTRACT

Digital nomadism has transformed individuals' work and lifestyle patterns by leveraging modern technologies to enable location-independent living and remote work. The concept of spatial belonging, defined as an individual's attachment to a specific place, must be reconsidered in light of digital nomads, whose evolving practices reduce dependence on fixed physical environments. This study aims to investigate the impact of digital nomadism and mobile lifestyles on individuals' sense of spatial belonging. It explores the conceptual framework of digital nomadism and the social, cultural, and technological dynamics that shape it, with particular emphasis on the transformation of spatial belonging. Methodologically, the research draws on a comprehensive literature review on digital nomadism and mobility, complemented by case studies involving designers and brands. These methods provide insight into how the spaces inhabited by digital nomads have evolved and how such transformations have affected their experience of belonging. Findings reveal a significant shift in how digital nomads perceive belonging. Traditionally, a sense of belonging has been closely tied to physical spaces; however, among digital nomads, belonging is increasingly cultivated through social interaction and community engagement rather than geographic rootedness. Transitional living arrangements, shared environments, and digital platforms foster social bonds, contributing to a new form of spatial belonging. For instance, coworking spaces serve not only as places of work but also as hubs for community formation and social integration. By transcending physical boundaries, digital nomads engage with virtual communities and networks that enrich their spatial experiences, while simultaneously challenging conventional understandings of place-based attachment. Individuals accustomed to living independently of fixed locations construct their environments through ever-shifting social and cultural dynamics. Space is no longer merely a physical construct but also an experiential and relational one—one that actively shapes social identity and interaction. Consequently, digital nomadism and mobile living necessitate a reevaluation of spatial belonging. This transformation calls for innovative perspectives in spatial design, social organization, and the roles individuals play within these frameworks. The emergent form of spatial belonging inspired by digital nomadism may serve as a valuable guide for future research and practice in social sciences, architecture, and design. By examining the intersection of mobility and belonging, this study contributes to a deeper understanding of how digital nomadism reshapes spatial experiences, offering meaningful insights into the changing nature of place, identity, and community in a digitally mediated world.

Keywords: Digital nomadism, Spatial belonging, Mobility.

Kıyı-Kent Arasında Zamansal ve Mekânsal Bir Eşik Olarak Rize Turist Otel'i Yeniden Düşünmek/Düşlemek

Evşen YETİM
Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi, Mühendislik ve Mimarlık Fakültesi, Mimarlık, Rize/Türkiye
evsen.yetim@erdogan.edu.tr, Orcid ID: 0000-0001-9778-4275

Havva ÖZDOĞAN
Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi, Mühendislik Mimarlık Fakültesi, Mimarlık, Rize/Türkiye
havva.ozdogan@erdogan.edu.tr, Orcid ID: 0000-0003-1063-7446

ÖZET

Mimarlık; toplumsal kodlar, kültürel kimlik ve kolektif bellek gibi kavramlar bağlamında mekân örgütleme ve mekân üretme pratiğidir. Bu üretimde insan-insan, insan-mekân, mekân-mekân arasındaki etkileşimli ilişkiler bireyden topluma uzanan bellek yapısında etkili bir rol oynamakta; toplumsal, kültürel ve mekânsal kodların işlenmesiyle yaşayan mekânı yaşanan mekâna dönüştürmektedir. Fakat; yerden, coğrafyadan, kültürden ve dolayısıyla bağlamdan kopuk günümüz kentlerini ele geçiren hızlı yapılaşma; mekânsal ve kentsel atmosferi algılanamaz duruma getirmiştir. Bu noktadan hareketle; kolektif bellek yıkımını önlemek, toplumsal ve kültürel kodlara ait izleri tazelemek, belleklerde yer edinmiş imgelerini canlandırmak için yeniden düşünmek, yeniden düşlemek, yeni bir farkındalık yaratma düşüncesi Rize Turist Otel bağlamında ortaya çıkmıştır. 1960'lı yıllardan itibaren Rize kentinin kıyı-kent kuşağı arasında mekânsal ve zamansal bir eşik noktası, bellek mekânı olarak varlığını koruyan, kentin değişim ve dönüşümüne tanık olan Rize Turist Otel'in deniz, kıyı ve kentle olan ilişkisinin yeniden düşünülmesi, yeniden düşlenilmesi amaçlanmıştır. Kentin önemli bir referans noktası olan bu yapı, zaman içindeki kıyı dolgu çalışmaları ve kentleşme süreçleri sonucunda denizle olan ilişkisini tamamen yitirmiştir. Bu bağlamda, Mimarlık Bölümü 2. sınıf öğrencileriyle yürütülen Mimari Proje IV dersi kapsamında gerçekleştirilen atölye çalışmasında; öğrenciler değişen zaman ve değişmeyen mekân üzerine geliştirilen ütopik bir tasarım kararıyla, geçmişe giderek değişim ve dönüşümlerin henüz kıyıyı yok etmediği bir zaman diliminde kent için sembolik bir yer olan Rize Turist Otel ve kıyı ilişkisini yeniden düşünmüş, düşlemiş ve yorumlamıştır. Çalışmanın yöntemi; alanyazın taraması, Rize kıyı bölgesinin 1960'lı yıllardan itibaren yaşadığı dönüşüm sürecinin yerleşim planları ve fotoğraflar üzerinden ortaya koyulması ve Rize Turist Otel'in günümüzdeki durumu ile varsayımsal ütopik senaryoların farklı ölçeklerde karşılaştırılmasına dayanmaktadır. Böylece günümüzdeki durum ile Mimari Proje IV atölyesinde elde edilen varsayımsal tasarımlar; kent, bölge ve mekân gibi farklı ölçeklerde deniz-kıyı ilişkileri, kentsel kimlik özellikleri, işlevsel-mekânsal yapı kapsamında karşılaştırılmıştır. Karşılaştırmalar neticesinde kentin kıyı ile olan ilişkisinin dolgu alanları ile kesildiği, 1960 sonrası dönüşüm hareketleriyle kentin kimliğini temsil eden yapı stoğunun yerini niteliksiz yapılaşmaya bıraktığı, varsayımsal projelerin kent ile ilgili alınmış kararların sorgulanmasını sağladığı bulgularına ulaşılmıştır. Sonuçta, 1960'larda kentin en simgesel noktası olan Rize Turist Otel'in günümüzde bu özelliğini kaybettiği ve tamamen ticari bir kimliğe büründüğü görülmüştür. Varsayımsal projelerle ise Rize Turist Otel'in yeniden düşünülmesi ve düşlenilmesi bağlamanında özgün kimliğine dönüştürüldüğünde kent için önemli bir sosyo-kültürel ve simgesel mekân özelliği kazandırılabileceği bir farkındalık çalışması olarak ortaya koyulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Kolektif bellek, Tarihi Çevre, Eşik, Yeniden Düşünmek, Yeniden Düşlemek.

Rethinking and Reimagining the Rize Tourist Hotel as a Temporal and Spatial Threshold Between the Coast and the Urban Fabric

Evşen YETİM
Recep Tayyip Erdoğan University, Faculty of Engineering and Architecture, Architecture, Rize/Türkiye
evsen.yetim@erdogan.edu.tr, Orcid ID: 0000-0001-9778-4275

Havva ÖZDOĞAN
Recep Tayyip Erdoğan University, Faculty of Engineering and Architecture, Architecture, Rize/Türkiye
havva.ozdogan@erdogan.edu.tr, Orcid ID: 0000-0003-1063-7446

ABSTRACT

Architecture is the practice of organizing and producing space in the context of concepts such as social codes, cultural identity, and collective memory. In this production, the interactive relationships between people, people and space, and space and space play an effective role in the memory structure that extends from the individual to society; they transform living space into experienced space through the processing of social, cultural, and spatial codes. However, the rapid urbanization that has taken over today's cities, disconnected from the land, geography, culture, and thus the context, has rendered the spatial and urban atmosphere imperceptible. From this point of view, the idea of rethinking, reimagining, and creating a new awareness to prevent the destruction of collective memory, refresh the traces of social and cultural codes, and revive the images embedded in memory has emerged in the context of the Rize Tourist Hotel. Since the 1960s, the Rize Tourist Hotel has maintained its existence as a spatial and temporal threshold point between the coastal and urban belts of Rize, serving as a memory space that has witnessed the city's transformation and change. The aim is to rethink and reimagine the hotel's relationship with the sea, coast, and city. This structure, an important landmark in the city, has completely lost its connection to the sea as a result of coastal reclamation works and urbanisation processes over time. In this context, in the workshop conducted as part of the Architectural Project IV course with second-year students of the Department of Architecture, the students rethought, reimagined and interpreted the relationship between the Rize Tourist Hotel, a symbolic place for the city, and the coastline, based on a utopian design decision developed around the theme of changing time and unchanging space, going back to a time when change and transformation had not yet destroyed the coastline. The methodology of the study is based on a literature review, the presentation of the transformation process experienced by the Rize coastal region since the 1960s through settlement plans and photographs, and the comparison of the current state of the Rize Tourist Hotel with hypothetical utopian scenarios at different scales. Thus, the current situation and the hypothetical designs obtained in the Architectural Project IV workshop were compared in terms of sea-coastal relations, urban identity characteristics, and functional-spatial structure at different scales, such as city, region, and space. The comparisons revealed that the city's relationship with the coast has been severed by landfills, that the building stock representing the city's identity has been replaced by substandard construction following the transformation movements after 1960, and that the hypothetical projects have prompted a questioning of the decisions made regarding the city. Ultimately, it was observed that the Rize Tourist Hotel, the city's most symbolic landmark in the 1960s, has lost this characteristic today and has taken on an entirely commercial identity. The hypothetical projects, however, presented a awareness study suggesting that rethinking and reimagining the Rize Tourist Hotel could restore its original identity, thereby providing the city with an important socio-cultural and symbolic space.

Keywords: Collective Memory, Historic Environment, Threshold, Rethinking, Reimagining.

Parazit Mimari ile Yeniden Düşünmek-Yeniden Düşlemek-Yeniden Dönüştürmek

Havva ÖZDOĞAN
Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi, Mühendislik Mimarlık Fakültesi, Mimarlık, Rize/Türkiye
havva.ozdogan@erdogan.edu.tr, Orcid ID: 0000-0003-1063-7446

Evşen YETİM
Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi, Mühendislik ve Mimarlık Fakültesi, Mimarlık, Rize/Türkiye
evsen.yetim@erdogan.edu.tr, Orcid ID: 0000-0001-9778-4275

ÖZET

Parazit kelime olarak başka bir canlıda sürekli ya da geçici yaşayan canlıları ifade ederken, mimarlıkta mevcut binaların işlevsel kapasitelerinin arttırılmasına yönelik uygulamalar olarak tanımlanabilir. Bu yönüyle mevcut durumun yeniden düşünülmesini, yeniden düşlenmesini ve yeniden dönüştürülmesini kapsayan bir yaklaşımdır. Parazit bina konakçıya dışarıdan, cephe ve çatılarından tutunabilir ya da konakçının içinde onunla uyum içinde bulunabilir. Parazit enfeksiyonların sürekliliklerini başka bir canlıya bulaşarak devam ettirmeleri gibi parazit bina da Birlikte Evrimsel Etkileşim'e bağlı olarak başka bir konakçıya bulaşmaktadır. Bu süreç; parazit binanın, konakçı binanın ve bulunduğu kentsel dokunun yeniden dönüştüğü dinamik bir süreçtir. Tasarımcının mevcut durumu işlevsellik, erişilebilirlik ve yaratıcılık açısından yeniden düşünebileceği, yeniden düşleyebileceği, yeniden dönüştürebileceği aktif bir süreçtir. Çalışmada; Birlikte Evrimsel Etkileşim sürecinin projelendirilmesi ve proje örneklerinin yapılı çevrenin işlevsellik, erişilebilirlik ve yaratıcılık yapılarının yeniden düşünülmesi, yeniden düşlenmesi ve yeniden dönüştürülmesine olan katkılarının karşılaştırmalı olarak ele alınması amaçlanmaktadır. Çalışma yöntemi; projelendirme sürecini, sürece ait aşamalardaki mimari ürünlerin nitel yapılarının nicel verilere dönüştürmesini, bu verilerin işlevsellik, erişilebilirlik ve yaratıcılık kapsamındaki analizlerini ve değerlendirmelerini kapsamaktadır. Projelendirme çalışması; 2023-2024 Güz yy'da Mimari Proje 1 ile 2024-2025 Bahar yy'da Çevre Davranış Bilgisi dersindeki ödev çalışmalarına bağlı olarak yapılmaktadır. Çalışma alanı; RTEÜ-Zihni Derin Yerleşkesi Kongre ve Kültür Merkezi, Merkez Kütüphane ve tanımladıkları ortak toplanma alanı ile sınırlandırılmaktadır. Birlikte Evrimsel Etkileşim süreci; konakçının seçimi, konakçının istila edilmesi, parazit binanın büyümesi, parazit binanın üremesi ve parazit binanın bulaşması aşamalarında oluşur. Mimari Proje 1'de konakçı bina seçilmekte, konakçı binaya dış parazit olarak tutunulmakta, bireysel ve grup çalışma modülleri, dinlenme cepleri tasarlanmakta, yatay ve düşey erişim sağlanmaktadır. Çevre Davranış Bilgisi dersinde parazit mimarinin istila/büyüme, üreme ve bulaşmasını kapsayan aşamalar geliştirilmektedir. Çalışma alanı ile sınırlı mekansal kullanım analizlerinde; çalışma alanının yeniden düşünme ve düşlemeye bağlı olarak bireysel ve grup çalışma alanları ve dinlenme cepleriyle işlevsel yapısının zenginleştiği, düşey erişimin yanında yatay erişimin, binalar ve ortak toplanma alanı arasında düşey ve yatay erişimin sağlandığı, düz cephe yüzeylerinin canlı, organik, etkili bir mimari yapılanmaya dönüştüğü gözlemlenmektedir. Çalışma alanı ile ilgili bu özel sonucun; Parazit Mimari ve Birlikte Evrimsel Etkileşim sürecinin, yapılı çevre – insan ilişkilerinde yaşanabilir çevre üretmeye yardımcı olabileceği, canlı, hareketli, dinamik, işlevsel mekan oluşumlarına olanak verebileceğine yönelik bir genel sonuca dönüşebileceği düşünülmektedir. Bu kapsamda mevcut binalar ve mekanlar hakkında yeniden düşünmenin, onlarla ilgili yeni düşler kurmanın binalar ve mekanların yeniden dönüştürülmesine olanak verebildiği anlaşılmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Parazit Mimari, Birlikte Evrimsel Etkileşim, Konakçı Bina, Bulaşılan Bina, Üniversite Kampüsü

Rethinking, Reimagining, and Transforming through Parasite Architecture

Havva ÖZDOĞAN
Recep Tayyip Erdoğan University, Faculty of Engineering and Architecture, Architecture, Rize/Türkiye
havva.ozdogan@erdogan.edu.tr, Orcid ID: 0000-0003-1063-7446

Evşen YETİM
Recep Tayyip Erdoğan University, Faculty of Engineering and Architecture, Architecture, Rize/Türkiye
evsen.yetim@erdogan.edu.tr, Orcid ID: 0000-0001-9778-4275

ABSTRACT

The word “parasite” refers to organisms living permanently or temporarily in another, while in architecture it denotes practices that increase the functional capacity of existing buildings. In this sense, it is an approach that encompasses rethinking, reimagining, and transforming the existing situation. A parasitic building can attach itself to the host from the outside, through its facades and roofs, or it can exist within the host in harmony with it. Just as parasitic infections continue their persistence by spreading to another organism, a parasitic building also spreads to another host through Co-Evolutionary Interaction. This process is a dynamic one in which the parasitic building, the host building, and the urban fabric in which it is located are transformed. It is an active process in which the designer can rethink, reimagine, and transform the existing situation in terms of functionality, accessibility, and creativity. The study aims to compare the contributions of the Co-Evolutionary Interaction process to the rethinking, reimagining, and re-transforming of the functionality, accessibility, and creativity structures of the built environment through the design of the process and project examples. The working method is; It covers the project design process, the conversion of qualitative structures of architectural products at different stages of the process into quantitative data, and the analysis and evaluation of these data within the scope of functionality, accessibility and creativity. The project work will be carried out in the 2023-2024 Fall semester based on the Architectural Project 1 and in the 2024-2025 Spring semester based on the homework in the Environmental Behavior Knowledge course. The work area is limited by the RTEU-Zihni Derin Campus Congress and Culture Center, the Central Library and the common meeting area they define. The Co-evolutionary Interaction process occurs in the stages of host selection, host invasion, parasite building growth, parasite building reproduction, and parasite building infection. In Architectural Project 1, the host building is selected, the host building is attached as an external parasite, individual and group work modules, rest pockets are designed, horizontal and vertical access is provided. In the Environmental Behavior Information course, stages covering the invasion/growth, reproduction and infection of parasitic architecture are developed.

Keywords: Parasitic Architecture, Coevolutionary Interaction, Host Building, Infected Building, University Campus.

Türkiye'de Temalı Trafo Uygulamaları: Kent Dokusundan Kopuk Süsleme Yaklaşımlarının Eleştirel Bir Değerlendirmesi

Aysel KOLÇAK KAVASOĞULLARI
Yozgat Bozok Üniversitesi, Akdağmadeni Meslek Yüksekokulu, Mimarlık ve Şehir Planlama Bölümü, Yozgat/Türkiye
aysel.kavasogullari@bozok.edu.tr, Orcid ID: 0000-0002-0218-3790

ÖZET

Kentsel mekânların niteliği, yalnızca işlevsel gerekliliklerle sınırlı olmayıp tarihsel süreklilik, estetik bütünlük ve bağlamsal uyum ilkeleri çerçevesinde şekillenmektedir. Bu bağlamda, teknik altyapı yapıları da kentsel kimliğin ayrılmaz bileşenleri arasında değerlendirilmektedir. Elektrik trafoları, kentsel altyapının en görünür ögelerinden biri olarak estetik bütünlük, mekânsal uyum ve kullanıcı deneyimi açısından tartışmalı bir konuma sahiptir. Son yıllarda Türkiye'nin pek çok kentinde trafoların çeşitli temalar, popüler figürler veya geleneksel motiflerle süslenerek estetikleştirilmesi, estetik kabuklarla kaplanarak kültürel referanslarla donatılması bu teknik yapıların kamusal mekânda daha dikkat çekici ve olumlu algılanmasını hedefleyen bir uygulama hâline gelmiştir. Özellikle geleneksel Türk mimarisinin ögeleriyle tasarlanmış trafo binaları, sadece enerji dağıtım üniteleri değil; aynı zamanda kamusal belleği temsil eden mimari simgeler haline gelmektedir. İlk bakışta kamusal alana görsel katkı sunduğu düşünülen bu uygulamalar, çoğunlukla bağlamsal uyumdan yoksun, rastlantısal, yüzeysel ve geçici müdahalelerle sınırlı kalmakta; mekânsal kimlik üretimi ve kullanıcı deneyimi açısından beklenen katkıyı sağlayamamaktadır.

Bu çalışmada, Türkiye'nin farklı kentlerinden seçilen temalı trafo örnekleri gözlem ve görsel analiz yöntemleriyle incelenmiş; söz konusu uygulamalar estetik uyum, mekânsal bütünlük, malzeme dili ve kamusal deneyim ölçütleri üzerinden değerlendirilmiştir. Bulgular, geleneksel motiflerin ya da popüler temaların rastgele biçimde uygulanmasının kentsel estetik bütünlüğü zayıflattığını ve kullanıcılar için anlamlı bir mekânsal deneyim yaratmadığını ortaya koymaktadır. Ayrıca, malzeme kullanımında sürekliliğin sağlanamaması ve kalıcılık sorunları nedeniyle bu yapılar kısa sürede işlevsizleşmekte ve görsel açıdan yıpranmış unsurlar hâline dönüşmektedir.

Eleştirel değerlendirme sonucunda, temalı trafo uygulamalarının kent kimliğiyle bütünleşmek yerine çoğunlukla yapay bir görsellik ürettiği, hatta kamusal mekânda algısal yabancılaşmaya yol açtığı belirlenmiştir. Bu nedenle, yalnızca dekoratif süsleme pratikleri yerine daha kapsamlı ve sürdürülebilir yaklaşımların geliştirilmesi gerekmektedir. Çalışma, bağlamsal uyumun sağlanması, kullanıcı odaklı tasarım anlayışının benimsenmesi, sürdürülebilir ve dayanıklı malzeme kullanımına öncelik verilmesi ile katılımcı tasarım süreçlerinin önemini vurgulamaktadır. Böylelikle, teknik altyapı yapılarının yalnızca işlevsel değil, aynı zamanda kentsel mekânın estetik, kültürel ve sosyal bütünlüğüne anlamlı katkılar sunan değerli bileşenler hâline gelmesi mümkün olacaktır.

Anahtar Kelimeler: Temalı Trafo, Kentsel Kimlik, Bağlamsal Uyum, Kamusal Mekân.

Themed Transformer Station Applications in Turkey: A Critical Evaluation of Decorative Approaches Detached from the Urban Fabric

Aysel KOLÇAK KAVASOĞULLARI
Yozgat Bozok University, Akdağmadeni Vocational School, Department of Architecture and Urban Planning, Yozgat/Türkiye
aysel.kavasogullari@bozok.edu.tr, Orcid ID: 0000-0002-0218-3790

ABSTRACT

The quality of urban spaces is not limited to functional requirements; it is shaped by the principles of historical continuity, aesthetic integrity, and contextual harmony. In this context, technical infrastructure structures are also considered integral components of urban identity. As one of the most visible elements of urban infrastructure, electrical transformers hold a controversial position in terms of aesthetic integrity, spatial harmony, and user experience. In recent years, the aestheticization of transformers by decorating them with various themes, popular figures, or traditional motifs, and by encasing them in aesthetic shells and incorporating cultural references, has become a practice in many Turkish cities, aiming to make these technical structures more eye-catching and positively perceived in public spaces. Transformer buildings, particularly those designed with elements of traditional Turkish architecture, are becoming not only energy distribution units but also architectural symbols representing public memory. These practices, which at first glance seem to offer a visual contribution to the public space, are often limited to random, superficial and temporary interventions that lack contextual harmony, and fail to provide the expected contribution in terms of spatial identity production and user experience.

In this study, selected examples of themed transformers from various cities in Turkey were examined using observation and visual analysis. These applications were evaluated based on criteria such as aesthetic harmony, spatial integrity, material language, and public experience. The findings reveal that the haphazard application of traditional motifs or popular themes undermines urban aesthetic integrity and fails to create a meaningful spatial experience for users. Furthermore, due to the lack of continuity in material use and durability issues, these structures quickly become dysfunctional and visually deteriorated.

Critical assessments have determined that themed transformer applications, rather than integrating with the urban identity, often produce an artificial visual appearance and even create perceptual alienation in public spaces. Therefore, instead of solely decorative ornamentation, more comprehensive and sustainable approaches need to be developed. The study emphasizes the importance of participatory design processes, ensuring contextual harmony, embracing a user-centered design approach, and prioritizing the use of sustainable and durable materials. This will enable technical infrastructure structures to become not only functional but also valuable components that contribute meaningfully to the aesthetic, cultural, and social integrity of urban spaces.

Keywords: Themed Transformer, Urban Identity, Contextual Adaptation, Public Space.

Kentsel Boşlukları Yeniden Tanımlamak: Pop-up Mekânların Dönüştürücü Etkisi

Eliz MUTLU TEKAY
İstanbul Gelişim Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi, İç Mimarlık Bölümü, İstanbul/Türkiye
elmutlu@gelisim.edu.tr, Orcid ID: 0000-0002-5155-1617

Özge KANDEMİR
Eskişehir Teknik Üniversitesi, Mimarlık ve Tasarım Fakültesi, İç Mimarlık Bölümü, Eskişehir/Türkiye
ozgekandemir@eskisehir.edu.tr, Orcid ID: 0000-0001-7999-5845

ÖZET

Teknolojik gelişmelerin ve ekonomik kırılganlıkların etkin olduğu 21. yüzyılda, geleneksel perakende ve kamusal alan kullanımları sorgulanırken, sanat ve tasarım disiplinlerinin bu dönüşüme sunduğu yaratıcı çözümler dikkat çekmektedir. Özellikle atıl kalmış kamusal alanların ve ticari mekânların yeniden canlandırılması kentsel yaşamda kaçınılmaz bir gereklilik halini almıştır. Pop-up mekân tasarımları hem esneklikleri hem de ihtiyaçlara cevap verebilme yetenekleriyle modern şehirlerdeki atıl alanların yeni kullanım biçimlerine dönüştüren etkili bir tasarım stratejisi olarak öne çıkmaktadır. Çalışmanın temel amacı, bu dinamik ortamın neden olduğu kentsel dokudaki boşlukların, Pop-up mekânlar aracılığıyla nasıl dönüştürüldüğünü ve sunduğu geçici çözümlerin, toplumsal katılım ve etkileşim mekanizmaları aracılığıyla nasıl kentsel stratejilere dönüştüğünü analiz etmektir. 2008 Küresel Ekonomik Krizinin ardından Londra'da boş dükkân oranları artış göstermiş ve atıl alan kullanımları sorgulanmaya başlamıştır. Birleşik Krallık Hükümeti ve yerel yönetimler boş alanları yalnızca ekonomik bir kayıp olarak değil, aynı zamanda kent merkezleri için bir sorun olarak görerek; bu alanların olumsuz görsel etkisini gidermeyi, bölgeye yeni ziyaretçiler çekmeyi ve potansiyel ticari kullanımlar için fırsatlar sunmayı amaçlamıştır. Bu dönemde Pop-up mekân kullanımlarına fırsat veren karar ve teşvikler yayınlanmış ve bu gelişmeler, söz konusu ülkedeki Pop-up mekân uygulamalarının, nitelik ve etkileri bağlamında incelenmesi için çalışmaya uygun ve gerekçeli bir örneklem sunmaktadır. Çalışma nitel araştırma yaklaşımıyla yürütülmüş; literatür taraması ve doküman analizi sonucu elde edilen bulgular, seçilen Pop-up mekân uygulamaları bağlamında ekonomik, sosyal ve mekânsal etkileri açısından değerlendirilmiştir. Küresel krizi takip eden süreçte uygulanan Pop-up mekân projelerinin karşılaştırmalı analizi yapılmış, seçilen vakalarda ekonomik, sosyal ve mekânsal etkileriler incelenmiştir. Uygulanan Pop-up mekân projelerinin karşılaştırmalı analizi, Pop-up stratejisinin üç temel dönüşüm mekanizmasını ortaya koymuştur: ekonomik etkileşim alanı sunarak düşük maliyetli deneme alanları yaratma, sosyal katalizör işlevi ile geçici topluluk oluşturma ve mekânsal yeniden yapılandırma ile atıl alanların yeni işlevsel kimlik kazanması. Pop-up mekânlar geçici nitelikleri ile kentsel sorunlara dikkat çekici çözümler üretebilen bir araç olarak değerlendirilmektedir. Bu mekânlar, kamusal alanların çok işlevli ve dinamik yapısını güçlendirerek mekânın toplumsal üretim sürecine katkı sağlamaktadır. Çalışma, Pop-up stratejisinin kentsel boşlukları yeniden tanımlama konusundaki öncü işlevini; sosyal sermaye üretimi ve ekonomik ekosistem gelişimi olmak üzere farklı boyutlarda incelemesi yönüyle katkı sağlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Pop-up Mekân, Kamusal Alan, Mekânsal Üretim.

Redefining Urban Spaces: The Transformative Impact of Pop-up Spaces

Eliz MUTLU TEKAY
Istanbul Gelişim University, Faculty of Fine Arts, Department of Interior Architecture, Istanbul/Türkiye
elmutlu@gelisim.edu.tr, Orcid ID: 0000-0002-5155-1617

Özge KANDEMİR
Eskişehir Technical University, Faculty of Architecture and Design, Department of Interior Architecture, Eskişehir/Türkiye
ozgekandemir@eskisehir.edu.tr, Orcid ID: 0000-0001-7999-5845

ABSTRACT

In the 21st century, when technological advancements and economic vulnerabilities are prevalent, traditional retail and public space uses are being questioned, while the creative solutions offered by art and design disciplines to this transformation are attracting attention. In particular, the revitalization of abandoned public and commercial spaces has become an unavoidable necessity in urban life. Pop-up space designs stand out as an effective design strategy that transforms idle spaces in modern cities into new uses with both their flexibility and ability to respond to needs. The main objective of the study is to analyze how the voids in the urban fabric caused by this dynamic environment are transformed through pop-up spaces and how the temporary solutions they offer are transformed into urban strategies through social participation and interaction mechanisms. Following the 2008 Global Economic Crisis, the rate of vacant shops in London increased and the use of idle land began to be questioned. The UK Government and local authorities see vacant spaces not only as an economic loss but also as a problem for city centers; The aim was to eliminate the negative visual impact of these areas, attract new visitors to the area, and provide opportunities for potential commercial uses. During this period, decisions and incentives enabling the use of pop-up spaces were issued, and these developments provide a suitable and justified sample for examining the nature and impact of pop-up space applications in the country in question. The study was conducted with a qualitative research approach; the findings obtained from the literature review and document analysis were evaluated in terms of the economic, social, and spatial impacts of the selected pop-up space applications. A comparative analysis was conducted of pop-up space projects implemented in the period following the global crisis, and the economic, social, and spatial impacts of the selected cases were examined. The comparative analysis of the implemented pop-up space projects revealed three fundamental transformation mechanisms of the pop-up strategy: creating low-cost experimental spaces by providing economic interaction areas, creating temporary communities through social catalyst functions, and acquiring a new functional identity for unused areas through spatial restructuring. With their temporary qualities, pop-up spaces are considered a tool that can produce remarkable solutions to urban problems. These spaces contribute to the social production process of space by strengthening the multifunctional and dynamic nature of public spaces. This study contributes by examining the pioneering role of the pop-up strategy in redefining urban spaces from different perspectives, including social capital generation and economic ecosystem development.

Keywords: Pop-up spaces, Public space, Spatial production.

Geleneksel Tekstil El Sanatlarının Günümüz İhtiyaçları Doğrultusunda Üretilmesi

Hülya Serpil ORTAÇ
Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi / Sanat ve Tasarım Fakültesi / El Sanatları Bölümü, Ankara/Türkiye
serpilortac@gmail.com Orcid ID: 0000-0001-8816-6416

ÖZET

El sanatları, bir toplumun kimliğini, estetik değerlerini ve tarihsel sürekliliğini yansıtan kültürel üretim biçimleri arasında önemli bir yere sahiptir. Özellikle Anadolu da kadınlar tarafından üretilen geleneksel tekstil sanatları farklı coğrafyalarda yaşayan toplulukların yaşam biçimleri, çevresel koşulları ve kültürel birikimleri doğrultusunda çeşitlilik göstermektedir. Bu çeşitlilik, dokuma, örme, işleme, keçe ve yorgancılık gibi farklı üretim teknikleriyle ortaya çıkan ürünlerde somutlaşmaktadır. Ancak sanayileşme, küreselleşme ve dijitalleşme gibi modernleşme süreçleri sonucunda, geleneksel el sanatları giderek unutulmakta; üretim şekilleri, hammadde temini ve estetik anlayışların değişmesi sonucunda günümüzde kaybolma tehlikesiyle karşı karşıya kalmaktadır. Bu çalışma, özellikle geleneksel tekstil el sanatlarının çağdaş tasarım anlayışı çerçevesinde yeniden yorumlanarak günümüz yaşam biçimlerine nasıl entegre edilebileceği incelenecektir. Çalışmada, sürdürülebilirlik, işlevsellik ve estetik gibi tasarım ilkeleri temel alınarak; geleneksel tekstil el sanatları yani dokuma, nakış ve örgü tekniklerinin güncel tasarım ürünlerine uyarlanmasının gerekliliği üzerinde durulacaktır.

Anahtar Kelimeler: El sanatları, Tasarım, Tekstil el sanatları, Dokuma, Örgü.

Production of Traditional Textile Handicrafts in Line with Today's Needs

Hülya Serpil ORTAÇ
Ankara Hacı Bayram Veli University, Faculty of Art and Design, Department of Handicrafts, Ankara/Turkey
serpilortac@gmail.com / Orcid ID: 0000-0001-8816-6416

ABSTRACT

Handicrafts hold a significant place among cultural production forms that reflect a society's identity, aesthetic values, and historical continuity. Traditional textile arts, particularly those produced by women in Anatolia, vary in line with the lifestyles, environmental conditions, and cultural backgrounds of communities living in different regions. This diversity is embodied in products created through diverse production techniques such as weaving, knitting, embroidery, felting, and quilting. However, as a result of modernization processes such as industrialization, globalization, and digitalization, traditional handicrafts are increasingly forgotten and are facing the threat of extinction due to changing production methods, raw material supply, and aesthetic approaches. This study will specifically examine how traditional textile handicrafts can be reinterpreted within the framework of contemporary design and integrated into contemporary lifestyles. Based on design principles such as sustainability, functionality, and aesthetics, the study will focus on the necessity of adapting traditional textile handicrafts—that is, weaving, embroidery, and knitting techniques—to contemporary design products.

Keywords: Handicrafts, Design, Textile handicrafts, Weave,Kniting.

Geleneksel Türk Halılarının Çağdaş Sanat Eserlerinde Kullanımı

Özkan IŞIK
Düzce Üniversitesi, Sanat Tasarım ve Mimarlık Fakülte, Resim Bölümü, Düzce/Türkiye
ozkanisik@düzce.edu.tr, Orcid ID: 0000-0001-6610-6607

ÖZET

Geleneksel Türk halıları, köklü bir kültürel mirası temsil eden ve zengin estetik öğeler barındıran sanat eserleridir. Bu çalışma, geleneksel Türk halılarının çağdaş sanat eserlerinde nasıl kullanıldığını ve bu kullanımın sanatsal, toplumsal ve kültürel bağlamlarını ele almaktadır. Özellikle son yıllarda, çağdaş sanatçılar, geleneksel el sanatlarını modern sanat pratiğiyle birleştirerek, geçmişle günümüz arasındaki köprüleri yeniden inşa etmeye yönelik çabalarını artırmışlardır. Bu durum hem geleneksel kültürünün korunması hem de sanatın gelişimi açısından önemlidir. Bildiride, geleneksel Türk halılarının estetik yapısı ve sembolik anlamı üzerine bir inceleme yapılmaktadır. Halılar, sadece birer dekoratif unsur olmanın ötesinde, kökene bağlı bir kimlik ve kültürel hafıza taşıyıcıları olarak işlev görmektedir. Her bir desen, renk ve motif, belirli bir anlam ve hikaye taşırken, sanatçılar bu unsurları çağdaş sanat eserlerine entegre ederek, izleyicilere kültürel bir anlatı sunmaktadır. Bu noktada, geleneksel Türk halılarının modern sanatın ifade biçimleriyle birleşmesi, izleyicilere yeni ve farklı deneyimler yaşatmaktadır. Araştırma kapsamında, geleneksel Türk halılarının çağdaş sanat eserlerinde kullanımına dair örnekler ele alınarak, sanatçıların bu geleneksel unsurları nasıl yorumladıkları ve dönüştürdükleri incelenmiştir. Özellikle, tekstil sanatı, enstalasyonlar ve interaktif sanat uygulamaları gibi farklı alanlarda, halıların kullanımı örneklenmektedir. Sanatçılar, geleneksel motifleri yeniden yorumlayarak, toplumsal cinsiyet, kimlik, bellek ve kültürel aidiyet gibi kavramları sorgulayan eserler ortaya koymaktadırlar. Bu eserler, gelenekselin güncel ile buluştuğu noktalarda, geçmişin izlerini taşıyan ancak çağdaş düşünceleri de içinde barındıran bir diyalog yaratmaktadır. Sanatçılar, geleneksel zanaatkarlarla iş birliği yaparak, bu kültürel mirası yaşatmakta ve aynı zamanda ekonomik sürdürülebilirliği sağlamaya yönelik projelere imza atmaktadırlar. Bu durum, yerel toplulukların desteklenmesi ve geleneksel el sanatlarının gelecek nesillere aktarılması açısından önemli bir katkı sunmaktadır. Sonuç olarak, geleneksel Türk halılarının çağdaş sanat eserlerinde kullanımı, kültürel kimliğin yeniden inşası ve toplumsal sorgulamalar için zengin bir zemin sunmaktadır. Bu çalışma, sanatçılar ve izleyiciler arasında kültürel bir etkileşim yaratmanın yanı sıra, geleneksel sanatların çağdaş sanat pratiği içinde nasıl yeni anlamlar kazandığını göstermektedir. Geleneksel Türk halılarının çağdaş sanat konusundaki rolü, yalnızca estetik bir ifade biçimi olmanın ötesine geçerek, kültürel mirası koruma ve geliştirme amacını da taşımaktadır. Bu bağlamda, geleneksel ile çağdaş arasında kurulan köprü, sanatın zaman ve mekân ötesinde bir diyalog kurmasını mümkün kılmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Türk Halısı, Geleneksel , Çağdaş Sanat.

The Use of Traditional Turkish Carpets in Contemporary Artworks

Özkan IŞIK
Düzce University, Faculty of Art, Design and Architecture, Department of Painting, Düzce/Turkey
ozkanisik@düzce.edu.tr, Orcid ID: 0000-0001-6610-6607

ABSTRACT

Traditional Turkish carpets are works of art that represent a deep-rooted cultural heritage and contain rich aesthetic elements. This study examines how traditional Turkish carpets are used in contemporary artworks and the artistic, social and cultural contexts of this usage. In recent years, contemporary artists have increasingly sought to rebuild bridges between the past and the present by combining traditional handicrafts with modern art practices. This is important both for the preservation of traditional culture and the development of art. The paper examines the aesthetic structure and symbolic meaning of traditional Turkish carpets. Carpets serve not only as decorative elements but also as carriers of identity and cultural memory rooted in tradition. Each pattern, colour and motif carries a specific meaning and story, and artists integrate these elements into contemporary artworks, offering viewers a cultural narrative. At this point, the combination of traditional Turkish carpets with modern forms of expression in art provides viewers with new and different experiences. Within the scope of the research, examples of the use of traditional Turkish carpets in contemporary artworks were examined, and how artists interpreted and transformed these traditional elements was investigated. In particular, the use of carpets in different fields such as textile art, installations, and interactive art applications was exemplified. Artists reinterpret traditional motifs to produce works that question concepts such as gender, identity, memory, and cultural belonging. These works create a dialogue that carries traces of the past but also encompasses contemporary ideas, at the point where the traditional meets the contemporary. Artists collaborate with traditional artisans to preserve this cultural heritage and also undertake projects aimed at ensuring economic sustainability. This contributes significantly to the support of local communities and the transmission of traditional handicrafts to future generations. In conclusion, the use of traditional Turkish carpets in contemporary artworks provides a rich ground for the reconstruction of cultural identity and social questioning. This work creates cultural interaction between artists and viewers, while also demonstrating how traditional arts acquire new meanings within contemporary art practice. The role of traditional Turkish carpets in contemporary art goes beyond being merely an aesthetic form of expression, as it also serves the purpose of preserving and developing cultural heritage. In this context, the bridge established between the traditional and the contemporary enables art to establish a dialogue beyond time and space.

Keywords: Turkish Rugs, Traditional, Contemporary Art.

Kıbrıscık Dokuma Mirasını Seramik Sanatıyla Günümüze Taşımak: Katılımcı Bir Atölye Uygulaması

Şafak Çetin ÖZKAN
Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi, Seramik Bölümü, Bolu/Türkiye
safak.ozkan@ibu.edu.tr, Orcid ID: 0000-0001-5224-8655

ÖZET

Bu bildirinin amacı, somut olmayan kültürel mirasın korunması ve sürdürülebilirliğinin sağlanmasında disiplinler arası sanat uygulamalarının rolünü, bir atölye çalışması örneği üzerinden tartışmaktır. Geleneksel el sanatları, ait oldukları toplumların kültürel birikimini yansıtmalarına karşın, günümüzde özgün niteliklerini yitirme tehlikesiyle karşı karşıyadır. Bu bağlamda, Bolu Kıbrıscık yöresine ait geleneksel dokuma motiflerinin, seramik sanatı ve güncel üretim yöntemleri aracılığıyla çağdaş bir dille yeniden yorumlanması hedeflenmiştir. Çalışma, bu kültürel değerlerin güncel bir sanat diliyle yeniden üretim döngüsüne dahil edilerek kültürel devamlılığa nasıl katkı sağlayabileceğini ve yerel kimliği nasıl güçlendirebileceğini ortaya koymayı amaçlamaktadır.

Araştırma, nitel araştırma yöntemlerinden örnek olay incelemesine dayanmaktadır. Bu kapsamda, Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Seramik Bölümü öğretim elemanları Doç. Perihan Şan Aslan ve Dr. Öğr. Üyesi Şafak Çetin Özkan liderliğinde yürütülen "Geleneksel Dokuma Motiflerinden Seramik Yüzeylere" başlıklı atölye uygulaması analiz edilmektedir. Uygulama süreci iki temel aşamada gerçekleştirilmiştir. İlk olarak, Kıbrıscık köylerinde alan araştırması yapılarak geleneksel dokuma ürünleri incelenmiş, özgün motifler tespit edilerek dijital ortama aktarılmıştır. İkinci aşamada ise bu dijital veriler kullanılarak maskeleme tekniği için CNC kesim yöntemiyle şablonlar hazırlanmış, ardından katılımcılarla birlikte hazır karolar üzerine sır altı boya ile uygulama yapılmış ve geleneksel motifleri taşıyan seramik karolar üretilmiştir.

Çalışmanın bulguları, atölye sürecinin somut çıktıları etrafında şekillenmektedir. Katılımcılar tarafından, dokuma motiflerinden esinlenilerek çok sayıda özgün seramik karo üretilmiştir. Bu üretim süreci, geleneksel motiflerin seramik yüzeylere taşınmasıyla yöre halkı için yeni bir sanatsal ifade ve uygulama alanı yaratmıştır. Üniversite ve yerel halk arasındaki iş birliğinin başarılı bir şekilde yürütüldüğü ve akademik bilginin toplumsal faydaya dönüştüğü gözlemlenmiştir. Çalıştayın en önemli bulgusu, üretilen bireysel karoların bir araya getirilmesiyle oluşturulan kolektif bir sanat eseri olan büyük ölçekli duvar panosudur.

Gerçekleştirilen bu çalıştay, geleneksel sanatların disiplinlerarası bir yaklaşımla korunup yaşatılabileceğini göstermiştir. Akademik bilgi birikiminin yerel topluluklarla iş birliği içinde somut çıktılara dönüşebileceğine dair başarılı bir model sunulmuştur. Ortaya çıkan eserler, kültürel değerlerin korunması, geleneksel estetiğin modern yorumlarla zenginleştirilmesi ve sanatsal üretimin yerel kimliği güçlendirici rolünü ortaya koyması bakımından önem taşımaktadır. Bu uygulama, somut olmayan kültürel mirasın sürdürülebilirliğine yönelik yenilikçi ve katılımcı bir yaklaşım olarak değerlendirilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Kültürel Miras, Seramik Sanatı, Geleneksel Dokuma Motifi, Disiplinlerarası Sanat, Katılımcı Atölye.

Carrying The Weaving Heritage of Kıbrıscık To The Present Day Through Ceramic Art: A Participatory Workshop Application

Şafak Çetin ÖZKAN
Bolu Abant Izzet Baysal University, Faculty of Fine Arts, Department of Ceramics, Bolu/Turkiye
safak.ozkan@ibu.edu.tr, Orcid ID: 0000-0001-5224-8655

ABSTRACT

The aim of this paper is to discuss the role of interdisciplinary art practices in the preservation and sustainability of intangible cultural heritage, through the example of a workshop. Traditional handicrafts, despite reflecting the cultural accumulation of their societies, are currently facing the threat of losing their unique qualities. In this context, it was aimed to reinterpret the traditional weaving motifs of the Bolu Kıbrıscık region with a contemporary language through ceramic art and modern production methods. The study aims to reveal how these cultural values can be included in the reproduction cycle with a contemporary art language, contributing to cultural continuity and strengthening local identity.

The research is based on a case study, one of the qualitative research methods. Within this scope, the workshop titled "From Traditional Weaving Motifs to Ceramic Surfaces," conducted under the leadership of Assoc. Prof. Perihan Şan Aslan and Asst. Prof. Şafak Çetin Özkan from the Department of Ceramics, Faculty of Fine Arts at Bolu Abant İzzet Baysal University, is analyzed. The implementation process was carried out in two main stages. First, field research was conducted in the villages of Kıbrıscık, where traditional woven products were examined, original motifs were identified and transferred into digital format. In the second stage, these digital data were used to prepare stencils for the masking technique through CNC cutting. Afterwards, underglaze painting was applied onto pre-made tiles together with the participants, resulting in the production of ceramic tiles featuring traditional motifs.

The findings of the study are shaped around the concrete outputs of the workshop process. Numerous unique ceramic tiles inspired by weaving motifs were produced by the participants. This production process created a new artistic expression and application area for the local people by transferring traditional motifs to ceramic surfaces. The collaboration between the university and the local community was observed to be successfully conducted, and academic knowledge was transformed into social benefit. The most significant finding of the workshop is the large-scale wall panel, a collective work of art created by assembling the individually produced tiles.

This workshop has shown that traditional arts can be preserved and sustained through an interdisciplinary approach. It has presented a successful model for how academic knowledge can be transformed into concrete outputs in collaboration with local communities. The resulting works are significant in terms of preserving cultural values, enriching traditional aesthetics with modern interpretations, and revealing the role of artistic production in strengthening local identity. This application is considered an innovative and participatory approach to the sustainability of intangible cultural heritage.

Keywords: Cultural Heritage, Ceramic Art, Traditional Weaving Motif, Interdisciplinary Art, Participatory Workshop.

Musilaj Maddesinden Esinlenerek Tekstil Sanatında Ekolojik Sanat Bağlamında Kavramsal Ve Malzeme Temelli Uygulamalar

Rukiye Zeynep GENCAL ÖZTÜRK
Marmara Üniversitesi, Atatürk Eğitim Fakültesi, Güzel Sanatlar Eğitimi, Tekstil Anasanat Atölye, İstanbul/Türkiye
ozozturk99@gmail.com, Orcid ID: 0009-0007-5176-7286

ÖZET

Deniz müsilajı, denizlerde oluşan kalın ve yapışkan bir organik maddedir. Halk arasında "deniz salyası" ya da "deniz sümüğü" olarak bilinir. İçinde proteinler, mineraller, bakteri, virüs ve çeşitli mikroorganizmalar bulunur. Özellikle 2021 yılında Marmara Denizi'nde geniş alanları kaplamasıyla kamuoyunun gündemine girmiştir. İklim değişikliğiyle birlikte daha sıcak ve durağan hale gelen denizler, müsilaj tabakasının kalınlaşıp geniş alanlara yayılmasına yol açar. Müsilaj doğal bir olay olmakla birlikte insan etkisi ve iklim krizi nedeniyle günümüzde ekolojik bir felakete dönüşmüştür. Ekolojik sanat, doğa, çevre ve ekosistemler arasındaki ilişkileri odağına alan, çevresel farkındalık ve sürdürülebilir yaşam biçimlerini sanatsal ifade aracılığıyla görünür kılmayı amaçlayan çağdaş bir sanat yaklaşımıdır. Bu anlayışta sanat, yalnızca estetik bir üretim değil; aynı zamanda doğayı koruma, ekosistemleri onarma ve çevresel sorunlara toplumsal duyarlılık geliştirme aracıdır. Ekolojik sanatçılar, insan-merkezli bir bakış yerine doğa-merkezli bir estetik ve etik perspektif geliştirerek, sanatın ekolojik farkındalık yaratma gücünü kullanırlar. Bu yönüyle ekolojik sanat, doğadaki tahribatın eleştirisini yaparken aynı zamanda doğayla yeniden bağ kurmayı ve sürdürülebilir bir yaşam biçimini teşvik etmeyi hedeflemektedir. Bu araştırma, ekolojik sanatın bu yaklaşımından yola çıkarak, müsilaj olgusunu doğadan alınan bir uyarı ve ekolojik kriz göstergesi olarak ele almaktadır. Brokar kumaş, dokumada ipliklerle yüzeye kabartmalı motiflerin işlendiği özel bir tekstil türüdür. Gelenekte ipek, altın ya da gümüş ipliklerle üretilirken, günümüzde %100 polyester gibi sentetik ipliklerle de dokunmaktadır. Sentetik iplikler, büklüm verilerek kıvrımlı veya kabarık bir yapı kazandırıldığında, kumaş manipülasyonunda hacim ve yumuşak bir doku yaratmada önemli rol oynar. Bu özellik, doğadaki organik süreçlerin tekstil yüzeyinde yeniden yorumlanmasına imkân verir. Müsilaj, farklı belgesellerde ekolojik krizlerin çarpıcı bir göstergesi olarak işlenmiştir. Bu çalışma, müsilajın doğa olayından iklim krizine dönüşen yönünü tekstil sanatının diliyle aktarmayı amaçlamaktadır. Bu kapsamda Beş pano formunda tasarlanan uygulama bölümünde zemin olarak %100 polyester brokar kumaş seçilmiş; yüzeyde ise sentetik ipliklerden düğüm tekniğiyle oluşturulan formlar, kumaş üzerine yapıştırılmıştır. Desenler oluşturulurken uydu görüntüleri, fotoğraflar ve belgesellerden yararlanılarak müsilajın akışkan ve dağınık kümelenmeleri yorumlanmış; yumuşak ve kabarık dokularla yorumlanan bu motifler kumaş yüzeyine taşınmıştır. Seçilen renk skalası, denizde gözlenen müsilaj tabakalarının oluşturduğu renk geçişlerinden esinlenerek belirlenmiştir. Uygulamada, tekstil manipülasyonu ve sentetik ipliklerin hacim kazandıran özellikleri, müsilajın organik dokusunu yeniden yorumlamada temel bir görsel araç olarak kullanılmıştır. Çalışma kapsamında yapılan sanatsal değerlendirme sonucunda, çalışmada elde edilen tekstil yüzeyleri yalnızca görsel bir ifade değil, aynı zamanda ekolojik farkındalık yaratan bir iletişim aracına dönüşmüştür. Müsilajın dokusal ve biçimsel özelliklerinin tekstil sanatında yeniden üretilmesi, çevresel krizlerin sanat aracılığıyla görünür kılınabileceğini göstermektedir. Brokar kumaşın kabartmalı yapısı ve sentetik ipliklerin organik formları, müsilajın deniz ekosisteminde yarattığı karmaşık yapıyı estetik bir yüzeye dönüştürmüştür. Bu dönüşüm, sanatın çevreyle kurduğu ilişkinin eleştirel, dönüştürücü ve farkındalık kazandırıcı yönünü vurgulamaktadır. Sonuç olarak, müsilajın çevresel bir kriz olarak algılanmasını, tekstil sanatının sunduğu görsel ve kavramsal anlatımla yeniden dikkat çekmek; doğayla etkileşim halinde olan sanatın, ekolojik bilinci güçlendiren bir araç olabileceğini göstermek amaçlanmıştır. Bu bakış açısı, sanatın yalnızca estetik bir ifade biçimi değil, ekolojik sorumluluk bilinci geliştiren ve çevre duyarlılığını dönüştüren bir güç olduğunu ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: Müsilaj, Manipülasyon, Brokar, Ekolojik Sanat, Tekstil

Conceptual and Material-Based Applications in the Context of Ecological Art in Textile Art Inspired by Mucilage

Rukiye Zeynep GENCAL ÖZTÜRK
Marmara University, Atatürk Faculty of Education, Fine Arts Education, Textile Major Studio, Istanbul/Turkey
ozozturk99@gmail.com, Orcid ID: 0009-0007-5176-7286

ABSTRACT

Marine mucilage is a thick, sticky organic substance that forms in the sea. It is commonly known as “sea saliva” or “sea snot.” It contains proteins, minerals, bacteria, viruses, and various microorganisms. It came to public attention in 2021 when it covered large areas in the Sea of Marmara. Seas, becoming warmer and more stable due to climate change, cause the mucilage layer to thicken and spread over vast areas. While mucilage is a natural phenomenon, it has become an ecological disaster today due to human impact and the climate crisis. Ecological art is a contemporary artistic approach that focuses on the relationships between nature, the environment, and ecosystems, aiming to make environmental awareness and sustainable lifestyles visible through artistic expression. In this understanding, art is not merely an aesthetic production; it is also a tool for protecting nature, restoring ecosystems, and raising social awareness of environmental issues. Ecological artists leverage the power of art to raise ecological awareness by developing a nature-centered aesthetic and ethical perspective rather than a human-centered perspective. In this respect, ecological art aims to critique the destruction of nature while simultaneously reconnecting with nature and promoting a sustainable lifestyle. Drawing on this approach to ecological art, this research explores the phenomenon of mucilage as a warning received from nature and a sign of ecological crisis. Brocade fabric is a special type of textile in which embossed motifs are embroidered onto the surface using threads. Traditionally produced with silk, gold, or silver threads, it is now also woven with synthetic threads such as 100% polyester. Synthetic threads, when twisted to create a pleated or raised structure, play a significant role in creating volume and a soft texture during fabric manipulation. This characteristic allows for the reinterpretation of organic processes in nature on the textile surface. Mucilage has been portrayed in various documentaries as a striking indicator of ecological crises. This study aims to convey the transformation of mucilage from a natural phenomenon to a climate crisis through the language of textile art. In this context, 100% polyester brocade fabric was chosen as the background for the application section, designed as five panels, and forms created from synthetic threads using a knotting technique were glued onto the fabric. While creating the patterns, the fluid and dispersed clusters of mucilage were interpreted by utilizing satellite imagery, photographs and documentaries; these motifs, interpreted with soft and fluffy textures, were transferred to the fabric surface. The selected color scheme was inspired by the color transitions created by mucilage layers observed in the sea. In the application, textile manipulation and the volume-adding properties of synthetic yarns were used as a primary visual tool in reinterpreting the organic texture of mucilage. As a result of the artistic evaluation carried out within the scope of the study, the textile surfaces obtained in the study have become not only a visual expression but also a communication tool that raises ecological awareness. The reproduction of the textural and formal properties of mucilage in textile art demonstrates that environmental crises can be made visible through art. The embossed structure of the brocade fabric and the organic forms of synthetic yarns have transformed the complex structure created by mucilage in the marine ecosystem into an aesthetic surface. This transformation emphasizes the critical, transformative and awareness-raising aspect of the relationship that art establishes with the environment. In conclusion, to draw attention to the perception of mucilage as an environmental crisis through the visual and conceptual narrative offered by textile art; The aim is to demonstrate that art, interacting with nature, can be a tool for strengthening ecological awareness. This perspective demonstrates that art is not merely a form of aesthetic expression, but a force that fosters ecological responsibility and transforms environmental awareness.

Keywords: Mucilage, Manipulation, Brocade, Ecological Art, Textile

Uygulamalı Derslerde Disiplinlerarası Yaklaşım: Öğrenci Çalışmaları Üzerinden Bir Değerlendirme

Hande Ayşegül ÖZDEMİR
KTO Karatay Üniversitesi, Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesi, Geleneksel Türk Sanatları Bölümü, Konya/Türkiye
hande.ozdemir@karatay.edu.tr, Orcid ID: 0000-0002-2249-0309

Ayşe KART
KTO Karatay Üniversitesi, Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesi, Geleneksel Türk Sanatları Bölümü, Konya/Türkiye
ayse.kart@karatay.edu.tr, Orcid ID: 0000-0002-2334-4258

ÖZET

Bu çalışmanın konusu, Geleneksel Türk Sanatları bölümünde farklı dersler kapsamında yürütülen uygulama çalışmalarının disiplinlerarası bir yaklaşımla bütünleştirilmesi ve öğrenim gören öğrencilerin öğrenme süreçlerine etkilerini incelemektir. Bu bağlamda uygulama eğitimi süresince disiplinlerarası yaklaşım ile öğrencilerin farklı alanlardaki bilgilerini bir araya getirerek yaratıcı problem çözme, eleştirel düşünme ve işbirliği becerilerini geliştirmelerine ne ölçüde katkı sağladığı uygulama çalışmaları üzerinden değerlendirme ölçekleri aracılığıyla gözlemlenmiştir.

Araştırmanın amacı, Tasarım İlkeleri ve Tezyini Tasarıma dayalı uygulama derslerinde öğrencilere verilen uygulama görevleri ile farklı disiplinlere ait teorik ve teknik bilgileri pratik çalışmalarla bütünleştirmelerini sağlamak ve derslere yaklaşımları konusunda farkındalık oluşturmaktır. Bu dersler kapsamında öğrencilere problem olarak verilen bir temadan yola çıkarak uygulama çalışmalarını disiplinlerarası çerçevede birleştirme ve deneyimleme fırsatı sunulmuştur. Öğrenci çalışmalarından elde edilen bulgular, öğrencilerin motivasyonlarının arttığını, proje süreçlerinde daha yaratıcı ve üretken çözümler geliştirdiklerini göstermiştir. Ayrıca, bu süreç sonunda öğrenciler farklı derslerden kazandıkları bilgileri harmanlayarak özgün ürünler meydana getirmişlerdir.

Elde edilen uygulama verilerinden hareketle araştırma sonucunda; disiplinlerarası uygulama esaslı yaklaşımın, öğrencilerin hem mesleki hem de kişisel gelişimlerinde önemli katkılar sağladığı görülmüştür. Disiplinlerarası uygulama esaslı yaklaşım ile, sadece bir alana özgü bilgiyi olduğu gibi kullanabilen değil, yorumlanmış, yaratıcı, çok boyutlu bir bakış açısına sahip, yaratıcı düşünce becerisine sahibi bireyler ve eserler ortaya çıkardığı görülmektedir. Sonuç olarak disiplinlerarası, yaklaşımın öğretim programlarında uygulanabilirliğinin öğrenci başarısına ve üretimine olumlu derecede katkı sağladığı görülmektedir. Bu bağlamda, eğitim programlarında disiplinlerarası öğrenme ortamlarının artırılması, çağın gerektirdiği becerilerin kazandırılmasında etkili bir strateji olarak önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Disiplinlerarası Yaklaşım, Tezyinat, Tasarım.

An Interdisciplinary Approach in Applied Courses: An Evaluation Through Student Works

Hande Ayşegül ÖZDEMİR
KTO Karatay University, Faculty of Fine Arts and Design, Department of Traditional Turkish Arts, Konya/Turkey
hande.ozdemir@karatay.edu.tr, Orcid ID: 0000-0002-2249-0309

Ayşe KART
KTO Karatay University, Faculty of Fine Arts and Design, Department of Traditional Turkish Arts, Konya/Turkey
ayse.kart@karatay.edu.tr, Orcid ID: 0000-0002-2334-4258

ABSTRACT

The subject of this study is to examine the integration of practical work carried out in different courses within the Traditional Turkish Arts department using an interdisciplinary approach and its effects on the learning processes of students. In this context, the extent to which the interdisciplinary approach during the practical training contributes to the development of students' creative problem-solving, critical thinking, and collaboration skills by bringing together their knowledge in different fields was observed through evaluation scales based on practical studies.

The aim of the research is to provide students with practical tasks in Design Principles and Decorative Design-based application courses, to enable them to integrate theoretical and technical knowledge from different disciplines with practical work, and to raise awareness about their approach to the courses. Within the scope of these courses, students were given the opportunity to combine and experience their practical work within an interdisciplinary framework, starting from a theme given as a problem. Findings from student work showed that students' motivation increased and they developed more creative and productive solutions during the project process. Furthermore, at the end of this process, students created original products by blending the knowledge they gained from different courses.

Based on the application data obtained, the research results show that the interdisciplinary application-based approach contributes significantly to both the professional and personal development of students. With an interdisciplinary, application-based approach, it has been observed that individuals and works emerge that are not only able to use field-specific knowledge as is, but also possess an interpreted, creative, multidimensional perspective and creative thinking skills. In conclusion, it has been observed that the applicability of the interdisciplinary approach in teaching programs contributes positively to student success and productivity. In this context, increasing interdisciplinary learning environments in education programs is recommended as an effective strategy for imparting the skills required by the modern age.

Keywords: Interdisciplinary Approach, Design, Ornamentation.

Mono Baskı ve Deneysel Yöntemlerle Oluşturulmuş Uygulama Örnekleri

Hülya KAROĞLU
KTO Karatay Üniversitesi, Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesi, Grafik Tasarımı Bölümü
hulya.karoglu@karatay.edy.tr, Orcid ID: 0000-0002-7250-5871

ÖZET

Mono baskılar, baskı resim türünün tek örneği olan çalışmalardır ve genellikle çizimle ve değişik aktarma yöntemleriyle ilgili teknikleri bir araya getirir. Monotip adı da kullanılır, ancak "mono baskı" terimi sınıflandırma amacıyla kullanımı daha yaygındır. Mono baskı, tekrar edilebilen kalıplarla yapılan işleri de kapsar. Monotip, tekrarlanan kalıplar kullanılmadan yapılan, tek ve özgün çalışmalara verilen addır.

Sanatçı, doğrudan kalıp üzerinde çalışarak resim oluşturur; bu yöntem pentür ve çizime benzer bir uygulamadır. Monotipte her zaman fiziksel bir kalıp bulunmaz ve bu nedenle yalnızca tek bir baskı alınabilir. Bazen, orijinal baskı sonrası, kalıbın üzerinde kalan mürekkeple "hayalet baskı" da yapılır; bu baskılar da yeni çalışmalarda kullanılabilir ya da rehberlik edebilir.

Monotip baskının kökeni 17. yüzyıla, İtalyan sanatçı Giovanni Benedetto Castiglione'ye kadar uzanmaktadır.

Tarihi süreç içerisinde, monotip baskı tekniğini kullanan önemli sanatçılara bakıldığında, Castiglione, bakır plaka üzerine eksiltme yöntemiyle yaptığı çalışmalarla bu tekniği kullanmıştır. Bez, fırça ve çubuklarla yapılan çizgisel dokular, monotip baskının temel unsurlarındandır. Edgar Degas, başta eksiltme tekniğini kullanmış, sonrasında pastel çizimler ve renk eklemeleriyle tekniği geliştirmiştir. Paul Gauguin ise mürekkeplenmiş yüzeylerle çalışarak "çizgi monotipi" adında bir yöntem geliştirmiştir. Rembrandt aynı kalıptan farklı görseller üretmiş, William Blake ise baskılarını elle boyayarak farklılık yaratmıştır. Çağdaş monotip baskı, değişebilir kalıplar ve çeşitli baskı tekniklerinin birleşimiyle oluşturulmakta olup, bu teknikte birçok farklı araç ve yöntem kullanılmaktadır.

Mono baskı ve monotip baskı teknikleri, sanatçılara çok çeşitli ve yaratıcı ifade imkânları sunar. Katmanlama, şablon kullanımı, tekrarlar ve kalıp parçalarıyla çalışma gibi yöntemlerle farklı dokular ve etkiler elde edilebilir. Bu teknikler sayesinde baskılarda doğaçlamaya açık, deneysel bir süreç ortaya çıkar. Baskılar elle ya da çukur/taş baskı, yüksek baskı presleriyle de yapılabilir. Elle baskıda farklı basınçlar uygulanarak değişken sonuçlar elde edilir.

Ayrıca, suluboya, akrilik boyalar da mono baskı için kullanılabilir. Bu teknik, yağ bazlı mürekkep ve çözücüler kullanılmadan daha çevreci bir alternatif sunar. Ancak suluboyayla çalışırken boya kuruduğu için işlem daha uzun sürebilir. Tıpkı çukur baskıda olduğu gibi, kâğıdın nemli olması gerekir. Suluboya ile yapılan baskılar arka arkaya birkaç kez basılabilir; bu da sanatçılara ve amatörlere katmanlı ve derinlikli deneysel kompozisyonlar oluşturma imkânı tanımaktadır.

Özetle, mono baskılar tek kopya baskılardır; monotip, kalıpsız yapılan ya da başka malzemelerle desteklenerek oluşturulan özel bir türüdür.

Bildiride farklı birkaç yöntemle oluşturulmuş, deneysel mono baskı uygulama örneklerine yer verilecektir.

Anahtar Kelimeler: Mono Baskı, Kalıp, Deneysel Baskı.

Examples of Works Created Using Monotype Printing and Experimental Techniques

Hülya KAROĞLU
KTO Karatay University, Faculty of Fine Arts and Design, Department of Graphic Design, Konya/Türkiye
hulya.karoglu@karatay.edy.tr, Orcid ID: 0000-0002-7250-5871

ABSTRACT

Monoprints are unique works within the field of printmaking, typically combining techniques related to drawing and various transfer methods. The term monotype is also used; however, “monoprint” is more commonly preferred for classification purposes. Monoprinting may include works produced with repeatable matrices, whereas monotypes refer to one-of-a-kind, original works created without the use of repeated plates.

In this technique, the artist creates the image directly on the matrix surface; the process closely resembles painting and drawing. In monotypes, there is not always a physical plate, which is why only a single impression can be produced. Occasionally, a so-called “ghost print” may be taken from the residual ink left on the matrix after the first print. These secondary impressions can either serve as new works in their own right or guide subsequent compositions.

The origins of monotype printing date back to the 17th century, with Italian artist Giovanni Benedetto Castiglione, who employed the subtractive method on copper plates. Cloth, brushes, and sticks were used to create linear textures, which became the essential elements of monotype printing. Edgar Degas initially employed the subtractive technique, later enhancing it with pastel drawings and added colors. Paul Gauguin developed a method known as “line monotype” by working with inked surfaces. Rembrandt produced different images from the same plate, while William Blake distinguished his prints by hand-coloring them.

In contemporary practice, monotype printing merges changeable plates with various printmaking methods, offering a broad spectrum of artistic possibilities. Layering, stenciling, repetitions, and working with fragments of plates allow artists to achieve diverse textures and effects. These processes foster improvisation and experimentation, making each print unique. Prints may be created by hand or with intaglio/stone printing or relief presses. Hand printing, in particular, yields variable results depending on the pressure applied.

Moreover, watercolor and acrylic paints can also be used for monoprints, providing an eco-friendlier alternative to oil-based inks and solvents. However, since watercolor dries quickly, the process can take longer to execute. As in intaglio printing, dampened paper is required. Watercolor-based prints can be reprinted multiple times in succession, enabling both professional artists and amateurs to create layered, experimental compositions with depth and richness.

This paper will present experimental examples of monoprint applications produced using several different methods.

Keywords: Monoprint, Plate, Experimental Print.

Ambalajsız Ürünler İçin Ambalaj Tasarımı: Öğrenci Uygulamalarıyla Yaratıcı Yaklaşımlar

Ahunur BÜYÜKÇAKILCI
KTO Karatay Üniversitesi, Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesi, Grafik Tasarımı, Konya/Türkiye.
ahunur.buyukcakilci@karatay.edu.tr, Orcid ID: 0000-0002-8521-6008

ÖZET

Ambalaj, üretim ve tüketim süreçlerinde ürünün korunması, taşınması ve depolanması için temel işlevler üstlenmesinin yanı sıra, hedef kitle ile kurulan iletişimi güçlendiren, estetik değer taşıyan ve marka kimliğinin görünürlük kazanmasına aracılık eden çok yönlü bir tasarım unsurudur. Ambalaj, ürünü dış etkenlerden korurken, tüketiciyle ilk temas noktasında görsel ve işlevsel bir arayüz oluşturur. Buna karşın, bazı ürünler hem maliyet kaygıları hem de doğrudan tüketime elverişli olmaları nedeniyle ambalajsız biçimde sunulmaktadır. Ambalajın bulunmadığı durumlarda ürün, hem lojistik süreçlerde zarar görmeye daha yatkın hale gelir hem de tüketiciyle kurduğu ilk temas noktasında eksik bir deneyim sunabilir. Bu çalışma, ambalaj tasarımı dersi alan öğrenciler tarafından yürütülen bir uygulama sürecini konu almaktadır. Öğrencilerden, ambalajsız ürünler seçmeleri ve onlardan, 'Bu ürün için bir ambalaj tasarlansaydı hangi özelliklere sahip olurdu?' sorusuna odaklanarak yeni tasarım çözümleri geliştirmeleri istenmiştir. Çalışmanın amacı öğrencilerin, ambalajı koruyucu işlevin ötesinde; ürünün kimliğini görünür kılan, kullanıcı deneyimini zenginleştiren ve yaratıcı tasarım pratiklerini besleyen bütüncül bir tasarım nesnesi olarak değerlendirmelerini sağlamaktır. Yöntem olarak, atölye temelli uygulamalı eğitim yaklaşımı benimsenmiştir. Öğrencilerden ilk aşamada ambalajsız bir ürün seçmeleri, bu ürünün temel işlevlerini analiz etmeleri istenmiştir Ardından, bu işlevlerden yola çıkarak ürün için marka kimliği ve isim önerileri geliştirilmiş; kavramsal eskizler, prototipler ve nihai ambalaj tasarımlarıyla süreç tamamlanmıştır. Bulgular, öğrencilerin ambalajsız ürünlerin eksikliklerini doğru tespit ederek bunları gidermeye yönelik yaratıcı çözümler ürettiklerini göstermektedir. Tasarımlarda özellikle fonksiyonel açılımlar, ürünün raf üzerinde görünürlüğünü artıran biçimsel çözümler ve kullanıcıyla iletişimi destekleyen grafiksel öğeler öne çıkmıştır. Ayrıca marka isimleri, ürünün kullanım amacına ve fonksiyonuna uygun olarak geliştirilmiş, ambalaj tasarımına bütünsel bir kimlik kazandırılmıştır. Sonuç olarak, bu çalışma, ambalaj tasarımının yalnızca görsel temsil değil; işlevsel açılımlar, kimlik inşası ve kullanıcıyla etkileşim boyutlarıyla da ele alınması gerektiğini ortaya koymaktadır. Ambalajsız ürünlerden yola çıkarak gerçekleştirilen bu deneyim, öğrencilerin analitik problem çözme, yaratıcı düşünme ve tasarım odaklı karar verme becerilerini geliştirmelerine olanak tanımıştır. Ayrıca, ambalajın yalnızca var olan ürünleri çevreleyen bir unsur olmadığı; tasarlandığında, ambalajsız ürünlere de güçlü bir kimlik kazandırabileceği görülmüştür. Böylelikle, tasarım eğitiminin uygulamalı yöntemlerle desteklenmesinin hem mesleki yetkinliklerin geliştirilmesi hem de ambalaj tasarımının çağdaş işlevlerinin daha görünür kılınması açısından önemli çıktılar ürettiğini ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: Ambalaj tasarımı, Ambalajsız ürünler, Yaratıcı uygulamalar.

Packaging Design for Unpackaged Products: Creative Approaches through Student Projects

Ahunur BÜYÜKÇAKILCI
KTO Karatay University, Fine Arts and Design Faculty, Graphic Design, Konya/Türkiye
ahunur.buyukcakilci@karatay.edu.tr, Orcid ID: 0000-0002-8521-6008

ABSTRACT

Packaging is a versatile design element that not only serves the fundamental functions of protecting, transporting, and storing products throughout the production and consumption processes, but also strengthens communication with the target audience, provides aesthetic value, and enhances brand identity visibility. Packaging protects the product from external factors and creates a visual and functional interface at the first point of contact with the consumer. However, some products are offered unpackaged due to both cost considerations and their suitability for direct consumption. Without packaging, the product becomes more susceptible to damage during logistics processes and can offer an incomplete experience at the first point of contact with the consumer. This study focuses on a practical process conducted by students taking a packaging design course. The students were asked to select unpackaged products and develop new design solutions, focusing on the question, “If packaging were designed for this product, what features would it have?” The study aimed to encourage students to consider packaging beyond its protective function as a holistic design object that visualizes the product’s identity, enriches the user experience, and fosters creative design practices. A workshop-based, hands-on approach was adopted as the method. Students were first asked to select an unpackaged product and analyze its basic functions. Then, based on these functions, brand identity and name proposals were developed for the product, and the process was completed with conceptual sketches, prototypes, and final packaging designs. Findings indicate that students accurately identified the shortcomings of unpackaged products and generated creative solutions to address them. The designs highlighted functional expansions, formal solutions that increase product visibility on the shelf, and graphic elements that support user communication. Furthermore, brand names were developed in accordance with the product’s intended use and function, giving the packaging design a holistic identity. Ultimately, this study demonstrates that packaging design should be considered not only as a visual representation but also in terms of functional expansions, identity construction, and user interaction. This experience, based on unpackaged products, allowed students to develop analytical problem-solving, creative thinking, and design-focused decision-making skills. Furthermore, it was demonstrated that packaging is not merely a surrounding element for existing products; when designed, it can also give unpackaged products a strong identity. Thus, it reveals that supporting design education with applied methods produces important outcomes in terms of both developing professional competencies and making the contemporary functions of packaging design more visible.

Keywords: Packaging design, Unpackaged products, Creative projects.

Atık Nesnelerin Sanatta Dönüşümü: Namboodiri ve Robson Örneklemi

Reyhan DEMİR ÖVEZ
Adnan Menderes Üniversitesi, Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü, Aydın/Türkiye
rdemir@adu.edu.tr, Orcid ID: 0000-0002-5728-1734

Ayzer KARAOĞLU
Adnan Menderes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Güzel Sanatlar Yüksek Lisans Programı, Aydın/Türkiye
ayzerkaraoglu@gmail.com, Orcid ID: 0009-0005-4769-5326

ÖZET

Bu çalışma, globalleşme ve tüketim kültürünün yol açtığı atık sorununun sanatsal dönüşüm potansiyelini derinlemesine incelemektedir. Swapna Namboodiri ve Aurora Robson'un eserleri üzerinden, atık malzemelerin estetik ve kavramsal formlara dönüşüm süreci analiz edilmiştir. Namboodiri, tekstil ve organik atıkları kullanarak doğa-kültür ilişkisini sorgularken, Robson, plastik atıkları enstalasyonlar ve heykeller aracılığıyla dönüştürerek çevresel tahribata eleştirel bir bakış sunar. Bu çalışma, nitel bir yaklaşımla yürütülmüş; sanatçıların eserleri görsel analiz ve karşılaştırmalı inceleme yöntemleriyle değerlendirilmiştir. Sergi katalogları, sanatçı beyanları ve akademik kaynaklar temel alınarak, malzeme seçimleri, sanatsal teknikler ve eserlerin çevresel-kültürel bağlamları sürdürülebilir sanat teorisi çerçevesinde irdelenmiştir.

Namboodiri'nin eserleri, yerel kültürel unsurları merkeze alarak atık malzemeleri yeniden anlamlandırır. Özellikle Hindistan'ın tekstil atıklarını kullanarak oluşturduğu kompozisyonlar, geleneksel el sanatlarıyla modern sanat pratiklerini birleştirir. Aurora Robson'un yaklaşımı daha küresel bir çerçeveye sahiptir. Robson, plastik atıkların çevresel etkilerine odaklanarak, bu malzemeleri büyük ölçekli enstalasyonlar ve heykellerde kullanır. Her iki sanatçı, atıkların sanatsal potansiyelini ortaya koyarak çevresel krizlere dikkat çeker ve sürdürülebilirlik bilincini güçlendirir. Namboodiri'nin yerel kültürel unsurları merkeze alan yaklaşımı ile Robson'un küresel çevre sorunlarına odaklanan evrensel dili, atıkların sanatsal dönüşümünde farklı motivasyonları yansıtır. Bu süreç, doğa ve kültür arasındaki ilişkiyi yeniden düşünmeye olanak tanır ve atıkların estetik, politik ve etik boyutlarını sürdürülebilirlik perspektifinden değerlendirir. Sanatçıların eserleri, atıkların yalnızca bir sorun değil, düşünsel ve estetik birer araç olabileceğini gösterir. Bu bağlamda, atıkların sanatsal formlara dönüşümü, çevresel bilinç ve yenilikçi eko-estetik anlayış sunar.

Çalışmada kullanılan nitel yöntemler, sanatçıların eserlerini derinlemesine anlamayı mümkün kılmıştır. Görsel analiz, eserlerin biçimsel ve içerik açısından nasıl bir anlam ürettiğini ortaya koyarken, karşılaştırmalı inceleme, Namboodiri ve Robson'un yaklaşımlarındaki benzerlik ve farklılıkları netleştirir.

Bu çalışma, çağdaş sanatta atıkların nasıl bir dönüşüm aracı olarak kullanıldığını ortaya koyarak, sanatın toplumsal ve çevresel sorunlara yanıt verme gücünü vurgular. Namboodiri ve Robson'un eserleri, atıkların sanatsal potansiyelini yalnızca estetik bir boyutta değil, aynı zamanda etik ve politik bir bağlamda da ele alır. Çalışma, atıkların sanatta dönüşümünün yalnızca çevresel değil, aynı zamanda kültürel ve toplumsal bir dönüşüm potansiyeli taşıdığını ortaya koyar.

Anahtar Kelimeler: Atık Malzemeler, Sanatsal Dönüşüm, Sürdürülebilirlik, Eko-Estetik, Tüketim Kültürü.

The Transformation of Waste in Art: The Case of Namboodiri and Robson

Reyhan DEMİR ÖVEZ
Adnan Menderes University, Fine Art Education Department, Aydın/Turkey
rdemir@adu.edu.tr, Orcid ID: 0000-0002-5728-1734

Ayzer KARAOĞLU
Adnan Menderes University, Institute of Social Sciences, Fine Arts Department, Master's Program, Aydın/Turkey
ayzerkaraoglu@gmail.com, Orcid ID: 0009-0005-4769-5326

ABSTRACT

This study thoroughly examines the artistic transformation potential of the waste problem caused by globalization and consumer culture. Through the works of Swapna Namboodiri and Aurora Robson, the process of transforming waste materials into aesthetic and conceptual forms is analyzed. Namboodiri questions the relationship between nature and culture by using textile and organic waste, while Robson offers a critical perspective on environmental degradation by transforming plastic waste into installations and sculptures. The study was conducted with a qualitative approach; the artists' works were evaluated using visual analysis and comparative examination methods. Based on exhibition catalogs, artist statements, and academic sources, material choices, artistic techniques, and the environmental-cultural contexts of the works were explored within the framework of sustainable art theory.

Namboodiri's works reframe waste materials by centering local cultural elements. In particular, her compositions, created using India's textile waste, blend traditional craftsmanship with modern art practices. In contrast, Aurora Robson's approach adopts a more global perspective. Robson focuses on the environmental impact of plastic waste, utilizing these materials in large-scale installations and sculptures. Both artists highlight the artistic potential of waste, drawing attention to environmental crises and fostering sustainability awareness. Namboodiri's approach, which centers local cultural elements, and Robson's universal language, which focuses on global environmental issues, reflect different motivations in the artistic transformation of waste. This process provides an opportunity to rethink the relationship between nature and culture and evaluates the aesthetic, political, and ethical dimensions of waste from a sustainability perspective. The artists' works demonstrate that waste is not merely a problem but can also serve as a conceptual and aesthetic tool. In this context, the transformation of waste into artistic forms offers environmental awareness and innovative eco-aesthetic understanding.

The qualitative methods used in the study enabled a deep understanding of the artists' works. Visual analysis reveals how the works produce meaning in terms of form and content, while comparative examination clarifies the similarities and differences between Namboodiri and Robson's approaches.

This study highlights the power of art to respond to social and environmental issues by demonstrating how waste is used as a transformative tool in contemporary art. The works of Namboodiri and Robson address the artistic potential of waste not only in an aesthetic dimension but also in ethical and political contexts. The study reveals that the transformation of waste in art carries not only environmental but also cultural and societal transformation potential.

Keywords: Waste Materials, Artistic Transformation, Sustainability, Eco-Aesthetic, Consumer Culture.

Seramik Sanatında Atık Elektronik Parçalarla Kinetik Sanatın Günümüz Sanatındaki Yeri

Serkan TOK

Nevşehir Üniversitesi Hacı Bektaş Veli, Güzel Sanatlar Fakültesi, Seramik ve Cam, Nevşehir/Türkiye

serkantok@nevsehir.edu.tr, Orcid ID: 0000-0002-7241-1875

ÖZET

Günümüz çağdaş sanat pratiğinde malzeme seçimi ve teknolojik entegrasyon, eserlerin anlamlandırılması ve işlevselliği açısından giderek daha belirleyici bir unsur hâline gelmiştir. Seramik sanatı da malzeme seçimi ve işlevselliği bakımından birden fazla sanat dalına eşlik edecek düzeyde kendini geliştirmiş bir malzeme olarak günümüzde kullanılmaktadır. Bu bağlamda, kinetik sanat, seramik sanatına eşlik ederek birden fazla malzemenin hem geri dönüşümünü sağlayacak hem de çevreye bırakılan atık elektronik parçaların sanata dönüşmesine öncülük edecektir. Seramik ve kinetik sanatın birleşimi, hem estetik hem de kavramsal düzeyde yeni ifade olanakları sunmaktadır. Bu çalışmada, atık elektronik malzemelerin seramikle entegrasyonunun günümüz sanatındaki yeri ele alınmakta; bu malzemelerin kinetik mekanizmalarla bir araya getirilmesiyle oluşan seramik ve kinetik sanatın bilinirliğinin artırılması amaçlanmaktadır. Araştırma, disiplinlerarası bir yöntemle yürütülmüş olup; literatür taraması, farklı sanatçıların uygulamalarının incelenmesi doğrultusunda oluşturulmuştur. Elektronik atıkların seramik yüzeylerde kinetik hareket oluşturacak biçimde kullanımı geliştirilmiş ve bu entegrasyonun estetik, teknik, kavramsal ve çevresel boyutları değerlendirilmiştir. Ayrıca, atık elektronik parçaların seramik malzeme ile uyumlu bir şekilde entegre edilerek hem işlevsel kinetik sanat objeleri oluşturduğu hem de sürdürülebilirlik ve geri dönüşüm konularında sanat pratiğine yeni bir boyut kazandırarak seramik sanatını farklı bir boyuta taşımaktadır . Bu bağlamda, ortaya çıkan kinetik seramik sanatının izleyici ile eser arasındaki etkileşimi güçlendirdiği ve izleyicinin sanat eserleriyle etkileşim hâlinde olduğu; ayrıca bu sanatın, seramiğin geleneksel sınırlarını genişleterek çağdaş seramik sanatına yeni bir boyut kazandırdığı görülmektedir. Kinetik seramik, modern sanatın disiplinlerarası doğasını yansıttığı ve günümüz ekolojik denge ile uyumlu bir sanat pratiği geliştirdiği vurgulanmaktadır. Bu çalışma, seramik sanatında malzeme ve teknoloji entegrasyonunun yenilikçi yollarını keşfetme olanağı sunduğu gibi, sanat ve çevre etiği arasındaki ilişkiyi güçlendirmek için kinetik seramik sanatının yaratıcı bir platform sağlayabileceğini göstermeyi amaçlamaktadır. Nitekim, günümüz seramik sanatının yalnızca kullanım eşyası değil; sanat ve kavramsal sanat üretiminde de kullanılabilirliğini ortaya koymakta, üretim süreçlerinde sürdürülebilirlik ve teknolojik atık malzemelerin kullanımının önemini vurgulayarak disiplinlerarası sanat araştırmaları literatürüne katkı sağlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Kinetik seramik, Elektronik atık, sanat, Teknoloji, Disiplinlerarası

The Role of Kinetic Art with Electronic Waste in Contemporary Ceramic Art

Serkan TOK

Nevşehir Hacı Bektaş Veli University, Faculty of Fine Arts, Department of Ceramics and Glass, Nevşehir/Türkiye

serkantok@nevsehir.edu.tr,Orcid ID: 0000-0002-7241-1875

ABSTRACT

In contemporary art practices, material selection and technological integration have increasingly become decisive elements in terms of both the interpretation and functionality of artworks. Ceramic art, in this context, has developed into a material that can accompany multiple branches of art in terms of both material choice and functionality, and is widely used today. In this regard, kinetic art accompanies ceramic art by enabling the recycling of various materials and transforming discarded electronic waste into art. The combination of ceramic and kinetic art offers new possibilities for expression both aesthetically and conceptually. This study discusses the role of integrating electronic waste materials with ceramics in contemporary art, aiming to increase the visibility of ceramic and kinetic art through the combination of these materials with kinetic mechanisms. The research was conducted using an interdisciplinary method, based on literature review and analysis of various artists' practices. The use of electronic waste on ceramic surfaces to create kinetic movement has been developed, and the aesthetic, technical, conceptual, and environmental dimensions of this integration have been evaluated. Furthermore, integrating waste electronic parts compatibly with ceramic material both produces functional kinetic art objects and adds a new dimension to artistic practice in terms of sustainability and recycling, thereby transforming ceramic art. In this context, the emerging kinetic ceramic art strengthens the interaction between the viewer and the artwork, fostering active engagement. It also expands the traditional boundaries of ceramics, introducing a new dimension to contemporary ceramic art. Kinetic ceramics reflect the interdisciplinary nature of modern art and emphasize the development of an art practice aligned with today's ecological balance. This study aims to demonstrate that the integration of material and technology in ceramic art offers innovative possibilities, and that kinetic ceramic art can provide a creative platform to strengthen the relationship between art and environmental ethics. Thus, it reveals that contemporary ceramic art is not only about functional objects, but can also be used in artistic and conceptual art production. It highlights the importance of sustainability and the use of technological waste materials in production processes, contributing to the literature on interdisciplinary art research.

Keywords: Kinetic ceramics, Electronic waste, art, Technology, Interdisciplinary.

Döngüsel Moda Çerçevesinde Geri Dönüşüme Uygun Giysi Tasarımlarının Geliştirilmesi

Sıla KÜÇÜKOĞLU
Sun Tekstil Ar-Ge Merkezi, Torbalı/İzmir
sila.kucukoglu@suntekstil.com.tr, Orcid ID: 0000-0001-7189-8821

Bekir BOYACI
Sun Tekstil Ar-Ge Merkezi, Torbalı/İzmir
bekir.boyaci@suntekstil.com.tr, Orcid ID: 0000-0003-4557-0990

Tuğçe UYSAL
Sun Tekstil Ar-Ge Merkezi, Torbalı/İzmir
tugce.uysal@suntekstil.com.tr, Orcid ID: 0000-0001-5985-8296

ÖZET

Günümüzde, tekstil sektöründe artan çevresel düzenlemeler, sürdürülebilirlik hedefleri ve bilinçlenen tüketici talepleri, geri dönüşüme uygun ürünlerin geliştirilmesini zorunlu hale getirmiştir. Avrupa Yeşil Mutabakatı ve Eko Tasarım kriterleri gibi küresel regülasyonlar, tekstil ve hazır giyim endüstrisinin yalnızca üretim aşamasında değil, ürün yaşam döngüsünün tüm aşamalarında çevresel etkilerini azaltacak dönüşümler gerçekleştirmesini gerekli kılmaktadır. Bu doğrultuda yürütülen çalışma, sektörün bu dönüşüm ihtiyacına yanıt verebilmek amacıyla, döngüsel moda yaklaşımı çerçevesinde modüler ve geri dönüşüm süreçlerine entegre edilebilir giysi tasarımlarının geliştirilmesini hedeflemektedir. Çalışmanın temel amacı, mono materyal tasarım yaklaşımıyla tek tip malzemeden üretilen, aksesuarları ayrıştırılabilir ve geri dönüşüm süreçlerine kolaylıkla dahil edilebilir giysi tasarımları geliştirmektir. Böylelikle geri dönüşüm süreçlerindeki malzeme ayrıştırma aşaması kolaylaştırılacak, hem çevresel hem de ekonomik açıdan sürdürülebilirlik yaklaşımı güçlendirilecektir. Tasarım süreci işlevsellik ve sürdürülebilirlik ekseninde kurgulanmıştır. Geri dönüşüm süreçlerinde lif ayrışmasını kolaylaştırmak için, aynı lif içeriğine sahip kumaşlar seçilmiştir. Bunun yanı sıra sökülebilir aksesuarlar ve teknik özellikli dikiş iplikleri tercih edilerek bu süreç güçlendirilmiş, geri dönüşümü zorlaştırıcı baskı ve nakış gibi dış işlemlerden kaçınılmıştır. Bu tasarım konsepti tercihleri, giysilerin kullanım ömrü sonunda geri dönüşüm sürecine daha kolay entegre olmasına olanak tanıyacaktır. Geliştirilen prototipler, konvansiyonel geri dönüşüm yöntemleriyle karşılaştırılmış, atık azaltımı, yeniden kullanım olasılığı, zaman tasarrufu ve süreç verimliliği gibi ölçütler üzerinden analiz edilmiştir. Elde edilen ön bulgular, modüler tasarım yaklaşımının çevresel performansı güçlendirdiğini, geri dönüşüm süreçlerini kolaylaştırdığını ve malzemelerin tekrar kullanım potansiyelini artırdığını göstermektedir. Aksesuarların yeniden kullanılabilmesi ile yaklaşık %20–25 oranında fermuar, çıtçıt gibi tekstil yan ürünlerinde tasarruf sağlanmıştır. Kumaş bileşenlerinin doğrudan geri dönüşüm süreçlerine yönlendirilmesi sayesinde, atık miktarında yaklaşık %40 oranında azalma, malzeme ayrıştırma sürecinin kısalmasıyla geri dönüşüm işlemlerinde ise %60'a varan zaman kazanımı elde edilmiştir. Bu sonuçlar, çevresel faydaların yanı sıra ekonomik açıdan da kazanımlar sağlandığını göstermektedir. Bu kapsamda çalışma, yalnızca geri dönüştürülebilir ürünlerin geliştirilmesine katkı sunmakla kalmayıp, sürdürülebilir moda alanına uygulanabilir bir tasarım metodolojisi kazandırmaktadır. Geliştirilen yaklaşım, hammadde tüketimini azaltmakta ve malzemelerin yeniden kullanımını kolaylaştırarak döngüsel ekonomi ilkelerinin tekstil sektöründe uygulanabilirliğini desteklemektedir. Bununla birlikte elde edilen çıktılar, sürdürülebilirlik kriterlerine uygun ürün portföylerinin geliştirilmesini teşvik etmekte, regülasyonlara uyumu kolaylaştırmakta ve sektörde yenilikçi tasarım stratejilerinin benimsenmesine katkıda bulunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Sürdürülebilirlik, Döngüsel Moda, Eko Tasarım, Geri Dönüşüm.

Design and Development of Recyclable Garments within the Circular Fashion Framework

Sıla KÜÇÜKOĞLU
Sun Textile R&D Center, Torbalı/Izmir
sila.kucukoglu@suntekstil.com.tr, Orcid ID: 0000-0001-7189-8821

Bekir BOYACI
Sun Textile R&D Center, Torbalı/Izmir
bekir.boyaci@suntekstil.com.tr, Orcid ID: 0000-0003-4557-0990

Tuğçe UYSAL
Sun Textile R&D Center, Torbalı/Izmir
tugce.uysal@suntekstil.com.tr, Orcid ID: 0000-0001-5985-8296

ABSTRACT

Today, increasing environmental regulations, sustainability targets and growing consumer awareness in the textile sector have made it imperative to develop recyclable products. In the context of global regulations such as the European Green Deal and Eco-Design criteria, the textile and ready-to-wear industry is required to implement transformations that reduce its environmental impact. These transformations must be implemented not only during the production phase, but throughout the entire product life cycle. In accordance with this, the study's objective is to develop modular clothing designs that can be integrated into recycling processes within the framework of a circular fashion approach, in order to respond to the industry's need for transformation. The aim of the study is to develop clothing designs produced from a single type of material using a mono-material design approach, with detachable accessories that can be easily incorporated into recycling processes. This facilitates the material separation stage in recycling processes, thereby strengthening the sustainability approach from both environmental and economic perspectives. The design process is structured around two fundamental principles: functionality and sustainability. Fabrics with identical fibre content were selected to facilitate fibre separation during recycling processes. In addition, the use of removable accessories and technically specified sewing threads was preferred to further support this process, while external treatments such as printing and embroidery, which complicate recycling, were avoided. The design choices made in relation to these garments facilitate their integration into the recycling process at the conclusion of their useful life. A comparison was made between the developed prototypes and conventional recycling methods, with the analysis based on criteria such as waste reduction, reuse potential, time savings, and process efficiency. The preliminary findings demonstrate that the adoption of a modular design approach has the potential to enhance environmental performance, facilitate recycling processes, and increase the potential for material reuse. The results showed that the reusability of accessories led to savings of approximately 20–25 % in textile by-products, such as zippers and snaps. Directing fabric components into recycling processes resulted in a reduction of about 40 % in waste generation, while the shortening of the material separation process achieved time savings of up to 60 % in recycling operations. The findings of this study demonstrate that, in addition to the environmental benefits, there are also economic gains. In this context, the study makes a significant contribution to the development of recyclable products and provides an applicable design methodology for the sustainable fashion sector. The developed approach has been shown to reduce raw material consumption and facilitate the reuse of materials, thus supporting the applicability of circular economy principles in the textile sector. Moreover, the outputs obtained encourage the development of product portfolios that meet sustainability criteria, facilitate regulatory compliance, and contribute to the adoption of innovative design strategies in the sector.

Keywords: Sustainability, Circular Fashion, Eco Design, Recycling.

Kukla Tasarımında Geri Dönüştürülmüş Malzemelerin Yaratıcı Kullanımı

Zanna ABASOVA
Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi, Sahne Dekoru ve Kostümü, İstanbul/Türkiye
zanna.abasova@msgsu.edu.tr, Orcid ID: 0000-0002-3166-266X

ÖZET

Çeşitli sanat pratiklerini incelerken, bu üretimlerin ortaya çıktığı dönemin gereksinimlerini, toplumsal, politik ve ideolojik arka planını göz ardı etmemek gerekir. Sanat ve tasarım pratiklerini bu bağlamdan koparak, yani bu sorunları izole ederek ele almak mümkün değildir. Şahit olduğumuz yirmi birinci yüzyılda çevresel krizlerin giderek derinleşmesi, doğal kaynakların azalması ve tüketim kültürünün hızla yayılması, sanat ve tasarım alanlarında sürdürülebilirlik odaklı yaklaşımları neredeyse zorunlu hale getirmiştir. Bu bağlamda sanatçılar, yalnızca biçimsel yenilik arayışında değil, aynı zamanda etik bir farkındalık ve ekolojik sorumluluk bilinciyle üretim gerçekleştirmeye yönelmektedir. Bu çalışmanın amacı, kukla tasarımında geri dönüştürülmüş malzemelerin yaratıcı kullanım potansiyelini araştırmak ve bu doğrultuda alternatif bir üretim dili önermektir. Çalışma kapsamında, atık kâğıt, tekstil atıkları, kumaş ve deri parçaları, teller, çeşitli plastik parçalar ve benzeri malzemelerle üretilmiş kuklalar değerlendirilmiştir. Ayrıca örneklem alanı olarak iki uluslararası örnek incelenmiştir: kuklayı tiyatronun temel bir ihtiyaç ve toplumsal bir ritüel olarak gören, geri dönüştürülmüş ve basit malzemeleri bilinçli bir estetik tercih haline getiren “Bread and Puppet Theater” ile, iklim değişikliğine dikkat çekmeyi amaçlayan, 1/1 ölçekli hayvan kuklalarıyla Kongo Havzası’ndan Kuzey Kutup Dairesi’ne uzanan “The Herds” projesi. Her iki örnek de malzemenin yalnızca biçimsel bir unsur değil, aynı zamanda ideolojik bir taşıyıcı olarak işlev kazandığını göstermektedir. Yöntem olarak gözlem, malzeme deneyleri ve uygulamalı üretim süreçleri temel alınmış; geri dönüştürülmüş malzemelerin biçimsel, işlevsel ve kavramsal olanakları araştırılmıştır. Bulgular, geri dönüşüm malzemelerinin yalnızca ekonomik veya çevreci bir tercih değil, aynı zamanda kendine özgü bir estetik ve anlatım dili yarattığını göstermektedir. Farklı dokuların, atık yüzeylerin ve elde dönüştürülmüş parçaların kukla parçalarında kullanımı hem biçimsel çeşitliliği artırmakta hem de izleyicide alışılmadık çağrışımlar uyandırmaktadır. Sonuç olarak, sürdürülebilirlik odaklı bu yaklaşımın kukla sanatına yeni bir ifade alanı açtığı, çevresel farkındalığı güçlendirdiği ve malzemeye dayalı düşünme biçimlerini dönüştürdüğü düşünülmektedir. Bu çalışma, kukla tasarımında ekolojik sorumluluk bilinciyle geliştirilen yaratıcı üretim modellerine yönelik bir örnek olarak değerlendirilebilir.

Anahtar Kelimeler: Kukla, Geri Dönüşüm, Sürdürülebilirlik, The Herds, Yaratıcılık.

Creative Use of Recycled Materials in Puppet Design

Zanna ABASOVA
Mimar Sinan Fine Arts University, Fine Arts Faculty, Department of Stage and Costume Design, Istanbul/Türkiye
zanna.abasova@msgsu.edu.tr, Orcid ID: 0000-0002-3166-266X

ABSTRACT

When examining various art practices, it is essential not to overlook the requirements of the period in which these works emerged, nor their social, political, and ideological background. It is impossible to address art and design practices in isolation from this context, that is, by treating these issues in isolation. In the twenty-first century, we are witnessing the deepening of environmental crises, the depletion of natural resources, and the rapid spread of consumer culture, which has made sustainability-focused approaches in the fields of art and design almost imperative. In this context, artists are not only seeking formal innovation but also moving towards production with ethical awareness and ecological responsibility. The aim of this study is to explore the creative potential of recycled materials in puppet design and to propose an alternative production language in this direction. Within the scope of the study, puppets made from waste paper, textile waste, fabric and leather scraps, wires, various plastic parts and similar materials were evaluated. In addition, two international examples were examined as sample areas: the Bread and Puppet Theatre, which views puppetry as a fundamental need and social ritual, consciously choosing recycled and simple materials for aesthetic reasons; and The Herds project, which aims to draw attention to climate change with 1:1 scale animal puppets, spanning from the Congo Basin to the Arctic Circle. Both examples demonstrate that materials function not only as formal elements but also as ideological carriers. The methodology was based on observation, material experiments, and applied production processes; the formal, functional, and conceptual possibilities of recycled materials were explored. The findings show that recycled materials are not merely an economic or environmental choice, but also create a unique aesthetic and narrative language. The use of different textures, waste surfaces, and hand-transformed pieces in puppet bodies increases formal diversity and evokes unusual associations in the viewer. Consequently, it is considered that this sustainability-focused approach opens up a new field of expression for puppet art, strengthens environmental awareness, and transforms material-based ways of thinking. This study can be regarded as an example of creative production models developed with ecological responsibility in mind in puppet design.

Keywords: Puppet, Recycling, Sustainability, The Herds, Creativity.

Geleneksel Türk İmgelerinin Dijital Sanata Yansımaları

Elif ÇAKIROĞLU
Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü, Resim-iş Eğitimi ABD, Denizli/Türkiye
eliphcakiroglu@gmail.com, Orcid ID: 0000-0003-1516-7527

Ebru ÖZKAN
Pamukkale Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Güzel Sanatlar Eğitimi ABD, Resim-iş Eğitimi, Denizli/Türkiye
ebruozkn97@gmail.com, Orcid ID: 0009-0008-9669-9480

ÖZET

Dijital sanat, sanat üretimlerinin dijital bir teknolojiyle gerçekleştirildiği sanat türlerini içermektedir. Teknolojik araç-gereçlerle ortaya konması ve dijital ortamlarda sergilenmesi, dijital sanatın belirleyici özelliklerindendir. Sanatçılar dijital sanat ürünlerini internet, veri tabanları, sanal gerçeklik, yazılımlar ve yapay zeka gibi teknolojik araçları kullanarak üretmektedirler. Yapım, sergileme ya da paylaşım unsurlarının yanı sıra dijital sanatın kapsadığı içerikler konu edindiği tema ve kavramlar da niteliğini belirlemektedir. Ülkemizde sanatçılar 20. Yüzyılın ortalarından itibaren birbirinden farklı dijital sanat türlerinde ürünler ortaya koymaya başlamıştır. Sanatçıların içinde yaşadıkları coğrafyanın kültürünü sanatsal üretimlerine yansıtmaları üretim süreçlerinin doğal bir parçasıdır. Tüm sanat türlerinde olduğu gibi Türkiye'deki sanatçılar kendi kültürel öğelerini dijital sanat çalışmalarına da yansıtmaktadır. Bu kapsamda çalışmada Geleneksel Türk Sanatlarında sıklıkla karşılaştığımız biçim ve imgelerin dijital sanat alanında ele alınış biçimlerine odaklanılmıştır. Bu kapsamda Selçuk Artut'un Motifs ad Infinitium: Remediations In Time (Sonsuza Uzanan Motifler: Yeniden Yorumlar), Murat Palta'nın Star Wars (Yıldız Savaşları), Cem Sonel & Ramazan Can'ın As If It's Not Your Home (Sanki Eviniz Değilmiş Gibi) adlı dijital sanat eserlerinde yer verdikleri geleneksel Türk imgelerinin incelenmesi amaçlanmıştır. Söz konusu imge ve göstergelerin kökenleri, dijital eserlere dahil ediliş biçimleri, kullanılan üretim teknikleri ve sergileme biçimleri sanatçıların eserlerine ilişkin açıklamaları göz önünde bulundurularak yorumlanmıştır. Çalışmada minyatür gibi Geleneksel Türk Sanatlarına özgü üretim biçiminin popüler kültür içerikleriyle harmanlandığı; Türk Halı motiflerinin ve Selçuklu mimarisinde kullanılan geometrik örüntülerin dijital teknikler aracılığıyla yorumlandığı görülmektedir. Buna ek olarak Geleneksel Türk imgelerinin dijital sanat ortamında varlık göstermesinin tarihi ve kültürel tanınırlık ve sürdürülebilirlik olanaklarını genişletmekte olduğu söylenebilir. Çalışma dijital sanatın hem teknolojik açıdan hem de içerik boyutuyla birlikte anlaşılmasına katkı sağlaması ve disiplinler arası bakış açısı geliştirerek geleneksel Türk imgelerinin dijital sanata yansımalarını ortaya koyması açısından önemli görülmektedir. Çalışma kapsamında ele alınan sanatçı ve dijital eserlerinin incelenmesinin sanat eleştirisi ve yorum bilgisine katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Dijital Sanat, Geleneksel Türk İmgeleri, Selçuk Artut, Murat Palta, Cem Sonel & Ramazan Can

Reflections Of Traditional Turkish Images In Digital Art

Elif ÇAKIROĞLU
Pamukkale University, Faculty of Education, Department of Fine Arts Education, Art Education (Painting-Crafts), Denizli/Turkey
eliphcakiroglu@gmail.com, Orcid ID: 0000-0003-1516-7527

Ebru ÖZKAN
Pamukkale University, Faculty of Education, Department of Fine Arts Education, Art Education (Painting-Crafts), Denizli/Turkey
ebruozkn97@gmail.com, Orcid ID: /0009-0008-9669-9480

ABSTRACT

Digital art includes art genres in which art production is carried out using digital technology. One of the defining characteristics of digital art is that it is created using technological tools and exhibited in digital environments. Artists produce digital artworks using technological tools such as the internet, databases, virtual reality, software and artificial intelligence. In addition to the elements of production, exhibition or sharing, the content covered by digital art and the themes and concepts it covers also determine its quality. Artists in our country have begun to produce products in different types of digital art since the mid-20th century. It is a natural part of the production process that artists reflect the culture of the geography they live in in their artistic productions. As in all art forms, artists in Turkey reflect their own cultural elements in their digital art works. In this context, the study focuses on the ways in which the forms and images we frequently encounter in Traditional Turkish Arts are handled in the field of digital art. In this context, it is aimed to examine the traditional Turkish images used in digital art works such as “Motifs ad Infinitium: Remediations In Time” by Selçuk Artut, “Star Wars” by Murat Palta, and “As If It’s Not Your Home” by Cem Sonel & Ramazan Can. The origins of the images and signs in question, the way they are incorporated into digital works, the production techniques used and the forms of exhibition are interpreted by taking into account the artists’ explanations about their works. In the study, it is seen that the production style specific to traditional Turkish arts such as miniature is blended with popular culture content; Turkish Carpet motifs and geometric patterns used in Seljuk architecture are interpreted through digital techniques. In addition, it can be said that the presence of traditional Turkish images in the digital art environment expands the possibilities of historical and cultural recognition and sustainability. The study is considered important in terms of contributing to the understanding of digital art both technologically and in terms of content, and revealing the reflections of Traditional Turkish Images on digital art by developing an interdisciplinary perspective. It is thought that the examination of the artists and their digital works discussed within the scope of the study will contribute to the knowledge of art criticism and interpretation.

Keywords: Digital Art, Traditional Turkish Images, Selçuk Artut, Murat Palta, Cem Sonel & Ramazan Can.

Mitostan Masala, Sevimlilik Estetiği Bağlamında Mitolojik Arketiplerin Görsel Dönüşümü Üzerine Yeniden Düşünmek

Damla ÜN
KTO Karatay Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Grafik Tasarımı Yük. Lis.Programı, Konya/Türkiye
damlaun01@gmail.com, Orcid ID: 0009-0008-2778-0402

Özlem TEKDEMİR DÖKEROĞLU
KTO Karatay Üniversitesi, Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesi, Grafik Tasarımı, Konya/Türkiye
oztekdemir@gmail.com, Orcid ID: 0000-0002-2602-1059

ÖZET

Bu çalışma, mitolojik arketiplerin çağdaş çocuk kültürüne yönelik olarak yeniden tasarlanmasını, sevimlilik estetiği bağlamında ele almaktadır. Tarih boyunca mitoslar, insanlık bilincinin şekillenmesinde önemli rol oynamış; korku, hayranlık, saygı ve doğaüstü güçlere ilişkin kolektif duygu ve düşünceleri besleyen anlatılar bütünü olarak varlığını sürdürmüştür. Ancak günümüz çocuklarına yönelik tasarımlarda bu figürlerin biçimsel ve kavramsal dönüşüm geçirmesi, sadece görsel tercihlere değil, aynı zamanda kültürel aktarımın değişen doğasına işaret etmektedir. Bu bağlamda çalışma, mitolojik karakterlerin "sevimli" formlara dönüştürülmesiyle birlikte yeni bir anlatı estetiği geliştirmeyi amaçlamaktadır. Araştırmanın temel amacı, geleneksel mitolojik figürlerin çocuklara yönelik daha empatik, eğlenceli ve erişilebilir biçimlerde yeniden üretilmesini incelemektir. Araştırmada örneklendirilen figürler, Baba Yaga, Kasa Obake, Black Annis, Elf ya da Pegasos gibi kültürel sembol değeri taşıyan mitolojik karakterlerden seçilmiştir. Seçilen bu karakterler, çocuk psikolojisine uygun olarak, korkutucu olmayan ve pozitif duygular uyandıran bir anlayışta görsel olarak yeniden yorumlanmıştır. Bu tasarımlar, karakterlerin orijinal özelliklerini bütünüyle silmeden, onları güncel estetik normlara uyarlayan bir yaklaşımla oluşturulmuştur. Çalışmanın yöntemi, görsel düşünme teknikleri ve karakter tasarımı ilkeleri çerçevesinde şekillenmiştir. Sevimlilik estetiği kapsamında kullanılan araçlar arasında geniş göz yapısı, yuvarlatılmış hatlar, yumuşak renk geçişleri, dostane yüz ifadeleri ve basitleştirilmiş anatomik yapı öne çıkmaktadır. Bu tasarım stratejileri, özellikle çocuk izleyicilerin duygusal tepkilerini olumlu yönde etkileyeceği düşünülerek kurgulanmıştır. Görsel üretim süreci boyunca karakterlerin mitolojik anlamları gözetilmiş, figürlerin hem eğlenceli olmasına hem de kültürel anlam gücünü korumasına dikkat edilmiştir Araştırmada elde edilen bulgular, mitolojik karakterlerin yalnızca tarihsel ya da kültürel belgeler olarak değil, aynı zamanda çağdaş estetik anlayışlarla dönüştürülerek yeniden hayal edilebilecek yaratıcı formlar olarak ele alınabileceğini göstermektedir. Bu dönüşüm, çocuklara hem yeni bir görsel dil sunmakta hem de geçmişe ait anlatıların duygusal açıdan yeniden kurgulanmasını mümkün kılmaktadır. Böylece mitolojik figürler, korku ve tehdit gibi duygularla değil; oyun, empati ve keşifle ilişkilendirilen bir bağlamda yeniden doğmaktadır. Sonuç olarak, bu çalışma mitostan masala uzanan bir görsel dönüşümün izini sürerken; kültürel mirasın çağdaş biçimlerle yeniden ifade edilmesini, anlatı geleneklerinin estetik olarak yeniden düşünülmesini ve karakter tasarımının çocuklara yönelik yeni anlatı biçimleriyle nasıl harmanlanabileceğini göstermektedir. Sevimlilik estetiği, burada yalnızca bir görsel strateji değil; aynı zamanda kültürel süreklilik için bir araç olarak değerlendirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Mitos, Masal, Karakter Tasarımı, Sevimlilik Estetiği, Görsel Düşünme

Rethinking from Myth to Tale: The Visual Transformation of Mythological Archetypes within the Context of Cuteness Aesthetics

Damla ÜN
KTO Karatay University, Graduate School of Education, Master's Program in Graphic Design, Konya/Türkiye
damlaun01@gmail.com, Orcid ID: 0009-0008-2778-0402

Özlem TEKDEMİR DÖKEROĞLU
KTO Karatay University, Faculty of Fine Arts and Design, Department of Graphic Design, Konya/Türkiye
oztekdemir@gmail.com, Orcid ID: 0000-0002-2602-1059

ABSTRACT

This study delves into how mythological archetypes can be redesigned for today's children's culture, specifically through the aesthetic of cuteness. Historically, myths have been crucial in shaping human consciousness, serving as narratives that fostered collective feelings of fear, awe, respect, and thoughts about supernatural powers. However, the transformation these figures undergo in designs for modern children isn't just about visual preference; it also points to a changing nature of cultural transmission. Our research aims to develop a fresh narrative aesthetic by reimagining mythological characters into "cute" forms. The core objective is to explore how traditional mythological figures can be re-created in ways that are more empathetic, entertaining, and accessible for children. The characters we've highlighted in this study are culturally significant mythological figures such as Baba Yaga, Kasa Obake, Black Annis, Elves, and Pegasus. These chosen characters have been visually reinterpreted to be non-frightening and to evoke positive emotions, making them suitable for child psychology. Our designs adapt these characters to current aesthetic norms without completely erasing their original features. Our methodology is rooted in visual thinking techniques and character design principles. Key elements of cuteness aesthetics we employed include large eyes, rounded lines, soft color transitions, friendly facial expressions, and and simplified anatomical structures. These design strategies were carefully planned to positively influence the emotional responses of young audiences. Throughout the visual production process, we considered the mythological meanings of the characters, ensuring they remained both entertaining and culturally potent. Our findings suggest that mythological characters can be seen not only as historical or cultural artifacts but also as creative forms that can be reimagined and transformed with contemporary aesthetics. This transformation offers children a new visual language while also allowing for an emotional re-framing of ancient narratives. Thus, mythological figures are reborn in a context of play, empathy, and exploration, rather than fear and threat. In conclusion, this study tracks a visual evolution from myth to fairy tale. It demonstrates how cultural heritage can be re-expressed through contemporary forms, how narrative traditions can be aesthetically re-evaluated, and how character design can merge with new storytelling approaches for children. Here, the aesthetic of cuteness is valued not just as a visual strategy, but as a vital tool for cultural continuity.

Keywords: Myth, Tale, Character Design, Cuteness Aesthetics, Visual Thinking.

Göbeklitepe'nin Sembolik Dili: Neolitik Dönemin İnanç ve Kültürünü Görsel Analiz ile Çözümlemek

Reyhan DEMİR ÖVEZ
Adnan Menderes Üniversitesi, Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü, Aydın/Türkiye
rdemir@adu.edu.tr, Orcid ID: 0000-0002-5728-1734

Bahar RÜZGAR
Adnan Menderes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Güzel Sanatlar Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Programı, Aydın/Türkiye
baharruzgar036@gmail.com, Orcid ID: 0009-0008-6390-5866

ÖZET

Göbeklitepe, Şanlıurfa'nın 15 km. kuzeydoğusunda yer alan ve yaklaşık MÖ 9600'e tarihlenen, insanlığın en eski anıtsal yapı komplekslerinden biri olarak kabul edilmektedir. Neolitik döneme(MÖ. 10.500 - MÖ. 7.500) ait bir inanç merkezi (Schmidt, 2007:115) olan bu eşsiz arkeolojik alan, dönemin toplumsal, kültürel ve manevi dünyasına ışık tutan bir mirastır. Bu dönemde dünya genelinde insan toplulukları genellikle avcı-toplayıcı bir yaşam sürdürürken, bazı bölgelerde yerleşik hayata geçiş(UNESCO, 2018), erken tarım denemeleri ve sembolik/ritüel ifadeler görülür.

Bu çalışma, Göbeklitepe'de T biçimli dikilitaşlar üzerindeki figüratif unsurların ve sembollerin görsel analizine odaklanarak, kazı katmanlarındaki(I.,II. ve III. Katmanlar) bulgulara dayandırılarak dönemin inanç sistemlerini, sembolik anlatımını ve kültürel dinamiklerini anlamayı amaçlamaktadır. Çalışma, arkeolojik buluntuların ikonografik incelemesine dayanan görsel analiz yöntemini benimsemekte ve hayvan motifleri ile soyut işaretlerin sistematik bir şekilde betimlenmesini ve sınıflandırılmasını içermektedir.

Görsel analiz yöntemi, aslan, yılan, kuş, ördek ve diğer hayvan motiflerinin biçim, ölçek ve stil özelliklerinin detaylı dökümü, sembollerin taş üzerindeki konum, yönelim ve diğer motiflerle ilişkilerinin haritalandırılması, Anadolu ve Mezopotamya'daki çağdaş arkeolojik buluntularla karşılaştırmalı ikonografik analiz, "Göbeklitepe Adamı" figürünün antropomorfik özelliklerinin (baş, kollar, eller ve vücut sembolleri) stilize betimlemeler üzerinden değerlendirilmesi ve modifiye edilmiş kafatasları gibi buluntuların ritüel bağlamda görsel yorumu adımlarını kapsamaktadır. Bu yöntem, sembollerin yerleşim düzenlerini, tekrarlama örüntülerini ve mimari bağlamdaki anlamlarını inceleyerek, Göbeklitepe'nin kültürel, kozmolojik ve ritüel işlevini aydınlatmayı hedeflemektedir.

Bulgular, Hayvanlar en yaygın motif yaklaşık %70, soyut semboller yaklaşık %20, antropomorfik yaklaşık %10 (Notroff, Dietrich ve Schmidt, 2015) şeklindedir. T biçimli dikilitaşların tanrısal veya manevi figürleri temsil edebileceğini göstermektedir. Özellikle, V biçimli işaretlerin ay-güneş takvimi veya mitolojik anlatılarla bağlantılı olabileceği düşünülmektedir. Hayvan motifleri, doğa ile insan arasındaki ilişkiyi sembolize ederken, aslan gibi yırtıcı hayvan figürleri güç, koruma veya manevi bir otoriteyi temsil edebilir. Yılan motifinin ise yeniden doğuş, dönüşüm veya yeraltı dünyasıyla ilişkisi düşünülebilir. Ayrıca, modifiye edilmiş kafatasları gibi buluntular, kafatası kültüne işaret ederek ritüel uygulamaların görsel kanıtlarını sunmaktadır. Bu buluntular, Göbeklitepe'nin yalnızca bir ibadet alanı değil, aynı zamanda sembolik iletişim, toplumsal bellek ve ritüel pratiklerin korunduğu bir merkez olduğunu göstermektedir.

Süregelen arkeolojik kazılar, Göbeklitepe'nin çok katmanlı sembolik dilini ortaya çıkarmada farklı bakış açıları da sunmaktadır(Breuers ve Kinzel, 2019:469). T biçimli dikilitaşların mimari düzenlemeleri, belirli bir kozmolojik düzeni yansıtmaktadır ve bu düzen, Neolitik toplulukların evren algısını ifade eden bir mikrokozmos olarak işlev görebilmektedir. Örneğin, sembollerin taşlar üzerindeki yönelimleri, astronomik olaylarla veya mevsimsel döngülerle ilişkilendirilebilir. Bu bağlamda Göbeklitepe, erken dönem soyut düşüncenin ve karmaşık inanç sistemlerinin taş üzerine işlenmiş izlerini barındırmaktadır. Çalışma günümüze kadar yapılmış olan kazılarda(yaklaşık %10 olduğu tahmin ediliyor) elde edilen motif ve sembolleri konu edinerek, bu sembollerin görsel analiz yoluyla çözümlenmesinin, Neolitik dönemin toplumsal ve kozmolojik tasavvurlarını anlamada önemli bir katkı sağlayacağını ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: Göbeklitepe, Neolitik dönem, Dikilitaşlar, Görsel analiz, İkonografi.

The Symbolic Language of Göbeklitepe: Decoding Neolithic Beliefs and Culture through Visual Analysis

Reyhan DEMİR ÖVEZ
Adnan Menderes University, Department of Fine Arts Education, Aydın/Türkiye
rdemir@adu.edu.tr, Orcid ID: 0000-0002-5728-1734

Bahar RÜZGAR
University, Institute of Social Sciences, Department of Fine Arts, Master's Program, Aydın/Türkiye
baharruzgar036@gmail.com, Orcid ID: 0009-0008-6390-5866

ABSTRACT

Göbeklitepe, located 15 km northeast of Şanlıurfa and dating to approximately 9600 BC, is considered one of humanity's oldest monumental building complexes. A belief center from the Neolithic period (10,500 BC - 7,500 BC) (Schmidt, 2007:115), this unique archaeological site sheds light on the social, cultural, and spiritual world of the period. During this period, human societies worldwide generally lived a hunter-gatherer lifestyle, while in some regions, a transition to a settled life(UNESCO, 2018), early agricultural experiments, and symbolic/ritual expressions are observed.

This study focuses on the visual analysis of the figurative elements and symbols on the T-shaped pillars at Göbeklitepe and aims to understand the belief systems, symbolic narratives, and cultural dynamics of the period based on the findings in the excavation layers (Layers I, II, and III). The study adopts a visual analysis method based on the iconographic examination of archaeological finds and involves the systematic description and classification of animal motifs and abstract signs.

The visual analysis method encompasses the following steps: a detailed account of the form, scale, and stylistic characteristics of lions, snakes, birds, ducks, and other animal motifs; mapping the position, orientation, and relationships of the symbols on the stone; a comparative iconographic analysis with contemporary archaeological finds from Anatolia and Mesopotamia; an assessment of the anthropomorphic features of the "Göbeklitepe Man" figure (head, arms, hands, and body symbols) through stylized depictions; and a visual interpretation of finds such as modified skulls within a ritual context. This method aims to illuminate the cultural, cosmological, and ritual functions of Göbeklitepe by examining the symbols' placement patterns, repetition patterns, and architectural meanings.

Findings indicate that animals are the most common motif, comprising approximately 70%, abstract symbols approximately 20%, and anthropomorphic figures approximately 10% (Notroff, Dietrich, & Schmidt, 2015). T-shaped pillars may represent divine or spiritual figures. V-shaped signs, in particular, are thought to be linked to the lunisolar calendar or mythological narratives. Animal motifs symbolize the relationship between nature and humans, while predatory animal figures such as lions may represent power, protection, or spiritual authority. The snake motif may be associated with rebirth, transformation, or the underworld. Furthermore, finds such as modified skulls point to a skull cult, providing visual evidence of ritual practices. These finds demonstrate that Göbeklitepe was not only a place of worship but also a center where symbolic communication, social memory, and ritual practices were preserved.

Ongoing archaeological excavations offer different perspectives in uncovering Göbeklitepe's multilayered symbolic language(Breuers and Kinzel, 2019:469). The architectural arrangements of the T-shaped pillars reflect a specific cosmological order, and this order can serve as a microcosm expressing Neolithic societies' perception of the universe. For example, the orientations of the symbols on the stones can be associated with astronomical events or seasonal cycles. In this context, Göbeklitepe contains traces of early abstract thought and complex belief systems carved into stone. The study focuses on the motifs and symbols recovered from excavations to date (estimated at approximately 10%) and demonstrates that deciphering these symbols through visual analysis will significantly contribute to understanding the social and cosmological imaginations of the Neolithic period.

Keywords: Göbeklitepe, Neolithic period, Pillars, Visual analysis, Iconography.

Ateşin Sanatta Temsiliyeti Üzerine Bir Okuma: Dünyevi Zevkler Bahçesi ve Ahval-i Kıyamet

Burcu GÜNAY
Düzce Üniversitesi, Sanat Tasarım ve Mimarlık Fakültesi, Resim Bölümü, Düzce/Türkiye
burcugunay@duzce.edu.tr, Orcid ID: 0000-0002-5543-1639

ÖZET

Batı resim sanatında ateş imgesi, alegorik, metaforik veya sembolik ifade biçimlerinde dönemin düşünsel altyapısının izlerini bırakır. Antik Yunan mitolojinde, ateşi tanrılardan çalarak insanlara sunan Prometheus üzerinden bakıldığına bu imge; uygarlığın, ilerlemenin öncüsü olmasının yanı sıra sanat tarihinde korku, isyan, yok oluş gibi kavramlarla ilişkilendirilmiştir. Bu çalışma mitlerden başlayarak, ateşin tarihsel ve kültürel temsil biçimini belirli yapıtlar üzerinden irdelemeyi amaçlamaktadır. Bu kapsamda, araştırma; Artekipsel ve simgesel bir anlatım ile Erken dönem Rönesans sanatında konumlandırılan Hieronymus Bosch'un, Dünyevi Zevkler Bahçesi triptiğindeki ateş ve çevresindekiler ile hem İslam hem de Osmanlı minyatür sanatı içinde önemli bir yere sahip olan el yazması Ahval-i Kıyamet adlı eserler üzerine konumlanırçeşitli tarihte ele alınan örnekleri üzerine konumlanır. Bu iki eserin barındıkları sembolik dil üzerinden karşılaştırmalar yapılarak; günümüz penceresinden yeniden düşünme pratiği yakalanmak amaçlanmaktadır. Üç panelden oluşan Dünyevi Zevkler Bahçesi'nin sol panelinde cennet, orta kısmında dünyevi zevklerin yaşandığı bir panel, sağ kısımda ise cehennem temsil edilmektedir. Maddi olanın yanması, çürüme ve ateş imgesi cehennem panelinde bulunmaktadır. Ahval-i Kıyamet'e (Kıyamet Halleri) bakıldığında ise, güneşin sönmesi, yıldızların dökülmesi, mahşer meydanı gibi anlatılar ve görsellerle Osmanlı dönemindeki kıyamet tasvirlerini yansıtır. Erken Rönesans ve Doğu sanatında farklı alegorik yaratıkların yer aldığı bu iki eser, yalnızca biçimsel değil, içerik açısından da benzerlik taşımaktadır. İlahi dinler ve diğer inanışlarda cezalandırma olayında ateş, en belirgin temsiller arasında yer almıştır. Bu kapsamda araştırmada ilk olarak ateş kavramı açıklanmış, sanat tarihindeki en belirgin temsilleri amaçlı örneklem üzerinden verildikten sonra, belirtilen iki eser karşılaştırmalı biçimde bu kapsamda açıklanmıştır. Araştırma sürecinde veriler, doküman inceleme yoluyla elde edilmiş ve nitel analizler yapılarak değerlendirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Ateş imgesi, Temsil, Hieronymus Bosch, Dünyevi Zevkler Bahçesi, Ahval-i Kıyamet

A Reading on the Representation of Fire in Art: The Garden of Earthly Delights and Ahval-i Kıyamet

Burcu GÜNAY
Düzce University Faculty of Art, Design and Architecture Department of Painting,, Duzce/Turkey
burcugunay@duzce.edu.tr, Orcid ID: 0000-0002-5543-1639

ABSTRACT

In Western painting, the image of fire leaves traces of the intellectual underpinnings of the period in allegorical, metaphorical or symbolic forms of expression. In ancient Greek mythology, this image, as seen through Prometheus, who stole fire from the gods and gave it to humans, has been associated with concepts such as fear, rebellion, and destruction in art history, in addition to being a precursor of civilisation and progress. This study aims to examine the historical and cultural representation of fire through specific works, starting with myths. In this context, the research Hieronymus Bosch's triptych The Garden of Earthly Delights, positioned in Early Renaissance art with an archetypal and symbolic narrative, and the manuscript Ahval-i Kıyamet, which holds an important place in both Islamic and Ottoman miniature art, are positioned on various examples taken from different periods. By comparing the symbolic language of these two works, the aim is to capture the practice of rethinking from today's perspective. The Garden of Earthly Delights, consisting of three panels, depicts paradise on the left panel, a panel depicting earthly pleasures in the middle, and hell on the right. The burning, decay, and fire imagery of the material world are present in the hell panel. When looking at Ahval-i Kıyamet (The Conditions of the Apocalypse), the depictions and images of the sun going out, stars falling, and the field of resurrection reflect the Ottoman period's portrayal of the apocalypse. These two works, which feature different allegorical creatures in early Renaissance and Eastern art, are similar not only in form but also in content. In divine religions and other beliefs, fire has been one of the most prominent representations of punishment. In this context, the concept of fire was first explained in the study, followed by examples of its most prominent representations in art history, after which the two works mentioned above were explained in a comparative manner within this scope. During the research process, data was obtained through document review and evaluated through qualitative analysis.

Keywords: The image of fire, Representation, Hieronymus Bosch, The Garden of Earthly Delights, The Last Judgemen

Jannis Kounellis'in Eserlerinde İmgelerin Kültürel Kodları

Elmas Eda ÖCAL
Necmettin Erbakan Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Resim ABD, Yüksek Lisans Öğrencisi, Konya/ Türkiye
ocalelmas8624@gmail.com, Orcid ID: 0009-0006-4700-1061

ÖZET

Sanat, süregelen yapısı ve akışın içinde pek çok sanat anlayışı, akım ve içerikle karşımıza çıkmaktadır. Bu evrimsel süreç, 20. yüzyıldan itibaren yoğun olarak kimliğinden söz edebildiğimiz, geleneksel kuralları sorgulayan ve sınırları zorlayan çağdaş sanat anlayışına zemin hazırlamıştır. Sanat, tarihsel süreçte özgürleşerek deneyimsel ve duyusal bir boyut kazanmış; toplumsal kırılmalar, savaşlar ve kültürel dönüşümler, ifade biçimlerini çeşitlendirmiştir. Sanatçılar, bireysel yaklaşımlarla kavramsal içeriklere yönelirken medya, reklam ve popüler kültür, yeni bir görsel dilin oluşumuna katkı sağlamıştır. Çağdaş sanatın içinde yer alırken sanatın eleştirel gücünü benliğine konu edinen 1960 sonrası olarak yoğun biçimde varlığından söz edilen Arte Povera (Yoksul Sanat), malzeme, biçim ve kavram düzeyinde alışılmışın dışında ifade olanakları sunan bir sanat hareketidir. Arte Povera, doğal ve işlenmemiş malzemelerle üretilirken sanata farklı bir ifade biçimi katar. Eserde ortaya koyulan biçimin arka planında oluşturduğu kavramsal yapı, eserin vermek istediği mesajı daha değerli kılar. Arte Povera'nın önemli bir temsilcisi olan Jannis Kounellis'in sanat eserlerinde sosyokültürel yapı, dönemsel süreçlerin etkileri varlığını gösterir. Bu süreçlerin algılanabilmesi için imgelerin ve kodların eserler üzerinden okunması önemlidir. Kounellis, sosyokültürel imge, savaş, politik yapı, endüstriyelleşme, göç ve kolektif hafıza gibi konuları eserlerinde temel almıştır. Bu araştırmada amaç, Arte Povera hareketinin önemli figürlerinden Jannis Kounellis'in eserleri ve sanat yaklaşımı üzerinden sosyokültürel yapıyı ve kültürel kodları farklı perspektiflerden sunmaktır. Eser üzerinden okumalar yapılarak enstalasyonların oluşum sürçleri, beslendikleri yapılar ve imgeler sorgulanmıştır. Araştırmada, eserlerde kullanılan imgelerin yarattığı etkiler ile akımın, sanatçının sanatsal bakış açısı ve kimlik oluşumundaki rolüne dair bir değerlendirme de yapmaktadır. Bu sanat hareketi günümüz çağdaş sanat anlayışının oluşumundaki etkilerinin tespit edilmesi ve değerlendirilmesi açısından önemlidir. "Jannis Kounellis'in Eserlerinde İmgelerin Kültürel Kodları" adlı araştırmada, kuramsal altyapının oluşturulması amacıyla literatür tarama yöntemiyle teorik kaynaklar incelenmiştir. Sonuç olarak Arte Povera sanat hareketiyle beraber dönemin sosyolojik ve geleneksel yapısı eserlere yansıtılmıştır. Jannis Kounellis, eserlerinde alışılmış estetik bakış açısının önüne geçerken doğal yapay unsurların dönüşümü, eserlerine kattığı anlamsal süreçler ve bu kodlamaların eserin benliğinde oluşturduğu yapı sorgulanırken kültürel simgelerin ve kültürel yapıtaşlarının yer edindiği dinamiklerin eserler üzerinden okumalarının yapıldığını söyleyebiliriz.

Anahtar Kelimeler: Çağdaş Sanat, Arte Povera, Jannis Kounellis, Kültürel Kodlar, İmge

Cultural Codes of Images in the Works of Jannis Kounellis

Elmas Eda ÖCAL
Necmettin Erbakan University, Institute of Social Sciences, Department of Painting, Master's Degree Student, Konya / Turkey
ocalelmas8624@gmail.com, Orcid ID: 0009-0006-4700-1061

ABSTRACT

Within its ongoing structure and flux, art emerges with numerous artistic concepts, movements, and content. This evolutionary process has paved the way for contemporary art, which, since the 20th century, has increasingly questioned traditional rules and pushed boundaries, a concept whose identity we can now speak of. Throughout history, art has liberated and acquired an experiential and sensory dimension; social ruptures, wars, and cultural transformations have diversified its forms of expression. While artists have turned to conceptual content with individual approaches, media, advertising, and popular culture have contributed to the formation of a new visual language. Arte Povera (Poor Art), a movement that emerged after 1960 and that, while present within contemporary art, has subjected art's critical power to its essence, is an art movement that offers unconventional expression opportunities at the material, formal, and conceptual levels. Arte Povera, produced with natural and unprocessed materials, adds a unique form of expression to art. The conceptual structure underlying the work's form enhances its intended message. The artworks of Jannis Kounellis, a prominent representative of Arte Povera, demonstrate the influences of sociocultural structure and periodic processes. To understand these processes, it is crucial to interpret the images and codes through the artworks. Kounellis's works are grounded in themes such as sociocultural imagery, war, political structure, industrialization, migration, and collective memory. This research aims to present sociocultural structure and cultural codes from different perspectives through the works and artistic approach of Jannis Kounellis, a key figure in the Arte Povera movement. Through readings of the artworks, the formation processes of the installations, the structures and images that inform them, are explored. The research also assesses the impact of the images used in the works and the role of the movement in the artist's artistic perspective and identity formation. This artistic movement is important for identifying and evaluating its impact on the formation of today's contemporary art. In the research titled "Cultural Codes of Images in the Works of Jannis Kounellis," theoretical sources were examined through a literature review to establish the theoretical foundation. Consequently, the sociological and traditional structure of the period, along with the Arte Povera art movement, was reflected in the works. While Jannis Kounellis transcends conventional aesthetic perspectives in his works, the transformation of natural and artificial elements, the semantic processes he incorporates into his works, and the structure these codes create within the work's identity are questioned, and the dynamics within which cultural symbols and cultural building blocks are embedded are interpreted through the works.

Keywords: Contemporary Art, Arte Povera, Jannis Kounellis, Cultural Codes, Image.

Bellek, Bağlam ve Dönüşüm Ekseninde Çağdaş Bir Müze Değerlendirilmesi

Dilara TÜREL
İstanbul Nişantaşı Üniversitesi, Sanat ve Tasarım Fakültesi, İç Mimarlık, İstanbul /Türkiye
dilara.turel@nisantasi.edu.tr, Orcid ID: 0009-0008-9639-7319

Fatma Merve UĞUR
İstanbul Nişantaşı Üniversitesi, Sanat ve Tasarım Fakültesi, İç Mimarlık, İstanbul /Türkiye
fatmamerve.ugur@nisantasi.edu.tr, Orcid ID: 0000-0001-8345-411X

İrem Sedef CEBECIOĞLU
İstanbul Nişantaşı Üniversitesi, Mühendislik Mimarlık Fakültesi, İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı, İstanbul/Türkiye
irem.cebecioglu@nisantasi.edu.tr, Orcid ID: 0009-0002-8312-9688

ÖZET

Müzeler, kültürel mirasın korunması ve sergilenmesi misyonunun ötesine geçerek, günümüzde toplumların bilgiye, sanata ve kültüre erişimini sağlayan dinamik kamusal mekânlar olarak yeniden işlevlenmektedir. Bu dönüşüm, müze yapılarının kentsel bağlama entegrasyonunu, erişilebilirlik düzeyini ve çevreleriyle kurdukları mekânsal etkileşimleri mimari analiz için kritik bir araştırma alanı haline getirmektedir. Bu çalışmada, İstanbul'un kentsel dönüşüm sürecindeki Dolapdere bölgesinde konumlanan Arter Müzesi, çevresiyle kurduğu sosyal, mekânsal ve mimari ilişkiler açısından eleştirel biçimde incelenmektedir. Modern mimari kimliği ile bulunduğu sosyal çevre arasındaki potansiyel karşıtlık ve yapının bölgeye kültürel bir merkez/çekim noktası kazandırma hedefi, bu incelemenin temel gerekçesini oluşturmaktadır. Bu doğrultuda, müzenin mekânsal kararları, yalnızca estetik düzeni ve biçimsel özellikleri açısından değil, aynı zamanda sosyal ve kentsel dinamikler bağlamında çok katmanlı bir değerlendirmeye tabi tutulmuştur. Çalışmanın temel amacı, Arter Müzesi'ni Dolapdere'nin fiziksel, sosyal ve kültürel bağlamı içinde eleştirel bir yaklaşımla analiz ederek; yapının kent dokusuyla bütünleşme düzeyini, mekânsal olanaklarını ve çevresiyle kurduğu mimari ilişkinin güçlü ve zayıf yönlerini ortaya koymaktır. Araştırmanın kapsamı, müzenin kentsel bağlamla kurduğu fiziksel ve sosyal ilişkiler, yakın çevre ölçeğindeki kentsel analizler ve kullanıcı erişimini etkileyen dış mekân parametreleriyle sınırlandırılmış; iç mekân düzeni ve sergileme pratikleri kapsam dışında tutulmuştur. Araştırmada yöntem olarak literatür temelli doküman analizi benimsenmiştir. Bu analitik süreç, Arter Müzesi'nin konumlandığı yerin belirlediği kentsel dinamikler çerçevesinde, çalışmanın kuramsal temelini oluşturan "Bağlam, Dönüşüm ve Bellek" olmak üzere üç ana eksen üzerinde sistematik olarak yapılandırılmıştır. İncelenen yapı, bu kuramsal eksenler kapsamında detaylı tematik parametreler üzerinden irdelenmiştir: Dönüşüm ekseni; sosyo-ekonomik katkı, kentsel yenileme ve erişilebilirlik gibi yapının kentsel değişimdeki rolünü; Bağlam ekseni; ölçek, malzeme, sirkülasyon ve morfolojik uyum/karşıtlık göstergeleriyle fiziksel ilişkisini; Bellek ekseni ise kimlik, kültür, kamusallık ve temsil kavramları altında toplumsal temsiliyetini derinlemesine çözümlemiştir. Akademik yayınlar, mimari söylem çözümlemeleri ve görsel materyaller aracılığıyla derlenen veriler, bu çok katmanlı ve sistematik kuramsal çerçeve doğrultusunda analiz edilmiştir. Elde edilen bulgular, Arter Müzesi'nin çevresiyle sınırlı bir bütünleşme gösterdiğini; ancak kentsel dönüşüm sürecinde bölgeye kültürel bir odak kazandırarak simgesel bir mekânsal temsil gücü oluşturduğunu göstermektedir. Sonuç olarak bu çalışma, Arter Müzesi örneğinden hareketle, kültürel yapıların planlama ve tasarım süreçlerinde dönüşüm, bağlamsal uyum ve bellek temelinde ele alınışına dair analitik bir bakış açısı geliştirmeyi ve kavramsal bir tartışma zemini sunmayı amaçlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Arter müzesi, Kentsel bağlam, Mimari çevre ilişkisi, Bellek, Mimari dönüşüm.

An Evaluation of a Contemporary Museum Through the Axes of Memory, Context and Transformation

Dilara TÜREL
Istanbul Nişantaşı University, Faculty of Art and Design, Department of Interior Architecture, Istanbul/Türkiye
dilara.turel@nisantasi.edu.tr, Orcid ID: 0009-0008-9639-7319

Fatma Merve UĞUR
Istanbul Nişantaşı University, Faculty of Art and Design, Department of Interior Architecture, Istanbul/Türkiye
fatmamerve.ugur@nisantasi.edu.tr, Orcid ID: 0000-0001-8345-411X

İrem Sedef CEBECIOĞLU
Istanbul Nişantaşı University, Faculty of Engineering and Architecture, Department of Interior Architecture and Environmental Design, Istanbul, Türkiye
irem.cebecioglu@nisantasi.edu.tr, Orcid ID: 0009-0002-8312-9688

ABSTRACT

Museums have evolved beyond their traditional mission of cultural heritage preservation and exhibition to function as dynamic public spaces that facilitate access to knowledge, art, and culture for contemporary societies. This transformation elevates the integration of museum structures into the urban context, their level of accessibility, and their spatial interactions with their surroundings into a critical area of architectural analysis. This study critically examines the Arter Museum, situated in the Dolapdere district of Istanbul, a region currently undergoing significant urban transformation, in terms of the social, spatial, and architectural relationships it establishes with its environment. The potential contrast between its modern architectural identity and the existing social milieu, alongside the building's objective to establish a cultural focal point/attraction for the area, forms the primary rationale for this examination. Accordingly, the museum's spatial decisions have been subjected to a multi-layered evaluation, considering not only its aesthetic composition and formal attributes but also its social and urban dynamics. The main objective of the study is to provide a critical analysis of the Arter Museum within the physical, social, and cultural context of Dolapdere; thereby unveiling the degree of the structure's integration into the urban fabric, its spatial opportunities, and the strengths and weaknesses of the architectural relationship it maintains with its surroundings. The scope of the research is delimited to the museum's external physical and social relationships with the urban context, urban analyses at the immediate vicinity scale, and exterior space parameters affecting user access; the internal spatial arrangement and exhibition practices are excluded. The methodology employed is a literature-based document analysis. This analytical process is systematically structured around three main axes that form the theoretical foundation of the study: "Context, Transformation, and Memory," determined by the urban dynamics of the Arter Museum's location. The structure under scrutiny is explored through detailed thematic parameters within these theoretical axes: The Transformation axis investigates the building's role in urban change, including socio-economic contribution, urban regeneration, and accessibility; the Context axis examines its physical relationship through indicators such as scale, material use, circulation, and morphological compatibility/contrast; and the Memory axis provides an in-depth analysis of its societal representation under the concepts of identity, culture, publicness (public sphere), and representation. Data compiled through academic publications, architectural discourse analyses, and visual materials have been analyzed in line with this multi-layered and systematic theoretical framework. The findings indicate that the Arter Museum exhibits a limited degree of integration with its immediate surroundings; however, it establishes a powerful symbolic spatial representation by introducing a cultural focus to the area within the urban transformation process. In conclusion, this study aims to develop an analytical perspective and offer a conceptual discussion ground regarding the consideration of cultural buildings in planning and design processes, based on the fundamental tenets of transformation, contextual fit, and memory, using the Arter Museum as a case study.

Keywords: Arter Museum, Urban context, Architectural environment relationship, Memory, Architectural transformation.

Tanıyış Temelli Bir Kuram Geliştirme Denemesi: İçmimarlıkta Şeyleşme ve Fenomenolojik Bir Okuma

Yiğit KARCI
Marmara Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi, İç Mimarlık Bölümü, İstanbul/Türkiye
yigit.karci@marmara.edu.tr, Orcid ID: 0000-0002-2361-1838

ÖZET

Bu çalışma, içmimarlık disiplininde güncel tasarım pratiklerinin eleştirisini Axel Honneth'in tanıyış kuramı bağlamında şeyleşme fenomeni üzerinden gerçekleştirerek, iç mekânın anlam üretme kapasitesine dair alternatif ve eleştirel bir kuramsal çerçeve önermeyi amaçlamaktadır. Honneth'e göre şeyleşme, öznenin dünyayla ve diğer öznelerle kurduğu ilişkide tanıma eyleminin askıya alınması sonucunda ortaya çıkan bir yabancılaşma biçimidir. Tanıyışın yokluğu, bireyin kendisini ve çevresini anlamlandırma yetisinin zedelenmesine yol açar. Bu çalışma, bu kavramsal çerçeveyi içmimarlık bağlamına taşıyarak modern ve çağdaş iç mekân tasarımlarında artan ölçüde gözlemlenen metalaşma, anonimleşme ve deneyimsel yüzeyselleşme süreçlerini eleştirel biçimde tartışmaktadır. Araştırmanın kuramsal arka planı, tanıyış kuramının birey–mekân ilişkisini anlamlandırmadaki potansiyelini ortaya koymakta; bu kuramsal çerçeve fenomenolojik bir yaklaşımla desteklenmektedir. Çalışmada yöntem olarak fenomenoloji benimsenmiş, iç mekân deneyiminin öznel boyutunu açığa çıkarmak amacıyla üç farklı kullanım tipolojisinden (konut, ofis ve ticari mekân) seçilen örnekler üzerinden nitel gözlem ve mekânsal analiz yapılmıştır. Örneklem seçiminde mekânsal düzenleme anlayışı bakımından yüksek standartlaşma gösteren, kullanıcı deneyimini sınırlandıran ve tasarım kararlarının piyasa dinamikleri tarafından yönlendirildiği mekânlar tercih edilmiştir. Bu doğrultuda çalışma, iç mekân deneyimini yalnızca fiziksel düzenlemeler ya da işlevsel gereksinimlerle sınırlı görmeyen, aksine mekânın özneyle kurduğu ilişkiselliği araştıran bir okuma önermektedir. Çalışmanın temel hipotezi, içmimarlık pratiğinde şeyleşmenin yalnızca tasarım nesnesini değil aynı zamanda tasarım sürecini, kullanıcı kimliğini ve mesleki özneyi de dönüştüren çok katmanlı bir olgu olduğudur. Özellikle estetikleştirme, pazarlanabilirlik ve görsellik gibi kriterlerin tasarım sürecinde merkezi bir rol oynaması, kullanıcı ile mekân arasındaki etkileşimi zayıflatmakta ve tasarımı, bireyin kendini tanıma ve tanıtma olanaklarını sınırlayan bir araca dönüştürmektedir. Araştırmanın bulguları, içmimarlıkta şeyleşmenin mekânsal tasarımın kavramsal çerçevesini ve mesleki kimliği belirleyici bir unsur haline geldiğini göstermektedir. Çalışmada, tasarımın giderek daha fazla piyasa dinamiklerine göre şekillenmesi, kullanıcı deneyimlerinin standart kalıplar içinde kurgulanması ve içmimarlığın yaratıcı niteliğinin zayıflaması, mesleğin insan merkezli doğasını tehdit eden gelişmeler olarak değerlendirilmektedir. Kullanıcıların mekân ile kurduğu ilişkilerde öznellikten uzak, deneyimden yoksun ve yalnızca işlevsel gereksinimlere indirgenmiş bir etkileşim biçimi öne çıkmaktadır. Bu bulgular, tanıyış kuramının mekânsal bir düzlemde nasıl işlediğini anlamak açısından kritik veriler sunmaktadır. Bireyin mekânda tanınması, yalnızca fiziksel konfor ile değil aynı zamanda mekânın bireye dair bilgiyi taşıma, özneye karşılık verme ve kimliksel bağlam sunma kapasitesiyle ilgilidir. Bu bağlamda şeyleşmeye karşı bir tasarım yaklaşımı, yalnızca eleştirel değil aynı zamanda kurucu bir öneri de sunmak zorundadır. Bu doğrultuda çalışma, tanıyış kavramını içmimarlık kuramına dâhil eden özgün bir kuramsal açılım önermekte ve bu alanda geliştirilebilecek daha kapsamlı araştırmalar için ilk teorik çerçeveyi ortaya koymaktadır. Tanıyış temelli yaklaşım, kullanıcıyı edilgin bir tüketici ya da tasarımın nesnesi olarak değil, mekânın oluşumuna katılan ve ona anlam kazandıran etik bir özne olarak konumlandırmaktadır. Bu bakış, iç mekânı yalnızca işlevsel çözümler veya estetik düzenlemeler üzerinden tanımlayan araçsal yaklaşımların ötesine taşıyarak, kimlik inşası, aidiyet geliştirme ve toplumsal ilişkilenme süreçlerinin yaşandığı ilişkisel bir alan olarak ele almaktadır. Böylece çalışma, günümüz içmimarlık söyleminde ağırlık kazanan piyasa merkezli ve tüketim odaklı tasarım anlayışına eleştirel bir karşı öneri sunmakta; mekân üretiminde etik, özne-merkezli ve toplumsal duyarlılığa dayalı bir yönelimin gerekliliğini vurgulamaktadır. Böylelikle, tanıyış temelli bir içmimarlık yaklaşımı hem birey hem de topluluk düzeyinde anlamlı, ilişkisel ve etik bir mekânsal deneyim üretebilmenin imkânlarını araştırmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Axel Honneth, İçmimarlık, Mekansal Deneyim, Şeyleşme, Tanıyış Kuramı.

An Attempt at Developing a Theory Based on Recognition: Reification in Interior Architecture and a Phenomenological Reading

Yiğit KARCI
Marmara University, Faculty of Fine Arts, Department of Interior Architecture, İstanbul/Türkiye
yigit.karci@marmara.edu.tr, Orcid ID: 0000-0002-2361-1838

ABSTRACT

This study aims to propose an alternative and critical theoretical framework concerning the meaning-making capacity of interior space by critiquing contemporary design practices in the discipline of interior architecture through the phenomenon of reification within the context of Axel Honneth's theory of recognition. According to Honneth, reification is a form of alienation that emerges as a result of the suspension of the act of recognition in the subject's relationship with the world and with other subjects. The absence of recognition leads to the deterioration of the individual's capacity to make sense of both the self and the surrounding environment. By transferring this conceptual framework into the field of interior architecture, the study critically discusses the increasing processes of commodification, anonymization, and experiential superficiality observed in modern and contemporary interior design. The theoretical background of the research reveals the potential of the theory of recognition in interpreting the relationship between the individual and space, and this conceptual framework is supported by a phenomenological approach. Phenomenology has been adopted as the research method, and qualitative observation along with spatial analysis has been conducted through selected examples from three different spatial typologies (residential, office, and commercial) in order to reveal the subjective dimension of interior space experience. In the selection of the sample, spaces were chosen that exhibit a high degree of standardization in spatial organization, restrict user experience, and are shaped by market-driven design decisions. Accordingly, the study proposes an interpretive framework that does not confine interior space experience solely to physical arrangements or functional requirements, but instead investigates the relationality that space establishes with the subject. The main hypothesis of the study asserts that reification in interior architecture is a multilayered phenomenon that transforms not only the design object but also the design process, user identity, and professional subjectivity. Particularly, the central role of criteria such as aestheticization, marketability, and visuality in the design process weakens the interaction between the user and space, reducing design to an instrument that limits the individual's possibilities for self-recognition and self-expression. The findings of the research demonstrate that reification in interior architecture has become a determining factor not only for the conceptual framework of spatial design but also for professional identity. The increasing influence of market dynamics on design, the construction of user experiences within standardized patterns, and the diminishing creative nature of interior architecture are evaluated as developments that threaten the human-centered nature of the profession. The interaction established by users with space is increasingly characterized by a form of engagement that lacks subjectivity, is deprived of experience, and reduced merely to functional necessity. These findings provide critical insights for understanding how the theory of recognition operates within a spatial dimension. Recognition of the individual within space is not only related to physical comfort but also to the capacity of space to carry knowledge of the individual, to respond to the subject, and to provide an identity-based context.

In this regard, a design approach that resists reification must not only adopt a critical stance but also present a constructive proposal. Accordingly, this study introduces an original theoretical perspective that incorporates the concept of recognition into interior architecture theory and puts forth an initial theoretical framework for more comprehensive research to be developed in this area. A recognition-based approach positions the user not as a passive consumer or an object of design but as an ethical subject who participates in the formation of space and attributes meaning to it. This perspective moves beyond instrumental approaches that define interior space solely through functional solutions or aesthetic arrangements and instead conceptualizes it as a relational field in which processes of identity construction, belonging, and social interaction unfold. In this way, the study presents a critical counter-proposal to the market-centered and consumption-oriented design paradigm that has gained dominance in contemporary interior architecture discourse, and emphasizes the necessity of an ethical, subject-centered, and socially responsive orientation in spatial production. Thus, a recognition-based approach to interior architecture explores the possibilities of producing meaningful, relational, and ethical spatial experience at both individual and collective levels.

Keywords: Axel Honneth, Interior Architecture, Spatial Experience, Reification, Theory of Recognition.

Mekân Kapılarının Hiyerarşisi Üzerine Göstergebilimsel Bir İnceleme

Gözde ALTIPARMAKOĞLU SAKARYA
Çukurova Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi, İç Mimarlık Bölümü, Adana/TÜRKİYE
galtiparmakoglu@cu.edu.tr, Orcid ID: 0000-0002-8574-0758

ÖZET

Kapılar, mimarinin temel elemanlarından biri olarak yalnızca yapıların giriş-çıkış işlevini üstlenen fiziksel unsurlar değil, aynı zamanda mekânlar arası ilişkiyi düzenleyen, sembolik anlamlar taşıyan göstergelerdir. Mimari bir unsur olarak kapılar, iç ve dış mekânlar arasında bir eşik oluşturur; bu eşik yalnızca fiziksel değil, aynı zamanda kültürel, sosyal ve psikolojik anlamlar da taşır. Bu çalışma, mimari bir unsur olan "kapı"yı yalnızca fiziksel bir geçiş noktası olarak değil, aynı zamanda anlam yüklü bir gösterge olarak ele alarak göstergebilimsel bir çözümleme sunmayı amaçlamaktadır. Özellikle kamusal ve özel mekânlar arasında, kutsal ile sıradan alanları ayıran kapıların biçimi ve konumu, mekânsal hiyerarşilerin görsel ve kültürel kodlarını yansıtır. Kapılar, mekânlar arasındaki sınırları belirlemenin ötesinde, güç ilişkileri, kutsallık dereceleri, erişim hakkı ve toplumsal statü gibi olguları da görsel ve mekânsal biçimde ifade eder. Bu bağlamda, kapılar aracılığıyla kurulan hiyerarşik düzenin, kullanıcı deneyimi üzerindeki etkileri incelenmektedir. Çalışma, Roland Barthes, Umberto Eco ve Charles Sanders Peirce'in göstergebilim kuramları temel alınarak oluşturulmuş bir çözümleme yöntemiyle yürütülmüştür. Çalışmada, tarihsel sürekliliği ve işlevsel çeşitliliği yansıtmak amacıyla, Osmanlı dönemine ait cami ve saray girişleri, modern kamu yapıları ve çağdaş konut örnekleri seçilmiştir. Bu seçim, farklı dönemlerde kapıların mekânsal hiyerarşiyi ifade etme biçimlerindeki değişimi karşılaştırmalı olarak ortaya koymayı hedeflemektedir. İncelemede kapıların biçimi, oranı, konumu, malzemesi, süsleme düzeyi ve çevreyle kurduğu ilişkiler dikkate alınmıştır. Elde edilen bulgular, mekân içi hiyerarşinin kapılar aracılığıyla nasıl kodlandığını ortaya koymaktadır. Ayrıca, bu kodların kullanıcılar tarafından algılanma biçimi ile mekâna dair anlamların kurulmasında kapıların oynadığı etkin rol de belirlenmiştir. Kapılar yalnızca geçişi değil, aynı zamanda dışlama, saygı, korku ya da aidiyet gibi duyguları da düzenleyen simgesel eşiklerdir. Buradan hareketle çalışma, kapıların mimari tasarımdaki biçimsel özelliklerinden öte, temsil ettikleri anlamları ve bu anlamların kullanıcı üzerindeki etkilerini analiz ederek, mimarlığın yalnızca fiziksel değil, aynı zamanda söylemsel bir pratik olduğunu ortaya koymaktadır. Bu bildiri, mimari mekânın okunmasında semiyolojinin sağlayabileceği katkıyı vurgulayarak, görsel kültür ve mimarlık arasında disiplinler arası bir bağ kurmayı hedeflemektedir.

Anahtar Kelimeler: Kapı, Göstergebilim, Mekansal hiyerarşi.

A Semiotic Examination of the Hierarchy of Space Doors

Gözde ALTIPARMAKOĞLU SAKARYA
Çukurova University, Faculty of Architecture, Department of Interior Architecture, Adana/TÜRKİYE
galtiparmakoglu@cu.edu.tr, Orcid ID: 0000-0002-8574-0758

ABSTRACT

Doors, as fundamental elements of architecture, are not merely physical components that enable entry and exit, but also symbolic indicators that regulate the relationships between spaces. As architectural elements, doors establish thresholds between interior and exterior environments; these thresholds carry not only physical, but also cultural, social, and psychological meanings. This study aims to present a semiological analysis of the “door” as an architectural sign, considering it not solely as a point of passage but as a carrier of layered meanings. Particularly, the form and placement of doors that separate public and private, sacred and ordinary spaces reflect the visual and cultural codes of spatial hierarchies. Beyond defining boundaries, doors visually and spatially express notions such as power relations, degrees of sanctity, accessibility, and social status. In this context, the study examines how hierarchical orders established through doors affect user experience. The research is conducted through an analytical framework grounded in the semiotic theories of Roland Barthes, Umberto Eco, and Charles Sanders Peirce. To reflect historical continuity and functional diversity, examples were selected from Ottoman-era mosque and palace entrances, modern public buildings, and contemporary residential architecture. This selection aims to comparatively reveal how the representation of spatial hierarchy through doors has transformed across different periods. The analysis considers the form, proportion, location, material, ornamentation, and contextual relationships of doors. The findings demonstrate how spatial hierarchy is encoded through doors. Moreover, they reveal how users perceive these codes and how doors play an active role in constructing meanings and shaping spatial narratives. Doors function not only as passages but also as symbolic thresholds that regulate emotions such as exclusion, reverence, fear, or belonging. Consequently, the study argues that architecture is not only a physical practice but also a discursive one, analysing how the meanings embodied in doors influence user experience. By emphasizing the contribution of semiology to the reading of architectural space, the paper aims to establish an interdisciplinary link between visual culture and architecture.

Keywords: Door, Semiology, Spatial hierarchy.

İç Mimaride Çevresel Psikolojinin Sinematik Mekân Bağlamında Değerlendirilmesi: Sinemada Mekânsal Psikodinamiklere Disiplinler arası Bakış

Emine Banu BURKUT
Fatih Sultan Mehmet Üniversitesi, Sanat, Tasarım ve Mimarlık Fakültesi, İç Mimarlık Bölümü, İstanbul/Türkiye
ebburkut@fsm.edu.tr, Orcid ID: Orcid ID: 0000-0003-0252-4054

ÖZET

Bu çalışma, çevresel psikolojinin sinematik bağlamda incelenmesi ve mekânın sinemadaki temsillerinin psikodinamik disiplinler arası bakış açısıyla incelemeyi amaçlamaktadır. Bu bağlamda İç Mimarlık öğrencilerinin çevresel psikoloji dersi kapsamında sinematik mekân ve sinemada mekânsal psikodinamikler arasındaki bağlantının anlaşılmasını hedeflemiştir. Araştırma, 2024-2025 Bahar döneminde Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi Sanat, Tasarım ve Mimarlık Fakültesi'nin İç Mimarlık Bölümü'nde IMIM24142 kodlu "İç Mimarlıkta Çevresel Psikoloji (C)" seçmeli dersine katılan 43 öğrencinin (34 kadın, 9 erkek) projelerini incelenmektedir. Çalışmada yöntem olarak içerik analizi, tasarım öğelerinin sınıflandırılması ve çevresel psikoloji parametrelerinin değerlendirilmesine odaklanmaktadır. 14 haftalık eğitim programı kapsamında üç ana tema belirlenmiştir. İlk tema, çevresel psikolojiye dair teorik arka plan ve kavramsal yaklaşımları çevresel psikolojide kullanılan yöntemler ve metodolojiler sistematik olarak ortaya koyulmuştur. Bu kapsamda, insan ile çevre arasında kurulan dinamik ilişki, mekân-çevre bağlantıları, fiziksel çevrenin insan davranışları üzerindeki etkisi, çevresel stres faktörleri ve çevre dostu yaklaşımlar aktarılmıştır. Çalışmada üzerinde durulan ikinci tema ise, çevresel psikoloji temaları renk, ışık, sıcaklık, koku, gürültü gibi önemli başlıklar bulunmaktadır. Bu konuların merkezinde, çevrenin algılanması ve temsili, kişisel mekân ve alansallık, ev ve yerleşim çevreleri, yere bağlılık ve yer kimliği, çevresel psikolojinin temel unsurları olarak çevre-insan ilişkisinin teorileri, doğa ve insan doğası bağlantısı, çevresel algı ve biliş, gürültü, hava koşulları ve iklimin insan davranışları üzerindeki etkileri, çevresel felaketler ve yıkım gibi küresel sorunlara müfredatta yer verilerek öğrencilerin bu konulara dair farkındalığını artırmayı hedeflemiştir. Üçüncü tema ve ana tema ise; sinematik mekân perspektifinden çevresel psikolojiyi yorumlamayı ve öğrencilerin sinema örnekleri üzerinden bu kavramları çözümlemeleri hedeflemiştir. Öğrencilerin çalışmaları sinema tektonik; sinema ile mimari/mekân arasındaki etkileşimi inceleyen disiplinler arası kavramsal yaklaşımla, psikodinamik teorilerin film mekanları üzerindeki algısal ve duyusal kodları incelenmiştir. Araştırmanın sonuçları, çevresel psikolojinin mekân tasarımı ile insan davranışları arasındaki ilişkiyi anlamanın iç mimarlık eğitiminde kritik bir rol oynadığını ortaya koymaktadır. Araştırma sonuçlarının, eğitim müfredatına katkı sunması, bireysel ve mekâna özgü faktörlerin daha iyi anlaşılması ve disiplinler arası bir perspektifle yeni bir vizyon kazandırılarak müfredat geliştirme önerileri sunulmuştur. Bu araştırmanın, Birleşmiş Milletler Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri kapsamında özellikle SKH 3 (Sağlıklı Bireyler ve Topluluklar) Çevresel psikoloji, bireyin mekânsal deneyimi ile ruh sağlığı arasındaki ilişkiyi inceler. İç mimaride psikodinamik yaklaşımlar (duygular, algı, aidiyet, güven duygusu vb.) kullanıcıların psikolojik iyilik hallerini destekler. Sinemada mekânın psikolojik etkilerinin analiz edilmesi, sağlıklı ve farkındalık temelli mekânsal tasarımlara katkıda bulunur. SKH 4 (Nitelikli Eğitim), İç mimarlık eğitiminde disiplinler arası yaklaşım öğrencilerde eleştirel düşünme, estetik farkındalık ve sosyal duyarlılık geliştirir. Çevresel psikoloji ve sinema tektonik analizlerin kullanılması, yaratıcı düşünce ve sürdürülebilir öğrenme becerilerini güçlendirir. SKH 10 (Eşitsizliklerin Azaltılması) psikodinamik ve çevresel yaklaşımları farklı kullanıcı gruplananın (engelli, yaşlı, çocuk veya göçmen) mekân deneyimlerini görünür kılar ve iç mimarlık, sinema, psikoloji. Sinema, farkındalık yaratma konusunda etkili bir araç olarak öne çıkar ve farklı sosyal kimliklerin mekânsal temsilleri aracılığıyla kapsayıcı tasarım anlayışının gelişimine önemli ölçüde katkı sunar. ve çevre bilimleri arasındaki işbirliği nedeniyle SKH 17 (Amaçlar İçin Ortaklıklar) ile doğrudan bağlantılı olması hedeflenmiştir.

Anahtar Kelimeler: İç Mimari, Çevresel Psikoloji, Disiplinler arası Yaklaşım, Psikodinamik, Sinematektonik.

Evaluation of Environmental Psychology in Interior Architecture in the Context of Cinematic Space: An Interdisciplinary Perspective on Spatial Psychodynamics in Cinema

Emine Banu BURKUT
Fatih Sultan Mehmet Vakıf Uni., Faculty of Art, Design and Architecture, Department of Interior Architecture, Istanbul/Turkiye
ebburkut@fsm.edu.tr, Orcid ID: Orcid ID: 0000-0003-0252-4054

ABSTRACT

This study aims to examine environmental psychology in a cinematic context and the representations of space in cinema from a psychodynamic interdisciplinary perspective. In this context, it aimed to understand the connection between cinematic space and spatial psychodynamics in cinema within the scope of the environmental psychology course of Interior Architecture students. The research examines the projects of 43 students (34 female, 9 male) who participated in the IMIM24142 "Environmental Psychology in Interior Architecture (C)" elective course in the Interior Architecture Department of the Faculty of Art, Design and Architecture at Fatih Sultan Mehmet Vakıf University during the 2024-2025 Spring semester. The study focuses on content analysis, classification of design elements, and evaluation of environmental psychology parameters. Three main themes were identified within the 14-week training program. The first theme systematically presents the theoretical background and conceptual approaches of environmental psychology, as well as the methods and methodologies used in environmental psychology. In this context, the dynamic relationship between humans and the environment, space-environment connections, the impact of the physical environment on human behavior, environmental stress factors, and environmentally friendly approaches were discussed. The second theme, focused on environmental psychology, encompasses key themes such as color, light, temperature, smell, and noise. These themes center on the perception and representation of the environment, personal space and spatiality, home and residential environments, place attachment and place identity, theories of the environment-human relationship as fundamental elements of environmental psychology, the connection between nature and human nature, environmental perception and cognition, noise, the effects of weather and climate on human behavior, and global issues such as environmental disasters and destruction. The curriculum aims to increase students' awareness of these issues. The third and main theme aims to interpret environmental psychology from the perspective of cinematic space and to have students analyze these concepts through examples from cinema. The students' work, titled "cinema tectonics," explores the perceptual and sensory codes of psychodynamic theories on film spaces through an interdisciplinary conceptual approach examining the interaction between cinema and architecture/space. The results of the study reveal that environmental psychology plays a critical role in interior architecture education in understanding the relationship between spatial design and human behavior. The study's findings are intended to contribute to educational curricula, foster a better understanding of individual and spatial factors, and foster a new vision through an interdisciplinary perspective. This research is particularly relevant to SDG 3 (Healthy Individuals and Communities) within the United Nations Sustainable Development Goals. Environmental psychology examines the relationship between an individual's spatial experience and mental health. Psychodynamic approaches (emotions,(perception, sense of belonging, sense of trust, etc.) supports the psychological well-being of users. Analyzing the psychological effects of space in cinema contributes to healthy and awareness-based spatial designs. SDG 4 (Quality Education), An interdisciplinary approach in interior architecture education develops critical thinking, aesthetic awareness and social sensitivity in students. The use of environmental psychology and cinema tectonic analysis strengthens creative thinking and sustainable learning skills. SDG 10 (Reducing Inequalities) psychodynamic and environmental approaches make visible the spatial experiences of different user groups (disabled, elderly, children or migrants) and is aimed to be directly linked to SDG 17 (Partnerships for the Purposes) due to the collaboration between interior architecture, cinema, psychology. Cinema stands out as an effective tool in raising awareness and contributes significantly to the development of an inclusive design approach through the spatial representations of different social identities. and environmental sciences.

Keywords: Interior Architecture, Environmental Psychology, Interdisciplinary Approach, Psychodynamics, Cinematectonics.

Mekân Tasarımı için Gelenekselden Dijitale Storyboard Kullanımını Yeniden Düşünmek

Ümmühan Azade GÜLMEZ
Eskişehir Teknik Üni., Lisansüstü Eğitim Enst., İç Mimarlık Anasanat Dalı, Sanatta Yeterlik Programı, Eskişehir/Türkiye
uag@ogr.eskisehir.edu.tr, Orcid ID: 0009-0002-5939-6815

Özge KANDEMİR
Eskişehir Teknik Üniversitesi, Mimarlık ve Tasarım Fakültesi, İç Mimarlık Bölümü, Eskişehir/Türkiye
ozgekandemir@eskisehir.edu.tr, Orcid ID: 0000-0001-7999-5845

ÖZET

Hikâye ve hikâye anlatımını temel alan birçok alanda (iletişim, eğitim, film yapımı, görsel sanatlar, reklam, tanıtım, dijital oyun tasarımı, animasyon, sinema vb.) storyboard'lar, genellikle "üretim öncesi ön görselleştirme" aracı olarak kullanılmaktadır. Bu yaklaşımın varlığı uluslararası ve ulusal kaynaklara (makaleler, tezler, kitaplar) yönelik yapılan literatür taramasında da açığa çıkmaktadır. Bu çerçevede, çalışmalarda açığa çıkan uygulamaların da, genellikle sonuç ürünün yaşamsal olarak hikâyeleştirilmesine yönelik olduğu görülmektedir. Oysaki farklı disiplinlerin gerekliliklerine göre, biçim alabilen storyboard'lar, mekân tasarımına ilişkin alanlar için "tasarımdan üretime" farklı amaçlarla kullanılabilme potansiyeline sahiptir. Bu çalışmanın temel amacı, mekân tasarımına odaklanan disiplinler için storyboard'ların bu potansiyelini ortaya koymaktır. Storyboard Türkçe alanyazında; görsel senaryo, hikâye/öykü tahtası, hikâye/öykü panosu, resimli taslak vb. ifadelerle ele alınmaktadır. Bu ifade çeşitliliğine rağmen özde storyboard'lar gelenekselden yeniye medya araç ve ortamlarına bağlı olarak farklı biçimlerde ve farklı anlatım dilleriyle oluşturulabilmektedir. Bu farklılaşma aynı zamanda storyboard bileşenlerinin (sahneleme, ekran yönü, eylem çizgisi, oklar, paneller; çekim ölçekleri, çekim açıları, kamera hareketleri, alan derinliği, kompozisyon, çerçeveleme, perspektif, hareket, renk, ışık ve gölge, aydınlatma vb.) ele alınış ve yorumlanma biçiminden kaynaklanmaktadır. Bu farkındalıkla ele alınan çalışma, çeşitlenen bileşenler, oluş ve bir araya getiriliş biçimleriyle farklılaşan storyboard'ların mekâna yönelik tasarım sürecinin, başlangıcından sonuna (analiz, kavramsal üretim, değerlendirme ve sunum) kadar kullanılmasının sağlayabileceği olanakları bir örneklem üzerinden ortaya koymayı amaçlamaktadır. Bu bağlamda, Kamvasinou'nun mekân tasarım sürecinde storyboard kullanımına yönelik öne çıkan çalışması incelenerek değerlendirilecektir. Geleneksel ve yeni medya araçlarının aynı anda kullanımını (kara kalem, 3 boyutlu animasyon ve video storyboard'u) içeren bu çalışma, peyzaj mimarlığı alanında kavramsal tasarımlar açığa çıkartmaya yönelik olup, görsel hikâye anlatımının mekân tasarımı için sağladığı olanakları ortaya koyan yenilikçi özellikleriyle öne çıkmaktadır. Ele alınan çalışma kapsamında, storyboard'ları geleneksel ve dijital olanaklar çerçevesinde mekâna yönelik tasarım süreçleri için yeniden düşünmenin, tasarımda yaratıcılığın tetiklenmesini sağlayabileceği düşünülmektedir. Görsel kültürü mekân tasarımı için yeniden dönüştürmeye açık hâle getiren storyboard'ların görece yeni bir alanda yeniden yaşam bulmasının, mekân tasarımı için yeni analiz, fikir üretimi ve anlatım yöntemlerinin geliştirilmesine katkı sağlayacağı öngörülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Storyboard, Hikâye anlatımı, Mekân tasarımı.

Rethinking the Use of Storyboards for Space Design from Traditional to Digital

Ümmühan Azade GÜLMEZ
Eskişehir Technical University, Institute of Graduate Studies, Department of Interior Architecture, Proficiency in Art Program, Eskişehir/Türkiye
uag@ogr.eskisehir.edu.tr, Orcid ID: 0009-0002-5939-6815

Özge KANDEMİR
Eskişehir Technical University, Faculty of Architecture and Design, Department of Interior Architecture, Eskişehir/Türkiye
ozgekandemir@eskisehir.edu.tr, Orcid ID: 0000-0001-7999-5845

ABSTRACT

In many fields based on story and storytelling (communication, education, filmmaking, visual arts, advertising, promotion, digital game design, animation, cinema, etc.), storyboards are often used as a "pre-production pre-visualization" tool. The existence of this approach is also revealed in the literature review of international and national sources (articles, theses, books). In this context, it can be seen that the practices revealed in the studies are generally aimed at narrating the final product as a vital story. However, storyboards, which can be shaped according to the requirements of different disciplines, have the potential to be used for different purposes "from design to production" in areas related to space design. The main purpose of this study is to reveal this potential of storyboards for disciplines focusing on space design. Storyboard is handled in Turkish literature with expressions such as görsel senaryo, hikâye/öykü tahtası, hikâye/öykü panosu, resimli taslak etc. Despite this diversity of expression, storyboards can be created in different forms and with different narrative languages depending on the media tools and environments, from traditional to new. This differentiation also stems from the way storyboard components (staging, screen direction, line of action, arrows, panels; shooting scales, shooting angles, camera movements, depth of field, composition, framing, perspective, action, color, light and shadow, lighting, etc.) are handled and interpreted. This study, which is handled with this awareness, aims to reveal the possibilities that can be provided by using storyboards, which differ in terms of their varying components, formation and combination, from the beginning to the end of the space design process (exploration, generation, elaboration and communication), through a sample. In this context, Kamvasinou's prominent work on the use of storyboards in the space design process will be examined and evaluated. This study, which includes the simultaneous use of traditional and new media tools (charcoal pencil, 3D animation and video storyboard), aims to reveal conceptual designs in the field of landscape architecture and stands out with its novel features that reveal the possibilities provided by visual storytelling for space design. Within the scope of the study, it is thought that rethinking storyboards for space design processes within the framework of traditional and digital possibilities can trigger creativity in design. It is anticipated that the revival of storyboards, which make visual culture open to re-transformation for space design, in a relatively new field will contribute to the development of new analysis, idea generation and narrative methods for space design.

Keywords: Storyboard, Storytelling, Space design.

Kes-Yapıştırın Ötesi: Kolajın Yaratıcı Düşünceye Katkısı Üzerine Doküman Analizi

İsmail BEZCİ
Hacettepe Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi, İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı Bölümü, Ankara/Türkiye
ibezci@icloud.com, Orcid ID: 0000-0001-6259-0577

ÖZET

Kolaj, çoğunlukla farklı türdeki malzemelerin bir düzlem üzerinde bir araya getirildiği basit bir kes-yapıştır tekniği olarak algılanmaktadır. Oysa kolaj, deneyimleyenin bu malzemeleri çeşitli spekülasyonlarla sorgulamasına ve dönüştürmesine olanak tanıyan; böylece yeni bir bütün ortaya koyan hem sanatsal hem de düşünsel bir ifade tekniğidir. Tarihsel kökeni sanattaki kullanımlarına dayanan kolaj, günümüzde yalnızca bir sanat pratiği olmanın ötesinde; anlatı kurma, bellek, arşiv oluşturma ve sosyal bilimlerde veri toplama amacıyla nitel bir araştırma yöntemi olarak da kullanılmaktadır. Kolajlar amaçlarına göre çeşitlilik gösterse de genel bir bakış açısıyla, üretim sürecinde yaratıcı düşünceyi kimi durumlarda bir gereklilik haline getirdiği ve ön plana çıkardığı; bu bağlamda yaratıcı düşünceyi desteklediği söylenebilir. Özellikle kolajda kullanılan metin, görsel, doku ve obje gibi malzemeler, kendi bağlamlarından koparılarak yeni bir bütün içinde yeniden anlam kazanır ve bu süreç, deneyimleyenin yaratıcı düşüncesinin bir yansımasına dönüşür. Bu çalışmada, bir görsel anlatım tekniği olarak kullanılan kolaja ilişkin pratiklerin nitel bir araştırma yöntemi olan doküman analizine başvurularak incelenmesi esas alınmıştır. Bu kapsamda, Hacettepe Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı Bölümü'nde "Görsel Anlatım Teknikleri II" dersini almış öğrencilerin gündelik hayat pratiklerini konu alan kolaj çalışmaları yaratıcı düşünce kapsamında değerlendirilmiş; malzemeleri (görsel, metin, doku ve obje vb.) ele alış biçimleri ve üretilen nihai çıktılar üzerinden okunmuştur. İncelenen kolajlar literatürle karşılaştırmalı olarak tartışılmış; yapılan inceleme sonucunda kolajın deneyimleyen kişiye malzemeleri farklı biçimlerde algılama ve aktarma olanağı sağladığı görülmüştür. Her ne kadar deneyimleyenlerin beslendikleri kavram, görsel ve metin gibi girdiler aynı olsa bile, bunların ele alınış biçimleri ve yüklenen anlamların farklılaştığı tespit edilmiştir. Sonuç olarak, kolaj hangi amaçla yapılırsa yapılsın, hayatın olağan akışında yerleşmiş görsel, metin, doku ve obje gibi birçok malzemeyi farklı bir perspektiften ele alma imkanı sunarak yaratıcı düşünceyi geliştiren bir araç olarak değerlendirilebilir.

Anahtar Kelimeler: Kolaj, Yaratıcı düşünce, Görsel anlatım tekniği.

Beyond Cut-and-Paste: A Document Analysis on the Contribution of Collage to Creative Thinking

İsmail BEZCİ
Hacettepe University, Fine Arts Faculty, Depart. of Interior Architecture and Environmental Design, Ankara/Türkiye
ibezci@icloud.com, Orcid ID: 0000-0001-6259-0577

ABSTRACT

Collage is often perceived as a simple cut-and-paste technique that brings together different types of materials on a single plane. However, collage is both an artistic and intellectual expression technique that allows the artist to question and transform these materials through various speculations, thereby creating a new whole. With historical roots in its use in art, collage today goes beyond being merely an artistic practice; it is also used as a qualitative research method for narrative construction, memory, archiving, and data collection in the social sciences. Although collages vary according to their purpose, from a general perspective, it can be said that the production process makes creative thinking a necessity in some cases and brings it to the fore, thereby supporting creative thinking. In particular, materials such as text, visuals, textures, and objects used in collage are taken out of their original contexts and given new meaning within a new whole, reflecting the creator's creative thinking. In this study, practices related to collage, which is used as a visual narrative technique, are examined through document analysis, a qualitative research method. Within this scope, the collage works of students who took the "Visual Narrative Techniques II" course at Hacettepe University Faculty of Fine Arts Department of Interior Architecture and Environmental Design, which focused on their daily life practices, were evaluated in terms of creative thinking; their approaches to materials (visuals, text, texture, and objects, etc.) and the final outputs produced were analyzed. The collages examined were discussed in comparison with the literature; as a result of the examination, it was observed that collage provides the person experiencing it with the opportunity to perceive and convey materials in different ways. Although the concepts, visuals, and texts to which the experiencers were exposed were the same, it was determined that how they were approached and the meanings they carried differed. In conclusion, regardless of its purpose, collage can be regarded as a tool that fosters creative thinking by offering the opportunity to approach various materials, such as visuals, text, texture, and objects, which are embedded in the ordinary flow of life, from a different perspective.

Keywords: Collage, Creative thinking, Visual representation technique.

Mimarlıkta Ruhsallığı Yeniden Düşünmek: Diyagram Temelli Bir Yaklaşım

Özge ÖZTÜRK ŞİMŞEK
Yıldız Teknik Üniversitesi/Mimarlık Fakültesi/Mimarlık Bölümü/Bina Araştırma ve Planlama Doktora Programı, İstanbul/Türkiye
ozgeozturk014@gmail.com, Orcid ID: 0000-0002-9084-2839

Şayeste Tülin GÖRGÜLÜ
Yıldız Teknik Üniversitesi/Mimarlık Fakültesi/Mimarlık Bölümü/Bina Bilgisi, İstanbul/Türkiye
tulingorgulu@gmail.com, Orcid ID: 0000-0001-7690-9681

ÖZET

Bu çalışma, mimarlığı yalnızca biçimsel ve işlevsel bir üretim alanı değil, aynı zamanda ruh-topolojik bir devinim alanı olarak yeniden düşünmeyi amaçlamaktadır. Mimarlıkta ruhsallık çoğu zaman sezgisel veya deneyimsel düzeyde ele alınırken, burada kavramsal ve diyagramatik bir model aracılığıyla eleştirel bir yeniden konumlanma önerilmektedir. Rosalind Krauss ve Joseph Campbell'ın yaklaşımlarından ilhamla geliştirilen diyagram; üç çevrimli bir yapı üzerinden mimarlık düşüncesini tarihsel, mitik ve ontolojik katmanlarda yeniden yapılandırmayı hedefler. İlk çevrimde "mağara, anıt, mezar ve harabe" gibi tarihsel-arketipsel figürler üzerinden mimarlığın kurucu tipolojileri analiz edilir; bu figürlerin taşıdığı kolektif bilinçdışı izler ve mekânsal anlam süreklilikleri açığa çıkarılır. İkinci çevrimde ise "çukur, bahçe, ütopya ve araf" gibi mitik-söylemsel temalar üzerinden mekânın yalnızca inşa edilen değil, düşlenen ve tahayyül edilen bir gerçeklik olarak da varlık kazandığı gösterilir. Bu iki çevrimin kesişiminden doğan üçüncü çevrim, mimarlığın topolojik bir nesne olarak ele alındığı toroidal modelle kavranır. Burada mimarlık, içe bükülen ve dışa yayılan eşzamanlı hareketlerle hem ruhsal bir yoğunluk hem de zaman-mekansal bir katmanlaşma alanı olarak düşünülür. Torus, yalnızca bir geometrik biçim değil; ruhsallığın içsel yoğunluğu ile dışsal dünyayla temas kurma arzusunu aynı anda taşıyan bir varlık-topolojisine dönüşür. Zıt hareketleri aynı anda taşıyan bu yapı, mimarlığın artık iç/dış, geçmiş/gelecek, bireysel/kolektif, yeryüzü/yeraltı gibi ikilikler üzerinden değil; süreklilik, katmanlaşma ve kıvrılma yoluyla anlaşılması gerektiğini öne sürer. Bu doğrultuda çalışma, mimarlığın ruhsal boyutunu kavranabilir ve yeniden üretilebilir kılan yeni bir kuramsal araç geliştirmeyi hedeflemektedir. Çalışmanın hem yöntemini hem de bizzat kendisini oluşturan toroidal diyagram yalnızca geçmişin arketipsel izlerini bugüne taşıyan bir temsil değil; aynı zamanda gelecekteki alternatif mimarlık düşüncelerinin temellenebileceği, açık uçlu bir düşünsel alan önerisidir. Bu bağlamda çalışma, güncel mimarlık paradigmasının ötesine geçerek, ruhsallık, zaman ve mekân ilişkisini kıvrımlı bir topolojik düzlemde yeniden kurmayı amaçlar. Sunulan model, özellikle tasarım araştırmalarında sezgisel olanla yapısal olanı bir araya getiren yeni bir kavramsal araç olarak önerilir ve sanat-tasarım alanında düşünsel bir yeniden yapılanma için kuramsal bir zemin oluşturur. Sonuç olarak, bu model yalnızca mimarlık kuramı içinde değil,

Anahtar Kelimeler: Mimarlık Kuramı, Ruhsallık, Topolojik Diyagram, Toroidal Form, Mekân Felsefesi

Rethinking the Psychic Dimension in Architecture: A Diagram-Based Approach

Özge ÖZTÜRK ŞİMŞEK
Yıldız Technical University/Faculty of Architecture/Department of Architecture/Doctoral Programme in Building Research and Planning, Istanbul/Türkiye
ozgeozturk014@gmail.com, Orcid ID: 0000-0002-9084-2839

Şayeste Tülin GÖRGÜLÜ
Yıldız Technical University/Faculty of Architecture/Department of Architecture/Building Science, Istanbul/Türkiye
tulingorgulu@gmail.com, Orcid ID: 0000-0001-7690-9681

ABSTRACT

This study aims to rethink architecture not only as a matter of form and function, but also as a field of psychic-topological movement. While the "psychic dimension" of architecture is often approached through intuition or lived experience, this research offers a conceptual and diagrammatic model as a critical framework. The model is structured around three interwoven cycles that explore architecture through historical, mythical, and ontological layers. The first cycle focuses on archetypal figures—such as the cave, monument, tomb, and ruin; as core typologies shaped by the collective unconscious and long-lasting spatial meanings. The second cycle turns to mythical and symbolic themes like the pit, garden, utopia, and limbo, showing how space is also imagined, dreamed, and desired. The third cycle emerges where these two layers intersect. It introduces a toroidal diagram that treats architecture as a topological object. In this model, architecture is understood through simultaneous inward and outward movements, creating both psychic depth and temporal layering. The torus becomes more than a geometric shape; it works as a dynamic structure that reflects the tension between inner experience and outward expression. This approach moves beyond binary oppositions such as inside/outside or past/future. Instead, it proposes continuity, folding, and transformation as key principles for understanding space. The toroidal diagram offers a new theoretical tool to grasp and reimagine the psychic side of architecture. It carries archetypal patterns from the past into the present, while also creating space for alternative architectural ideas. In particular, the model supports design research by bridging intuitive and structural thinking. It opens up a conceptual ground for reflection in art and design practices. Ultimately, the model suggests a broader shift; not only in architectural thought, but also in how we think in general. The phrase "same but different, different but same" expresses a new kind of continuity that goes beyond fixed contrasts and vague ambiguity. The toroidal diagram offers a way to sense transitions between nature, space, and object. It invites us to think of architecture as a porous, folded space where different layers of existence connect. In doing so, this model not only reimagines architecture, but also invites us to rethink the act of thinking itself; by proposing a cyclical, open-ended, and layered form of perception.

Keywords: Architectural Theory, Psychic Dimension, Topological Diagram, Toroidal Form, Philosophy of Space

Aidiyetin Dönüşen Biçimleri: Alternatif Barınma Modelleri Üzerine Karşılaştırmalı Bir İnceleme

Tuğçe KALAYCI
Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi, Mimarlık Tasarım ve Güzel Sanatlar Fakültesi, İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı Bölümü, Osmaniye/Türkiye
tugcekalayci@osmaniye.edu.tr, Orcid ID: 0000-0003-4876-3974

ÖZET

Konut, tarih boyunca bireylerin temel barınma ihtiyacını karşılayan işlevsel bir yapı olmanın ötesinde, kimlik inşasının, aidiyet duygusunun ve toplumsal bağların şekillendiği başat mekânlardan biri olmuştur. Geleneksel konut tipolojileri, aile yapısını, komşuluk ilişkilerini ve kültürel değerleri görünür kılarak birey ile toplum arasındaki bağı güçlendirmiş, mekânı bir yaşam biçiminin somutlaşmış ifadesine dönüştürmüştür. İnsanların yaşadıkları mekânlarla kurdukları bağ, güvenlik, mahremiyet, çevre kalitesi, sosyal ilişkiler ve kültürel değerler gibi unsurlar aracılığıyla farklı biçimlerde şekillenmektedir. Ancak modernleşme süreçleri, hızlı kentleşme, zorunlu göçler, ekonomik dönüşümler ve afet deneyimleriyle birlikte konutun anlamı dönüşmüş; barınma biçimleri çeşitlenmiş ve bu çeşitlilik, aidiyetin nasıl kurulduğuna dair yeni tartışmaların ortaya çıkmasına yol açmıştır. Bu çalışma, konutun sosyo-kültürel dönüşümünü konteyner kentler, mikro konutlar ve paylaşımlı konut modelleri üzerinden karşılaştırmalı olarak ele almaktadır. Konteyner kentler, afet ve zorunlu göç bağlamında geçici bir barınma biçimi olarak incelenmekte; mikro konutlar, kentleşme ve ekonomik koşullar çerçevesinde minimal ve sürdürülebilir yaşam biçimlerinin bir yansıması olarak değerlendirilmektedir. Paylaşımlı konutlar ise topluluk temelli ortak yaşam biçimleri üzerinden kolektif aidiyetin nasıl güçlendiğine işaret etmektedir. Yöntem olarak literatür taraması ve karşılaştırmalı vaka analizi kullanılmıştır. Bu doğrultuda, farklı barınma pratiklerini temsil eden üç örnek karşılaştırmalı bir analiz sürecine tabi tutulmuş, aidiyetin düzeyleri ve pratikleri ise güvenlik, konfor, mahremiyet, çevre kalitesi ve topluluk ilişkileri gibi parametreler üzerinden tartışılmıştır. Bulgular, konteyner kentlerde geçiciliğin aidiyet oluşumunu sınırladığını, mikro konutlarda bireysel özgürlük ve sürdürülebilirlik ekseninde yeni aidiyet biçimlerinin geliştiğini, paylaşımlı konut modellerinde ise kolektif yaşamın sosyal etkileşim yoluyla aidiyeti güçlendirdiğini göstermektedir. Sonuç olarak, çalışma farklı barınma biçimlerinde aidiyetin nasıl dönüştüğünü ve yeniden üretildiğini ortaya koymaktadır. Konteyner kentler, mikro konutlar ve paylaşımlı konut örnekleri üzerinden yapılan karşılaştırmalı analiz, aidiyetin biçim ve pratiklerinin mekânsal koşullara göre farklılık gösterdiğini, bireysel ya da kolektif yönelimler çerçevesinde yeniden tanımlandığını göstermektedir. Bu bulgular, konutun yalnızca fiziki bir barınma alanı olmadığını; değişen yaşam biçimlerine bağlı olarak aidiyetin de dönüşen bir deneyim alanı haline geldiğini kanıtlamaktadır. Çalışma, iç mimarlık, mimarlık ve sosyal bilimler açısından geleceğin yaşam senaryolarını tartışmaya açarak yeni alternatif perspektifler sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Konut, Mekânsal Aidiyet, Konteyner Kent, Mikro Konut, Paylaşımlı konut.

Transforming Forms of Belonging: A Comparative Study on Alternative Housing Models

Tuğçe KALAYCI
Osmaniye Korkut Ata University, Faculty of Architecture, Design and Fine Arts, Department of Interior Architecture and Environmental Design, Osmaniye/Türkiye
tugcekalayci@osmaniye.edu.tr, Orcid ID: 0000-0003-4876-3974

ABSTRACT

Throughout history and across diverse cultures, the function of housing has extended beyond mere basic shelter to become a pivotal site for the construction of identity, the formation of social belonging, and the shaping of social bonds. The traditional housing typologies have strengthened the bond between the individual and society by making visible the family structure, neighbourly relations, and cultural values, transforming the space into a concrete expression of a way of life. The bond that people form with the spaces they inhabit is shaped by a variety of factors, including elements such as security, privacy, environmental quality, social relations, and cultural values. However, with the advent of modernization processes, rapid urbanization, forced migration, economic transformations, and disaster experiences, the concept of housing has undergone a significant metamorphosis. The forms of housing have diversified, giving rise to novel discourses on the establishment of belonging. This study employs a comparative approach to analyse the socio-cultural transformation of housing through the examination of container cities, micro-housing, and cohousing models. Container cities are examined as a temporary form of shelter in the context of disasters and forced migration; micro-housing is evaluated as a reflection of minimal and sustainable lifestyles within the framework of urbanization and economic conditions. In this regard, three examples representing different housing practices were subjected to a comparative analysis process, and the levels and practices of belonging were discussed in terms of parameters such as security, comfort, privacy, environmental quality, and community relations. The findings demonstrate that temporariness in container cities limits the formation of belonging. New forms of belonging are observed to develop around individual freedom and sustainability in micro-housing, and collective living strengthens belonging through social interaction in co-housing models. In conclusion, the study reveals how belonging is transformed and reproduced in different forms of housing. A comparative analysis of container cities, micro-housing, and co-housing examples demonstrates that the forms and practices of belonging vary according to spatial conditions and are redefined within individual or collective orientations. The findings demonstrate that housing is not merely a physical shelter; it has evolved into an experiential space where belonging is subject to transformation in response to changing lifestyles. The study initiates discourse on prospective living scenarios from the vantage points of interior architecture, architecture, and social sciences, proffering novel alternative perspectives.

Keywords: Housing, Spatial Belonging, Container City, Micro Housing, Co-Housing.

Bir Hafıza Mekânı Olarak TBMM Lojmanları: Kültürel Mirasın Yeniden Düşünülmesi

Emine Gizem ÇAPANER
Işık Üniversitesi, Sanat, Tasarım ve Mimarlık Fakültesi, İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı, İstanbul/Türkiye
gizem.capaner@isikun.edu.tr, Orcid ID: 0009-0008-0241-1387

Zehra TAŞTAN KORKUT
Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi, İç Mimarlık, Nevşehir/Türkiye
ztastan@nevsehir.edu.tr, Orcid ID: 0000-0002-1321-1347

ÖZET

Bu çalışmanın amacı, Behruz-Altuğ Çinici tarafından 1980'lerde tasarlanan Türkiye Büyük Millet Meclisi (TBMM) Milletvekili Lojmanlarını yalnızca bir konut topluluğu olarak değil, devletin modernleşme vizyonunun mekâna yansımış özgün bir örneği ve kolektif bellekte iz bırakan bir hafıza mekânı olarak değerlendirmektir. Cumhuriyet döneminde mimarlık ve iç mekân tasarımı, yalnızca işlevsel çözümler değil aynı zamanda ideolojik, sosyal ve kültürel temsil biçimleri olarak da önem kazanmıştır. 1980'lerde Ankara'nın Oran bölgesinde inşa edilen TBMM Milletvekili Lojmanları, Türkiye'deki konut politikalarının ve modernleşme sürecinin mekânsal yansımaları açısından dikkat çekici bir örnektir. Lojmanlar, yalnızca milletvekillerinin barınma ihtiyacını karşılayan konut birimleri değil, aynı zamanda dönemin sosyal, kültürel ve politik atmosferini yansıtan bir yerleşim modeli olarak kurgulanmıştır. Konut tipolojilerinde geleneksel Anadolu evinin avlu ve eyvan gibi mekânsal öğeleri yeniden yorumlanırken, çağdaş inşaat teknikleri ve modernist plan anlayışıyla bütünleştirilmiştir. Bu yönüyle yapı, bir yandan uluslararası modern mimarlığın ilkelerini taşırken, diğer yandan yerel kültürel kodları mekâna dâhil ederek özgün bir kimlik oluşturmuştur. Lojmanların barındırdığı bu çift yönlü karakter, onları sadece bir konut yerleşkesi değil, aynı zamanda toplumsal bellekte iz bırakan bir mekânsal deneyim haline getirmiştir. Bu bağlamda lojmanların mekânsal kurgusu, plan tipolojileri ve iç mekân çözümleri arşiv belgeleri, görsel dokümanlar ve plan analizleri aracılığıyla incelenmiş, modernist tasarım anlayışı ile Anadolu konut geleneğine ait öğelerin (avlu, eyvan, hayat) nasıl bütünleştirildiği tartışılmıştır. Bulgular, lojmanların yalnızca bireysel barınmayı sağlamadığını, aynı zamanda kullanıcıların gündelik yaşamını düzenleyen, sosyal ilişkileri besleyen ve aidiyet duygusu oluşturan bir mahalle kültürü yarattığını göstermektedir. Bu bağlamda lojmanlar, devlet–mekân–toplum ilişkilerinin iç mekân ölçeğinde nasıl temsil edildiğini açığa çıkaran yenilikçi bir deneyim sunmuştur. Ancak 2000'li yıllarda lojmanların yıkılması ve yerine yüksek yoğunluklu konut projelerinin inşa edilmesi, yalnızca Ankara'nın kentsel morfolojisinde radikal bir değişim yaratmamış, aynı zamanda kolektif bellekte sürekliliği kesintiye uğratmış ve mahalle kültürünün kaybolmasına neden olmuştur. Çalışmanın sonucunda, TBMM Lojmanlarının modernleşme sürecinde devletin mekânsal temsiline dair önemli bir örnek sunduğu, iç mekân tasarımı bağlamında ise geleneksel ile moderni bütünleştiren özgün bir deneyim oluşturduğu belirlenmiştir. Bununla birlikte yapının korunamaması, hem mimari miras hem de iç mekân kültürü hem de toplumsal bellek açısından kayda değer bir boşluk bırakmıştır. Bu çalışma, kültürel mirasın yalnızca dışsal mimari öğeler üzerinden değil, iç mekânın gündelik yaşama sunduğu deneyim ve ürettiği mahalle kültürü üzerinden de yeniden düşünülmesi gerektiğini vurgulamaktadır.

Anahtar Kelimeler: TBMM Lojmanları, İç Mekân Tasarımı, Kültürel Miras, Kolektif Bellek, Mahalle Kültürü.

The TBMM Housing Complex as a Place of Memory: Rethinking Cultural Heritage

Emine Gizem ÇAPANER
Işık University, Faculty of Art, Design and Architecture, Department of Interior Architecture and Environmental Design, İstanbul/Türkiye
gizem.capaner@isikun.edu.tr, ORCID No:0009-0008-0241-1387

Zehra TAŞTAN KORKUT
Nevşehir Hacı Bektaş Veli University, Faculty of Fine Arts, Department of Interior Architecture, Nevşehir/Türkiye
ztastan@nevsehir.edu.tr, ORCID No: 0000-0002-1321-1347

ABSTRACT

The aim of this study is to evaluate the Turkish Grand National Assembly (TBMM) Parliamentary Housing Complex, designed by Behruz-Altuğ Çinici in the 1980s, not merely as a residential settlement but as a distinctive embodiment of the state's modernization vision reflected in space and as a site of memory that has left its mark on collective memory. During the Republican period, architecture and interior design were not only functional solutions but also ideological, social, and cultural forms of representation. Constructed in Ankara's Oran district in the 1980s, the TBMM Housing Complex represents a significant example of the spatial reflections of Turkey's housing policies and modernization process. The complex was conceived not only to meet the housing needs of parliamentarians but also as a settlement model reflecting the social, cultural, and political atmosphere of its time. While the housing typologies reinterpreted spatial elements of the traditional Anatolian house such as courtyards and eyvans, they were integrated with contemporary construction techniques and modernist planning principles. In this way, the project combined the principles of international modern architecture with local cultural codes, creating a unique identity. This dual character rendered the complex not only a residential area but also a spatial experience that left an imprint on collective memory. Within this framework, the spatial configuration, plan typologies, and interior design solutions of the housing units were examined through archival documents, visual materials, and plan analyses, and the integration of modernist design principles with Anatolian domestic traditions (courtyard, eyvan, hayat) was discussed. The findings reveal that the housing complex provided more than individual shelter; it also created a neighborhood culture that structured daily life, fostered social relations, and cultivated a sense of belonging. In this regard, the TBMM Housing Complex offered an innovative experience that demonstrated how state–space–society relations were represented at the interior scale. However, the demolition of the complex in the 2000s and the construction of high-density housing projects in its place not only transformed Ankara's urban morphology but also disrupted the continuity of collective memory and led to the disappearance of its neighborhood culture. The study concludes that the TBMM Housing Complex constituted a significant example of the spatial representation of the state during the modernization process and, in terms of interior design, created an original synthesis of the traditional and the modern. Nevertheless, its loss left a considerable gap in architectural heritage, interior culture, and collective memory. This study emphasizes that cultural heritage should not be considered solely through external architectural features but also through the lived experiences of interior spaces and the neighborhood culture they produce.

Keywords: TBMM Housing Complex, Interior Design, Cultural Heritage, Collective Memory, Neighborhood Culture.

Afet Sonrası İnşa Edilen Toki Konutlarını Plan Tipolojileri Üzerinden İçerik Değerlendirilmesi ve Mekânsal Kullanılabilirliğin Okunması

Fatma Merve OKUMUŞ
KTO Karatay Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Mimarlık Yüksek Lisans Programı, Konya/Türkiye
mervefatma01@icloud.com , Orcid ID: 0009-0009-6424-0461

Betül HATİPOĞLU ŞAHİN
KTO Karatay Üniversitesi, Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesi, Mimarlık Bölümü, Konya/Türkiye
betul.hatipoglu@karatay.edu.tr ,Orcid ID: 0000-0002-0516-7120

ÖZET

Türkiye'nin aktif deprem kuşaklarına sahip olması mal ve can kaybına neden olan depremlerin yaşanmasına sebep olmaktadır. Bu çalışma deprem sonrası konut üretim süreçlerine, bu süreçteki önemli politikalara ve etkenlere odaklanmıştır. Özellikle afet sonrası konut üretiminde kısa vadede konut teslim yaklaşımıyla kilit aktör olan Toplu Konut İdaresi Başkanlığı (TOKİ)'nın, afet öncesi yaklaşımını ve afet sonrası inşa ettiği konut tasarım anlayışını incelemeyi amaçlamıştır. Bu noktada öncelikle Türkiye'de 1960'larda başlayan planlı kalkınma sürecinden günümüze kadar üretilen, afet sonrası geliştirilen, konut politikaları analiz edilmiştir. Özellikle Türkiye'de yaşanan 1999 Marmara depreminden sonra, kalkınma planlarında afet konutları önemli bir yer bulmuştur. Çalışmada afet sonrası konut üretim politikalarında TOKİ'nin üstlendiği önemli rol ve yerel yönetimlerin bu süreçteki etkileri incelenmiştir. Konutların afetzedelerin yaşam kalitesine, farklı aile yapısına (iki kişilik yaşlı aile, engelli bireye sahip aile, altı kişilik çekirdek aile) uygunluğu ve mekânsal entegrasyonuna etkisi çalışmanın odak noktası olmuştur. Çalışma kapsamında afet bölgelerinde inşa edilen TOKİ afet konut projelerinin; tip planları, plan organizasyonu, mekân ilişkileri, fonksiyonellik, esneklik ve kullanıcı ihtiyaçlarına yanıt verip vermediği yönünden analiz edilmiştir. Bu çalışma, TOKİ planlarındaki sorunları tespit ederek bu sorunlar üzerinden plan tipolojileri üzerine yeni bir yaklaşım kazandırmayı ve mekânsal kullanılabilirliği arttırmayı amaçlamaktadır. Yöntem olarak ise plan tipolojilerinin yıllara göre içerik analizi yapılmıştır, konut planları kategorize edilmiş (konum, kat durumu, vaziyet ve kullanım durumu) ve afet sonrası kullanılabilirliği açısından değerlendirilmiştir. Çalışmalar sonucunda, afet sonrası üretilen konut planlarının çoğunlukla standartlaşmış tip planlara dayandığını, bölgelere, kültürlere ve yerleşim dokusuna uygunluğun göz ardı edildiği, farklı aile yapısına uygun olmadığı saptanmıştır. TOKİ, özellikle 2023 Kahramanmaraş merkezli deprem sonrasında farklı plan tipolojileri üzerinde çalışmalar yapmış fakat birbirini tekrar eden tasarım anlayışından uzaklaşamamıştır. Sonuç olarak, günümüzde afet sonrası konut politikalarında; yalnızca kısa vadede konut üretimi gibi niceliksel çözümler üretilmiştir. Üretilen çözümlerle sadece barınma ihtiyacının karşılandığı görülmektedir. Ancak sosyal dokuyu güçlendiren, aidiyet duygusunu artıran, çevresel entegrasyonu kolaylaştıran kullanıcı odaklı konut yaklaşımı gereklidir. Başta TOKİ olmak üzere birçok kurumsal aktör bu anlayışı benimseyip bu anlayışa uygun tasarım ve uygulama süreciyle hareket etmelidir. Plan tipolojileri üzerinde çalışılması; fiziksel çevre ve kullanıcı odaklı plan çözümlerinin yapılması, yerel dokuya uygun tasarım anlayışının benimsenmesi afet sonrası toparlanma sürecini kolaylaştıracaktır. Aynı zamanda entegrasyon ve aidiyet duygularının daha kolay oluşmasına da zemin hazırlayacaktır. Bu çalışma afet konutlarının mevcut durumunu inceleyerek, yeni bir yaklaşım üzerine fikir üretebilmeyi amaçlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: TOKİ, Afet konutları, Mekânsal kullanılabilirlik, Afet sonrası konut tipolojisi.

Content Evaluation and Spatial Usability Analysis of TOKI Housing Projects Built After Disasters, Based on Plan Typologies

Fatma Merve OKUMUŞ
KTO Karatay University, Graduate School, Architecture Master Programme, Konya/Türkiye
mervefatma01@icloud.com , Orcid ID: 0009-0009-6424-0461

Betül HATİPOĞLU ŞAHİN
KTO Karatay University, Faculty of Fine Arts and Design, Department of Interior Architecture, Konya/Türkiye
betul.hatipoglu@karatay.edu.tr ,Orcid ID: 0000-0002-0516-7120

ABSTRACT

Turkey's having active earthquake zones causes earthquakes that cause loss of life and property. This study focuses on post-earthquake housing production processes, important policies and factorsurkey's having active earthquake zones causes earthquakes that cause loss of life and property. This study focuses on post-earthquake housing production processes, important policies and factors in this process. In particular, it aimed to examine the pre-disaster approach of the Mass Housing Administration (TOKI), which is a key actor in post-disaster housing production with its housing delivery approach in the short term, and the housing design approach it has built after the disaster. At this point, housing policies that have been produced primarily from the planned development process that started in the 1960s in Turkey to the present day, developed after the disaster, have been analyzed. Especially after the 1999 Marmara earthquake in Turkey, disaster housing has found an important place in development plans.t this point, housing policies that have been produced primarily from the planned development process that started in the 1960s in Turkey to the present day, developed after the disaster, have been analyzed. Especially after the 1999 Marmara earthquake in Turkey, disaster housing has found an important place in development plans. In the study, the important role of TOKI in housing production policies after the disaster and the effects of local governments in this process were examined. The impact of the housing on the quality of life of the disaster victims, their different family structures (two-person elderly family, family with a disabled member, six-person nuclear family) and their spatial integration were the focus of the study.he impact of the housing on the quality of life of the disaster victims, their different family structures (two-person elderly family, family with a disabled member, six-person nuclear family) and their spatial integration were the focus of the study. Within the scope of the study, TOKI disaster housing projects built in disaster zones were analyzed in terms of type plans, plan organization, space relations, functionality, flexibility and whether they respond to user needs. This study aims to identify the problems in TOKİ plans, to provide a new approach to plan typologies based on these problems and to increase spatial usability. is study aims to identify the problems in TOKİ plans, to provide a new approach to plan typologies based on these problems and to increase spatial usability. As a method, the content analysis of the plan typologies was carried out according to the years, housing plans were categorized (location, floor condition, condition and usage status) and evaluated in terms of their availability after the disaster. As a result of the studies, it was found that the housing plans produced after the disaster are mostly based on standardized type plans, the suitability for regions, cultures and settlement texture is ignored, it is not suitable for different family structure. Dec.s a result of the studies, it was found that the housing plans produced after the disaster are mostly based on standardized type plans, the suitability for regions, cultures and settlement texture is ignored, it is not suitable for different family structure. Dec. TOKI has carried out studies on different plan typologies, especially after the 2023 Kahramanmaraş-based earthquake, but it has not been able to move away from the concept of repeating each other's design. As a result, in today's post-disaster housing policies, quantitative solutions such as housing production have been produced only in the short term. It is seen that only the housing needs are met with the solutions produced. However, a user-oriented housing approach that strengthens the social fabric, increases the sense of belonging and facilitates environmental integration is necessary. Many corporate actors, especially TOKI, should adopt this understanding and act with a design and implementation process in accordance with this understanding.t is seen that only the housing needs are met with the solutions produced. However, a user-oriented housing approach that strengthens the social fabric, increases the sense of belonging and facilitates environmental integration is necessary. Many corporate actors, especially TOKI, should adopt this understanding and act with a design and implementation process in accordance with this understanding. Working on plan typologies; making physical environment and user-oriented plan solutions, adopting a design approach appropriate to the local texture will facilitate the recovery process after a disaster. It will also pave the way for easier integration and sense of belonging. This study aims to produce ideas on a new approach by examining the current situation of disaster housing.

Anahtar Kelimeler: TOKİ, Disaster housing, Spatial usability, Post-disaster housing typology.

Beyşehir Yeşildağ Mahallesi Geleneksel Konut Cephelerinin Belgelenmesi ve Tipolojik Analizi: Kültürel Sürdürülebilirlik Bağlamında Bir Değerlendirme

Melike Nur PATLAK
İstanbul Atlas Üniversitesi, Sanat Tasarım ve Mimarlık Fakültesi, Endüstriyel Tasarım Bölümü, İstanbul/Türkiye
melikenur.patlak@atlas.edu.tr , Orcid ID: 0009-0000-0669-4048

Mustafa Kaan SAĞ
İstanbul Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi, İç Mimarlık Bölümü, İstanbul/Türkiye
kaansag@istanbul.edu.tr, Orcid ID: 0000-0001-7463-811X

ÖZET

Anadolu'nun mimari mirası, yüzyıllar boyunca doğal çevreyle kurulan etkileşimler ile tarihsel ve kültürel sürekliliğin etkisiyle biçimlenmiştir. Bu mirasın özgün örneklerinden biri olan geleneksel Anadolu konutları, yalnızca barınma işleviyle sınırlı kalmamış; aynı zamanda toplumsal yapı, yaşam kültürü ve zanaatkârlık birikimini mekâna yansıtarak, onu somut bir kültürel ifade aracına dönüştürmüştür. Farklı coğrafi ve kültürel bağlamlarda şekillenen yerleşim alanları, bu etkileşimlerin sonucu olarak kendine özgü mimari kimlikler geliştirmiştir. Bu doğrultuda, mimari üretim süreci doğal çevre koşullarıyla uyumlu, yaşamsal ihtiyaçlara yanıt veren ve yerel kültürü yansıtan bütüncül bir yaklaşımla şekillenmiştir.

Konya'nın Beyşehir ilçesine bağlı Yeşildağ Mahallesi, Beyşehir Gölü'ne yakın konumuyla İç Anadolu ve Akdeniz iklim kuşakları arasında bir geçiş bölgesinde yer almaktadır. Söz konusu özgün coğrafi konum, mahallenin yerleşim dokusunu ve mimari kimliğini doğrudan şekillendirmiştir. İklimsel ve topoğrafik koşullar; yapıların plan şemaları, malzeme tercihleri, cephe kurguları ve genel yerleşim organizasyonu üzerinde belirleyici bir rol oynamıştır. Bölgede taş ve ahşap gibi yerel malzemelerin birlikte kullanılması, hem doğal kaynakların etkin biçimde değerlendirilmesini sağlamış hem de iklimle uyumlu yapım tekniklerinin gelişimine olanak tanımıştır. Bununla birlikte, Beyşehir'in tarihsel ve kültürel birikimi Yeşildağ'daki mimari üretimi etkilemiş; bu etkinin, yapıların tasarım anlayışına somut biçimde yansıdığı gözlemlenmiştir. Kültür Varlıklarını Koruma Kurulu arşivlerinden elde edilen veriler, mahalledeki tescilli konutların önemli bir kısmının 20. yüzyılın başlarında inşa edildiğini ortaya koymaktadır. Bu durum,

geleneksel konut mimarisine ilişkin bilgi birikiminin günümüze dek aktarıldığını ve mimari hafızanın güçlü bir süreklilikle korunduğunu göstermektedir.

Bu çalışma, Yeşildağ Mahallesi'nde yer alan geleneksel konut cephelerinin belgelenmesi, tipolojik özelliklerinin analiz edilmesi ve kültürel sürdürülebilirlik çerçevesinde değerlendirilmesi üzerine odaklanmaktadır. Araştırma kapsamında, cephelerin biçimsel düzeni, yapım ve malzeme özellikleri, mekânsal kurgusu ve bezeme öğeleri analiz edilmiştir. Bu doğrultuda, yerel mimari hafızanın korunmasına ve sürdürülebilirliğine katkı sağlanması hedeflenmiştir. Geleneksel mimarinin yerel bağlamda devamlılığını desteklemeye yönelik bu analizler, aynı zamanda söz konusu mirasa ilişkin somut ve değerlendirilebilir veriler sunmaktadır.

Araştırmanın altyapısı, 2025'te tamamlanan bir yüksek lisans tezi kapsamında yürütülen saha çalışmasına dayanmaktadır. Nitel araştırma yöntemine dayanan süreçte, Yeşildağ Mahallesi'nde yer alan 20 geleneksel konut incelenmiştir. Bu yapılardan 12'sinin 1999 yılında tescillendiği, ilgili tescil fişlerinde belgelenmiştir. Bölgede göç hareketliliği ve mevsimsel yerleşim alışkanlıklarının yaygın olması nedeniyle bazı konutlara ilişkin kullanıcı verilerine ulaşılamamış; bu da veri toplama sürecinde kısmi sınırlılıklara yol açmıştır. Bu nedenle analizler, belgelenebilir nitelikteki örneklerle sınırlandırılmıştır.

Yerinde gerçekleştirilen saha gözlemleri, fotoğraf çekimleri, eskiz ve rölöve çalışmaları sonucunda elde edilen verilerden görselleştirilmesi mümkün olanlar AutoCAD programında dijitalleştirilmiştir. 2023 yılından itibaren bu veriler temel alınarak mahalleye ait seçili konutlara ilişkin dijital çizimler ve görselleştirmeler yapılmıştır. Araştırma kapsamında sistematik bir veri tabanı oluşturulmuş ve bu veriler tipolojik çözümlemelere temel oluşturmuştur. Tipoloji; kat sayısı, yapım tekniği ve malzeme özellikleri, cephe boşluk oranları, giriş yönelimleri, çıkma biçimi ve

türleri, yapı düzeni (tekil/bitişik) ve kullanıcı müdahaleleri gibi ölçütler doğrultusunda sınıflandırılmıştır. Bu yöntem hem fiziksel nitelikleri hem de zamanla gerçekleşen kullanıcı müdahalelerini değerlendirmeye olanak tanımaktadır.

Yeşildağ Mahallesi'nde yer alan geleneksel konutlar, yalnızca yapı unsurlarıyla değil; taşıdıkları kültürel hafıza, üretim biçimi ve çevresel uyum anlayışıyla bütüncül bir mimari değer sunmaktadır. Bu çalışma kapsamında yapılan belgelemeler ve analizler, yerel veriye dayalı koruma yaklaşımlarının geliştirilmesine katkı sağlamakta; mimari kimliğin sürdürülebilirliğine yönelik somut bir zemin oluşturmaktadır. Özgün yerleşim dokusuyla, mimarlık alanında yerel mirasın korunması ve sürdürülebilir biçimde yaşatılması üzerine yürütülen çalışmalara somut ve değerlendirilebilir bir örnek sunmaktadır. Bu bağlamda, söz konusu konutların korunarak gelecek kuşaklara aktarılması, yalnızca fiziksel bir mirasın değil, aynı zamanda deneyimlenmiş bir mekânsal kültürün sürekliliği açısından da büyük önem arz etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Geleneksel Konut Mimarisi, Geleneksel Konut Cepheleri, Kültürel Sürdürülebilirlik, Beyşehir, Yeşildağ Mahallesi.

Documentation and Typological Analysis of Traditional House Facades in Beyşehir Yeşildağ Neighborhood: An Evaluation in the Context of Cultural Sustainability

Melike Nur PATLAK
İstanbul Atlas University, Faculty of Art, Design and Architecture, Dept. of Industrial Design, İstanbul/Türkiye
melikenur.patlak@atlas.edu.tr , Orcid ID: 0009-0000-0669-4048

Mustafa Kaan SAĞ
İstanbul University, Faculty of Architecture, Department of Interior Architecture, İstanbul/Türkiye
kaansag@istanbul.edu.tr, Orcid ID: 0000-0001-7463-811X

ABSTRACT

The architectural heritage of Anatolia has been shaped over the centuries through continuous interactions with the natural environment, as well as the influence of historical and cultural continuity. One of the most distinctive examples of this heritage, traditional Anatolian houses, have not been limited to fulfilling mere sheltering functions; they have also served as tangible expressions of social structure, cultural lifestyle, and accumulated craftsmanship. Settlements shaped within various geographical and cultural contexts have, as a result of these interactions, developed unique architectural identities. In this context, the architectural production process has evolved through a holistic approach harmonized with environmental conditions, responsive to essential human needs, and reflective of local cultural values.

Yeşildağ Neighborhood, located within the Beyşehir district of Konya, is situated in a transitional zone between the Central Anatolian and Mediterranean climatic regions due to its proximity to Lake Beyşehir. This unique geographical setting has directly shaped the settlement pattern and architectural identity of the neighborhood. Climatic and topographical conditions have played a determining role in the planning schemes of buildings, the choice of materials, façade compositions, and the overall spatial organization. The combined use of local materials such as stone and wood in the region has not only enabled the effective utilization of natural resources but has also facilitated the development of construction techniques suited to the climate. Moreover, the historical and cultural accumulation of Beyşehir has significantly influenced architectural production in Yeşildağ; this influence is clearly reflected in the design approaches of the buildings. Archival data obtained from the Regional Council for the Conservation of Cultural Heritage reveal that a significant portion of the registered houses in the neighborhood were constructed in the early 20th century. This indicates that the traditional knowledge of vernacular residential architecture has been transmitted to the present day, and that architectural memory has been preserved with a strong sense of continuity.

This study centers on the documentation of the exterior design elements of traditional houses located in the Yeşildağ Neighborhood, the analysis of their typological features, and their evaluation within the framework of cultural sustainability. The research investigates the formal arrangement of exterior components, construction techniques, material usage, spatial organization, and decorative details. In this context, the study aims to contribute to the preservation and sustainability of local architectural memory. These analyses, which seek to support the continuity of vernacular architecture within its local context, also provide concrete and assessable data regarding the architectural heritage in question.

The foundation of this research is based on fieldwork conducted as part of a master's thesis completed in 2025. Within this qualitative research process, 20 traditional houses located in Yeşildağ Neighborhood were examined. Documentation records confirm that 12 of these houses were officially registered in 1999. Due to the prevalence of migration movements and seasonal settlement practices in the region, user-related data for some houses could not be obtained, which led to certain limitations in the data collection process. As a result, the analyses have been restricted to examples that were documentable in nature.

The data obtained through on-site field observations, photographic documentation, sketches, and measured drawings were digitized using AutoCAD software wherever visual representation was feasible. Since 2023, based

on this data set, digital drawings and visualizations of selected houses in the neighborhood have been produced. A systematic database was developed as part of the study, forming the basis for typological analyses. The typology was categorized according to several criteria: number of

stories, construction techniques and material properties, façade void-to-solid ratios, entrance orientations, types and forms of projecting timber bay / room, building configuration (detached or attached), and user modifications. This method allows for the evaluation of both the physical characteristics and the user-driven transformations that occurred over time.

The traditional houses in Yeşildağ Neighborhood present a holistic architectural value not only through their structural components, but also through the cultural memory they embody, their modes of production, and their understanding of environmental harmony. The documentation and analyses conducted within the scope of this study contribute to the development of preservation strategies based on local data, offering a tangible foundation for the sustainability of architectural identity. With its unique settlement fabric, the study provides a concrete and assessable example for architectural efforts aimed at preserving and sustaining local heritage. In this context, the preservation and transmission of these dwellings to future generations is of critical importance not only as a form of physical heritage, but also for the continuity of an experienced spatial culture.

Keywords: Traditional Residential Architecture, Traditional House Facades, Cultural Sustainability, Beyşehir, Yeşildağ Neighborhood

KIADS

KARATAY
Uluslararası Sanat ve Tasarım Sempozyumu - I

25-26 Kasım 2025

KTO KARATAY ÜNİVERSİTESİ